SEDLČANSKÝ kraj

Číslo 48/Ročník 33 | 14/12/2022 | www.sedlcansky-kraj.cz | Cena 75 Kč

Mladá farmářka Darina Pilíková si nedovede představit, že by žila jinde než v Příčovech

PŘÍČOVY Sedmadvacetiletá Darina Pilíková žije v rodinném domku v Příčovech, kde je hned za vraty doslova obklopena hospodářskými zvířaty, drůbeží a na dvorku nechybí ani pes. V ohradě, blízko „větráku“, se pasou koně... Na první pohled je vidět, že má mladá paní domu všechny tyto tvory ráda a oni jí náklonnost také dávají najevo. Je to její království, v němž vládne čtyři roky.

Pokračování na straně 39

Nikdo tenkrát nepředpokládal, že pořízení nových zvonů bude trvat déle než půl století

PETROVICE *„Všichni pevně věříme, že už nikdy nebudou zvony z naší věže snímány rukou násilnou a jejich krásný hlas bude nad Petrovicemi i jinde znít dalším generacím,“* projevila přání Marie Soukupová, zasloužilá paní učitelka, nyní již dlouhá léta dáma v důchodu. Pamětnice. Farní kronikářka z Petrovic s absolutním přehledem. Když mne jednoho dne po poledním zvonění, které jsem poslouchala oknem doma u oběda, napadlo napsat o zvonech v kostele sv. Petra a Pavla, měla jsem hned jasno, za kým se pro informace vydám.

„Petrovický původně gotický kostel, umístěný na náměstí, měl několik století jen nízkou sanktusovou věžičku s malým zvonem, kterým se zvonilo při bohoslužbě v části sanktus – pozdvihování.

Pokračování na straně 27

Kdesi daleko

se ukrývá síla přinášející řád do koloběhu našich životů. Kdesi daleko se schovávají všechny poklady našich duší. Kdesi daleko je přesvědčení, že vše špatné skončí, násilí, hloupost a zmar navždy shoří v žáru slunce. Kdesi daleko je láska, která dokáže vyřešit všechny problémy světa a přináší nám naději.

Lze se vůbec vydat tak strašně daleko? Ano. Každý z nás se tam může vydat. Stačí udělat první krok k našim srdcím...

Požehnané a spokojené Vánoce Vám všem přejí autoři tohoto mimořádného vánočního vydání. Ať Vás láska, zdraví, štěstí a život v míru provázejí novým rokem, který už číhá za dveřmi.

Redakce Sedlčanského kraje

Zima začala, čas sednout ke kamnům a nadrat peří na duchny

I tenhle rok jsem svoji babičku poprosila, aby mi vyprávěla a zavzpomínala na staré zimní časy. Slovo dalo slovo a téma bylo vybrané. Draní peří. Ale to by nebyla moje babička, kdyby se poctivě nepřipravila. Nechtěla na nic důležitého zapomenout. Za pár dní jsem dostala její rukou krasopisně sepsané vzpomínky.

Takhle Maruška Masopustová vzpomíná na draní peří, když byla malá ve čtyřicátých letech minulého století v Ředicích. A na draní později, když už byla vdaná v Trkově.

Pokračování na straně 15

Na začátku všeho je sešit

NALŽOVICE V kuchyni u Jaroslavy Balounové je teplo a milo. Ačkoliv je všední pondělní odpoledne, brzké stmívání nastávajícího adventního času navozuje atmosféru téměř sváteční. Na jednom konci dlouhého jídelního stolu voní čerstvě připravená káva, na druhém jsou vyskládány šanony, sešity a velká kniha. Její kožené desky jsou pečivě obalené průhlednou fólií. Jaroslava, když knihou listuje, koná tak s jistou (snad si to ani neuvědomuje) obřadností. Její ruce dělají delší a promyšlenější pohyby, ale její oči se smějí. Jaroslava totiž listuje kronikou obce Nalžovice, o niž od roku 2013 pečuje.

Osudy kroniky

„Kronika Nalžovic má celkem tři díly. První díl započal psát letopočtem 1918 učitel František Trčka. Jeho zápisky jsou takové poetické. Popisuje kraj, lidi, ale i 1. světovou válku, mobilizaci a padlé,“ začíná pěkně z gruntu vyprávět Jaroslava, coby současná – v pořadí dvanáctá – kronikářka nalžovické obce.

Pokračování na straně 26

Pokoj a mír lidem dobré vůle

Vánoce jsou před námi. Svátky nazvané tímto zvláštním slovem, jež nám může evokovat sněhovou vánici. Nakonec, kdo by si nepřál prožít Vánoce na sněhu, který tak poeticky dokresluje jejich atmosféru klidu a míru? Můžeme v nich ale slyšet i slovo noc, což by odkazovalo zase na skutečnost slunovratu a tím i nejdelší noc v roce. Pokud však budeme chtít plně postihnout význam označení Vánoce, budeme se asi muset opřít o jeho německý ekvivalent – Weihnachten – z něhož zřejmě jistým zkomolením vzniklo. V něm totiž zaznívá nejen ona noc, ale zároveň i posvátnost, která se k ní váže, protože oné noci Bůh sestoupil mezi lidi, přijal naše tělo a přinesl nám tak naději, že všechny hrůzy a starosti tohoto světa mají východisko, že nejsme sami, a že naplnění této naděje není vzdálené.

„Vánoce jsou svátky míru,“ zaznívá v jedné z povídek Šimka a Grossmanna. Zajisté, v daném kontextu se jedná tak trochu o satiru či ironii, ovšem tato věta zároveň vystihuje hlubokou pravdu.

Pokračování na straně 33

ČESKOMORAVSKÝ BETON

PF 2023

Děkujeme všem našim zákazníkům
za projevenou důvěru v roce 2022.
Přejeme vám krásné Vánoce a úspěšný příští rok 2023,
v kterém se těšíme na další spolupráci s vámi.

Zaměstnanci betonárny
Sedlčany - Červený Hrádek

transportbeton.cz

POHON VOZIDEL PLYNEM
SEDLČANY • Na Skalách 955
T: 318 821 098 M: 602 793 709

AUTOmania Czech LPG tel.: +420 602 222 452
AUTOmania Czech CNG tel.: +420 602 222 452

MONTÁŽ
SERVIS
REVIZE

VÝMĚNY
NÁDRŽÍ

TAŽNÁ
ZAŘÍZENÍ

JIŽ 29 LET S VÁMI AUTOmania
... chytrý jede ke zkušenému

STROS® SINCE 1960
VÝKONNÁ
A SPOLEHLIVÁ
ZDVIHACÍ ZAŘÍZENÍ

PŘEJEME SVÝM ZÁKAZNÍKŮM, ZAMĚSTNANCŮM
A VŠEM OBČANŮM ZE SEDLČAN A OKOLÍ

VESELÉ VÁNOCE
A ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK
2023

Autoři čísla

Na vzniku vánočního vydání Sedlčanského kraje se slovem nebo obrazem podíleli:

Arcimovičová Jana
Břeňová Marie
Burdová Michaela
Cílek Václav
Čiperová Anna
Dlouhý Milan
Faktorová Michaela
Falcová Gabriela
Hölzelová Eva
Kakosová Lucie
Křenková Vladimíra a žáci ZUŠ Sedlčany
Kudrna Miroslav
Kuthan Jan
Kutilová Hana
Kolář Zdeněk
Malíček Jiří
Míka Tomáš
Motrincová Jana
Motrincová Sabina
Myslikovjan David
Nádvorník Jaroslav
Němec Jiří
Petržilková Vocová Kateřina
Posekaná Klára
Procházková Hana
Roškot Vladimír
Ryšlavý Petr
Stibor Karel
Stibůrek Karel
Stropnický Matěj
Synková Hana
Štěpánek Petr
Štěpánek Robert Benno
Štverák David
Trachtová Hadáčková Olga
Velčovský Josef
Velfl Josef
Vohanka Bohumil
Vrána Eduard
Zámostný Vladimír
Žak Pavel

Skauti přivezou betlémské světlo

KOSOVA HORA Plamínek odebraný z věčného ohně, který hoří v jeskyni pod bazilikou Narození Páně v Betlémě v centrální části Palestiny, představuje symbol míru a putuje každoročně do našich domovů.

V předvánočním období se dostává letecky do Rakouska. Tam se na ekumenický obřad sjíždí delegace skautů z celé Evropy, aby poselství v podobě plamínku v lucerně šířily dál do svých mateřských zemí. V České republice se Betlémského světla ujímají dobrovolní skautští kurýři a po železnici ho rozvážejí do všech koutů země.

Betlémské světlo bude zásluhou místních skautek a skautů k dispozici také v Kosově Hoře. U vánočního stromku na náměstí si mohou posvátný plamínek odnést zájemci v přinesené lampě, svícnu nebo jiné chráněné nádobě ve čtvrtek 22. prosince od 15.30 do 17 hodin. **-mb-**

O výběrové řízení byl zájem

SEDLČANY Město Sedlčany vyhlásilo výběrové řízení na obsazení místa nového vedoucího Správy budov a zařízení. Termín na podání přihlášek končil v pátek 25. listopadu.

„O pozici v organizační složce města projevilo zájem celkem sedm uchazečů. V úterý 29. listopadu se sešla k otvírání obálek hodnotící komise, která prozatím kontrolovala jen formální údaje, zda jsou v pořádku. V pondělí 12. prosince mají být první pohovory, aby nám žadatelé přiblížili svoje představy a abychom se s nimi seznámili také tváří v tvář. Ne všichni jsou občané města, i když vazbu na Sedlčany mají,“ uvedl k dalšímu postupu starosta Ivan Janeček.

Kdo dosavadního vedoucího Daniela Hambergera, který podal výpověď nahradí, nebylo do redakční uzávěrky známo. **-mb-**

PRODEJ VÁNOČNÍCH KAPRŮ

zajišťují
Sádky Červený Hrádek (vedle učiliště)

úterý 20. až pátek 23. 12.
od 9 do 16 hodin
na sádkách Červený Hrádek

středa 21. až pátek 23. 12.
od 9 do 16 hodin
na nám. T.G.M. pod kašnou

Kontakt: 728 637 130

Hodně štěstí, zdraví, úspěchů v novém roce a dobrou chuť při konzumaci vánočního kapra vám přejí František Budka a jeho spolupracovníci.

Originální vánoční výzdoba rozzářila malou vesničku Krchov nedaleko Petrovic. Zaměstnanci místní pobočky podniku LIVA Předslavice zde vtipně ozdobili zemědělské stroje. Ty nyní potěší oko nejednoho malého i velkého milovníka zemědělské techniky.
Foto: Sabina Motrincová

Krásnohorský starosta patří k těm mladším v regionu

KRÁSNÁ HORA NAD VLTAVOU V podzimních komunálních volbách se vedení zastupitelstev vyměnilo na mnoha místech regionu. Částečně se tak stalo také v jeho nejmenším městě. Post místostarostky v Krásné Hoře obhájila Jana Mašková, která pozici zastávala již v minulém zastupitelstvu. To jí ještě po boku stál druhý místostarosta Vít Hubička. V tomto volebním období je již místostarosta pouze jeden. Pomáhá novému starostovi, kterým se stal Jaroslav Kříž, jehož jsme požádali o rozhovor.

Kolik je vám let?

Třicet dva.

Jaké máte zkušenosti s komunální politikou?

Od roku 2018 jsem působil jako zastupitel v Krásné Hoře nad Vltavou. Mojí snahou během těchto čtyř let bylo aktivně se zapojovat do řešení některých problémů, přicházet s novými nápady a myšlenkami, což se, věřím, celkem dařilo.

Cítíte se ve svém věku dostatečně způsobilý vést městské zastupitelstvo?

Pokud bych si myslel, že funkci nezvládnu vykonávat, jen těžko bych ji mohl přijmout. Pravdou je, že se lidé často ptají na můj věk nebo jsou při prvním setkání trochu překvapeni, že takto mladý člověk je starostou.

Pokračování na straně 4

Příště 4. ledna

První číslo Sedlčanského kraje v příštím roce vyjde ve středu 4. ledna.

Při velkolepém programu radní poděkovali sportovcům za skvělé výkony. Nejmladším bylo deset, nejstaršímu šedesát devět let

SEDLČANY Jednání rady města se mimořádně uskutečnilo v Kulturním domě Josefa Suka v Sedlčanech, a to ve středu 7. prosince. Přibližně v 17.30 hodin byl běžný program přerušen téměř na dvě hodiny s tím, aby vkusnou skleněnou trofejí s nápisem Sportovec města Sedlčany, kalendáři a dalšími dárky byli odměněni vynikající reprezentanti města. Podle informace sedlčanského starosty Ivana Janečka bylo poděkování za mimořádné výsledky v roce 2022 směrováno výhradně na sportovní oblast. *„Víme o dalších lidech, kteří vynikli například v uměleckých odvětvích, ale jejich úspěchy bychom se chtěli zabývat a setkat se s nimi až ke konci školního roku,“* vysvětlil starosta.

Seznam byl mnohem bohatší

Seznam úspěšných reprezentantů obsahoval 40 jmen. V průběhu podvečera se však ukázalo, že je ještě daleko obsáhlejší, protože do takzvané síně slávy byl uveden za celoživotní úspěchy a zásluhy o sport Petr Macák a v závěru byly vyzvány téměř tři desítky dalších lidí, kteří sport v minulých letech provozovali nebo byli trenéry mládeže, aby přišli na pódium.

Pokračování na straně 13

Krásnohorský starosta patří k těm mladším v regionu

Dokončení ze strany 3

Já osobně nevidím věk jako překážku nebo rozhodující faktor v tom, zda člověk bude úspěšným či nikoliv. Důležité jsou především schopnosti a znalosti, a samozřejmě také chuť a dostatek energie. Věřím, že budu čerpat především z mého předchozího zaměstnání v MAS Sedlčansko, kde hlavní náplň práce spočívala v řízení a rozdělování dotačních prostředků pro obce a podnikatele v našem regi-

Jaroslav Kříž

onu. Kromě přehledu o dotačních titulech tato práce vyžadovala rovněž odolnost vůči velké administrativní zátěži. To jsou věci, které se v následujících letech budou rozhodně hodit, stejně jako častá komunikace s ostatními starosty v regionu ohledně jejich záměrů, problémů a podobně.

Co bylo vaším motivem pro kandidaturu na tuto funkci?

V Krásné Hoře žiji s určitými přestávkami od narození a plánuji zde zůstat i do budoucna. Přijde mi proto přirozené podílet se na vývoji místa, ve kterém žiji. Další motivací byl určitý posun z hlediska profesního, kdy jsem cítil, že po čtyřech letech práce v Místní akční skupině potřebuji novou výzvu.

Čeho byste rád dosáhl, co jste si stanovil pro toto funkční období za svůj hlavní cíl?

Nechtěl bych mluvit o jednom hlavním cíli. Práce ve vedení obce či města dle mého názoru vždy vyžaduje zaměření na celou řadu oblastí. Určitě musíme využít nového programového období, které nabízí velké množství dotačních prostředků na větší investiční akce. Stejně tak je ale důležitý komunitní život v obci, fungování spolků a další oblasti. V následujících letech může pro sídla naší velikosti nastat problém s fungováním některých služeb jako je pošta nebo třeba lékárna. Zde bychom se měli maximálně snažit o zachování těchto služeb.

Jak by tedy mělo město vypadat za necelé čtyři roky, až budete skládat účty voličům?

Byl bych rád, pokud by mezi občany panovala obecně spokojenost s vedením obce, což se může povést, pokud budeme naslouchat jejich potřebám, nalezneme řešení nejpalčivějších problémů, bude fungovat komunitní život a podaří se zapojit více lidí do dění ve městě.

Kdo vám byl největší oporou na počátku vašeho mandátu?

Začátek mandátu byl samozřejmě hodně náročný, a to především co se týče základních provozních věcí, předání celé řady přístupových údajů apod. To však byla otázka prvních několika dní, a poté se situace začala pomalu zlepšovat. Oproti menším obcím, které nemají žádný úřednický aparát, byla v našem případě výhoda, že zaměstnanci úřadu pracují na svých pozicích řadu let, a zvládají tak svou agendu bez jakýchkoli problémů. Zároveň pomáhají hlídat některé důležité termíny a další potřebné věci. Dobrá spolupráce při nástupu byla také s bývalým starostou Jiřím Urbanem, který se snažil podělit o co nejvíce informací. I v současné době je mi v případě potřeby nápomocen. Další výhodou bylo, že místostarostka Jana Mašková svou funkci vykonávala i v minulém období, a tak měla o některých záležitostech podrobnější informace než já, když jsem byl v minulém období pouze zastupitelem.

Jsou nějaké povinnosti starosty, kterých jste se obával nebo možná stále obáváte?

Přímo obavy snad nejsou na místě, trocha nervozity byla například při prvním oddávání hned druhý den po mém nástupu do funkce, ale nakonec to byla poměrně příjemná zkušenost. Díky tomu věřím, že povinnosti podobného typu budou jakýmsi odreagováním a zpestřením každodenní práce a starostí.

Olga Trachtová Hadáčková

Ředitelé příspěvkových organizací získají odměny

SEDLČANY Ředitelé příspěvkových organizací a jednatelé obchodních společností města Sedlčany si před Vánoci ve výplatě polepší. Odměny za mimořádně odvedené práce jim odsouhlasila v listopadu rada města s tím, že v případech školských zařízení a obchodních organizací půjde o odměnu ve výši 75 procent platu a u příspěvkových organizací o 50 procent platu. **-mb-**

Čas se zastavil, ale jen na čas

PETROVICE Mnoho let ukazovaly hodiny na kostelní věži sv. Petra a Pavla v Petrovicích čas kolemjdoucím. V posledních týdnech se ale vinou neznámé poruchy zastavily. Od soboty 10. prosince ovšem už zase ukazují správný čas a pokud nebudou opět stávkovat, dovedou Petrovické do nového roku.

Sabina Motrincová

Věžní hodiny po opravě už zase plní svou funkci.

Sedlčany opět podpoří domovní čistírny

SEDLČANY Výdajová strana připravovaného městského rozpočtu na rok 2023 počítá s celkovou částkou 100 tisíc korun, kterými chtějí Sedlčany opět podpořit vznik domovních čistíren odpadních vod.

Cílem této akce je zvýšit kvalitu životního prostředí v místech, která nejdou napojit na kanalizační síť. Čistírny mají sloužit buď u nových objektů, nebo nahradit již stávající septiky a bezodtokové jímky. Zejména obyvatelé osad mají možnost, aby za finanční podpory města řešili problém odpadní vody v rámci svých nemovitostí.

Radnice před dvěma lety, kdy začala příspěvky na jednotlivce ve výši 20 tisíc korun poskytovat, vypracovala vzorovou smlouvu. Obsahuje všechna ujednání, které obě strany musí dodržet. Žadatelé nutně musí splnit mimo jiné důležitou podmínku, a to že v průběhu rozhodovacího procesu do doby poskytnutí podpory, a nejméně dva kalendářní roky předtím, neměli a nemají vůči městu žádný nedoplatek. Ke schvalování jednotlivých smluv bude pověřena, jako v předchozích letech, rada města. **-mb-**

NES ELEKTRO www.nes-elektro.cz Zabezpečovací zařízení, kamerové systémy, přístupové systémy. E-mail: info@nes.cz, tel.: 603 504 097

Lékárna získá peníze z obecního rozpočtu

PETROVICE V současnosti provozuje v obci lékárnu Oblastní nemocnice Příbram, která požádala o dotaci na její provoz. Ztráta je za letošní rok předběžně vyčíslena na 200 000 Kč. Pokud by obec nesouhlasila s uhrazením ztráty, Oblastní nemocnice Příbram informovala, že ukončí provoz lékárny v Petrovicích.

Ohledně provozu lékárny místostarostka Vendula Vrzalová oslovila další dva provozovatele lékáren. Bohužel i ti předpokládají ztrátový provoz a neprojevili zájem lékárnu provozovat. Na listopadovém zastupitelstvu se tak dlouze diskutovalo o finanční podpoře lékárny na provozní ztráty. Zastupitelé se po plodné debatě nakonec rozhodli peněžní prostředky poskytnout. Ovšem formou daru, nikoliv dotace.

Sabina Motrincová

Advent zpříjemnil jednodenní koncertní maraton i vernisáž

PETROVICE Pobočka Základní umělecké školy Sedlčany, která má svou základnu v petrovickém zámečku, pozvala své příznivce v úterý 6. prosince na adventní koncerty a vernisáž výstavy výtvarného oboru.

Tradiční akce s názvem Advent v Petrovicích začala vystoupením žáků hudebního oboru v Mateřské školce Čtyřlístek. Následovala návštěva druhé petrovické školky při ZŠ. Po obědě žáci hudebním vystoupením potěšili seniory na náměstí v domě s pečovatelskou službou. Na vše dohlížela ředitelka ZUŠ Vladimíra Křenková, která žáky v jednotlivých institucích uváděla s doprovodem kolegyně Jaroslavy Novákové, jež hrála na klávesy.

Koncertní maratón pokračoval v odpoledních hodinách hudebním vystoupením žáků pro rodiče a veřejnost v zámečku. Zde se zapojily i děti z výtvarného oboru. Malí umělci představili vernisáž svých výtvarných děl. Závěrečné tradiční vystoupení žáků pod vedením učitele Stanislava Drozda v kostele sv. Pavla a Petra na náměstí bylo krásným závěrem vydařeného dne.

Sabina Motrincová

Petrovický starosta Pavel Kubíček potěšil přítomné vyučující něžného pohlaví květinovým darem.

Po uvedení obchvatu do provozu reagovali silničáři s policisty na úhyny zvěře

REGION Sedmdesát kusů optických ochranných zařízení, takzvaných odražečů proti zvěři, bylo po dokončení obchvatu u Olbramovic umístěno u komunikace ve vytipovaných úsecích. Opatření by mělo snížit ztráty na volně žijící srnčí, muflonl, daňčí či černé zvěři.

Martin Buček z Ředitelství silnic a dálnic ČR uvedl, že tak učinili po dohodě s Policií ČR, která upozornila na dopravní nehody související se střety se zvěří. *„Provedli jsme toto technické opatření, abychom odradili zvěř od přechodu silnice první třídy. Zamezením vstupu na komunikaci chceme zvýšit i celkovou bezpečnost silničního provozu,“* vysvětlil Buček. *„Odražeče jsou umístěny zejména tam, kde již byly srážky vozidel se zvěří. Situaci stále sledujeme a jsme připraveni na ni zareagovat navýšením počtu odražečů nebo optimalizací těch, které již bylo instalovány,“* doplnil. *„Po technické stránce se jedná o speciální odrazné prvky umístěné na okraji komunikace, například na směrových sloupcích. Sloupky odrážejí světlo z reflektorů projíždějících vozidel do prostoru výskytu zvěře, převážně kolmo k ose komunikace. Protože v noci vozidlo osvětluje vždy celou řadu odražečů, je při pohledu kolmo na osu komunikace vidět řada svítících bodů. Z odražečů se tak vytváří optický výstražný plot. Zvěř, která v noci přichází k silnici, po které projíždí vozidlo, vidí řadu proti ní svítících světel. To ji od vstupu odradí.“*

Odražeče mají na obchvatu zabránit střetu vozidel se zvěří. Foto: Ředitelství silnic a dálnic ČR

Marie Břeňová

Starosta navrhne pro příští rok návrat k participativnímu rozpočtu

SEDLČANY Nový starosta Sedlčan Ivan Janeček by se chtěl vrátit k tomu, aby o malé části rozpočtu rozhodovali sami občané prostřednictvím projektů participativního rozpočtu. V pondělí 19. prosince navrhne kolegům zastupitelům v Kulturním domě Josefa Suka před schvalováním rozpočtu, aby na tento účel v městské kase v roce 2023 bylo pamatováno půl milionem korun.

„Ve městě jsme s participativním rozpočtem začínali před čtyřmi lety a podařilo se uskutečnit dva ročníky – v roce 2019 a 2020. Ty další přibrzdila pandemie koronaviru,“ připomněl Janeček. *„Jsem přesvědčen, že je to dobrá výzva směrem k občanům, aby sami navrhli to, co v Sedlčanech postrádají, co sami považují za potřebné, aby se jejich život ve městě stal příjemnějším. Podmínky vyhlásíme začátkem příštího roku, budeme vycházet ze zkušeností prvních dvou ročníků,“* doplnil starosta.

Díky návrhům občanů se podařila například udělat naučná stezka s pítky pro ptáky, došlo k částečné obnově hasičské nádrže Na Potůčku, obnovena byla zahrada a dětské hřiště před Rodinným centrem Petrklíč a obyvatelé domu 725–727 se zasloužili o rekonstrukci chodníku u svého domu na Severním sídlišti. V lokalitě u 2. ZŠ propojení vyrostlo v rámci projektu hřiště s hracími prvky pro mládež.

Marie Břeňová

Mezisezónní servis
zahradních traktorů
zn. Seco, Karsit apod.
Tel.: 604 761 657

Skládanka připomíná filmy točené na Sedlčansku

SEDLČANY K nejnověji vydané skládance, po níž návštěvníci města v Turistickém informačním centru (TIC) Sedlčany rádi sáhnou, patří Filmy točené na Sedlčansku. Pracovnice TIC Lenka Bučinská potvrdila, že si rádi připomenou pohádky, komedie, seriály i snímky s vážnější tématikou také obyvatelé města, kteří si do TIC přichází zajistit vstupenky na kulturní akce nebo za jiným účelem. *„Já osobně se nejraději podívám na komedii Na samotě u lesa a na film Vesničko má středisková,“* podotkla.

Lenka Bučinská ukazuje oblíbenou skládanku připomínající filmy točené na Sedlčansku.

Materiál, který je zdarma, obsahuje téměř dvě desítky titulů. Obsahují také informace o tom, která konkrétní místa v regionu (Sedlčany, Svatý Jan, Vysoký Chlumec, Brzina, Kamýk a další) a ve kterém roce filmaři navštívili. Zřejmě k těm nejstarším snímkům patří komedie Ženu ani květinou neuhodíš z roku 1964 s Vlastimilem Brodským, Janou Brejchovou a Josefem Zímou. Pamětníci ve filmu rozpoznají bývalou podobu sedlčanského hotelu Vltavan a některé tváře místních obyvatel, kteří si zahráli v komparzu. Naopak nejmladším filmem je Román pro pokročilé natáčený v roce 2019 v areálu hotelu Monínec a v Sedlci-Prčici, v níž si hlavního hrdinu Rudolfa zahrál Marek Vašut.

Prostředí zámku Červený Hrádek bylo oblíbeným místem natáčení. K často reprízovaným patří komediální filmový muzikál Trhák z roku 1980, režírovaný legendárním Zdeňkem Podskalským. Objevuje se v něm mnoho známých herců. V prostředí zámku a zámeckého parku je to především Hana Zagorová a Juraj Kukura s chytlavou písní Nech brouka žít. V roce 2008 se na Červeném Hrádku narodila pod vedením režiséra Petra Zahrádky pohádka Nebe a Vincek, v níž si mimo jiné zahrál také Bob Klepl. A Dušan Klein se zasloužil v roce 1987 o natočení krimi thrilleru Přízrak, v němž si studenti vymyslí přízrak, který však nečekaně ožívá. Postavu vraha si v něm zahrál Vítězslav Jandák.

Ve skládance jsou také zajímavé informace o Vybíjené z roku 2015, v němž se setkání maturantů odehrává na Častoboři a k filmovému pohřbu posloužil jako kulisa sedlčanský hřbitov. Připomeňme alespoň ještě tak černobílý snímek Farářův konec, natáčeným v Počepicích v roce 1968 Evaldem Schormem. V kinech se neohřál, protože putoval na řadu let do trezoru. Opět si v něm zahráli Vlastimil Brodský a Jana Brejchová.

Marie Břeňová

Nárůst počtu covidových případů pokračuje

REGION Již na počátku prosince jsme sledovali nárůst aktivních případů v regionu. I tentokrát jde pomyslná křivka nahoru, ale již ne na čtyřnásobek, ale o 10 procent, což je konkrétně sedm případů.

Na nule jsou stále Jesenice, Klučenice, Křepenice, Nedrahovice, Počepice, Příčovy a Zduchovice. Stejný počet jako v minulém týdnu vidíme v případě 24 obcí. Nárůst sledujeme v Dublovicích, Krásné Hoře nad Vltavou, Prosenické Lhotě, Sedlčanech a Sedlci-Prčici. K poklesu nedošlo za uplynulý týden ani v jedné obci.

Ani tentokrát nejsou zaktualizovány přehledy za obce s rozšířenou působností. **Olga Trachtová Hadáčková**

	9. 10.	16. 10.	23. 10.	30. 10.	6. 11.	13. 11.	20. 11.	27. 11.	4. 12.	10. 12.
OBEC										
Dublovice	2	4	1	1	0	0	1	0	2	3
Hřiměždice	0	2	1	0	0	0	0	0	1	1
Jesenice	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Kamýk nad Vltavou	3	5	3	1	2	1	1	1	1	1
Klučenice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kňovice	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1
Kosova Hora	4	4	3	0	1	0	1	0	3	3
Krásná Hora nad Vltavou	4	2	2	2	2	1	1	1	5	6
Křečovice	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3
Křepenice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Milešov	3	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Nalžovice	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Nedrahovice	1	3	1	1	1	1	1	1	0	0
Nechvalice	1	1	1	4	1	1	1	1	1	1
Osečany	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Petrovice	2	4	4	1	1	1	1	1	4	4
Počepice	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prosenická Lhota	0	0	1	0	2	0	0	0	0	1
Příčovy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Radíč	0	1	0	0	0	0	0	0	2	2
Sedlčany	19	17	15	7	7	8	9	7	19	22
Sedlec-Prčice	10	8	2	2	2	2	2	2	6	7
Solenice	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Svatý Jan	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
Štětkovice	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vojkov	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7
Vrchotovy Janovice	3	4	0	0	0	1	0	0	6	6
Vysoký Chlumec	3	0	3	1	0	0	0	0	3	3
Zduchovice	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Celkem	**59**	**58**	**42**	**24**	**22**	**18**	**20**	**16**	**69**	**76**

ZEOS s. r. o. Sedlec-Prčice
Tel.: 723 279 026 (do 15 hod.)
provede práce na zakázku i s montáží

- opravy všech motorových vozidel, traktorů, zemědělských strojů, prodej náhradních dílů
- zámečnické a kovářské práce (mříže, kování, schody)
- svářečské práce v ochranné atmosféře, řezání plazmou
- prodej technických plynů, Linde technoplyn a propan butanu
- prodej motorových, převodových a hydraulických olejů
- výroba přístřešků, markýz – polykarbonát

Klub důchodců je na nejlepší cestě, aby jeho činnost po dvouleté pauze pokračovala

SEDLČANY Klub důchodců je na nejlepší cestě k tomu, aby po více než dvou letech navázal na schůzky, na které se dříve narození těšívali. V Kulturním domě Josefa Suka v Sedlčanech se uskutečnilo v pondělí 5. prosince ve společenském sále setkání, kdy z chování a poznámek přítomných bylo patrné, že v „resuscitaci klubu“ senioři věří.

Účast překvapila

Sedlčanský starosta Ivan Janeček ocenil vstřícnost ředitele kulturního domu a sedlčanského zastupitele Martina Severy, který je jedním z hlavních organizátorů obnovy klubu a pochválil další, kteří myšlenku podpořili. *„Byl bych rád, kdyby se činnost vašeho spolku obnovila, abyste se mohli scházet pravidelně. Na tom dnešním, které je trochu pojato jako mikulášské, určitě potkáte řadu kamarádů, s nimiž si budete mít jistě o čem popovídat,“* řekl mimo jiné Janeček. *„Dovolím si vám nabídnout malou laskominu,“* dodal a začal obcházet s miskou sladkostí stoly, aby přítomné poznal zblízka.

„Zatímco starosta Janeček bude rozdávat povolební bonbóny, tak bych požádal o pár slov doktora Karla Marka, který je radním a zároveň šéfem sociální komise města,“ uvedl Martin Severa dalšího řečníka. *„Musím říci nejen za sebe, ale i za Martina Severu, že nás při prvotním návrhu svolat tuto schůzku nenapadlo, že přijdete v takovém počtu. Věřím, že bude dnešní den novým startem pro činnost klubu důchodců, který fungoval řadu let a že vás čekají v příštím roce zajímavé akce,“* vyslovil Marek ve své zdravici i svoje očekávání k seniorům, kterých se sešlo víc než šedesát.

Poté promluvila Věra Skálová, vedoucí sociálního odboru Městského úřadu Sedlčany: *„...já jsem se jako styčná osoba města s důchodci organizovanými v klubu setkala až v roce 1991, ale i to je už spousta let. Činnost byla nastavená, ale postupem let, stárnutím aktivních členů a okolnostmi, které s sebou přinesla covidová doba, činnost prakticky zanikla. Budu ráda, pokud se ji podaří obnovit, a to buď v té zažité podobě nebo úplně jiné...“*

Vím o třech děvčatech...

Severa potom vyzval Vladimíra Voráče coby člověka, který je šikovný a umí mluvit, protože se část života mluvením živil. Ten úvodem požádal Věru Skálovou, aby uvedla datum, kdy se před Vánoci sejde menší organizační skupinka klubu v městském muzeu – čtvrtek 15. prosince v 10 hodin. *„Zvu na schůzku zároveň všechny ty, kteří byste rádi pomáhali lidem, jež se řízení ujmou. Sám vím v sále o třech děvčatech, která jsou ochotna dělat něco pro druhé, což je hodně důležité,“* podotkl Voráč.

Dále uvedl trojici muzikantů, která přišla na mikulášské setkání zahrát. *„Oldu Jarůška znáte především jako šoféra, s nímž jsem projel celou Evropu a některé státy i několikrát... Dále můžete vidět Honzu Bursíka, ten zase byl na našich autobusových zájezdech skvělým zákazníkem. Třetím je Jirka Papáč, bývalý profesor gymnázia.“*

Voráč ještě jmenovitě upozornil na Františka Urnera jako na dobrou duši, která mimo jiné připravila na pondělní mikulášské setkání chuťovky, které byly podávány nad rámec plánovaného drobného občerstvení. Přítomnému Karlu Hončíkovi dodatečně popřál k 82. narozeninám, které oslavil 4. prosince. Potom vyzval kapelu, aby zahrála další písničky, při nichž odpoledne příjemně plynulo. Na některé dříve narozené se usmálo štěstí v tombole a vyhráli například vstupenky na program v kulturním domě.

Marie Břeňová

ANKETA

Jak vítáte setkání seniorů po více než dvouleté pauze? Co od něj očekáváte?

SEDLČANY Do Kulturního domu Josefa Suka v Sedlčanech byla svolána v pondělí 5. prosince schůzka seniorů. Podle vysoké účasti dříve narozených i z odpovědí několika účastníků bylo zřejmé, že chtějí navázat na činnost, která pro ně znamenala příjemně prožité chvíle při programu, který si sami ušili na míru. V naší anketě se kromě toho ze sedmi oslovených tři vyjádřili, že by rádi ve výboru klubu důchodců pracovali...

Eva Trmalová

Já jsem dříve Klub důchodců nenavštěvovala, jdu teď poprvé. Určitě uvítám, že se budu potkávat se známými, které jsem znala ze svého dřívějšího zaměstnání v nemocnici. Účastním se některých společenských akcí a schůzky budou jistě zpestřením všedních seniorských dnů.

Jarmila Sedláčková

Dříve jsem klub nenavštěvovala, teď jsem ve věku, kdy bych ráda s něčím pomohla. Myslím si, že ze svého zaměstnání na Středním odborném učilišti v Bezručově ulici nějaké organizační zkušenosti mám. Práci ve výboru klubu bych se nebránila. Chtěla bych seniorům nabídnout možnost účasti na levnějším plavání v bazénu. Náplní klubu by mohla být zájmová či přednášková činnost, šlo by využít různých znalostí, které lidé ve vyšším věku mají...

Květa Nýdrová

Do klubu důchodců jsem dřív nechodila, jsem tu prvně. Za nejdůležitější poslání považuji, že by se lidi potkávali. To je to, co lidem – zvláště osamělým – chybí. Slyšela jsem to z reakcí účastníků tohoto setkání a také to je patrné z poznámek typu: „Jak to, že mi tady vedle sebe nedržíš místo...“

Věra Sosnovcová

Do klubu jsem chodila. Určitě bychom jej rádi oživili. Na schůzce, kterou jsme před časem měli, jsme se dohodli, že svoláme na pondělí 5. prosince seniory do kulturního domu. Uvidíme, jaký budou mít zájem pokračovat v činnosti. A pokud ano, tak utvoříme skupinku lidí, kteří budou plánovat náplň a řekneme si, co všechno by se dalo pořádat a zda jednou za měsíc nebo jednou za čtrnáct dní. Jsem ochotná zapojit se do tohoto užšího vedení, ale na vedoucí klubu důchodců bych si vzhledem ke svému věku, který je dost přes osmdesát, netroufla.

Vlasta Moravcová

Do klubu důchodců jsem chodila spoustu let. Z programu se mi líbily přednášky na různá témata a potom nám třeba zahrála muzika. Pokaždé bylo něco zajímavého. Schůzovalo se také v kulturním domě, ale v Červeném salonku. I když mi je hodně let a v lednu oslavím už 93. narozeniny, byla bych ráda, kdyby klub pokračoval. Pokud budu živa a budu toho schopna, tak ráda přijdu mezi lidi. Dcera Hanka je sice se mnou často, ale občas je dobré se sejít s většími pamětníky.

Marie Kubrichtová

Já jsem dříve do klubu důchodců nechodila. Na téhle schůzce jsem poprvé a myslím si, že na delší dobu i naposledy, protože mě čeká v lednu operace nohy. Odhaduji léčení tak na tři měsíce, takže v dubnu bych se zase účastnila. Klub je určitě dobrá věc, jen je škoda, že je v něm málo mužských. Oni nic nevydrží (smích).

František Urner

Ve výboru, pokud mě tam budou ženské chtít, rád pomůžu. Šéfa bych ale dělat nechtěl. Mám v zajišťování dost velkou praxi a také dobré kontakty. Sám mohu přispět do programu hudebně, také bych mohl doporučit nějaké svoje osvědčené recepty a na ochutnání něco dobrého i připravit. Maximálně fandím tomu, aby klub pokračoval, ta dlouhá pauza v činnosti mě hodně tížila. Jde o to, aby lidé staršího věku, kam také patřím, si užili kousek radosti. Věřím, že se dá dohromady parta. Já mám představu, že by schůzky mohly být jednou za měsíc, přes prázdniny bychom si mohli dát plánovanou pauzu a pak zase v září jet nanovo. Líbilo by se mi, kdyby klub vedl Vladimír Voráč, se kterým mám za ta léta nadstandardní vztahy.

Dotazovala se: Marie Břeňová

Hřbitovní zeď v Počepicích se nebezpečně naklání. Památkáři po dlouhodobých jednáních nejsou proti jejímu rozebrání

POČEPICE Na hřbitov v Počepicích je po několik let možné vstoupit jen hlavní branou. Postranní branka je uzavřena a cedule v její blízkosti upozorňuje řidiče, aby podél zdi neparkovali, protože hrozí nebezpečí zborcení zdiva.

„Zeď je problém, který řeší obec s církví po několik volebních období, alespoň po tu dobu, kdy jsem členkou zastupitelstva. Jde o to, že obec je sice správce pohřebiště, ale církev vlastní zeď, a tak bychom neměli v podstatě opravovat to, co nám nepatří. Církev by ráda tento majetek obci darovala, což je i její současný trend. V předchozím zastupitelstvu na to existovaly různé názory. Současné zastupitelky jsou nyní postaveny před zásadní rozhodnutí, které povede k řešení. Můj osobní názor je jednoznačný – převést zeď na obec a opravit. Je jasné, že tím přibude další majetek, o který se musíme starat,“ uvádí Olga Kymlová, místostarostka Počepic. Uvědomuje si, že církev by takové řešení uvítala, protože památek, které dosud vlastní a nejsou v dobrém stavu, je v celé České republice hodně. Počepická zeď je pro ni z pohledu investic okrajovou záležitostí.

Starostka Hana Kolínová nebezpečnost zdi nepodceňuje. Průběžně absolvuje různá jednání, včetně stanovisek statiků nebo památkářů. *„Příslib církve k bezúplatnému převedení zdi a celého pozemku hřbitova na obec stále trvá. A i když některé zastupitelky ještě vše zvažují, jiné řešení nevidím,“* připojuje se s názorem starostka Kolínová.

Řešit bortící se zeď by chtěla již v roce 2023. *„V současné době se zpracovává projekt na první etapu opravy, a to v úseku od márnice k dosud neprůchodné brance. Velmi dlouho trvalo konečné rozhodnutí, jak se k celé záležitosti postaví památkáři. Od začátku jednání s nimi obec prosazovala rozebrání zdi a její nové postavení. Oni pořád trvali na podepření a opravu současného zdiva. Na předposledním jednání nám povolili, že se kámen po kameni může rozebrat a pak postavit zeď celou znovu,“* vysvětluje Kolínová s tím, že projektant, který se zakázky ujal, slíbil, že začne podklady zpracovávat na podzim a během prosince předá obci dokumenty nutné ke stavebnímu povolení.

Hřbitovní zeď se čím dál víc naklání, průchod brankou byl uzavřen a řidiči podél zdi nesmí parkovat.

„Celou rekonstrukci by měl konzultovat s památkáři,“ dodává starostka.

Otázku, zda se do příštího roku podaří vyřešit s církví majetkoprávní záležitosti, nepovažuje za prioritní. *„Zeď se musí začít opravovat v každém případě. A oprava i kroky nutné k převedení lze dělat souběžně. A věřím, že se také v zastupitelstvu shodneme na tom, že opravovat vlastní majetek je lepší než cizí,“* dodává starostka Kolínová.

Marie Břeňová

Na samotě u lesa je pořád krásně, vzpomínají pamětníci

RADEŠICE Na filmovou klasiku Na samotě u lesa se každý rád podívá a vůbec mu nevadí, že je to již po páté... Milá komedie stará přes čtyřicet let se natáčela v roce 1976 v Radešicích a okolí. Tehdy si ve filmu zahráli krom slavných herců i komparzisté – zdejší obyvatelé. Mezi nimi byl i Josef Barda a jeho dcera, tehdy osmiletá holčička Bohuslava, mezi přáteli oslovovaná Slávka.

Slavná scéna s hostinou, na níž se Oldřich Lavička (Zdeněk Svěrák) s kamarádem lékařem Houdkem (Jan Tříska) seznámili s tatíkem dědy Komárka (František Kovářík) se odehrála na dvoře, který je dodnes v majetku rodiny Bardovy. Měla jsem to štěstí, že mě tam Slávka (dnes již Krejčová) jedno podzimní odpoledne vzala za svým tatínkem Josefem, který zanedlouho oslaví devadesáté narozeniny.

Při procházce z nedalekých Obděnic do Radešic jsem měla možnost vidět i pěkně zrekonstruovaný dům, kde se film Na samotě u lesa natáčel. Ale domečku dědy Komárka jsem tentokrát tolik pozornosti nevěnovala, zato jsem navštívila výše zmíněný dvůr i zvoničku.

Josef Barda při našem příchodu seděl na lavičce a slunil se v posledních paprscích podzimního sluníčka. S radostí se s dcerou Slávkou, která nyní bydlí v Petrovicích, objal. Dům v Radešicích pan Barda obývá se synem a jeho rodinou. Ruku mi stiskl pevně. I přes úctyhodný věk je stále plný síly a dobře mu to myslí. Přivítal mě velmi mile. Ve snímku si zahrál hned dvakrát. Nejprve na zmíněné hostině a potom to také byl onen muž, který zvoněním zmátl Oldu Lavičku, jenž v domnění, že přijíždí pan Lorenc na svém vozíčku s rolničkami, na něj čeká před chalupou. Známou zvoničku, stojící před domem, jsem poznala okamžitě.

Josef Barda s dcerou Bohuslavou vzpomněli na natáčení filmové legendy Na samotě u lesa.

A tak se ptám Josefa a Slávky, jak vzpomínají na natáčení, jak na ně filmaři v zapadlém krásném koutě přírody přišli? Prý jednoduše. Projížděli Radešice, Obděnice, Svatý Jan i okolí, a dvůr chalupy rodiny Bardových je okouzlil svou atmosférou venkovského stavení. Natáčení tenkrát trvalo pouze jeden celý den. V osm hodin ráno se začalo a v pět odpoledne již bylo hotovo.

Ony slavné knedlíky ve scéně, kdy si pochvalují pečenou kachnu herci Zdeněk Svěrák a Jiří Tříska, prý nebylo možné ukrojit. Filmaři si je přivezli s sebou a krájela jim je do scény Věra Bardová. Ta už bohužel k filmu nic vyprávět nemůže. Slávka zavzpomínala, jak maminka říkala, že si snad na ty tvrdé knedlíky bude muset vzít sekyrku, protože je nebylo možné ukrojit. Nakonec se to podařilo, ale musela vzít do ruky sekáček.

S úsměvem oba vzpomínají na Josefa Kemra i Mílu Myslíkovou. Obzvláště Josef Kemr byl prý velice milý, s každým se dal do řeči a vyprávěl vtipné zážitky a celkově uvolňoval atmosféru. Ostatně i celý den s filmaři se vedl v pohodové atmosféře. Jen je rozčilovaly slepice, které lezly do záběru, když tam neměly co dělat. Slávka s úsměvem vzpomíná, jak je filmaři vyháněli zpět na zahradu. *„Zavřete si ty slepice!“* Jako malou holčičku ji to tenkrát velice pobavilo. Ještě dnes se oba při vzpomínce rozesmějí.

Bohuslava Krejčová si dokonce pamatuje výši honoráře za celý natáčecí den – dostala čtyřicet korun. Její tatínek dostal o padesát korun více. Oblečení ve scéně měli oba vlastní, stejně jako ostatní komparzisté. Filmaři chtěli, aby vše bylo co nejvíc reálné. A místo, kam vedla Míla Myslíková prostořekého dědečka? Tak v tomto případě se nejednalo o obytnou část stavení. V té době se po schodech chodilo do sýpky, skladu zrní.

Dvůr zůstal až na kaštan, který podlehl stáří, po povedené rekonstrukci hospodářských stavení stejný. Místo je dodnes kouzelné. Jako bych v tom filmu byla...

Jana Motrincová

Velbloudi putovali nejen do Betléma, ale i do Solenic

SOLENICE Traduje se, že tři králové, alias mudrci či mágové z Východu, připutovali k malému Ježíškovi s karavanou velbloudů. Velbloud připomíná vychytané terénní vozítko kombinované s cisternou pro zásobu vody. Typické pro pouště. V našem regionu byste ho tedy asi nehledali. Máte pravdu, na Sedlčansku žádní velbloudi donedávna nejspíš ani nebyli.

Veterinární lékařka Táňa Husáková, specializující se na lamy a velbloudy, však doporučila, aby na pastviny kousek od Vltavy byly dovezeny dvě velbloudice. Solenická zubní lékařka Anna Mátlová pečuje totiž nejen o zuby svých pacientů. Věnuje se také stárnoucím zvířatům a dává jim tak šanci na důstojné dožití.

Se svou rodinou a s milovníky přírody vytvořila takzvanou JANNArchu. V ní dožívají staří koně, kozy a také lamák. A k nim teď byly dovezeny dvě staré velbloudice ze ZOO Brno a Bratislava. Akce „kulový camel" proběhla bez problémů a obě postarší velbloudí dámy se poprvé uviděly až ve svém novém výběhu, který má 1,3 ha. Obě špatně chodí, v zoologických zahradách už nedělaly parádu, a návštěvníci měli otázky, zda je vše v pořádku.

Inu, stáří čeká na nás všechny. Velbloudice jsou neustálými porody vyčerpané. Jejich zachránkyně Anna Mátlová ale věří, že jejich zdravotní stav se ve velkém výběhu zlepší, když si podle své intuice budou moci přilepšovat ve své stravě čerstvými vitaminy a enzymy z listí trnek, šípků a maliníků.

Jak se u Solenic aklimatizovaly?

„Majda vylezla z přívěsu sama a okamžitě se zakousla do šípku. Její ošetřovatel byl úplně nadšený, že se jeho svěřenkyně chová, jako by v této české divočině žila odjakživa. Dokonce trval na tom, že se usmívá. Kája z Bratislavy, ta byla trochu více nervózní, takže se všichni radovali, že dorazila po dlouhé cestě v pořádku. Adaptace trvala jen pár dní. Teď už si to klestí mezi stromy tak brilantně, že vypadá jako křovák, maskovaný větvemi a listím," raduje se patronka stárnoucích zvířat.

A co na to její manžel, Jan Mátl? *„Jsme velice rádi, že některá ZOO jsou ochotná deponovat svá zvířata k soukromým chovatelům. Ne vždy to vedení povolí, i když deponace znamená, že zvíře zůstává v majetku zoo, ale veškeré náklady na ošetření a stravu si chovatel musí hradit sám."* Mátlovi krom ostatních zvířat pečují již o tři zvířata patřící zoologickým zahradám.

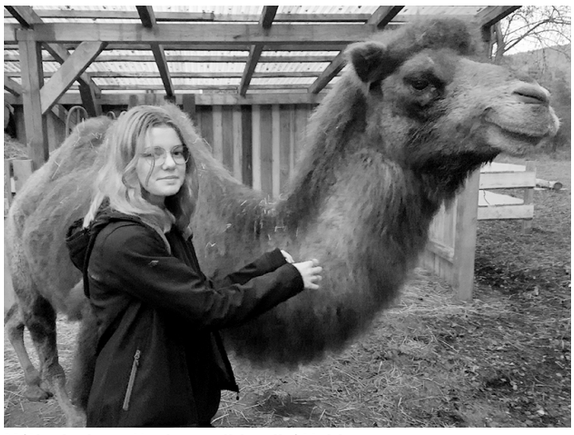

Mátlovic dcera Hanka s velbloudicí Majdou

Co všechno stárnoucí zvířata potřebují a jak to zvládáte finančně?

„Nejvíce prostředků je potřeba na stavění ohrad a přístřešků pro nová zvířata a samozřejmě i na krmení. Každé staré zvíře potřebuje trochu jiné doplňky – třeba na klouby, bylinky na imunitu, krevní oběh nebo na astma. Dáváme jim i rakytník na srst nebo chlorellu pro lepší hojení. Velbloudičky mají svoje speciální granule, ale smějí sníst i půl kila mrkve denně," sdělují Mátlovi.

Milovníci přírody rádi zvířata krmí. Nešlo by spojit příjemné s užitečným?

„Ano, i takový pytel mrkve by byl skvělou podporou našeho starobince. Návštěva možná je, ale pouze po předchozí domluvě. Není vhodné se po pastvinách procházet bez domluvy. Stará zvířata se nesmí jen tak něčím krmit. Třeba koník Nik už nemá zuby a po mrkvi dostane průjem. Delin by po větším množství jablek měl problémy s kopyty. Léčba je pak velice nákladná, a to nemluvím o bolestech, které jsou s tím spojeny," vysvětluje Anna Mátlová. *„Když se ale domluvíme, co ano a co ne, tak je všechno v pořádku."*

„Bojím se všeho, co má příliš velké rozměry," řekl kdosi slavný. Ano, asi je třeba mít respekt před zvířaty, která váží i desetkrát více než člověk. Ovšem soužití zvířat a lidí je někdy překvapivě jednodušší, než soužití některých lidí. Tato úvaha se nabízela při pohledu na velbloudici Majdu, když k ní přivedli autistického chlapečka Vojtu. Běhal kolem ní, schovával se za ni, podlézal jí pod krkem. Chlapec byl spontánní, velbloudice stála a nehnula brvou. Pozorovala ho podobně jako dovádějící velbloudě. Dojemný pohled…

Na pastvinách u Solenic to tak trochu připomíná archu Noemovu nebo figurky z betlému. A blíží se Vánoce… *„Pod stromečkem bude mít každé zvíře dárek na míru,"* slibují Mátlovi.

Jak vnímáte silvestrovský ohňostroj?

„Asi nikdy nepochopíme, proč takovou drahou a hlučnou zábavu někteří lidé potřebují. Víme, jak to škodí chovaným i volně žijícím zvířatům či ptákům. Prosíme proto všechny dobré lidi, aby se snažili vysvětlit těm, kdo si v těchto atrakcích dosud ještě libují, že je třeba maximální ohleduplnost," apelují Mátlovi.

Hanka Synková

STRUČNÉ DĚJINY SEDLČAN (12)

Po revoluci

Reflektovat nedávné dějiny posledních tří dekád je z historiografického hlediska složitý úkol, při němž se historik nutně ocitá na velmi tenkém ledě. Když jsme ale společně došli po časové ose až sem, byla by škoda souhrnně nezaznamenat, co zásadního se v Sedlčanech na přelomu milénia odehrálo a odehrává v současnosti – alespoň pro ty příslovečné budoucí generace.

Počátek 90. let mnozí popisují jako dobu velkých změn a příležitostí. Jedna taková příležitost se naskytla, když sedlčanská radnice navázala kontakty s francouzským městečkem Taverny, ležícím v blízkosti Paříže. Spolupráce započala studijním pobytem, následovaly první návštěvy. Vzájemné dobré vztahy byly v r. 1993 zpečetěny Chartou o přátelství.

V září 1990 navštívil Sedlčany Václav Havel, tehdy ještě ve funkci posledního československého prezidenta. Datum návštěvy se příznačně shodovalo s datem, kdy do města zavítal T. G. Masaryk v r. 1922.

Rok 1994 se nesl ve znamení velkých oslav 700. výročí od první písemné zmínky o Sedlčanech, mj. byl otevřen lehkoatletický stadion pojmenovaný po partnerském městě Taverny a první sportovní akce na něm pořádaná se těšila z mezinárodní účasti. V témže roce zahájila činnost na svém současném působišti Základní umělecká škola Sedlčany a byla také zahájena stavba nového pavilónu 2. ZŠ Propojení. Ten byl otevřen v r. 1996, kdy byl třetí etapou výstavby rovněž dokončen komplex gymnázia.

Nová působiště dostaly dvě organizace zřizované městem, knihovna a muzeum. Městská knihovna se v r. 2001 přestěhovala z děkanství do moderně vybavených prostor v ulici Kapitána Jaroše a pro výstavní a sbírkotvornou činnost městského muzea byla v r. 2002 adaptována budova staré radnice.

Návštěva českého prezidenta Miloše Zemana se odehrála také památného data – 19. dubna 2016 totiž uběhlo 71 let od sestřelení amerických bombardérů.

Potřeba kulturního vyžití a sedlčanský patriotismus daly vzniknout myšlence na obnovu starých městských slavností. Foto: Městské muzeum Sedlčany

Sedlčany se neustále proměňují a rozrůstají, to dokazují nedávno vzniklé ulice u Háječku, nový bytový dům Mastník, rekonstruované budovy v čele s Vltavanem nebo oblíbená Krčínova cyklostezka. Nezapomeňme také na dřívější projekty, bez nichž už si město nedokážeme představit, jako je kruhový objezd a přilehlá obchodní zóna.

V Sedlčanech se zkrátka stále něco děje – z čehož lze odvodit, že jsou místní přičinliví a podnikaví, město je koneckonců výtvorem jeho obyvatel. Přejme si, ať je tomu tak i nadále.

Pavel Žak

Adventní farmářský trh byl plný vůní, chutí a vánočních písniček

SEDLČANY Sdružení obcí Sedlčanska v sobotu 10. prosince uspořádalo na náměstí T. G. Masaryka poslední letošní farmářský trh, který možná bude poslední i celkově. Byla by však škoda přijít o tuto tradici, zvlášť v čase adventu, a tak jsme se zeptali přímo u zdroje.

Bude tradice zachována?

„Zatím nevíme, jestli se dnes farmářské trhy konají naposledy,“ uvedla Tereza Kuchařová ze Sdružení obcí Sedlčanska. *„Uvažujeme o jejich krácení s tím, že by byly zachovány jarní a vánoční. Uvidíme podle ohlasů stánkařů. Určitě by byla škoda, kdyby tyto trhy v Sedlčanech zanikly, a společně se stánkaři o tom popřemýšlíme.“*

Tereza Kuchařová dodala, že v sobotu bylo na náměstí dvacet sedm stánků včetně tří stánků Středního odborného učiliště Sedlčany – výsledky své práce představili cukráři, kuchaři a zahradníci. Několik stánků bylo také zcela nových. Řeznictví a uzenářství Novák z Olbramovic přivezlo čerstvě vyuzené maso, k prodeji byly určeny vystavené doma pečené pamlsky pro psy a předměty ze dřeva a z dřevotřísky jako lucerny, držáky na pivo a další, byly vyrobeny v Nalžovicích.

Tentokrát na farmářském trhu nechyběl doprovodný program. Postarali se o něj žáci základní umělecké školy, 2. ZŠ Propojení a Základní a mateřské školy z Chlumu. Pořadatelky připravily i vánoční zábavný kvíz, jehož se mohli zúčastnit všichni návštěvníci trhu. Vylosovaní výherci získali poukázky na zboží.

Vánoční cukroví, laskonky, kokosky a vánočky

Nejširší sortiment na adventním trhu mělo zřejmě sedlčanské učiliště. V jednom z jeho tří stánků jsme zastihli učitelku odborného výcviku cukrářek Pavlu Márovou a zeptali se, co všechno ve stáncích mají. *„Na dnešním trhu se prezentují všechny tři naše ročníky. První ročník tady má vánoční cukroví, druhý ročník laskonky, kokosky, linecké cukroví, perníky a medovníky. Třetí ročník připravil vánočky a vyrobil i chaloupky, které máme na ukázku. Těžké bylo vyrobit rakvičky, protože nesmí popraskat a docílit toho je docela umění. Rakvičky se dají jist i popraskané, ale nejsou hezké. Nejvíce dnes jde na odbyt vánoční cukroví a hodně se prodávají i vánočky. Těch není nikdy dost,“* dodala s úsměvem Pavla Márová.

Sedlčanské učiliště připravilo na adventní trh vánoční cukroví, vánočky a další sladké dobroty.

Kromě nejrůznějších vánočních dekorací se na sobotním trhu prodávaly brambory, perníková srdce, voněl svařák, punč a v nabídce nechyběl ani staročeský trdelník, který se vyráběl přímo na místě.

V jednom ze stánků nabízela domácí sýry farma Háje u Hříměždic, která má na sedlčanských farmářských trzích svoje zastoupení pravidelně. *„Majitelem farmy je můj švagr, který má stádo koz, zhruba osmdesát až devadesát kusů, a má také svoji sýrárnu. Soused vedle, s nímž spolupracuje, má kravskou eko farmu a sváží kravské mléko k nám do sýrárny. Já dnes v Sedlčanech nabízím produkty z švagrovy farmy, kterými jsou zrající polotvrdé kravské sýry s různými příchutěmi, čerstvé kravské sýry bez příchutě i kořeněné a nakládané ve slunečnicovém oleji. Také nabízím kozí sýry. Mám už ale jenom ty s medvědím česnekem, protože kozy nám už přestaly dojit,“* vyjmenovala svůj sortiment prodávající Eva Kozelková.

Slovo pamětnice

Na sobotní farmářský adventní trh se přicházeli podívat nejenom mladí lidé, ale i pamětníci. K nim patřila dvaadevadesátiletá Vlasta Moravcová, která zavzpomínala na Vánoce svého dětství. *„Měli jsme chudé svátky, ale byli jsme spokojení,“* svěřila se paní Vlasta. *„Měla jsem sestru a dostávaly jsme spíše praktické věci jako ponožky nebo bačkory. Hračky jsme našly pod stromečkem málokdy. Vzpomínám si, že jsem jednou dostala malou panenku, za kterou jsem byla moc ráda. Z chudé rodiny byla i naše maminka, do Sedlčan se přistěhovala z pohraničí. Měla sestru na Vysokém Chlumci, přijela za ní a už tady zůstala. Na Vánoce jsme se společně se sestrou těšily a dlouho jsme věřily, že chodí Ježíšek.“*

David Myslikovjan

Petr Macák byl uveden do pomyslné síně slávy

SEDLČANY Dvaasedmdesátiletý sportovec Petr Macák byl při oceňování sedlčanských sportovců ve středu 7. prosince uveden do pomyslné síně slávy.

„Macák začínal s atletikou v Sedlčanech na stadionu Tatran a přes Baník Příbram a Spartu se dostal do Dukly Praha, za kterou jako sportovec startoval šest let. Petr Macák je Mistrem sportu. Nejlepších výkonů dosahoval v hodu diskem. Třikrát v letech 1967 až 1969 byl juniorským přeborníkem Československa, jednou skončil druhý a třikrát třetí na přeborech seniorů. Byl v reprezentačním družstvu a bojoval v atletických utkáních s Rakouskem, Francií a Švédskem... Zvítězil také na Mistrovství spřátelených armád v Oděse v roce 1972. Jeho největší výkon v hodu diskem naměřený na závodech je 59 metrů. Petr Macák udivoval okolí svojí mohutností. Ve své době byl nejvyšší a nejmohutnější český diskař – měří přes dva metry a v době svých nejlepších atletických výkonů vážil kolem 130 kilo. Po atletické dráze přešel na silové sporty. Je několikanásobným mistrem v benchpressu a doposud držitelem světového rekordu v této disciplíně, který je 242,5 kilo. V kategorii od 50 do 60 let jako nejstarší ve skupině, tehdy 59letý, zvedl 237,5 kilo. Petr Macák založil v Sedlčanech společně s Jiřím Práškem Sportovní oddíl ZLOBR Sedlčany, kde se stále podílí na výchově mladých sportovců. Vztah Petra Macáka k mladé generaci je po celý jeho život pozitivní. Významným způsobem se po dlouhé roky podílel na výchově dětí a mládeže. Organizoval dětské tábory a svůj čas věnoval dalším akcím pro děti. V profesním a občanském životě s rozumem uplatňoval své jedinečné fyzické parametry. V tomto ohledu řeči jeho těla rozuměli všichni, s kterými si kdy promluvil.“

Petr Macák předvedl při vyhodnocení také složení disku.

S tímto entrée, při slavnostní fanfáře a za neutuchajícího potlesku, vstoupil na jeviště sedlčanský silák Macák. Na pódiu předvedl složení disku, odpověděl na několik dotazů a začínajícím sportovcům vzkázal: *„Musíte být rychlí, obratní, musíte mít výbušnost... A také musíte mít někoho, kdo vám fandí, kdo vás podpoří,“* a hlasem plným dojetí poděkoval veřejně za všechno svojí manželce.

„Byl jsem velmi překvapen, že jsem dostal pozvání od rady města, abych přišel dnes do kulturního domu. Jsem v takovém rozpoložení, že se bojím, aby se mi netřásl hlas. Dlouho jsem na žádné soutěži nebyl... Moc rád vzpomínám na éru hodu diskem i na patnáct let, kdy jsem zvedal ‚železa‘. Mám dva evropské a dva české rekordy, které stále platí, několikrát jsem vyhrál mistrovství republiky, byl jsem jednou na Mistrovství světa v Dánsku, kde jsem vyhrál. Během sportování jsem získal hodně kamarádů. Syn Standa se potatil, také už vyhrál mistrovství republiky v trojboji... celá rodina, kromě manželky, sportuje. Ta ale zase peče v této době báječné perníčky,“ zareagoval borec na dotaz, jak si vše, co pro něj radnice připravila, užívá.

Marie Břeňová

● **Koupím les nebo pole jakékoliv výměry.** Tel.: 730 529 545. **294/22**

● **Výkup starých peřin. Tel.:** 606 514 445. **295/22**

● **Samovýroba palivového dřeva – Chramosty.** Tel.: 604 761 657. **296/22**

● **Pronajmu nádherný cihlový byt 2+1** o velikosti 68 m² v centru Sedlčan. Cena je 14 000 Kč bez záloh na energie. Byt je volný od ledna. Tel.: 773 619 000. **297/22**

Prodám palivové dřevo měkké 1 200 Kč/prms a tvrdé 2 300 Kč/prms nařezané a naštípané. Dovoz zdarma. **Tel.: 730 529 545**

● **Koupím historický motocykl nebo** moped. Tel.: 777 746 668. **298/22**

● **Daruji asi 30 klasických žárovek různých výkonů a patic.** Tel.: 608 543 848. **299/22**

Plošná inzerce od 14 Kč/cm²

Kominictví Tuháček

tel.: 777 811 898
kominictvi.tuhacek@seznam.cz

- čištění
- frézování
- vložkování
- revizní zprávy
- sanace
- stavby a opravy komínů
- zajišťování revize

Domov seniorů Vojkov
hledá nové zaměstnance na pozici

PRACOVNÍK(-CE) V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Požadavky: zájem o práci v oblasti přímé péče o seniory (práce u lůžka), bezúhonnost, empatie

Nabízíme: plat dle tarifních tabulek, po zapracování navíc osobní ohodnocení, pravidelné odměny 2x ročně, příplatky za směnnost a náročnost (plat cca 30 000 Kč hrubého)

Možnost variabilního plánování 12hodinových směn, dodatková dovolená 1 týden (tzn. celkem 30 dní za rok), obědy zdarma, příjemné pracovní prostředí

Dále nabízíme zprostředkování zvýšení kvalifikace

Nabídka práce i na částečný úvazek

Své nabídky spolu s životopisem zasílejte na e-mail: konickova@dd-vojkov.cz
Tel.: 737 430 788, 317 835 186

STROS SINCE 1960

STROS - Sedlčanské strojírny, a.s., Strojírenská 791, Sedlčany

Práce na plný úvazek, Sedlčany

Obchodní manažer

Jaká bude Vaše pracovní náplň?

- komunikace se stávajícími zákazníky ve svěřeném teritoriu a vyhledávání nových obchodních příležitostí
- řízení daného trhu směřující k naplnění obchodních plánů
- budování dlouhodobých vztahů se stávajícími i potenciálními zahraničními zákazníky a dealery
- získání poptávky, tvorba nabídky, vyjednávání obchodních podmínek, realizace obchodních případů
- účast na veletrzích, konferencích a marketingových akcí
- zahraniční pracovní cesty

Jaký bys měl/a být?

- charizmatická osobnost se zaměřením na úspěch a výsledky
- dobrá znalost Ruského jazyka, Ukrajinský jazyk výhodou
- obchodní zkušenosti v oblasti stavebnictví a strojírenství jsou výhodou
- reprezentativní vystupování a dobré komunikační, prezentační a obchodní dovednosti
- spolehlivý a zodpovědný přístup k práci
- samostatné jednání
- uživatelskou znalost práce na PC (internet, MS Word, Excel, power point, Outlook)
- řidičský průkaz skupiny B

Co Vám můžeme nabídnout?

- motivační platové ohodnocení, odměny z realizovaných obchodů, kvartální bonusy
- vstupní zaškolení a široké možnosti vzdělávání v rámci společnosti
- možnosti seberealizace, profesního a osobního rozvoje
- služební telefon, notebook, kafeterie, příspěvek na ošatné, příspěvek na stravování, příspěvek na sport/kulturu/volný čas, vánoční příspěvek, firemní akce
- možnost občasné práce z domova
- měsíční odměna za docházku
- flexibilní začátek/konec pracovní doby, pracovní doba 7,5 hod
- práci v přátelském a dynamickém kolektivu zkušených odborníků
- pracovní poměr na dobu neurčitou
- nástup možný ihned

Pokud Vás nabídka zaujala, zašlete nám prosím Váš profesní životopis na **hr@stros.cz** nebo volejte **+420 777 359 061**
Na jiné volné pracovní místa se podívejte zde: **www.stros.cz/kariera**

Kde se vzal vzácný starostenský řetěz z ryzího stříbra?

SEDLČANY Při svatbách a dalších důležitých obřadech a mimořádných událostech se starostové ozdobí starostenským řetězem. Ten v Sedlčanech není ledajaký, je vyroben z ryzího stříbra! Překvapí svojí váhou pouhých 400 gramů a má 33 ok.

Jako dar městu jej předala v roce 1994 ve společenském sále Kulturního domu Josefa Suka při příležitosti 700. výročí Sedlčan majitelka Klenotnictví Brilant v Sedlčanech Hana Linhartová. Poprvé si jej tak mohl dát kolem krku tehdejší starosta Jiří Burian a v uplynulých čtyřech letech Miroslav Hölzel. Ivan Janeček je třetím starostou v pořadí, který jej bude využívat a pečovat o něj. Řetěz mu svěřil na ustavující schůzi 17. října Vladimír Zámostný po jeho zvolení na starostenský post.

Řetěz spojuje 33 stříbrných oček a jeho celková váha je 40 dekagramů.

Hany Linhartové jsme se zeptali, jak to před téměř třemi desítkami let bylo a kde se nápad zrodil?

„Znali jsme zlatníka v Praze, který byl moc šikovný a tenkrát vyráběl podobný řetěz pro nějaké moravské město. Já jsem ten výrobek v jeho dílně viděla a moc se mi líbil. Napadlo mě, že bychom s manželem podobný skvost mohli nechat u tohoto mistra, který už nežije, udělat pro Sedlčany,“ řekla nám.

„Provedení jsme tenkrát řešili se starostou Burianem, proto je na rubu věnování a na líci především symbol města – pěticípá rožmberská růže. Myslím, že se jako celek povedl a že takový důstojný předmět bude sloužit i dalším generacím,“ usmála se zlatnice.

Hana Linhartová podotkla, že uměleckému řemeslu, kterému se vyučila, zůstává věrná po celý profesní život. *„Jsem v důchodovém věku a moc mě těší, že moje dcera Veronika Hrstková ve stejném podnikání pokračuje a já jí ještě mohu dál ve Zlatnictví Brilant pomáhat,“* uvedla spontánně. Potvrdila, že ke klenotům a drahým kovům má v jejich rodině blízko ještě bratrův syn Pavel Sirotek. *„Vyučil se zlatníkem, ale jak je o něm známo, tak získal několik titulů ve sportovním aerobiku a dal přednost sportovní kariéře,“* dodala.

Hana Linhartová (vpravo) je ráda, že ve své dceři Veronice našla dobrou nástupkyni a v Klenotnictví Brilant jí může nadále pomáhat.

Marie Břeňová

Starosta Sedlčan si nechal od kartářky vyložit budoucnost

SEDLČANY Nový starosta Sedlčan Ivan Janeček se v Domově seniorů při čertovských hrátkách nebránil nabídce ředitelky Jaroslavy Kocíkové, aby si nechal vyložit budoucnost z věštecké koule nebo z karet. Následoval ji do místnosti, kterou pro tento účel vyhradili. Přednost dal výkladu z karet. V rozhovoru jsme se jej zeptali, zda byl s výhledy na rok 2023 spokojený, jak dalece je pověrčivý nebo jakou má představu o prožití letošních vánočních svátků.

Nechal jste si vyložit budoucnost z pověrčivosti nebo jste spíš chtěl udělat paní ředitelce Kocíkové radost?

Bral jsem to trochu jako nadsázku, myslím si, že pověrčivý nejsem, ale když jsem měl možnost potkat se s paní, která má nějaké věštecké schopnosti, tak jsem toho využil. Nebylo to bez užitku, z jejích slov jsem si přece jen pro sebe vzal nějaké ponaučení a námět k zamyšlení.

Můžete alespoň naznačit, zda vám sdělila k osobnímu životu spíš pozitivní informace? Dozvěděl jste se něco také ve vztahu ke svému novému starostenskému postu a k budoucnosti Sedlčan?

Vytáhl jsem si dobré karty. Vědma se zaměřila především na výklad v osobní rovině, ale je jasné, že i to má samozřejmě přesah směrem k zaměstnání. Dáma nepředpovídá konkrétně, co koho čeká, ale vztahuje vše spíš k morálním vlastnostem a hodnotám svého klienta.

Říkáte, že nejste pověrčivý, to znamená, že když vzácně potkáte kominíka, že se nechytnete za knoflík, neberete černou kočku, která vám přejde přes cestu, jako smolné znamení a nedodržujete ani žádné rituály o Vánocích?

To tak úplně také není pravda. Manželka například dává o večeři na Štědrý den k talíři rybí šupinku, která má přinést do domácnosti dost peněz nebo dodržujeme, že nikdo neodchází od štědrovečerní tabule. Tyto zaběhnuté zvyky mají svoje kouzlo.

Čím se ty letošní Vánoce budou u vás lišit od těch v předcházejících letech?

To není jednoduchá otázka. Přesto věřím, že v rámci rodiny budou letošní svátky podobné jako ty loňské nebo předloňské. Budeme se potkávat se svými blízkými, povídat si o běžných věcech, protože během roku na taková posezení nezbývá moc času. Budeme myslet především na příjemné věci, než abychom rozebírali problémové záležitosti pracovního charakteru. Tím nechci říci, že bych měl na občany města Sedlčan zapomenout. Ale sváteční dny by měl člověk využít ke klidu a pohodě a nabrání nových sil.

Starosta Ivan Janeček neodmítl nabídku a nechal si vyložit od věštkyně v sedlčanském domově seniorů karty.

Takovou pohodovou náladu ale může narušit telefonát, kdy budete muset jako starosta řešit nečekanou situaci, například o vzestupu hladiny přehrady, nadměrné nadílce sněhu nebo se dozvíte o jiné vyhrocené u situaci...

Upřímně doufám, že nic tak mimořádného nenastane. Já jsem ale na různé problémy zvyklý. Vždyť jsem třicet let provozoval kamionovou dopravu a také jsem hned po ránu svátek nesvátek zjišťoval, jestli není na silnicích klouzačka nebo sněhová kalamita a nebudou mi volat řidiči, že nemohou například vyjet nějaký kopec a nedojedou do cíle včas.

Když se ohlédnete do minulosti, jaký z vánočních dárků vám udělal největší radost?

Jako kluk jsem psával Ježíškovi, co bych si přál. Někdy mi přání vyplnil a přinesl mi například lyže a tím mi udělal radost. Takových dárků bylo více, ale tou největší nadílkou bylo 10. prosince 2000 narození dcery.

Jaký dárek byste rád nadělil vy, coby starosta, pod stromeček občanům Sedlčan?

Hlavně bych jim jako starosta rád dodal dobrou náladu a předal víc optimismu. S věcnými dárky to bude problém, protože peněz není nazbyt a budeme muset šetřit jak v rozpočtech domácností, tak v městském rozpočtu. Ve městě se spíš zaměříme na drobnější investiční akce – například na zlepšení stavu chodníků a silnic. Uvidíme, kolik budeme mít volných finančních prostředků na další akce.

Marie Břeňová

Při velkolepém programu radní poděkovali sportovcům za skvělé výkony. Nejmladším bylo deset, nejstaršímu šedesát devět let

Dokončení ze strany 3

Byli to: Zdeněk Šimeček mladší, Zdeněk Šimeček starší, Rudolf Homolka, Petr Paclt, Barbora Kelichová, Pavel Chaloupek, Petr Kuthan, Petr Herink, Martin Havel, Jiří Šibrava ml., Petr Novotný, Jiří Barták, Radovan Faktor, Miloš Vančura, Roman Chwastek, Stanislav Stibor, Ivan Stolařík, Ivana Novotná, Kristýna Faktorová, Radek Valsa, Aleš Kadleček, Markéta Křivská, Jiří Prášek, Petr Bartoš, Miloš Vodráška, Tomáš Langr a Jiří Havel.

Tajemník se zhostil skvěle režie

Zatímco v posledních dvou letech, kdy do činnosti oddílů zasáhla opatření proti šíření covidu–19, se odehrávalo vyhodnocení sportovců v komorním stylu, letos bylo pojato velkolepě a připravené tak, jako nikdy při podobné akci předtím. Vše se odehrávalo v divadelním sále a režijně vše pečlivě připravil Vojtěch Hlaváček, tajemník Městského úřadu Sedlčany. Moderátorka Tereza Boučková tak prokládala informace o vyhodnocených zajímavostmi z oblasti sportu, citáty nebo vtipy.

Po představení několika reprezentantů následoval kulturní vstup – v něm předvedli svoje hudební kvality žáci ZUŠ Sedlčany pod vedením učitele Drozda, téměř akrobatickými prvky i pestrými kostýmy diváky oslnily členky Aerobik studia Dvojka, Marek Matuška zahrál několik skladeb na klavír a Karel Marek ml. si vybral dvě světově proslulé písně. Sedlčanští divadelní ochotníci si pro své účinkování zvolili úryvek ze svého úspěšného představení Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách.

Na radě města přivítal sportovce i veřejnost místostarosta Zdeněk Šimeček a mimo jiné řekl: *„Jsem moc rád, že pandemie neovlivnila vaši chuť sportovat a neovlivnila ani vaše výkony, i když věřím, že to bylo těžké. Oslavme proto obrovskou vůli sportovců, která je k samotnému sportu nezbytná, a nad níž se často tají dech. Oslavme obdivuhodnou vůli rodičů, trenérů a všech dalších, kteří pracují s mládeží, věnují tomu nevyčíslitelné množství času a své energie. Chtěl bych vám poděkovat za to, že sportujete, že ve sportu, který jste si vybrali, jste úspěšní a děláte tak dobré jméno našemu městu i za hranicemi kraje a v některých případech i za hranicemi naší republiky...“*

Přednost dostali nejstarší sportovci

Všichni odměnění sportovci za výsledky letošního roku byli ve věkovém rozpětí od 10 do 31 let. Výjimkou byli tři sportovní střelci – 57letá Jarmila Zamrazilová, 69letý Milan Škorpa a 57letý Ivan Andrušík. Všichni jsou členy Sportovně střeleckého klubu Sedlčany. Andrušík přivezl do Sedlčan titul mistra Středočeského kraje za 1. místo ve střelbě ze sportovní pistole, na mezinárodním závodu veteránů si vystřílel 2. a 3. místo. Zamrazilová a Škorpa dokázali vybojovat na Mistrovství Středočeského kraje ve střelbě ze sportovní pistole ve svých kategoriích 3. místo. Při slavnostním ceremoniálu na radě města zazněla jejich jména jako první.

Místostarosta Zdeněk Šimeček a florbalistky z gymnázia, kde před svým působením na radnici učil.

Silový trojboj ovládly ženy

Anna Komárková a Adriana Holubová ze Sportovního klubu ZLOBR Sedlčany sklízí úspěchy v silovém trojboji na republikových a evropských mistrovstvích. K největším úspěchům sezóny patří u Komárkové 5. místo na Mistrovství Evropy v silovém trojboji a u Holubové 1. místo na Mistrovství Evropy v benchpressu.

Kariéru začínali v Sedlčanech

Ze Sportovního klubu Pegas Sedlčany byli oceněni Andrej Sokol, Antonín Sirotek a Veronika Vitásková – všichni jmenovaní začínali se softballem v roce 2016 v sedlčanském sportovním klubu a v současné době hrají ve vyšších soutěžích na klíčových pozicích. Sokol v roce 2020 přestoupil do SK Joudrs Praha a v roce 2021 a 2022 hrál za reprezentaci mužů do 18 let, Sirotek se v sezóně 2022 propracoval a úspěšně zapojil do hry v dospělém mužstvu. Vitásková od roku 2020 hostuje v pražském klubu SC Storms.

Reprezentanti národního týmu v ragby

Úspěchy slavil také Rugby Club Sedlčany. Václav Calta, Alžběta Sůsová, Miroslava Švagrová, Richard Houdek a Bohumil Švagr byli v reprezentaci národního týmu, případně v širším kádru reprezentace.

S hokejkou si rozumí i ženy

Barbora Bartáková z TJ Tatran Sedlčany je důkazem, že lední hokej není výhradně doménou mužů. Za českou reprezentaci bojovala na Mistrovství světa v USA (5. místo), ve Finsku nechyběla na turnaji pěti zemí, kde české hokejistky skončily na prestižním 2. místě.

Tradičně úspěšní kanoisté

Tradičně skvělými výsledky se mohou pochlubit i kanoisté TJ Tatran Sedlčany. Adam Řezáč přivezl třikrát zlato a jednou stříbro z republikového šampionátu. Tomáš Řezáč si z mistrovství ČR přivezl dvakrát bronz, benjamínku Tomáši Jarůškovi a Viktorii Fárové zacinkaly na krku bronzové medaile z mistrovství ČR jednou a kanoistovi Václavu Hesovi dokonce dvakrát.

Žeň medailí zažil aerobik

Z Aerobik studia Dvojka Sedlčany byli vyhodnoceni Marie Bezkočková, Laura Kolková, Lucie Křivská, Veronika Šeráková a Lucie Dandová. Všechny jmenované získaly medaile na republikových soutěžích a Bezkočková, Šeráková a Dandová vybojovaly čtvrté místo na Mistrovství světa a Evropy v kategorii týmy.

Šestnáct florbalistek z gymnázia

Zapomenuty nebyly ani úspěchy 16členného týmu florbalistek sedlčanského gymnázia. Mimořádným úspěchem, kterého dosáhly, bylo 5. až 8. místo v republikovém finále florbalové soutěže Subterra cup, kterého se účastnilo celkem 560 středních škol. Za výsledkem konkrétně stojí studentky: Barbora Bartáková, Žaneta Bláhová, Zuzana Caltová, Barbora Čiháková, Ivana Jíšová, Sára Lískovcová, Lenka Marešová, Markéta Marvalová, Lucie Procházková, Veronika Samcová, Adéla Sedláčková, Terezie Stoupová, Elena Šibravová, Tereza Tůmová, Adéla Vitásková a Pavla Zdvihalová.

Probouzet sportovního ducha

Sedlčanský starosta Ivan Janeček charakterizoval letošní rok jako rok, který lidem přinesl neklid a obavy z budoucnosti. *„Mnozí přemýšlejí, co bude dál. Jak se zachovat? Podle mého názoru potřebujeme především mobilizovat tělesné i duševní síly a vzájemně si pomáhat, jinými slovy řečeno potřebujeme v sobě probouzet sportovního ducha, nebýt sebestřední, zachovat si optimismus a naději. Onou nadějí každého národa jsou především mladí lidé... Je mi proto ctí, že jsem mohl dnes v Sedlčanech ocenit tolik sportovců, mezi nimiž dominují hlavně mladší dvaceti let. Je to důkazem, že tradice sportu v Sedlčanech vzkvétá, že na Sedlčansku jsou stále lidé, kteří na sobě intenzivně pracují, mají sportovního ducha a na něž můžeme být hrdí. Přál bych si, aby jich bylo co nejvíce.“*

Marie Břeňová

Patrik Stoupa vystoupí v Sedlčanech Pod křídly Vánoc

SEDLČANY Patrik Stoupa zahájil svoji hudební kariéru v Sedlčanech, odkud pochází. Ačkoliv několik let bydlí v Praze, na město, v němž vyrůstal, nikdy nezapomněl.

Hudebník Patrik Stoupa bude mít v Sedlčanech koncert po třech letech.

Šestadvacetiletý hudebník v těchto dnech absolvuje vánoční minitour, které dostalo název Pod křídly Vánoc, a jednu ze zastávek bude mít i ve svém rodném městě. Patrik vystoupí v neděli 18. prosince od devatenácti hodin v Modlitebně Sedlčany.

„Po dvouleté covidové pauze jsem velice rád, že hudební branže začala fungovat zase normálním způsobem,“ svěřil se Patrik Stoupa. *„Letos jsem odzpíval přes padesát koncertů po celé České republice, a i když toho mám opravdu hodně, tak mě to neuvěřitelně nabíjí a povzbuzuje. V loňském roce jsem s písní s názvem Je to znát, která byla nazpívaná na podporu nadačního fondu Světluška, vyhrál hitparádu na radiu KISS a dostal ocenění Zlatá česká 12 na Českém rozhlase. Od září také učím zpěv a interpretaci na Mezinárodní konzervatoři v naší soukromé hudební škole v Dejvicích, kterou vedeme už šest let. Děláme spoustu seminářů a pěveckých workshopů. Rovněž se věnuji natáčení videoklipů a psaní písniček pro ostatní interprety. Práce je teď opravdu hodně a musím říct, že když byly před dvěma lety zakázány koncerty, které mě z velké části živily, tak mi učení a ostatní aktivity spojené s hudební oblastí zachránily zadek.“* (úsměv)

David Myslikovjan

Novoročenky
- Se snímky české zimní krajiny
- Originální PF z Vašich fotek

Kachna studio reklamy
Primáře Kareše 517, Sedlčany, tel. 318 822 042

Oblíbená soutěž má své vítěze

PETROVICE Zastupitelé podle několika desítek fotografií určili vítěze oblíbené petrovické soutěže o nejkrásněji rozkvetlé okno i dům. Na zasedání zastupitelstva 28. prosince jim budou předány ceny – poukázky do zahradnictví.

V kategorii nejkrásněji rozkvetlé okno se na prvním místě umístila Marie Šídová z Týnčan, druhé místo obsadila Jana Kubíčková z Kojetína a pomyslný bronz vyhrála Lucie Singrová z Petrovic. První místo za nejkrásněji rozkvetlý dům udělalo radost Martě Pilíkové z Obděnic, druhé místo získala Monika Kubíčková z Petrovic a třetí Věra Krbcová také z Petrovic.

Sabina Motrincová

Adventní čas je bohatý na koncerty

KRÁSNÁ HORA NAD VLTAVOU Na každý z adventních víkendů vyšlo v pomyslném místním kulturním kalendáři hudební vystoupení. Společné měli nejen adventní období, ale také místo. Nehostil je totiž společenský sál, ale kostel.

První adventní víkend si přišli lidé do krásnohorského kostela poslechnout převážně své děti nebo vnoučata. Po hudební produkci dětí z mateřské a základní školy se zájemci přesunuli na náměstí, kde si mohli koupit něco dobrého nebo hezkého. Po slavnostním rozsvícení vánočního stromu, na kterém i letos přibyly nové ozdoby, došlo také na zpěv vánočních písní. Druhý adventní víkend zavítala do Krásné Hory Ivana Jirešová a Bohuš Matuš. Před zaplněným kostelem se střídali ve zpěvu vánočních i nevánočních písní. Ty známé si návštěvníci s chutí zazpívali s interprety. Zazněly také písně v angličtině nebo v jazzové úpravě. Třetí adventní víkend patřil sedlčanskému pěveckému sboru Záboj, který předvedl pásmo koled a Rybovu vánoční mši.

Posledním vystoupením je adventní koncert kapely Fantom. Bude se konat opět v kostele sv. Mikuláše, a to v sobotu 17. prosince od 17 hodin. Spolu se známými muzikanty přijedou Anna Marelová a Hedvika Helena Peterková.

„Nebylo to nijak plánované, že bude každý víkend něco, zkrátka to tak vyšlo. Samozřejmě jsme rádi, že lidé na koncerty chodí, že i náš velký kostel bývá zaplněný. Je vidět, že jsou za kulturní akce rádi,“ řekl ke zmíněným akcím starosta města Jaroslav Kříž.

Olga Trachtová Hadáčková

Bez MAS Sedlčansko by do regionu v letech 2014–2020 nepřišlo 95 milionů korun

PR

Rok 2022 byl pro MAS Sedlčansko, o.p.s. poměrně zásadní. Podařilo se nám zcela vyčerpat přidělenou alokaci v rámci IROP. V rámci PRV vyčerpáme zbytkovou alokaci začátkem roku 2023. Pouze v rámci Operačního programu zaměstnanost se nepodařilo přidělenou alokaci zcela vyčerpat z důvodu nezájmu potencionálních žadatelů. Považujeme za opravdu velký úspěch, že jsme v programovém období 2014–2020 podpořili projekty, jejichž celková výše byla 95 milionů korun. Nebýt MAS, tak tyto peníze v regionu prostě nejsou.

Po komunálních volbách naši kancelář opustil Jaroslav Kříž, současný starosta Krásné Hory nad Vltavou a Jana Mašková, místostarostka Krásné Hory nad Vltavou. Za vykonanou práci jim patří obrovské poděkování, jelikož i díky nim se podařilo MAS v regionu značně zviditelnit. Není zcela neobvyklé, že ze zaměstnanců MAS vyrostou zastupitelé, místostarostové, místostarostky či starostové nebo starostky a svědčí to o tom, že na MAS pracují opravdu kvalitní lidé. Jaroslava Kříže nahradila Jana Krůtová – manažerka PRV a Janu Maškovou nahradila Veronika Liotard – manažerka IROP. Na pozici vedoucího pracovníka zůstal Ervín Haintz, místostarosta Zduchovic. Veškeré kontakty najdete na webu MAS Sedlčansko, o.p.s.

Jak bylo zmíněno, programové období 2014–2020 je u konce. Začátkem roku nás čeká vypsání poslední výzvy na zbytkovou alokaci v rámci PRV, tato výzva bude určena pro obce a spolková zařízení. Do konce roku bychom rádi podali projekt na podporu sociální práce v obcích, na kterém se bude podílet Krásná Hora nad Vltavou, Vysoký Chlumec, Zduchovice a Kamýk nad Vltavou, jakožto žadatel. Projekt bude trvat 36 měsíců a cílem je práce s osobami, které se nacházejí v tíživé sociální situaci.

Rok 2023 bude spočívat v přípravě programových rámců na další období, období 2021–2027. Věříme, že vše dobře dopadne a již na začátku roku 2024 budeme moci opět začít vypisovat jednotlivé výzvy, a to v operačním programu IROP, PRV a OP TAK (nový operační program zaměřený na inovativní procesy).

Od 1. 1. 2023 bude v realizaci program OPZ+, ve kterém jsou zapojeni Domácí hospic Křídla v Sedlčanech, Rodinné centrum Petrklíč a komunitní tábory v Kamýku nad Vltavou. Projekt je na 36 měsíců s alokací 9,7 mil. A samozřejmě pokračujeme s realizací projektu MAP – Místní akční plán rozvoje vzdělávání, do kterého je zapojeno 20 škol v regionu.

Příjemné prožití Vánočních svátků přeje všem občanům kolektiv zaměstnanců MAS Sedlčansko, o.p.s.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR

Zima začala, čas sednout ke kamnům a nadrat peří na duchny

Dokončení ze strany 1

„Dříve bylo na vesnici v každé chalupě víc dětí, a tak bylo potřeba mít husy, aby bylo peří na peřinky pro děti i peřiny pro rodiče. Děti, když už byly větší, husy pásly na drahách za vsí. A tak i naše maminka nachytala housátka v chlívku do košíku, povázala ho šátkem a nesla na pastvu. Husa s houserem šli za ní. My děti jsme pak na drahách musely zůstat a hlídat. Byly jsme tři děti, proto jsme měly každý rok pěkný houfek housat. Když byla housata stará deset týdnů, oškubala se a pak zase každých šest týdnů, dokud se husy neprodaly. V den, kdy se prodávaly, přijelo velké auto s přihrádkami, aby se husy neumačkaly při převozu. Potom nám dětem dala maminka každému po dvaceti koruně, za to, že jsme pásly. A také, že jsme trhaly a sekaly sekerkou na krmení kopřivy. Našemu tatínkovi, který kouřil fajfku, zase koupila kolo tabáku, protože i on pomáhal.

Když přišla zima, peří se začalo drát. Dralo se tenkrát při petrolejové lampě, která byla postavená uprostřed stolu. Někdy nám můj o hodně starší bratranec, který pracoval v Praze, půjčil lepší lampu – karbidku. Hodně svítila, to bylo něco. To se nám dětem moc líbilo. My musely také drát. Ale jen do osmi hodin, pak jsme se šly umýt a spát. Úkoly do školy jsme si musely udělat odpoledne, než přišly sousedky na dran. Drát se obvykle začínalo v listopadu, kdy byly dlouhé noci. Topilo se v kamnech, bylo nám teplo, oheň praskal a sousedky vyprávěly. Někdy i o strašidlech, a to jsme měly rády.

Jednou se mi přihodilo, že za mnou přišla kamarádka Anežka ze vsi. Chodila si k nám navečer hrát. Přišla zrovna, když jsme drali. Maminka mi dala na stůl hromádku peří a řekla, že se můžu jít ven klouzat až doderu. Dřív nesmím. Zdálo se mi, že to bude trvat moc dlouho. Vzala jsem hrst peří a hodila ho do plotny. Jenže, co se nestalo. Maminka šla zrovna přiložit polínko a peří v plotně uviděla. To byl mazec. Dostala jsem další hromádku a celou ji musela sedrat. Kamarádka Anežka mi pomohla, ale na klouzačku už jsem stejně nešla.

Jiný rok jsme také drali v zimě, byl zrovna svátek svaté Lucie. Seděli jsme všichni u stolu, pět draček a my děti. Najednou něco začalo šramotit v síni, otevřely se dveře a vešly do světnice Lucky. Celé oblečené v bílém. Dělaly nepořádek, rozhazovaly peří, pápěrky – chmýří peří jen lítalo. Když všechno dokončily, v tichosti odešly. Nikdy jsme se nedozvěděli, kdo to byl.

A tak čas utíkal a my jsme vyrostly. Já jsem se vdala do Trkova a měli jsme s manželem čtyři děti. Začal koloběh s housátky, husami a peřím znovu. Ale to už jsme nechodili s husami na pastvu na draha. Měli jsme je na zahradě. Krmila jsem je, škubala, a zase před Vánoci jsme peří drali. Pomáhaly nám s tím sousedky z vesnice i ženské z chudobince. Ty chodily hned ráno. Byly rády, že jsou v teple a dostanou najíst celý den. Ale tenkrát se nevyvařovalo tak jako dnes. Byla polévka, vdolky, lívance, škubánky nebo cmunda. Všechno obyčejné a bez masa. Dneska by to asi nestačilo, ale tenkrát byly dračky vděčné.

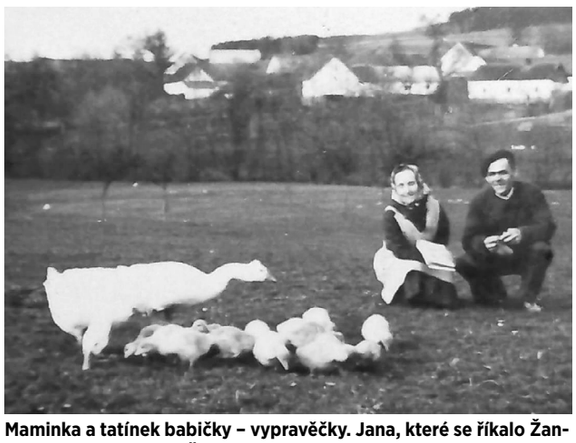

Maminka a tatínek babičky – vypravěčky. Jana, které se říkalo Žanka a Alois Stiborovi z Ředic (je to maminka, která nesla housata v košíku povázaném šátkem a tatínek, který dostal kolo tabáku za to, že také pomáhal s housaty).

Sousedky přišly navečer, když si samy doma poklidily drůbež. K nám přišly i ze sousedních vesnic pěšky, večer je pak manžel odvezl autem zpátky domů. Do kuchyně jsme dali ještě jeden stůl, abychom se všichni vešli. Dralo nás asi sedm ženských, i větší děti se k nám přidaly. U peří bylo i hodně legrace. Každý něco věděl, povídaly se příběhy. Drali jsme týden, nebo i trochu déle, podle toho, kolik bylo ten rok peří. Pak byla doderná. Koupila jsem párky, upekla lepší buchtu, každý dostal po štamprli vaječného koňaku. To byla dobrota. Na doderné bylo veselo. Sousedky vždycky říkaly, škoda, že toho peří nebylo ještě víc.

Dneska už mladí o péřové deky nebo peřiny tolik nestojí. Kupují umělé. Ale peří je podle mě peří, to umí zahřát víc.“

Kateřina Petržilková Vocová

VÍTEK Z PRČICE (7)

Modely zobrazují původní podobu známých sídel

SEDLEC-PRČICE V budoucím podhradí se myslí také na nejmenší děti. *„Bude připraveno tak, aby děti pochopily, že například rakouské země kdysi patřily k nám. Abychom je navedli k tomu, že jsou Češi. Klasická prohlídka pro ně není úplně to ono,“* říká Petr Kroužil u plůtku, který odděluje od okolního prostranství místo, na kterém vzniká galerie vítkovských sídel.

Miniatur hradů bude v budoucnu asi dvacet. Devět jich ještě v současnosti chybí. Dosud posledním, na kterém pracovala jejich autorka Markéta Jurigová letos na podzim, byl Jindřichův Hradec. Nechybí tu Landštejn, Příběnice, Prčice, ale ani rakouská sídla. *„Vždycky hledám nejzazší podobu. Helfenburk je tak, jak vypadal kolem roku 1450, Krumlov v době Karla IV., Rožmberk 1290, Dívčí Kámen kolem roku 1450. Tenkrát to byl jeden z největších hradů v zemi,“* popisuje Petr Kroužil modely sídel.

Základem každého z modelů je beton, kameny a barvy na beton. *„Skály dělám se zedníky. Musím být vždy krok před nimi, dát dohromady, kde byly příkopy,“* popisuje Petr Kroužil. A ukazuje, že díky zvolenému materiálu může pracovat i s vodou: *„Můžu si dovolit udělat i řeku.“* Pak už přijde Markéta Jurigová a modeluje další vrstvy betonu podle potřeby.

Finančně přispívá na modely hejtmanka Petra Pecková ze svého fondu. Každoročně to bývá 50 tisíc. *„Už to máme tak propracované, že se do této částky za tu danou etapu vejdeme,“* konstatuje Petr Kroužil. V každé etapě přitom vznikne čtyři až šest modelů.

Vedle tvrziště by pro děti měla vzniknout ještě akropole připomínající Prácheň nad Horažďovicemi. *„Vítek z Prčice tam byl kastelánem, správcem hradiště. Byl v tu chvíli velmi mocný, ovládal třetinu západních Čech a polovinu jižních a měl vliv i do Rakouska a Německa. Tady dokončil hromadění obrovského majetku, který si dokázal pro své čtyři syny podržet,“* vysvětluje Petr Kroužil, proč právě toto sídlo.

Modely ale nejsou to jediné, čím Petr Kroužil myslí na děti. Již dříve vznikly omalovánky a pexeso. V pexesu jsou portréty jednotlivých osobností Vítkovců a jejich panovníků, omalovánky seznamují děti s jejich příběhy. Ve stejné době spatřila světlo světa Kroužilova knižní prvotina. Knihu Vítkovci a české království dával dohromady deset let. Nyní z těch samých dat čerpá i pro svoje stavební plány, které jsme vám představili v jednom z předchozích dílů.

Miniatury hradů ukazují jejich nejstarší známou podobu.

Olga Trachtová Hadáčková

KONCERTY, ZÁBAVY

■ Sedlčany – kult. dům
14. 12. Kateřina Ševidová – Vánoční recitál
koncertní pořad mladé talentované zpěvačky; 19:30
26. 12. Vánoční koncert 2022
vystoupí Václav Marek s orchestrem, Leona Machálková, Kamila Novotná, Lenka Švestková a další; 16:00

■ Kamýk nad Vltavou – kostel
15. 12. Vánoční flétnový koncert
dětský flétnový soubor Flétníček & hosté; 17:00
19. 12. Vepřekův smíšený sbor
koncert, zazní vánoční koledy a Česká mše vánoční Jakuba Ryby; 19:00

■ Kamýk n. Vlt. – kult. dům
17. 12. Vánoce s Kamýčkem
tanec s vánoční pohodou za zpěvu vánočních koled; 17:00

■ Krásná Hora nad Vltavou – kult. dům
17. 12. Adventní koncert kapely Fantom
vystoupí kapela Fantom a hosté Anna Marelová a Hedvika Helena Peterková; 17:00
25. 12. Myslivecký ples Svatý Jan
tradiční myslivecký ples, hraje Horváth Band, soutěž o ceny; 19:00

■ Drážkov – Divadlo Hogo Fogo
17. 12. Šťastné a veselé
vánoční koncert; 19:00
18. 12. Vánoční koncert Infinity Melody
vánoční koncert orchestru Infinity Melody; 19:00

■ Sedlčany – kostel sv. Martina
18. 12. Adventní koncert chrámového sboru
14:30

■ Sedlec-Prčice – zahrada ZUŠ
21. 12. Adventní Panoptikum
vánoční taneční a hudební vystoupení žáků ZUŠ, dětí z kapely RedBand, Ekola a Pikola; 17:30

■ Osečany – náves
21. 12. Vánoční koledy
zpívání u vánočního stromečku; 18:00

■ Krásná Hora nad Vltavou – kostel sv. Mikuláše
24. 12. Vánoční koncert
koncert chrámového sboru; 14:00

■ Sedlčany – Pohoda club
25. 12. Vánoční oldies
hraje DJ Sláva Bloch; 21:00

■ Mokřice – kult. dům
26. 12. Vaťákový ples
hraje Static; 20:00

■ Kosova Hora – sokolovna
6. 1. Hasičský ples
hraje Ešner band

■ Sestrouň
7. 1. Hasičský ples
hraje Ešner band

VÝSTAVY

■ Sedlčany – kult. dům
Současná česká astronomická fotografie
výstava součástí oslav 60. výročí otevření hvězdárny Josefa Sadila

■ Sedlčany – muzeum
Sanctus Benedictus
výstava fotografií středověké architektury v muzejním sklepním prostoru
Pro mě za mě
výstava fotografií a keramiky Lenky Faltejskové a Lenky Feldsteinové; dernisáž výstavy a autorské čtení L. Faltejskové 6. 1.

■ Petrovice – knihovna
Michaela Burdová Prošková: Prodejní výstava olejomaleb
obrazy zvířat a přírody od známé spisovatelky; do 31. 1.

DIVADLO

■ Drážkov – Divadlo Hogo Fogo
16. 12. Každá má svého Leona
muzikál uvádí divadlo Pluto; 19:00
30. 12. Manželský čtyřúhelník
předsilvestrovskou komedii uvádí agentura Fanny; 19:00

■ Sedlec-Prčice – kulturní sál ZŠ
16. 12. Možná přijdou i Vánoce
vánoční vystoupení dětí z MŠ a ZŠ Sedlec-Prčice; 15:30, 17:00

■ Hrachov – Centrum ochrany fauny
16. 12. Divadlo na větvi: Hlídali jsme Ježíška
tradiční vánoční příběh netradičním pohledem, veselá vánoční pohádka pro děti; 17:00

■ Kamýk nad Vltavou – kult. dům
20. 12. 3bra3
na divadelní pohádku zvou ZŠ a MŠ Kamýk nad Vltavou; 17:00

■ Sedlčany – kult. dům
20. 12. Adventní ťukání
tradiční vánoční vystoupení všech oborů ZUŠ; 18:00

KINO

■ Vysoký Chlumec – budova úřadu
16. 12. Advent s českou pohádkou: Šíleně smutná princezna
promítání klasické české pohádky na plátno; 18:00
23. 12. Advent s českou pohádkou: Tři oříšky pro Popelku
promítání klasické české pohádky na plátno; 18:00
30. 12. Popelka podruhé v norském podání
promítání norského zpracování pohádky Tři přání pro Popelku; 18:00

■ Sedlčany
16. 12. Sami doma
česká komedie; 20:00
17. 12. Top Gun: Maverick
americké akční drama; 20:00
18. 12. Mimoni 2: Padouch přichází
animovaná komedie; 15:00

SPORT

■ Sedlčany – zimní stadion
14. 12. Pohárové utkání
HC Olbramovice – HC Žabáci Solopysky; 18:30
HC Hrádek – HC Miličín; 20:25
16. 12. Pohárové utkání
Stará garda Štětkovice – HC River Boys Zvírotice; 18:30
Stará garda Štětkovice B – Novit Neveklov; 20:25
18., 25., 26., 27., 28., 29., 30. 12., 1. 1. Veřejné bruslení
14:00–16:00
18. 12. Pohárové utkání
HC Kačeři Příčovy – TJ Slavoj Obecnice; 16:30
HC Domino – HC Bubák Chlum; 18:25
HC Čerti Křepenice – HC Huroni Vršovice; 20:20
19. 12. Pohárové utkání
AHC Nový Knín – HC Kňovice; 18:30
HC Votice – DSK Daleké Dušníky; 20:25
21. 12. Pohárové utkání
Ševci Nový Knín – Rybníkáři; 18:30
HC Medvědi Sedlčany – Rumola; 20:25
23. 12. Pohárové utkání
HC Žabáci Solopysky – Stará garda Štětkovice B; 18:30
HC Miličín – HC Olbramovice; 20:25
24. 12. Veřejné bruslení
12:00–14:00
26. 12. Pohárové utkání
Novit Neveklov – HC Hrádek; 18:30
Stará garda Štětkovice – HC Rebel Sázava; 20:25
27. 12. Pohárové utkání
HC Huroni Vršovice – HC Bubák Chlum; 16:30
28. 12. Pohárové utkání
HC Medvědi Sedlčany – Rybníkáři; 18:30
AHC Nový Knín – HC Čerti Křepenice; 20:25
30. 12. Pohárové utkání
HC Kačeři Příčovy – HC River Boys Zvírotice; 18:30
Stará garda Štětkovice B – HC Olbramovice; 20:25

■ Sedlčany – u kult. domu
17. 12. Pochod k vánočnímu stromečku
tradiční vánoční pochod, trasa asi 6 km; 9:00

■ Sedlčany – kotlina
31. 12. Rallycross
tradiční silvestrovský hobby rallycross; 8:00

■ Kvasejovice – Hospoda pod Lípou
31. 12. Silvestrovský běh
1. ročník, děti trasa 200 m, ostatní 8 km; 10:00

■ Nechvalice – před OÚ
31. 12. Silvestrovský běh
pro běžce trasa 10 km, pro pěší okruh cca 2 km; 10:40

■ Petrovice
1. 1. Novoroční výšlap
tradiční novoroční turistický pochod

OSTATNÍ

■ Sedlčany – knihovna
14., 21. 12. Hajánek
podvečerní čtení pro děti; 17:00
16. 12. Adventní čas
české vánoční zvyky a tradice, navazuje Vánoční výtvarná dílna; 15:00
16. 12. Severní proud
promítání německého dokumentu, který je součástí festivalu filmů o lidských právech; 18:00
19. 12. Andělíčci z tácků
výtvarná dílna pro nejmenší; 10:00
23. 12. Pohádková babička
čtení vánočních příběhů, navazuje Přáníčková výtvarná dílna; 15:00
30. 12. Pohádková babička
čtení z knihy Pohádky s hvězdičkou, navazuje Hvězdná výtvarná dílna; 15:00

■ Sedlčany – muzeum
15. 12. V první řadě: Vozík plný folku
křest publikace Petra Cihelky a koncert skupiny Naopak; 18:00

■ Sedlčany – hvězdárna
16., 17., 23., 30. 12. Pozorovací program
18:00–21:00

■ Vysoký Chlumec – Skanzen
17., 18. 12. Vánoce ve Skanzenu
dobová řemesla a atmosféra lidových Vánoc v 19. a na začátku 20. století; 9:00

■ Vysoký Chlumec – budova úřadu
17. 12. Soutěž o nejlepší vanilkový rohlíček
oceněn bude nejchutnější a nejhezčí rohlíček, příjem soutěžních rohlíčků od 13:00; 14:00

■ Kosova Hora – Sokolovna
21. 12. Vánoční besídka
pořádá ZŠ a MŠ Kosova Hora; 15:30

■ Petrovice – náměstí
23. 12. Petrovické koledy
zpívání u vánočního stromu; 16:00

■ Petrovice – Obecní dům
31. 12. Silvestr v Obecním domě
tradiční oslavy konce roku

Zvírotice prožily perný, ale velmi úspěšný týden

SEDLČANY V první lize dlouhodobého pohárového turnaje amatérských hokejistů měli hodně nabitý program především hráči Zvírotic, kteří narazili na druhý tým dosavadní tabulky a hned vzápětí dokonce na první. Oba mače úspěšně zvládli a odměnou jim byl posun na dostřel čela tabulky.

V duelu Zvírotic se Sázavou se na poměry sedlčanské soutěže čekalo na gól poměrně dlouho, až do 8. minuty hry, kdy chlapci od vody rozehráli přesilovku a z místa těsně před brankovištěm skóroval Jan Řanda. Do návratu vyloučeného hráče v tu chvíli chybělo patnáct vteřin. V závěru první třetiny chlapci od vody ubránili oslabení, ale v úvodu druhé se museli bránit mocnému náporu soupeře. Tlak vydrželi, a navíc po třech minutách zvýšil na 2:0 Jiří Novotný. Za tohoto stavu už byl k vidění vyrovnaný hokej, bojovalo se o každou píď ledu a čekalo se jen na to, zda Sázava vstřelí kontaktní gól, nebo Zvírotice ještě více odskočí. Nakonec se dočkali chlapci od vody, když dvě a půl minuty před druhým klaksonem dostal přesný puk na hokejku na útočnou modrou Radek Kutiš. Zvírotický útočník využil své rychlosti, dostal se před brankáře a rychlou střelou s přehledem zvýšil na 3:0. Po necelých třech minutách třetí třetiny se tato situace zopakovala jako přes kopírák. Tentokrát přebral puk na útočné modré Vladimír Kuchár a také on s jistotou proměnil – 4:0. Chlapci od vody kuli železo, dokud je žhavé, okamžitě se natlačili před brankáře Sázavy hned v celé trojici a na 5:0 zvýšil střelec předchozí branky. Sázava se dočkala snížení až pět minut před koncem mače, kdy po úniku skóroval Milan Sýkora. V závěru utkání neproměnil Rebel trestné střílení ani přesilovku, takže se už dalšího snížení nedočkal.

Ještě tvrdší oříšek k rozlousknutí měly Zvírotice v dalším utkání, v němž nastoupily proti Obecnici. V úvodu se hrálo bez přerušení čtyři a půl minuty a důvodem zastavení času byl až gól, který dal Jan Řanda. Zvírotický útočník se proháčkoval před brankáře Slavoje a s jistotou skóroval. Pět minut před prvním klaksonem však už bylo vyrovnáno, autorem branky byl Martin Kovács. Nerozhodný stav vydržel až téměř do konce. Zdálo se, že se soupeři rozejdou smírně, ale necelé tři minuty před poslední sirénou překlopil vedení na stranu Zvírotic Vladan Křenek.

Výsledky

1. liga: Zvírotice – Sázava 5:1, Sázava – Příčovy 8:2, Zvírotice – Obecnice 2:1. Na prvním místě je s dvanácti body a s jedním utkáním k dobru stále Obecnice, druhá Sázava nasbírala jedenáct bodů a třetí Zvírotice rozšířily svoji sbírku bodů na deset. Čelo tabulky je tedy velice vyrovnané. Poslední pátí Kačeři z Příčov zůstali na čtyřech bodech.

2. liga: Chlum – AHC Nový Knín 3:3, Kňovice – Křepenice 2:3. Stále vede Bubák Chlum, který má nyní již čtrnáct bodů, ale pořadí za ním se promíchalo. V souboji o druhé místo jsou zatím úspěšnější křepeničtí Čerti, kteří o bod přeskočili desetibodové Kňovice. Poslední šesté zůstává s třemi body Domino.

3. liga: Rybníkáři – Daleké Dušníky 3:4, Votice – Rumola 3:6. Hokejisté petrovické Rumoly si upevnili vedení v tabulce a před naší uzávěrkou měli již dvanáct bodů. O tři body zpět byli druzí Rybníkáři i třetí novoknínští Ševci. Poslední šesté místo patří sedlčanským Medvědům.

4. liga: Neveklov – Solopysky 3:6, Miličín – Štětkovice B 3:3, Hrádek – Olbramovice 9:2. První Hrádek a druhé Solopysky zatím nasbíraly deset bodů, jeden bod ztrácela třetí rezerva Štětkovic. Poslední šestý Neveklov svoji čtyřbodovou sbírku nerozšířil.

David Myslikovjan

Hokejisté si v posledním letošním domácím utkání s chutí zastříleli

Tatran Sedlčany – SK Žižkov Praha 11:2 (4:0, 4:0, 3:2)

SEDLČANY Na domácím zimním stadionu se hráči Tatranu v sobotu 10. prosince utkali s týmem z druhé skupiny krajské hokejové soutěže a dokázali mu nastřílet jedenáct branek. V utkání, které řídil jediný rozhodčí, se přerušovalo minimálně a nejvíce tehdy, když padaly góly.

Valí se útok za útokem

Přesto se na ně muselo zpočátku poměrně dlouho čekat. Po necelých dvou minutách rozehrál Tatran svoji první přesilovku, ale vůbec se v ní nedokázal prosadit. První branky se diváci dočkali až ve 12. minutě hry, když po závaru před klecí Dudka ujela obraně Žižkova celá trojice útočníků Sedlčan a na konci této akce byl Martin Náprstek, který zblízka překonal gólmana. Hned po půldruhé minutě se prosadil rovněž z místa před brankovištěm Vladimír Černý a na ukazateli skóre se rozsvítil stav 2:0. Útok za útokem se i nadále valil na branku Žižkova. Tlak domácích byl navíc v závěru třetiny podpořený další přesilovkou, kterou pětatřicet vteřin před jejím koncem v čase 17.22 využil Ondřej Mašek. Úspěšnou první část hry završil pohotovou bekhendovou střelou z místa před brankovištěm Dominik Chwastek.

Další branková smršť

Ve druhé třetině se kanonáda Tatranu zřejmě z důvodu dostatečného náskoku na chvíli zastavila, ale po čtyřech minutách domácí hokejisté rozehráli svoji další přesilovku a branka Žižkova se ocitla opět ve velkém ohrožení. Další gól padl až v polovině prostřední části hry, kdy dostal přesný puk na útočnou modrou Štěpán Pinkas, chvíli se zdálo, že jej nezpracuje, ale potom přece jenom zamířil k brance soupeře a nikým neobtěžován s přehledem zvýšil na 5:0. Hned vzápětí domácí skoro až trestuhodně zazdili další příležitost ke skórování, když mohli po brejku dát gól do zcela odkryté branky. Šest minut před druhou sirénou nahodil puk až od modré před klec hostujícího gólmana Kryštof Švagr, brankář přes houštinu hráčů před sebou kotouč neviděl, a ten zapadl k tyči do síťky – 6:0. Žižkov se mohl dočkat snížení v závěru třetiny při přesilové hře, ale místo toho čtrnáct vteřin před návratem vyloučeného kapitána domácích inkasoval posedmé z hole Štěpána Pinkase. Na konci třetiny měl Tatran k dispozici svoji další přesilovku a pouhých devětatřicet vteřin před druhým klaksonem zvýšil na 8:0 Pinkas, který tak zkompletoval svůj hattrick.

Dočkali se i hosté

Do třetí třetiny vstoupili hokejisté Tatranu v poněkud ležérním tempu. Většinou procházeli celkem snadno přes obranu soupeře, jenomže zahazovali jednu šanci za druhou. Až po pěti minutách hry zvýšil na 9:0 Kryštof Švagr a už se jenom čekalo na desátý gól. Ten ale nepřicházel a naopak to byli hosté, kteří se při přesilovce třináct a půl minuty před koncem dočkali snížení. Hned vzápětí kryl Dudek samostatný únik útočníka Žižkova. Desítka ale přece jenom padla, a to v polovině třetí části hry, kdy proměnil přesilovku Martin Pospíšil. Po dvou a půl minutách přidal jedenáctý úspěšný zásah Tatranu Filip Černý a hosté kontrolovali čtyři a půl minuty před závěrečnou sirénou střelou do odkryté branky, když byl Dudek na výletě mimo svoje výsostné území. Tatran vyhrál zcela zaslouženě a upevnil si tak druhé místo v tabulce.

Další zápas sehraje v sobotu 17. prosince, kdy se utká s týmem HC Zlonice na ledě soupeře.

David Myslikovjan

V rámci letošního boje za mužské zdraví Movember si část týmu hokejového Tatranu nechává narůst kníry.

Při Vánoční show Dvojky se na pódiu vystřídal rekordní počet účinkujících

SEDLČANY Po třech letech a po dvou covidových omezeních se v divadelním sále kulturního domu ve čtvrtek 8. prosince konala Vánoční show Aerobik studia Dvojka Sedlčany. Tentokrát byly zaplněny diváky nejenom všechny sedačky v sále, ale další návštěvníci při sledování programu stáli i v uličkách po stranách. Všichni společně tleskali vystupujícím několika věkových kategorií, kteří navodili atmosféru nejhezčích svátků v roce svými temperamentními výkony za doprovodu většinou vánočních skladeb.

Sto čtyřicet účinkujících

„Naši vánoční show jsme tentokrát uspořádali skutečně ve velkém, protože se jí zúčastnilo kolem sto čtyřiceti účinkujících z více než dvou stovek členů našeho klubu,“ uvedla vedoucí cvičitelka Aerobik studia Dvojka Alena Novotná. *„Nejmenšími účinkujícími byly tříleté děti a vystoupilo jich kolem třiceti. Vystoupila také početná skupina všeobecné sportovní přípravky, gymnastická přípravka, taneční skupina Fit Dance a závodní, rovněž velmi početná skupina.“*

Ve Dvojce se pravidelně konají cvičení formou her pod názvem Děti na startu pro nejmenší adepty zdravého pohybu, kteří vystoupili ve skladbě nazvané Sněhuláci. Na takto velké akci se představili zcela poprvé a určitě získali velký zážitek před početným publikem.

„Vzhledem k tomu, že tato akce se dlouho nemohla konat, podařilo se nám nyní dostat do hlediště velký počet rodinných příslušníků účinkujících a jejich kamarádů,“ podotkla Alena Novotná. *„Protože vystupujících byl skutečně značný počet, navýšili jsme také počet jejich trenérek a tentokrát jich bylo v zákulisí osm.“*

Ve vánoční show Dvojky se představily i nejmenší děti.

Objeví se nový Luboš Hanus?

Vánoční show Dvojky je ukázkou tréninků a také částí sestav, které závodnice připravují na novou sezónu. Organizátorkou čtvrtečního vystoupení a jeho režisérkou byla Kristýna Faktorová, která je také trenérkou většiny děvčat. Příprava programu začíná už v říjnu, ale s nejmenšími tříletými dětmi se jedná hlavně o cvičení hrou, kdy se caparti učí běhat, skákat, cvičí s náčiním, a vše intenzivně prožívají. Potom děti přecházejí do přípravek, kde už cvičí na vyšší úrovni, a ty, co vydrží ve svém úsilí, přecházejí do závodních skupin.

Show v kulturním domě se samozřejmě zúčastnily také závodnice z letošního mistrovství Evropy a světa v sestavě Veronika Šeráková, Marie Bezkočková a Lucie Dandová. *„Dvě z nich bohužel svoji kariéru ze studijních a zdravotních důvodů končí a jediná Veronika bude dál závodit. Děvčata ukázala části z připravovaných sestav pro sezónu 2023,“* podotkla Alena Novotná a dodala: *„Dnes kromě hodně malých chlapečků z baby aerobiku se v dalších skupinách objevilo pět kluků, což je nadstandardní počet. Jsme zvědavi, kolik z nich vydrží do vyššího věku, aby mohli závodit. Je určitě naděje, že mezi nimi najdeme nového Luboše Hanuse (juniorského mistra světa), který v covidovém období také ukončil svoji kariéru. Jsme rádi, že nám zachovává přízeň a dnes tady s námi také byl a pomáhal nám.“*

Klub má nové logo

Z důvodu covidové pauzy Dvojka předloni přišla o oslavy pětadvacátých narozenin klubu, takže kulatiny si bude muset nechat až na svoji třicítku. Cvičitelky ale mají radost z toho, že se změnily počty jejich svěřenců do nejvyšších čísel v historii klubu. Zvyšuje se proto počet tréninků, vznikají nové skupiny, a zapojovány jsou i další cvičitelky. Naštěstí jsou mezi nimi dřívější závodnice, nebo šikovné učitelky – trenérky, jako je například Jana Šachová, které obětavě pomáhají a tráví svůj čas mezi dětmi.

„Nyní měníme název našeho klubu z Aerobik studio Dvojka na Studio Dvojka. Už máme nové logo, které se i dnes objevilo nad pódiem. Je to proto, že se zaměřujeme stále více na všeobecnou sportovní průpravu, zdaleka nejenom na aerobik. Věnujeme se i tanci, základům gymnastiky, atletiky a cvičení s náčiním. Snažíme se přizpůsobit současnému trendu a zareagovat na vývoj a zájem“, vysvětlila Alena Novotná.

David Myslikovjan

Stolní tenisté se rozloučili se starým rokem vítězstvím

SEDLČANY V desátém kole 3. ligy stolních tenistů skupiny A se v sobotu 10. prosince v malé hale gymnázia utkali hráči Tatranu se čtvrtým týmem tabulky a do utkání vstupovali jako mírní favorité. V úloze druhého týmu startovního pole rozehráli zápas už ve své obvyklé sestavě, a nakonec svoji roli potvrdili.

Tatran Sedlčany – TTC Elizza Praha C 10:6

Čtyřhry skončily nerozhodně, když na jednom ze stolů prohrál Pejša s Faktorem 1:3 na sety a na druhém Drechsler s Kocurou neztratili ani jeden. Ve dvouhrách už domácí stolní tenisté dominovali, ačkoliv ne nijak oslnivě. Hned šest singlů vyhráli bez ztráty jediného setu, a přestože soupeř dokázal stáhnout stav na 6:5, závěr mače už patřil opět jim. Ve dvouhrách čtyřikrát bodoval Faktor, dvakrát Pejša i Kocura a jedním bodem se na vítězství podílel Drechsler.

Po odehrané polovině soutěže je na prvním místě tým SK Slavia Praha B, na kterou druhý Tatran ztrácí tři body. O další tři body zpět je třetí Sokol Bor a poslední jedenáctý je s jedenácti body Spartak Kaplice. V dalším kole se Tatran utká opět s C týmem pražské Elizzy. Hrát se bude ale až příští rok, a to v sobotu 7. ledna na půdě soupeře.

David Myslikovjan

Až odstupem času se docení, jak obrovský úspěch bylo hrát v Sedlčanech čtvrtou nejvyšší českou fotbalovou soutěž, říká Vlastimil Zelenka

SEDLČANY Fotbaloví fanoušci a hráči jsou momentálně v zimním spánku. Jak viděl hru svých svěřenců hlavní trenér A mužstva sedlčanského Tatranu Vlastimil Zelenka v podzimní části krajského přeboru a s čím půjdou sedlčanští bojovníci do jarních fotbalových bojů?

První část krajského přeboru byla pro Tatran výsledkově jak na houpačce. Čím to?

Po sestupu z divize došlo spíše k oslabení kádru. Do Maršovic se vrátil Matěj Hašek a trojice Michal Dvořák, Pavel Lípa a David Čipera se rozhodla, že nechtějí být v áčku a na podzim hráli v rezervním týmu. Dlouhodobě zraněného brankáře Tomáše Glogara nahradil Filip Dřevojan a jedinou novou tváří tak byl Matěj Hrabák, který přišel z našeho dorostu. Z mého pohledu úzký kádr byl jedním z hlavních důvodů kolísavých výsledků. Výsledkově se nám vůbec nepovedl začátek soutěže. V zápasech jsme byli vždy lepší, ale pálili jsme mnoho šancí, což nás stálo cenné body. Když jsme se začínali zvedat, tak se těžce zranil náš nejlepší hráč Michal Kdolský a ve stejném zápase jsme přišli i o Matěje Habarta. Několik zápasů byli mimo i Petr Haas, Kuba Kouklík a Šimon Sosnovec. Nahradit všechny absence už prostě nebylo jak.

Který soupeř byl nejtěžší, kdo naopak zklamal? Byla někde atmosféra fanoušků srovnatelná s tou sedlčanskou?

Letošní krajský přebor byl před začátkem hodně nečitelný. Z divize sestoupilo celkem šest mužstev a pět týmů postoupilo z I. A třídy. Musím říci, že žádný tým mě neoslovil natolik, že bych řekl, že by mohl bez problémů hrát divizi. Můžu zmínit Nespeky, které nás přehrály pohybem a důrazem, ale jen tyto atributy na pohodové působení v divizi nestačí. Že by mě někdo zklamal, to se nedá říci. Možná trochu překvapení je, že z loňských účastníků divize jsme na tom nakonec nejlépe, ale po sestupu se většinou řeší spíše problémy, než že by se hned myslelo na návrat. Co se týče fanoušků, tak vlastně jediné pravé fanoušky jsme viděli v posledním kole v Kutné Hoře, kde domácí kotel fandil celý zápas a v úvodu předvedl i malou pyrotechnickou show. Naši fanoušci jsou ale stejně nejlepší!

S čím jste byl spokojený a co naopak kulhalo?

Po počátečních problémech s neproměňováním šancí jsem velice spokojen

Vlastimil Zelenka

s produktivitou. V počtu vstřelených branek jsme na úplném čele a v 15 zápasech jsme dali 36 gólů. Bohužel dostáváme po našich hrubkách až moc branek. Často velmi laciných.

Splnil tým očekávání nebo byla představa klubu jiná?

Chtěli jsme se pohybovat v horních patrech tabulky. Pokud by se nám výsledkově povedla poslední tři kola tak to mohlo být lepší a pak by vládla s umístěním spokojenost...

Zkušenosti Petra Haase a Matěje Sochůrka hodně pomáhají celému mužstvu. Nemáte obavu o jejich angažmá v lepší soutěži nebo třeba štaci v Rakousku?

Ve fotbale je možné všechno, zvlášť když oba jmenovaní byli ve většině zápasů hodně vidět. Nicméně zprávy, že by chtěli měnit působiště, nemám. Věřím, že budou i na jaře střílet branky v našem dresu.

Kdy se po ošklivém zranění vrátí na trávník Michael Kdolský?

Michaelova rekonvalescence je bez komplikací. U takto těžkého zranění se ale návrat nedá přesně predikovat. Věříme, že to bude co nejdříve. Na hřišti nám moc chybí.

Z kádru FK Příbram posílil tým Pavel Krotil. Naplňuje svá očekávání nebo je soutěž pro něj moc malá?

Přechod z dorostu není pro kluky vůbec jednoduchý. Prakticky vždy je první sezóna taková adaptační, kdy se nadějní dorostenci musí zvyknout na mnohem větší důraz a další rozdíly mládežnického a dospělého fotbalu. Ani Pavel není výjimkou. Bohužel během podzimní sezóny byl několikrát nemocný a díky tomu toho moc neodehrál.

Uvažuje klub přivést nějaké posily?

Tatran nemá v zádech bohatého mecenáše, nemůžeme tedy přivádět zvučné posily. Snažíme se proto hledat v nižších soutěžích v okolí a rádi bychom někoho vyzkoušeli v zimní přípravě. Naopak jsme smířeni s odchodem Šimona Sosnovce, který to chce zkusit v divizních Tochovicích.

Komu z bratrské brankářské dvojky Filipa a Lukáše Dřevojanových vlastně patří post jedničky v týmu?

Pozici jedničky si vybojoval starší z bratrů, Filip. V mnoha zápasech prokázal, že o tři roky více zkušeností v mužském fotbale je prostě znát. Určitě dokáže lépe než Lukáš řídit obranu, je mnohem více na hřišti slyšet. To je pro hru celého týmu hodně důležité. Lukášovou silnou stránkou je hra na brankové čáře a věřím, že se v bratrském tandemu bude stále zlepšovat. Velkou výhodou je, že se bráchové podporují a je jim jedno, kdo je zrovna v základní sestavě.

Kdo se ujal role lídra na hřišti a v kabině?

Jasným lídrem v kabině je hrající asistent Lukáš Brotánek. Svým přístupem k fotbalu je příkladem pro mladší kluky. Nejen, že nechybí prakticky na žádném tréninku, ale velkou měrou se podílí na přípravě tréninků a celkové organizaci věcí kolem týmu. Na hřišti se pak stará o moc potřebnou komunikaci. Jak je jeho pozice na trávníku důležitá, se projevilo v posledních dvou zápasech, kdy nemohl nastoupit a na hřišti se nenašel nikdo, kdo by dokázal řídit defenzivní hru. Jako další lídři na hřišti se projevují i další starší hráči Michal Kdolský, Petr Haas, Jarda Repetný a Marek Hanuš.

Ostatním týmům Tatranu se moc nedaří. Béčko se pohybuje na spodních patrech tabulky I. B třídy. Starší i mladší dorost jsou na posledním místě v krajském přeboru, starší žáci to samé. Jen mladší žáci jsou na špici a ztrácí pár bodů na první příčku. Mají si fanoušci zvykat na chudší období, co se týče dominance ve vyšších soutěžích v okolí?

Už řadu let hrají za dospělé týmy prakticky jen odchovanci. Těžíme z výborné práce mládežnických trenérů – bývalých hráčů Tatranu – v minulosti. Hodně kluků pak odcházelo do Příbrami, kde si jich několik přičichlo i k první lize. Bohužel již nějakou dobu máme problémy právě na trenérských postech u mládeže. Klobouk dolů před chlapy, kteří v této době věnují svůj čas trénování mládeže. Chybí zde ale více bývalých hráčů, kteří by mohli předávat své zkušenosti mladým. Od devadesátých let minulého století patří sedlčanský fotbal ke špičce krajského mládežnického fotbalu. Pokud se nám ale nepodaří získat k trénování další Matoušky, Strnady, Čejdy a další ikony našeho klubu, bojím se, že i dospělé týmy budou mít v budoucnu problémy udržet aktuální pozice.

Je v silách hráčů a klubu vrátit se zpět do divize?

Myslím, že teprve až odstupem času se docení jak obrovský úspěch se kolektivu kolem trenérů Šacha a Matouška postupem do divize povedl. A nejenom postup, ale i velmi důstojné působení ve čtvrté nejvyšší soutěži, kde jsme se pohybovali několik sezón. V aktuálním kádru jsou určitě hráči, kteří by divizi hrát mohli. To by ale muselo být podpořeno výbornou tréninkovou morálkou. Vzhledem k tomu, že řada kluků studuje nebo pracuje mimo Sedlčany, je představa účasti na všech trénincích nereálná. Ke všemu je ještě mnohem těžší postoupit, než soutěž udržet. Prakticky každý rok se v kraji objeví klub s ambiciózním majitelem, který bude chtít investovat nemalé prostředky a postoupit do divize. Příkladem je Sokoleč, která je nováčkem přeboru a přezimuje na prvním místě. Nechci být tedy velký pesimista, ale návrat do divize visí hodně vysoko.

Kdy začíná klukům zimní příprava?

V pátek 13. ledna. Trénovat budeme na umělce třikrát týdně. Na konci ledna budeme absolvovat tradiční krátké soustředění v Sušici. Během zimní přestávky sehrajeme celkem sedm přípravných zápasů a hned pětkrát nás mohou fanoušci vidět na domácím hřišti.

Co si přejete do jarních bojů?

Mým přáním je umístění v top pětce krajského přeboru. Diváckům předvádět fotbal s mnoha vstřelenými góly, jak se nám to dařilo v řadě domácích zápasů.

David Štverák

V lidové tradici Vánoce končily až 6. ledna

Vánoce v lidové tradici nekončily Hodem božím, jak to dnes mnozí lidé vnímají, ale až na sv. Tři krále, tedy 6. ledna. Ve dvanácti dnech mezi těmito dvěma svátky se lidé často věnovali předpovídání budoucnosti, hospodáře zajímalo, jaké bude počasí a kdy by měl sít obilí, aby dosáhl největší úrody, mladá děvčata se zase snažila dozvědět, zda se v příštím roce najdou ženicha, nebo zda si ještě budou muset počkat. Dnes každý zná silvestrovské lití olova, dříve to ale býval roztavený vosk a odléval se až na Tři krále.

Král s pážetem – figurky ze starého příbramského betlému

Čeněk Habart na Sedlčansku zaznamenal zvyk vkládat do dvanácti mističek z cibule po špetce soli, jednotlivé mističky představovaly měsíce a podle toho, kde sůl do příštího rána zvlhla, se usuzovalo, jaké bude v tom kterém měsíci počasí. Součástí hádání budoucnosti (ať už ve formě překrajování jablek, louskání ořechů nebo třeba dodnes oblíbeného pouštění svíček ve skořápkách z ořechů) bylo i zjišťování, kdo příští rok zemře. Ačkoli nám to připadá jako morbidní téma, kterému se zvláště na Vánoce vyhýbáme, v minulosti to bylo smutnou realitou.

Rozšířené byly i pověry, které měly za úkol chránit dům či jeho obyvatele – zakopávání zbytků tříkrálového kadidla do ovocného sadu, odsypávání uhlí z kadidelnice do pece, kropení úlů svěcenou vodou nebo její pití. Kromě svěcené vody, kterou pak používali celý rok v kropenkách, si na Tři krále nosili lidé z kostela také svěcenou sůl a plody vavřínu, které dávali čerstvě oteleným kravám, aby dobře dojily. Dokonce někdy hospodáři přibíjeli na vrata chlévů kovové medailky s vyobrazením scény klanění tří králů malému Ježíškovi, věřili totiž, že přes takto označené dveře se k dobytku nedostane nic zlého.

Nejdůležitější událostí ale byla určitě obchůzka – na Tři krále dříve procházel vesnické i městské domy učitel nebo kněz s kostelníkem a ministranty, později chlapci oblečení do dlouhých bílých košil. Na hlavách měli papírové koruny, za pasem dřevěné meče a první z nich nesl v ruce rozsvícenou skleněnou lampu nebo papírový lampion ve tvaru betlémské hvězdy. Svěcenou křídou napsali na veřeje domu písmena K M B, letopočet a tři křížky, dům vykropili a vykouřili kadidlem, za což je hospodyně obdarovala.

Zvláštností okolí Milevska a Sedlčan bylo, že hospodářství navštěvovaly na Tři krále i maškary s klibnou. Klibna byla maska v podobě bílé kobyly, kterou její vodič halasně vychvaloval a nabízel sedlákovi k prodeji. Průvod často doplňovala i děvečka s rozvernou kozou, která se snažila okolostojící diváky potrkat.

Ve Skanzenu Vysoký Chlumec se s těmito zvyky mohou návštěvníci seznámit o víkendu 17. a 18. prosince (Vánoce na skanzenu) a v sobotu 7. ledna (Tři králové) od 9 do 16 hodin (podrobnosti na webových stránkách Hornického muzea).

Klára Posekaná

Kovové medailky s motivem klanění Tří králů

Vánoce na Sedlčansku za starých dob

Na Štědrý den, vedle mnoha jiných obyčejů, svobodné dívky různými způsoby zjišťovaly, zda se vdají. Mohla k tomu posloužit došková střecha, tehdy u chalup běžná. Z došku děvče vytrhlo hrst slámy a byl-li počet stébel sudý, do roka se mělo vdát. Dívky si také psaly na papírky jména chlapců z okolí a poté vytáhly lístek se jménem předpokládaného ženicha. Jindy děvče opatrně odkrojilo slupku z jablka, kterou pak hodilo přes rameno za sebe a odhadovalo, jaké písmeno slupka utvořila. To měl mít ve jméně její budoucí manžel. Nebo děvčata na vdávání přistoupila k bezu, oběma rukama zatřásla a přitom říkala: *„Třesu, třesu bez, ozvi se mi pes, kde můj milý dnes.“* Potom budoucí nevěsta bedlivě naslouchala, ze které strany se ozve psí štěkot – z té strany měla dostat vytouženého ženicha.

K vánoční době za starých časů patřila také koleda. Začínala například takto: *„Já jsem malý koledníček, já si k vám jdu pro troníček. Budete-li mně se smát, musíte mi čtyry dát.“* Na některých místech chlapci koledovali za bručivého zvuku žíní. Používali totiž kolednický nástroj zvaný bukač, což byl džbán uzavřený kůží, z níž vyčnívaly žíně. Hráč na bukač si plivl do dlaně a za doprovodu koledy drhnul žíní. Svoje koledy měly i dívky – říkaly třeba toto: *„Já jsem malá panenka, nesu vám novinu, přiběhla jsem z Betlema, je to as hodinu.“*

Poezii tehdejších Vánoc vytvářela řada zvyků, které dnes již sotva zažijeme. Jedním z nich byla obchůzka obecního pastýře, jenž doprovázen svou manželkou zavítal do každého stavení a pronesl vánoční gratulaci končící slovy: *„A přeju vám šťastný a veselý svátky, abyste se ještě mnoha dalších dočkali a aby vám Pán Bůh požehnal.“* V každém stavení dostali dárek, který putoval do nůše nesené pastýřovou manželkou. Tato obchůzka, spojená s poetickým hlasem pastýřské trouby a zpěvem koled, trvala do pozdních štědrovečerních hodin.

Ve srovnání se současností byla velmi odlišná sváteční večeře. Dnes obvyklý řízek bychom na tehdejším stole nenašli, běžný nebyl ani kapr, i když se na Strakonicku na Štědrý večer ryby jedly. Po tradičním celodenním půstu, který je v dnešní době spíše výjimkou, se večer podávala hustá švestková omáčka, jež byla dělána „na sladko“. Vedle švestek se k její přípravě používaly i hrušky, mandle a rozinky. Tato omáčka prý mnoha lidem tak chutnala, že si ji brali z velkého hrnce po celé vánoční svátky. Nejrozšířenějším vánočním pokrmem byl ovšem černý kuba, který se připravoval z krupek s hřiby modráky a česnekem. Někteří pamětníci ještě po padesáti letech vzpomínali, jak byl tehdy na půlnoční v kostele až příliš cítit řízný kuba s česnekem. V některých rodinách jedli na Štědrý večer i maso ze zabijačky nebo vdolky s povidly. Leckde dokonce donesl hospodář i studánce pár jablek a kus vánočky se slovy: *„Tu máš, studáničko, koledičku, abys nám dávala dobrou vodičku.“*

Jiné však tehdy nebyly jen pokrmy, ale i dárky pod stromečkem. Mnohé dnešní děti by se asi hodně podivily, kdyby dostaly tehdejší nadílku: několik jablek a ořechů, fík, kousek svatojanského chleba a „nějaká cukrátka“. Takové vánoční dárky byly před desítkami let běžné, zejména v chudších venkovských rodinách.

Ke Štědrému večeru patřily i tradiční zvyky – například louskání ořechů. Když někdo rozlouskl ořech a měl v něm zčernalé jádro, říkalo se, že do roka zemře. Oblíbené bylo i pouštění skořápek v téměř plném umyvadle. Jak daleko doplavala komu skořápka, tak daleko se měl dostat do světa.

Štědrý den zakončila půlnoční mše. Z vesnic, kde kostel nebyl, dospělí a starší děti chodívali i několik kilometrů pěšky, aby se půlnoční mohli zúčastnit.

Petr Ryšlavý

Ať nám rozkrojené jablíčko dá naději

Byl to letos nenápadný přechod z konce léta do dalšího ročního období, většinou pršelo, a tak jsme se ani nenadáli a byl tu podzim. Někdo ho může vnímat jako smutný až ponurý čas a zrovna tak jsme mohli vnímat v prvních listopadových dnech i svátek Památky zesnulých, Dušičky. A přitom právě v tomto čase je hřbitov veselejší než kdykoliv jindy, díky množství svíček ožívá a svítí ve dne i v noci.

A v přírodě svítilo i něco jiného, podzim vybarvil listí stromů a keřů těmi nejkrásnějšími barvami. Viděl je každý, kdo šel třeba jen na procházku, ale i ten, kdo má nějaký kousek zahrady u domu. V tom případě jsme se ale netěšili jenom tou krásou, protože víme, co navíc to obnáší. Hrabání spadaného listí, jeho likvidaci ať už v kompostu nebo v bioodpadu a další práce. Práce a samá práce, na kterou mnohdy žehráme, ale ve skutečnosti bychom za ni měli být vděční. Vždyť je to přírodní fitcentrum a docela zadarmo.

Přesto hodně lidí vnímá podzim depresivně, jako kdyby něco hezkého končilo, a že nezbývá nic jiného než tu ponurou dobu přežít. Ale podzim není vůbec smutný, to spadané listí má barev možná víc než malířova paleta. A na místě každého spadlého lístku se vyvine pupen, který spí, ale na jaře přinese nový život, všechno znovu vyraší a ožije. Navíc podzim nám přináší úrodu, kterou zužitkujeme v zimě – zeleninu, ořechy a ovoce.

Vánoční svátky jsou za dveřmi. I ony jsou předzvěstí něčeho nového. Na štědrovečerním stole nebudou chybět dary podzimu. Ze skořápek oříšků, ve kterých je upevněná malinká svíčka, a které plavou ve vodě v nějaké nádobě, věštíme, jestli nám život přinese nějakou změnu, třeba odchod z domova. Z toho, jak vypadá jádro rozkrojeného jablíčka, usuzujeme, jestli nás bude v novém roce provázet zdraví a štěstí. Bohužel neexistuje žádný symbol, který by věštil, že se mnoha lidem rozsvítí v hlavě a začnou si vážit nejen svého života, ale i života všech ostatních lidí a jiných živých bytostí. Že nebudou podnikat žádnou agresi vůči jedinci nebo státu.

Vánoce budeme slavit určitě všichni. Někdo bude zklamaný, že letos možná nebudou tak bohaté, na jaké jsou mnozí lidé z minulosti zvyklí. Ale ani v těch nejdražších dárcích se nenajde to obyčejné lidské štěstí, protože ten nejdražší a nejvzácnější dar je zdraví a život v míru v souladu s přírodou. Tak ať nám to rozkrojené jablíčko na Štědrý večer dá naději na tohle všechno.

Hana Kutilová

Koleda o shodě

Hudba a text: Miroslav Kudrna

Už zase je tu Štědrý den, každý každému věří.
Na hlavy se nám sype sníh a s ním andělské peří.
Mnohý z nás si do kapes zkřehlé ruce strčí,
pára nám jde od pusy a sněhuláci mlčí.

Tady u nás svorně mrzneme, v Aucklandu se sluní.
To nevadí, vždyť jsou Vánoce, i iluze se splní.
Ty iluze se vyplní, jestliže budem svorní,
ne abychom se hádali, jak předvedli jsme vloni.

Já nechci být mentorem, to mi nepřísluší.
Nemám patřičné I a Q a dost mi mrznou uši.
Mým cílem je Ti dárek dát a nic u toho neříkat,
ve sněhu stopy zanechat cestou na půlnoční...

VÁNOČNÍ PŘÍBĚH

Dětmi jsme celý život, snažme se nečinit nic, čím raníme nejbližší

Pětadvacátý květnový den je každoročně věnován všem pohřešovaným dětem a říká se mu Pomněnkový den. Asi si říkáte, proč píšu o květnu, když budeme za pár dnů zdobit stromeček. Mě letošní květen přivedl ke vzpomínce. Ke vzpomínce na kamaráda Pavla. Ale protože je příběh spojený s vánočními svátky, podělím se s vámi o něj až dnes, kdy se za okny připravují k tanci sněhové vločky.

Pavel se mnou chodil na základní školu o třídu níž. Pohodový kluk, pro kterého nikdy nic nebyl problém. Vždy s úsměvem pomohl a nezkazil žádnou legraci. Pracovitý a slušný. Naposledy jsem ho viděla na vánočním hasičském plese, ve vesnici, kde jsem tehdy bydlela. Psal se rok 2004, byl prosinec a svátek slavil Štěpán. Zábava byla rozjetá, dámy vynesly róby, které jim možná přinesl Ježíšek, a pánové si dávali kořalku na lepší trávení po štědrém hodování u vánočního stolu. Pavel už nebyl žádné dítě. Alespoň pro nás. Pro rodiče by byl dítětem samozřejmě navždy. Na onom hasičském plese se tenkrát pohádal s bráchou.

Tu noc se můj kamarád ztratil. Poslední zamlžená vzpomínka je, jak si šel na začátku večera pro pivo do výčepu místního hostince, který sousedil s tanečním sálem. Vtipkovali jsme. Pak už jsem ho neviděla. Domů k rodičům, kteří ho čekali, nepřišel. Ani k ránu, ani druhý den. Bylo vyhlášeno pátrání a vesnice i okolí tehdy žilo několika verzemi. Že utekl za hranice, nebo že si změnil identitu. Třeba měl dluhy! Že utekl s nějakou tajnou láskou. Že nasedl k někomu na kamion a odjel neznámo kam. Třeba je na kluky a bojí se to přiznat! Pak taky byla verze, že skočil ze Žďákovského mostu, který byl nedaleko a stal se již místem několika tragédií. Nakonec se na celou událost trochu pozapomnělo. Život šel dál. Řeči se vedou a voda teče.

A jak tomu osud někdy chce, v tehdejším zaměstnání jsem se úplnou náhodou potkala s jeho maminkou, kterou jsem předtím znala jen od vidění. Báječnou a hodnou ženskou, s níž jsem se hned skamarádila. Naše přátelství trvá přes deset let, i když se naše pracovní cesty i okresy našich bydlišť zásadně rozešly.

Nikdy jsem se ale nezeptala. Bylo mi to hloupé a trapné. Jak moc to musí bolet! A ač má doma ještě dvě dospělé děti, zvláštní spojení – dospělé děti, viděla jsem ji často smutnou a zachmuřenou. Obzvlášť když se blížily Vánoce. Jednou, těsně před svátky přišla do práce uplakaná a s celou, mně známou tragédií, se mi svěřila. Co můžete říct nešťastné mámě ztraceného kluka? I když dospělého? *„Třeba tě překvapí a jednou přijde a budeš mít už i vnoučata. Co ty víš!?“* těšila jsem ji. *„Já raději na Štědrý den připravím o talíř navíc, kdyby náhodou,“* dívala se z okna nepřítomně. Ač to neřekla, myslím, že i dárek kupovala. *„A už jsi Jani slyšela, že ho někdo viděl v Praze?“* doufala. Ona, stejně jako já, nikdy nepřipustila, že by její syn a můj kamarád nebyl už na tomto světě.

Jak šeredně jsme se obě pletly! V březnu 2021 pročesávala policie přehradu během pátrání po dvou lidech, jejichž okolí se obávalo, že skočili ze Žďákovského mostu. Namísto pohřešovaných ale policisté objevili jiné lidské ostatky, které s případem nijak nesouvisely. Po policejní expertíze i vyšetřování bylo jasno. Ostatky náležely Pavlovi. Konec sedmnácti rokům nadějí. Ukončení mladého života, kvůli jedné blbé hádce... Prostě zkrat!

Až se o Vánocích sejdete s rodinou i s příbuznými, které jste dlouho neviděli, dětmi, přáteli, obejměte se a mějte se rádi. Kdy jindy, když ne teď...

Jana Motrincová

TIPO MARKET, s. r. o.
drogerie, nám. T.G.M. 164, Sedlčany

Všem zákazníkům přejeme šťastné a veselé Vánoce a hodně zdraví do nového roku.

Děkujeme vám za vaši přízeň.

Vladimír Hůla za dlouhé roky u ochotnického divadla zažil šestnáct režisérů

SEDLČANY Nejstarším členem Spolku divadelních ochotníků v Sedlčanech je Vladimír Hůla. Příští měsíc oslaví 93. narozeniny. Je jedním z těch, kteří za svoje dlouholeté zásluhy v oblasti kultury obdrželi při příležitosti 180. výročí existence spolku diplom a pamětní medaili.

Když se s mužem, který má v občanském průkazu rok narození 1930, náhodně potkáte v Sedlčanech na nákupu, při cestě do kostela nebo ve Vysokém Chlumci na chalupě, rozhodně byste mu tak pokročilý věk nehádali. Vitalitou a dobrou pamětí předčí nemálo lidí, kteří jsou o generaci mladší než on. *„Žádné větší zdravotní problémy nemám. V jídle se sice musím trochu omezovat, ale vybíravý nejsem. Od 45 let jsem nekuřák, s cigaretami jsem skončil naráz,“* zmiňuje možné ingredience svojí svěžesti. Nepopírá, že tou zaručenou medicínou pro něj bylo vždycky divadlo. A i v současné době pookřeje, když je pozván na některou akci, kterou spolek pořádá. Přijměte pozvání k bližšímu seznámení se zapáleným divadelníkem, který zažil osobně šestnáct režisérů...

První role v osmi letech

„Do Sedlčan jsem se přistěhoval z Vysokého Chlumce. Je to už šedesát let, kdy jsme dostali s manželkou ve městě byt,“ říká. Na otázku, kdy získal první roli, se musí ohlédnout ještě o řádku let zpátky. *„Do školy jsem chodil na Vysokém Chlumci a bylo mi osm let, když jsem byl obsazen tehdejším ředitelem Richardem Synkem do vánočního příběhu, který kantor zrežíroval. Asi o rok později jsem na Chlumci hrál pod jeho vedením ve hře Psohlavci,“* ukazuje černobílé fotografie z té doby.

Rád vzpomíná také na účinkování v Počepicích, kde se o jeho klukovském zápalu pro divadlo dozvěděl Miroslav Hölzel, otec bývalého sedlčanského starosty. *„Hráli jsme v hospodě U Čápa,“* dodává.

Do plánů zasáhla korejská válka

Těsně po druhé světové válce, po ukončení základní školy nastoupil Vladimír Hůla jako lesní praktikant v polesí Svatý Jan a okolí. *„Plánoval jsem si, že budu studovat v Písku v lesnické škole. V roce 1946 se mi ale stal úraz, musel jsem jít na operaci s kyčlemi. Ani už nevím, jakým šťastným způsobem jsem se dostal do Prahy do péče profesora Jana Zahradníčka, který je považován za zakladatele moderní české ortopedie. Nebylo snadné to dát dohromady. Marodil jsem dlouho. Na kontroly od zdravotní pojišťovny za mnou jezdil pan Maršík. V té době pracovali ve zdravotní pojišťovně dost známé sedlčanské osobnosti – pánové Bartoš, Kuthan, ‚Kulda‘ Stibor. Když jsem skončil pracovní neschopnost, dostal jsem od nich nabídku, zda bych nechtěl také v pojišťovně s nimi dělat. Samozřejmě jsem ji přijal,“* naznačuje, že to byli jeho kolegové, kteří měli k Thálii blízko a nasměrovali jeho cestu k divadelním prknům v Sedlčanech.

„Jezdili za námi také primář Bohuš Kareš a doktor Špale a ti všichni měli napojení na divadlo,“ vysvětluje. Není divu, že od roku 1948 vzali člověka s obdobnými zájmy sedlčanští ochotníci mezi sebe. *„První roli jsem tady dostal ve hře, kterou režíroval právě primář Kareš,“* poznamenává.

Na původní partu ve zdravotní pojišťovně vzpomíná velmi rád. *„Potom přišla reorganizace a Nemocenská pojišťovna se změnila na Okresní národní pojišťovnu. Dva nebo tři zaměstnanci byli přiděleni ze Sedlčan do Benešova a já jsem byl mezi nimi,“* pokračuje. Tato kapitola byla přerušena rokem 1952 nástupem pana Vladimíra na základní vojenskou službu.

„V té době jsem obdivoval letectvo, tak jsem chtěl sloužit právě tam. Protože jsem ale měl kvůli úrazu jednu nohu o dva centimetry kratší, nemohl jsem být u letectva jako aktivní člen, ale byl jsem přidělen na kontrolní věž jako operátor. Po základním výcviku v Liberci a absolvování kurzu jsem sloužil jako letecký dispečer a operátor. Pracoviště jsem měl v Letňanech – Kbelích. Ta práce se mi velmi líbila, proto jsem v ní chtěl pokračovat i po odchodu do civilu,“ říká. To se mu ale nevyplnilo, i když k této profesi měl zdárně nakročeno. Na Ruzyni ho doporučil v době, kdy měl sundat vojenskou uniformu, jeden major, který mladíkovi fandil. Absolvoval úspěšně i pohovor, ale...

„Vojna mi měla po dvou letech skončit v dubnu 1954 a byl už domluven můj nástup do kurzu a pak na letiště. V té době ale byla rozbouřená politická situace kvůli korejské válce, která byla důsledkem rozdělení země na dvě části a dva odlišné režimy – komunistický a demokratický. Všichni, kdo pracovali u letectva, měli vojenskou službu prodlouženou. To potkalo i mě, místo prvního dubna jsem ve Kbelích skončil až v listopadu, a to už na mě na Ruzyni nečekali,“ líčí, jak jeho plány odklonil válečný konflikt.

Vladimír Hůla se dostal poprvé na jeviště v osmi letech a láska k divadlu ho provází i ve vysokém věku. Z medaile, kterou obdržel ke 180. výročí založení Spolku divadelních ochotníků v Sedlčanech, má velkou radost.

Topičem v cihelně téměř 30 let

Vladimír Hůla se vrátil k profesi, ke které měl před vojenskou službou blízko. *„Nastoupil jsem na finanční odbor sociálního zabezpečení v Sedlčanech,“* upřesňuje. V té době se také oženil. *„Narodila se nám dvojčata,“* podotýká. *„Přišla další reorganizace okresu a mně se nechtělo jezdit do zaměstnání v Příbrami. Dohodli jsme se s panem Smrtem, že si najdeme nějaké zaměstnání v Sedlčanech,“* říká.

Na čas zakotvili v plemenářské správě, která byla zřízena ve městě pro okresy Příbram, Vlašim, Dobříš... *„Já jsem k plemenářům nastoupil jako ekonom a pan Smrt jako mzdový účetní a setrvali jsme tam asi dva roky. Přišla další reorganizace, kdy mi byla nabídnuta práce v Praze. To jsem odmítl. S panem Smrtem jsme se domluvili, že se budeme ucházet o místo topičů, které hledali v cihelně. Udělali jsme si topičské zkoušky. Skutečnost, že jsme úřednickou profesi změnili za dělnickou, bylo v dřívějším režimu pozitivně vnímáno při přihláškách dětí na střední školy,“* vysvětluje, že dceři i synovi tímto rozhodnutím otevřel dveře ke studiu. *„Topičem jsem byl v sedlčanské cihelně téměř třicet let a ještě v důchodu jsem tam pracoval až do roku 1990 jako noční hlídač,“* rekapituluje.

Na chalupu v létě téměř každý den

Manželé Hůlovi rádi tráví dost času na chalupě na Vysokém Chlumci. Je tam stále co dělat. *„V létě jsme tam téměř každý den. Máme u domku zahrádku, já jsem si tam zřídil truhlářskou dílnu, protože se mi líbí práce se dřevem. Na terasu jsem si udělal nábytek. Teď už bych se do větších věcí ale nepouštěl. Na Chlumci máme ale klid, je nám tam dobře,“* libuje si.

Zpátky k divadlu

Vladimír Hůla říká, že za dobu ochotnického divadla zažil šestnáct režisérů. Nejraději z té plejády osobností prý vzpomíná na Mílu Lišku.

„Obsazován jsem byl do různých rolí,“ podotýká s tím, že s učením textu neměl potíže. Členy Spolku divadelních ochotníků hodnotí hodně vysoko. *„Býval jsem členem výboru, teď jsem už řadový člen. Obdivuji ten dosavadní výbor, že se drží. Moc mě těší, že divadlo šlape,“* chválí. *„Pracovat s mladými lidmi, zvlášť ve vyšším věku, byl pro mě obrovský balzám na duši. Na každou divadelní zkoušku jsem se těšil,“* říká upřímně. Z titulů, ve kterých si v novém tisíciletí zahrál, si velmi rád vybavuje Světáky režírované Lidmilou Sunegovou a Noc na Karlštejně, kde se režie ujal Richard Otradovec.

„Víte, vždycky když jsem se podíval do hlediště a viděl úsměvy diváků, což bylo nejlepším znamením, že se baví a děláme jim radost, to pro mě představovalo takové povzbuzení, že to žádným lékem nešlo nahradit,“ dodává spontánně.

Marie Břeňová

PALIVA SEDLČANY

Vážení zákazníci,
přejeme Vám i všem Vašim blízkým
pevné zdraví a mnoho krásných chvil
v příjemné atmosféře Vánoc.

Volejte ZDARMA 800 340 340

www.palivasedlcany.cz

Teplo s tradicí od roku 1972

Velice si vážíme Vaší
přízně a přejeme všem
krásné Vánoce

PF 2023

Člověk uvažuje v srdci o své cestě,
ale jeho kroky řídí Hospodin.

Bible, Přísloví 16,9

Nemusíme se bát budoucnosti, kterou neznáme,
pokud do ní vstupujeme s Bohem, kterého známe.

www.adventistesedlcansko.cz

SAUNA DUBLOVICE

Tel: 777 888 008
www.saunadublovice.cz

PŘEJEME VŠEM PŘÍZNIVCŮM
SAUNY DUBLOVICE KRÁSNÉ
VÁNOCE A ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK.

Možnost zakoupení dárkových poukázek.

STRNAD ELEKTRO

Veselé Vánoce a šťastný nový rok
2023 všem zákazníkům, kteří
navštívili prodejny Strnad elektro
v Sedlčanech a v Olbramovicích,
přejí všichni od Strnadů.

ELEKTROMATERIÁL – SVÍTIDLA

OPTIKA RUNGE s.r.o.

Příjemné prožití vánočních svátků
a šťastný nový rok 2023.

Děkujeme všem našim zákazníkům
za důvěru a těšíme se na další spolupráci.

Zakázkové truhlářství Budka

Hermovo pole 1322
Sedlčany
tel.: 607 668 367
e-mail: jbudka@seznam.cz
www.truhlarstvi-budka.cz

Výroba a montáž: vchodových a interiérových dveří, vestavěných skříní, kuchyní, jídelen, obývacích a dětských pokojů, schodů, obkladů, pergol...

Domov Sedlčany
Poskytovatel sociálních služeb

Příjemné prožití vánočních svátků
a v novém roce
hodně osobních i pracovních úspěchů
Vám přeje

Domov Sedlčany

Petr Štěpánek: Čím byl projekt složitější, tím víc mne bavil

Hned na začátku svého senátorského mandátu Petr Štěpánek prohlásil, že nechce být sběratelem funkcí, ale věci dělat pořádně, a tedy se v dalších komunálních volbách už nebude ucházet o post starosty Petrovic. Slovo dodržel, jak je u čestných chlapů zvykem. V současnosti je řadovým členem petrovického zastupitelstva.

Před rokem nám ve vánočním vydání Sedlčanského kraje sdělil postřehy z prvního roku práce v Senátu. Ukončení jeho šestnáctiletého starostování je zase ideální příležitostí, aby nechal trochu nahlédnout do kuchyně bývalého petrovického starosty.

Pozice starosty Petrovic pro mne byla odměnou a zároveň životní příležitostí. Do komunální politiky jsem vstoupil v „divokých devadesátkách“ v roce 1994. Od té doby jsem s přestávkou v letech 1998–2002 členem zastupitelstva obce a v letech 2006–2022 jsem mohl vykonávat starostu obce.

Měl jsem možnost vymýšlet a uskutečňovat projekty, které bych jako prostý občan dělat nemohl. Skvělý tým zastupitelů a pracovníků obce mi pomáhal, rodina mne tolerovala a dělala potřebné zázemí. Dnes, když se ohlédnu za svým působením na obci, tak si myslím, že se docela dařilo. Byly někdy ale výzvy, které nebyly vůbec lehké.

Mezi ně patřila například změna vytápění v naší základní škole z elektrických přímotopů na teplovodní topení s kotlem na biomasu (štěpku, piliny). Problém byl například s tím, že jsme neměli kotel kam umístit. A tak jsem s kolegou radním o letních prázdninách kutal, boural, betonoval a „projektoval“, až se nám to povedlo... Překopnutou vodovodní přípojku jsme opravili, všechny vybourané díry zazdili a v září se mohlo jít do školy. Dnes díky této investici šetříme obci statisíce korun na energiích.

Další husarský kousek byl se stavbou sportovní haly. Začátkem září roku 2018 mi sdělili z ministerstva školství, že můžeme dostat dotaci na stavbu sportovní haly, o kterou jsme žádali v srpnu 2017 a nedostali ji. Stalo se tak díky tomu, že jiný žadatel, který dotaci dostal, ji nebyl schopen využít. V roce 2018 byly v říjnu volby do zastupitelstva, my jsme neměli vysoutěženého dodavatele a dotace ve výši 9,3 mil. Kč musela být vyčerpána do konce roku 2018. Podařilo se nám za tři měsíce vysoutěžit dodavatele a prostavět deset milionů korun. Dnes hala slouží sportovcům z širšího regionu a sauna, která je její součástí, je pravidelně využívána.

Další podobný projekt byl Obecní dům. To byl tvrdý oříšek. Pro koupi bývalé administrativní budovy s jídelnou po JZD jsem nejprve nenašel podporu v zastupitelstvu. Po usilovném přesvědčování a tlaku veřejnosti se nakonec podařilo objekt koupit a jídelnu přestavět na Obecní dům s významnou finanční podporou z Evropských fondů. Dnes je využíván spolky i občany pro různé kulturní a společenské akce. Jsem rád, že jsem vytrval a nepolevil. Někdy se dá čůrat i proti větru... Přiznám se, že čím byl projekt složitější, tím víc mne bavil.

Aktuálně se stále zabývám projektem přivaděče vody do regionu z Jihočeské vodárenské soustavy, kde jsou náklady odhadnuty na 900 mil. Kč. Věřím, že se nám uskutečnění tohoto velkého projektu nakonec podaří.

Život na vsi ale není jen o „betonu“. Důležitý je společenský život. Podařilo se nám zavést a udržet několik krásných akcí, jako jsou Dožínky, Na kole dětem Toulavou, zpívání u vánočního stromu, Putování za Jakubem Krčínem a další.

Rád také vzpomínám na některé svatby, na kterých jsem oddával. Bavily mne ty výjimečné, zajímavé, netradiční. Mezi ně patřila například svatba v balonu. Důležité bylo, abych obřad provedl nad územím naší obce, aby svatba platila. Po ukončení obřadu pod námi proběhlo stádo daňků, mezi kterými byl jeden bílý. Bylo to velice romantické. Novomanželé jsou stále spolu, mají dvě děti a postavili rodinný dům. Takže se vše náramně vydařilo. Mezi další zajímavá místa na obřady patřila Husova kazatelna, rozhledna Kuníček, zámecký park, krásná místa v lese či na travnatých svazích naší rozmanité krajiny.

Komunální politika mi umožnila se potkat se zajímavými lidmi. Setkávali jsme se nejen se starosty jiných měst a obcí, s politiky, ale úžasné bylo hovořit s našimi seniory při různých životních jubileích. Jejich vyprávění bylo mnohdy fascinující a díky nim jsem se rozhodl část jejich životních příběhů zaznamenat ve dvou knihách, které jsme vydali k výročí republiky a k 800 letům první písemné zmínky o naší obci.

Starosta obce je mimo úředníka, správce, technika, projektanta, traktoristy, kopáče, metaře a instalatéra také psycholog. Za ty roky na obci jsem si udělal takovou soukromou analýzu, ze které mi vyšlo, že mezi občany je 4 až 5% lidí, se kterými není možné se dohodnout. Prudí, pomlouvají, všechno je podle nich špatně, nechtějí se domluvit. Setkávání s těmito lidmi je vždy velice vysilující a prakticky nikdy nikam nevede. Časem jsem se rozhodl, že po několika marných pokusech o dohodu budu nekompromisní a nenechám se těmito lidmi zbytečně cvičit. Přestal jsem jim ustupovat, upřímně a nekompromisně jim říkal své názory, což vedlo k tomu, že se se mnou nechtěli setkávat. Přiznám se, že mi jejich kontakt nechyběl. Naopak jsem měl víc času na spoluobčany, kteří přicházeli se zajímavými návrhy a měli upřímný zájem o rozvoj a zvelebení obce.

Šestnáct let starostování bylo skvělým základem pro vstup do vyšších pater politiky. Díky významné podpoře při volbách do Senátu v roce 2020 jsem se stal senátorem za obvod Příbramska a velice rád se zabývám většími problémy regionu. Stejně jako na obci, tak i v nové pozici mne lákají těžké a složité úkoly, hledání jejich řešení, komunikace s lidmi. Vážím si toho, že i nadále mohu pracovat pro náš region.

Senátoři jsou, stejně jako všichni ostatní, lidé s různými koníčky. Přestože jejich průměrný věk je poněkud vyšší než například v poslanecké sněmovně, zjistil jsem, že je mezi námi několik motorkářů. Postupně jsem jednotlivé senátory oslovil a v krátkém čase jsme založili motorkářský SENgang (viz logo) s tím, že v příštím roce snad po skupinkách objedeme celou republiku a navzájem se navštívíme.

První jízdu do našeho regionu jsem uskutečnil v červnu se senátorem a prezidentským kandidátem Markem Hilšerem. Navštívili jsme Nečín (hasičskou slavnost), Kosovu Horu (oslavu výročí obce) a Příbram (slavnosti vína). Marek Hilšer byl nadšen a na všech zastaveních se okamžitě zapojil do diskuze, splynul s davem. Vtipné bylo, když jsme s Markem nastupovali v Nečíni podobně jako ostatní hasičské sbory, tedy pořadovým pochodem s hlášením veliteli místního sboru. Tam jsem musel nejprve pana kolegu naučit, jak se správně dělá vpravo vbok! Zkrátka základní vojenská služba nám chybí.

Petr Štěpánek,
váš senátor

Na začátku všeho je sešit

Dokončení ze strany 1

Od roku 1932 píše již další kronikář druhý díl. Ten se však ztratil! Jaroslava vysvětluje: *„Za 2. světové války byly dva díly kroniky z nařízení okupačních úřadů uloženy v Zemských deskách v Praze. Kronika byla obci navrácena v červenci 1946. Ovšem nekompletní, do obce se údajně vrátil pouze její první díl. Téměř celé desetiletí pak zpětně dopsal Karel Rabiška mladší.“* Pokračuje: *„Toho už jsem měla možnost poznat osobně. Kroniku psal až do roku 1971. Z válečného období nevynechal SS prokuraturu, obsazení školy, zámku a hostinců, ani popravy německých vojáků u zámecké zdi či věznění zběhů v lihovaru.“* Obnovený druhý díl kroniky dokončil kronikář Jan Říha rokem 2012. *„Potom, co se pan Říha odstěhoval do Kosovy Hory, bylo třeba najít následovatele,“* načíná Jaroslava vysvětlení, jak se k mravenčí kronikářské práci dostala ona.

Kořeny, předci, historie

Jaroslava Balounová je rodačka z Bořené Hory. Oba její rodiče se svého času věnovali kronice Štětkovic. Nadšení pro to mapovat a zaznamenávat události dávné i nedávné historie bylo od mala součástí jejího domova. *„Maminka navíc vytvořila rodinný strom naší rodiny. Já pak po jejím vzoru, když jsem se vdala do Nalžovického Podhájí, zdokumentovala rod svého manžela. Oba naše rody mají v kraji dlouhou tradici. U manžela jsem se dostala až do sedmnáctého století! Já vlastně nedokážu pochopit, jak někoho nemohou zajímat jeho kořeny, předci, historie místa odkud pochází nebo kde žije,“* poznamenává s jiskrou v oku. Není divu, že nabídku stát se obecní kronikářkou příliš nerozvažovala.

„Když pan Říha s psaním končil, zbývalo v kronice posledních pár stránek. Nechtěla jsem tam už něco dopisovat, tak jsme se s obcí domluvili a započala jsem zbrusu nový třetí díl,“ vykládá Jaroslava s uspokojením. Svou kronikářskou vášeň mohla totiž projevit už při výběru knihy samotné. *„Měla jsem nějaké představy o tom, jak by měla kronika vypadat. Vysnila jsem si ideální rozměry, vazbu v kůži, vyražený znak Nalžovic na deskách i to, jakou formu zápisům budu dávat,“* vzpomíná. Zastupitelstvo obce její návrh odsouhlasilo a ona se tak před necelými deseti lety chystala ke svému úplně prvnímu zápisu.

Na začátku všeho je sešit

„Zápisům přímo do kroniky předchází docela dlouhý proces,“ uvádí mne do praxe. *„Na začátku všeho je sešit. Úplně obyčejný sešit, kam si zaznamenávám, kde se co šustlo i jaké bylo počasí. Je to takové moje čmárání, cizí by tomu nerozuměl, ale já tomu rozumím,“* směje se. *„Ke kronice vedu přílohu. Šanon, kam ukládám veškeré tiskoviny, týkající se dění v obci. Jsou to různé plakáty k akcím anebo novinové články. Když uplyne v kalendáři rok, sepíši jeho události nejprve na počítači a svůj návrh na zápis do kroniky pak představím obci. Ti jej ještě opatří demografickými údaji a postoupí ke schválení,“* vysvětluje.

Teprve až v létě bere Jaroslava do ruky pero, štětec, vodovky a chystá se zaznamenat uplynulý rok v obci, takříkajíc naostro. *„Do kroniky zapisuji v létě jednak proto, že zastupitelstvu chvíli trvá, než se kronika stane aktuálním tématem jednání, jednak – a to zejména – proto, že ji píšu v hostinském pokoji, kde se přes zimu netopí,“* vykládá napůl v žertu. *„Knihu si ze všech stran vypodložím Habartem,“* vesele popisuje, jak objemnou kroniku připravuje k zápisům pomocí neméně objemných svazků vlastivědné monografie. *„To aby se hřbet nelámal a dobře se mi zapisovalo,“* dodává. Každý rok uvede nepřehlédnutelným nadpisem letopočtu. Vzápětí krátce uvede hospodaření obce porovnáním jejích ročních příjmů a výdajů. Navazuje demografií. Vypíše narozené, zemřelé i jubilanty. Přes vítání občánků pokračuje významnými událostmi, sportovními i jinými úspěchy organizací obce a jednotlivců. Vzpomene na veškeré společenské akce, i zaznamená, jaké bylo počasí.

V namátkou vybraném roce 2018 se kupříkladu dočteme, že 1. února se nalžovická pošta změnila na poštu Partner. 17., 18. a 20. listopadu se pokládal nový asfaltový koberec od Křížku až na Hlubokou a platba vodného se zvýšila z 15 na 20 korun za 1 m3. Dozvíme se také, jak dopadly a jakou účast měly v obci prezidentské volby. Do jejich druhého kola posunuli nalžovičtí občané rivaly Miloše Zemana se 104 a Jiřího Drahoše se 73 hlasy. Z druhého kola však jako vítěz v Nalžovicích vyšel Jiří Drahoš. Obdržel o 31 hlasů více než jeho protikandidát.

Pero, štětec, vodovky

„Když si k tomu sednu, úplně vypnu. Je to pro mě relax,“ svěřuje se Jaroslava. Zaznamenat jeden kalendářní rok ji průměrně vyjde na 16 stran rukopisu. *„Chybu? Tu prostě nesmím udělat,“* odpovídá se smíchem na můj všetečný dotaz. Své zápisy okrášluje akvarelovými malbičkami. *„Samotnou mě překvapilo, že to dokážu!“* přiznává. První obrázek, který do kroniky namalovala jsou bílá boží muka na rozcestníku k Pazdernám. Časem si troufla i na hasičské auto či prodejnu Coop na návsi. *„Za nejzdařilejší považuji obrázek Nalžovického zámku. Tam bych už nic neměnila,“* glosuje svou věčnou potřebu malbičky vylepšovat, zdokonalovat.

Než uplynou dva měsíce letních prázdnin, mívá Jaroslava vše zapsáno: *„V létě ležím v kronice, v zimě zase v matričních knihách.“* Při jedné virtuální výpravě do historie narazila na poklad. *„Kdosi mi řekl, že na internetu jsou přístupné oskenované staré matriční knihy. Brouzdala jsem v nich, až jsem narazila na matriční knihu oddaných z let 1813–1841. Vedl ji chlumský rodák farář František Royt. Ten matriční knihu, kromě obvyklých zápisů, opatřil navíc soupisem všech stávajících statků a chalup. O každé osadě napsal alespoň krátký popisek a zápisky doplnil mapou,“* říká Jaroslava a už vyhledává digitalizovaný originál Zápisků chlumského pátera Františka Royta. Na stole jí totiž leží svázaný přepis.

Páterovy zápisky

„Od 16. do začátku 19. století matrikáři zapisovali údaje do matrik kurentem, což je kurzívní forma novogotického písma. Tak dlouho jsem se do zápisků dívala, až jsem se naučila kurentu rozumět!“ svěřuje se. Jaroslava se rozhodla zápisky přepsat do latinky. Detektivní práci dotáhla k dokonalosti. Každý jeden zápis pátera Royta k chalupě či statku opatřila jmény současných majitelů anebo poznámkou, kde ona chalupa stála, pokud již nestojí. *„Tehdejší pravopis a sled slov ve větě jsem se snažila maximálně zachovat,“* zdůrazňuje. *„Přestože byl páter Royt ve své době nejvzdělanější člověk v naší vesnici, působí jeho zápisky na dnešního čtenáře úsměvně,“* míní.

„Osadníci jsou vesměs nábožní lidé, celá osada jest právě věřící. K službám božím rádi se scházejí. Čemu nejvíc na odpor jsou – děti do škol neradi posílají,“ píše páter úvodem. Hlouběji v zápiscích se dozvídáme, jaké povahy byli obyvatelé panství Chlumeckého, Nalžovského, Kiňovského a Radíčského očima pátera: *„Chlumečtí poddaní jsou lidé zdvořilí, povolní a zásobení, kdežto nalžovičtí jsou lidé hrdí, furianti a velmi ctižádostiví. A opilstvo nikdež tak nepanuje jako na Nalžovsku. A chlípnosti. Kiňovští poddaní jsou ponížení, povolní, vrchnosti se bojící, nemající. Duchovenstvo zvláště ctějí, protože na své vrchnosti tu ctnost spatřují. Radíčtí poddaní jsou tvrdohlaví, nevycvičení, nezdvořilí, lenoši, a proto také žebráci. Pochlebující.“*

Pozoruhodné nám jsou též zápisky z osad, které zmizely pod hladinou Slapské přehrady. *„Snad lidé, když se na řece topili, volali o pomoc: ‚Smiluj se!‘“* vysvětluje páter původ názvu Smilovice. *„Tato místa všecka jsou k chůzi*

Pokračování na následující straně

nepohodlná, dílem pro vrchy a skály, dílem pro vzdálenosti," popisuje oblast Smilovic, Častoboře, Sejcí. *„Lidé dobřeť na těchto samotách jsou ve vycvičení zapuštěni, přec ale horliví k náboženství a nejvejš uctiví k duchovnímu."*

Roytovými zápisky bychom mohli listovat hodiny. *„Nevím, do jaké míry byl páter Royt lidmi oblíbený, ale byl to vzdělaný člověk z činorodého rodu. Jeho otec se zasloužil o založení školy v Chlumu. Jeho bratr Josef Royt hospodařil na Račanech (samostatně stojící selský dvůr na rozcestí mezi Novou Vsí a Žďárem, pozn. autorky). Měl na statku velikou knihovnu a knihy lidem půjčoval,"* vzpomíná Jaroslava na rody, které se, jak sama říká, „zasloužily o obec".

Smutný konec rodu Fišerů

Druhým rodem, který Jaroslava nemůže opomenout je židovská rodina Fišerova z Nalžovic čp. 40 (dříve Bejšovcova prodejna, pozn. kronikářky). *„Rudolf Fišer byl velkým obchodníkem v našem kraji. Pocházel z Drachkova,"* vypráví nezadržitelně. *„Vlastnil na Cholíně obchodní loď. Obchodoval dřívím, uhlím, obilím jako Hospodářské družstvo v Sedlčanech. Byl v obci velice aktivní a mnoho aktivit sponzoroval. Několik let dělal starostu hasičů. Když přišla druhá světová válka, byli všichni – Rudolf ve věku 61 let, jeho o šest let mladší manželka Malvína i obě jejich dcery – deportováni do Terezína. Jedné bylo 20 a druhé 22 let."*

Jaroslava vypátrala i čísla transportů členů rodiny Fišerových. Mohla si tak ověřit, kde zakončili své životy: *„Čísla transportů vedou do běloruského Minsku. Přesně do obce Malý Trostinec. Transportované údajně přivezli do tamního kolchozu, odkud je nahnali do lesa a postříleli. V Trostinci zahynulo celkem 200 tisíc lidí židovské národnosti a jsou pochováni v hromadných hrobech. Mezi nimi i rodina Fišerova."* Jaroslava se na chvilku odmlčí a pak dodává tlumeným, a přesto radostným hlasem: *„Zaslechla jsem ale, že mohl mít Rudolf Fišer levobočka. A jestli je to tak, tak mám ohromnou radost, že ani SS se nepodařilo udusit život nadobro. V životě je vždy nějaká naděje na budoucnost"* usmívá se.

Budoucnost

Jak je vidno, Jaroslava Balunová není jen zahleděná do minulosti. O současném dění si udržuje široký přehled. Budoucnost jí leží na srdci. V letošních volbách úspěšně kandidovala do zastupitelstva své obce a nadcházející prezidentské volby ji nenechávají chladnou. *„Upřímně závidím Slovákům,"* prozradí. *„Také bych si přála takovou prezidentku. Bylo by hezké, ale ne nutné, aby byla naším prezidentem žena. Zatím sleduji různé debaty a dělám si o jednotlivých kandidátech obrázek."*

Jakou cestou se bude ubírat naše budoucnost do jisté míry můžeme určovat sami. Minulost již jisto jistě nezměníme. Můžeme ji však zaznamenat. Dát vědět dalším generacím, kým jsme byli, kde jsme chybili, co dobrého jsme vykonali a co obtížného jsme zvládli překonat. Jaroslava to dělá. S láskou a jistou posvátností. Přejme jí, i nám všem, aby se jí události roku 2023 zaznamenávaly radostně a lehce.

Lucie Kakosová

Nikdo tenkrát nepředpokládal, že pořízení nových zvonů bude trvat déle než půl století

Dokončení ze strany 1

Ostatní zvony byly v té době zavěšeny ve zvonici stojící opodál. Je zvykem, že velkým zvonům byla často dávána jména patronů kostela. V Petrovicích to byly zvony se jmény sv. Petra a sv. Pavla," začíná své vyprávění Marie Soukupová. *„Doložené zprávy o zvonech máme až z první poloviny 17. století. Z této doby se dochoval seznam předmětů ukradených z kostela potulnými vojáky, který zahrnuje i dva menší zvony ze zvonice a jeden z kostelní vížky."*

Vzhledem k dalším osudům petrovických zvonů víme, že po úplné barokní přestavbě kostela roku 1779 byly ze zvonice do nové věže zavěšeny zvony Petr (z roku 1532), Pavel (z roku 1522) a pravděpodobně i zvon „umíráček" (z roku 1747) – zakoupen v době jezuitů. V malé věži visel zvon „sanktusník". Zvonice, která stála poblíž sochy sv. Václava, byla zbourána. V roce 1861 byl poškozený zvon Pavel přelit a páterem Václavem Jílkem nově posvěcen. Ve velké věži byl v té době ještě jeden menší zvon.

„V období I. světové války byly zvony rekvírovány a 30. 10. 1916 byl odvezen zvon Pavel a menší zvon, se kterým se zvonilo ve všední dny, i zvonek z malé věže. Zůstal ‚umíráček' a zvon Petr. Rakouská vláda prý slíbila ušetřit zvony historické ceny, posvěcené svým stářím. To platilo v Petrovicích do 11. 11. 1917, kdy byl zvon Petr také odvezen," připomíná paní Marie první smutný příběh zvonů ve dvacátém století.

Ze zápisu faráře Jelínka o zvonech z roku 1921 vyplývá, že zvonek „umíráček" byl za I. světové války v Petrovicích ponechán. Do pořízení nových zvonů si farář Jelínek vypůjčil pro kostel zvon ze zvoničky v Krchově, kterým se zvonilo z velké věže.

„V roce 1921 vzniklo v Petrovicích Komité pro zřízení nových zvonů. Předsedou se stal Štěpán Hejhal, to byl živnostník z Petrovic, místopředsedou Karel Krbec, ten měl v Petrovicích hostinec a pokladníkem František Jankovský, mlynář z Kojetína," přibližuje farní kronikářka cestu k novým zvonům. *„Každá osada tehdejší kolatury měla v představenstvu jednoho zástupce. Při sbírce na nový zvon sv. Pavel bylo do jejího ukončení 15. listopadu 1921 vybráno 23 180 Kč. Sbírka na zvon sv. Petr byla započatá 1. listopadu 1924 a do května 1925 vynesla*

Zvony sv. Martin a sv. Pavel. Foto: archiv Marie Soukupové

20 101 Kč. V pokladní knize vedené Františkem Jankovským jsou přehledně a velmi úhledným písmem zapsána jména obyvatel petrovické farnosti, kteří na zvony přispěli. Nejčastěji to byly peněžní dary, ale i kovy a mouka. Finanční dary přicházely i od petrovických rodáků z Ameriky, Prahy ale i okolních farností. Na nové zvony v Petrovicích přispěli i osadníci z Porešína, kteří tehdy patřili pod farnost Obděnice, ale i petrovičtí židé. Od roku 1925 byly v Petrovicích opět zvony se jmény patronů kostela sv. Petr a sv. Pavel. Zvon sv. Pavel byl posvěcen v roce 1921 a zvon sv. Petr posvětil biskup Antonín Podlaha v roce 1925."

Po pětadvaceti letech čekal zvony stejný osud. Do konce roku 1941 musel být vypracován soupis zvonů v majetku farnosti. Ke zvonu „umíráček" připsal tehdy farář Jelínek informaci: ‚Ten byl za I. světové války v Petrovicích ponechán.' *„V březnu 1942 byly zvony určené k rekvizici z Petrovic odvezeny. Zvonice, ve které by mohly být zavěšeny čtyři velké zvony, tak opět zela smutnou prázdnotou...,"* komentuje Marie Soukupová neblahý osud zvonů během 2. světové války.

Koncem 50. let zněl z úřadovny místního národního výboru při pohřbech přes místní rozhlas hlas zvonu z gramofonové desky. V roce 1966 byly přičiněním tehdejších funkcionářů místního národního výboru – učitele Františka Biliny a Jiřího Barhoně vypůjčeny dva zvony z Liběchova u Mělníka. V roce 1968 bylo zřízeno zvonění na elektrický pohon.

„Nikdo tenkrát nepředpokládal, že pořízení nových zvonů bude trvat déle než půl století. Po roce 1989 bylo snahou Václava Bartáka a obecního zastupitelstva nechat zhotovit nové zvony. Snaha byla korunována úspěchem," říká s hrdostí kronikářka a dodává: *„25. června 1994 generální vikář biskup Jaroslav Škarvada slavnostně posvětil tři nové zvony se jmény patronů kostela sv. Petra, Pavla a Martina, které pro petrovický kostel zhotovila firma Dytrych z Brodku u Přerova. Zvony z Liběchova tak mohly po 28 letech Petrovice opustit."*

V petrovickém kostele se od roku 1994 nacházejí celkem čtyři zvony. Zvon sv. Petr s hmotností 620 kg a laděním Gis 1. Cena zvonu byla 272 000 Kč. Na zvonu je nápis: *„Zvon sv. Petra rukou násilnou sňat a zničen roku 1943. Štědrotou občanů obnoven, aby blesky lámal, mrtvé doprovázel a živé vítal."* Druhý zvon sv. Pavel má hmotnost 340 kg a ladění H. Jeho cena byla při pořízení 149 000 Kč. Na zvonu je nápis: *„Mějte vždy v uctivosti, potomci milí, co s citem lásky předkové postavili."* Třetí zvon sv. Martin má hmotnost 290 kg a ladění Gis 2. Jeho cena při pořízení byla 127 000 Kč. Na zvonu je nápis: *„Zvon sv. Martina věnovala Farní obec petrovická."* Ještě zde je zvonek v malé věži o hmotnosti 16 kg. S tímto zvonem je nyní zvoněno při úmrtí člena farnosti.

Nejen všichni Petrovičtí pevně věří, že už nikdy nebudou zvony z věže kostela snímány rukou násilnou a jejich krásný hlas bude nad Petrovicemi znít i dalším generacím.

Jana Motrincová

Vánoce s jesličkami, se stromečkem, anebo se sádrou? Jiřina Vopičková přijímá všechno s vděkem

KAMÝK NAD VLTAVOU Když bylo letos 75. výročí založení Gymnázia Sedlčany, sešla se spousta maturitních ročníků a vzpomínalo se na leccos.

Jedna studentka, pocházející ze Zvírotic, vzpomněla na to, jak pamětníci u nich na vsi popisovali příchod nové učitelky. Kluci rošťáci viděli mladé hezké děvče, kterak si vykračuje směrem k obci. Předběhli ji, vlezli do příkopu a pak na ni vybafli. Netušili, že to je jejich nová paní učitelka. A pak se divili.

Takhle mi to vyprávění o jakési učitelce uvízlo v hlavě.

Ovšem svět je malý. Záhy se mi informace poskládaly, a já si uvědomila, že to „děvče“ vlastně znám z kostela i z kulturních akcí v Kamýku nad Vltavou. Je to paní Jiřina Vopičková, tehdy ještě Mrázková. Vzpomněla jsem si, že její sestra Lila Brožová byla sekretářkou ředitele gymnázia v dobách, kdy jsem tam studovala já. A s její neteří chodil do třídy můj bratr. Docela dost náhod, viďte?

A tak mě napadlo, že by bylo dobré vědět o paní Vopičkové víc než to, že je to skoro sousedka, že je to šaramantní dáma i po letech, že má úsměvy na rtech, i když ji osud mnohdy těžce zkoušel. Vypravila jsem se za ní na okraj Kamýka nad Vltavou, kde bydlí v atypickém domku, umně vkomponovaném do stráně nad řekou, odkud má nádherný výhled na vltavské údolí i lesy kolem. Na to, že už toho hodně pamatuje, dost svižným krokem zdolala stráň, kde pracovala na obrovském záhonu, odemkla branku a pozvala mě ke stolu stylově ozdobenému čerstvými jiřinami.

Paní Vopičková, jak ten příběh probíhal doopravdy?

„Bylo to tak, jak jste slyšela. Šla jsem do Zvírotic pěšky, protože autobus ze Sedlčan jezdil až navečer. Kdo to chtěl jinak, musel pěkně po svých z Líchov nebo Křepenic.“

Jak vzpomínáte na učení ve vesnické škole?

„Bylo to takové rodinné. Věnovala jsem se dětem i po vyučování, chodili jsme do přírody... Fungovala jsem vlastně podobně jako pozdější družina.“

Byl nějaký podstatný rozdíl, když jste později začala učit v Praze?

„Obrovský rozdíl. Uvědomila jsem si to, když jsem se, stejně jako na vsi, chtěla s dětmi sejít po vyučování. Ne že by nechtěly, ale nemohly. Ten měl trénink, ten zpíval ve sboru. A vzpomněla jsem si s lítostí na všechny ty talentované děti na vesnicích, které tyhle možnosti neměly,“ soucítí Jiřina Vopičková.

„Co se týče prvních dojmů při nástupu do školy, tak takové to vybafnutí jsem zažila jak na venkově, tak v Praze. První den jsme šli do jídelny. Velká fronta dětí měla konec až před budovou. Byla jsem poučena, že učitelé chodí přímo k okénku, tak jsem se tam také šla postavit. Vtom mě někdo drapl za rameno a ozvalo se: ‚A pěkně dozadu!‘ – ‚Ale učitelé prý chodí dopředu,‘ ohradila jsem se. ‚Vy jste učitelka?!‘ ozvalo se. Nemám to kolegyni za zlé, při mé malé postavě a tehdejším mládí se prostě domnívala, že jsem žákyně,“ usmívá se paní Vopičková.

Cítíte se být více obyvatelkou Sedlčanska nebo Pražandou?

„Na Sedlčansku máme hodně příbuzných. Manžel též pochází z tohoto kraje, a tak chtěl už před lety postavit ne chatu, ale domek. Jenže tehdejší předpisy to neumožňovaly, tak udělal atypickou chatu, která je vlastně trvale obyvatelná. Manžel bohužel už zemřel, ale se syny a jejich rodinami zde všichni trávíme hodně času, já zde mám domov a žiju tu prakticky celoročně. Mám okolo dobré přátele a jsem tady spokojená,“ vyjádřila svůj pěkný vztah k regionu Jiřina Vopičková.

Co se vám vybaví, když se řekne Gymnázium Sedlčany?

„Patřím k prvním studentům nově založeného gymnázia. Tehdy jsme studovali jinde, v nízké budově pod Cihelákem. Žádné pracovny, žádná tělocvična, jen čtyři třídy. Cvičili jsme venku, a když to nešlo, tak jsme chodili do sokolovny,“ vypráví. *„A za profesory jsme měli osvědčené učitele z měšťanky. Jan Plaček, Jan Pavelka, Marie Pavelková – jeho žena, Růžena Kubešová – ta nás měla na ruční práce. Pak třeba Ludmila Procházková-Rousková...,“* dodnes si vybavuje jména svých prvních profesorů někdejší studentka.

Po gymnáziu jste šla na pedagogickou školu?

„V mém životě nic neplyne tak úplně jednoduše. Ano, toužila jsem jít na vysokou školu, ale neměla jsem ten vyžadovaný původ. Později však náš třídní profesor přišel s nabídkou: Ti z nás, co by chtěli učit, mohli by do pohraničí. Tam totiž nikdo nechtěl. No a pak že bychom si mohli udělat i tu školu. Tak jsme se přihlásily čtyři spolužačky. Mne umístili do Krušných hor. Krušné bylo už samotné cestování,“ žertuje paní Vopičková, a popisuje, jak to vypadalo: *„Cesta trvala dvanáct hodin. Ze Sedlčan jsem jela vlakem do Olbramovic, tam jsem přestoupila směrem na Prahu. V Praze jsem přešla z jednoho nádraží na druhé a vypravila se do Chomutova, a odtud do Vejprt. Navštěvovat rodiče jsem prakticky nemohla, protože tehdy se učilo i v sobotu, a při tak dlouhém cestování bych víkend strávila pouze ve vlaku. A tak jsem domů jezdila jen na prázdniny a na Vánoce.“*

Není divu, že všechny ty čtyři statečné spolužačky toužily dostat se blíže k domovu. Jenže nárok měly jen provdané těhotné ženy. Jiřina Vopičková tedy učila ve Vejprtech na Jáchymovsku dlouhé tři roky. Až jednou její nejstarší sestra zjistila, že ve Zvíroticích na Sedlčansku hledají učitelku. A tak se mladá učitelka Jiřina těšila na změnu. Jenže ti, co o tom rozhodovali, ji z pohraničí do vnitrozemí nechtěli pustit. Psal se rok 1955. Až pak

někdo řekl: *„Sedlčansko, to je taky zapomenutý kraj, tam se nikdo nehrne.“*

A byla volná. Měla radost, že to bude mít kousek z domova. Ano, vzdušnou čarou je to poměrně blízko, ovšem autobus ze Sedlčan jezdil v jiný čas, než by potřebovala. Mít vlastní dopravní prostředek, jako mají dnešní mladí, to tehdy neexistovalo, a tak byla ve Zvíroticích i ubytovaná. *„Myslím, že mě tam měli rádi,“* vzpomíná na své žáčky ze Zvírotic a z okolí. Pět let učila ve Zvíroticích, než se vdala a odešla s manželem do Prahy. Učila v Omské ulici ve Vršovicích.

Pak přišel rok 1968. *„Měli bychom podpořit toho Dubčeka,“* řekla některá z učitelek. A tak sepsaly petici. Paní učitelka Jiřina měla s žáky exkurzi na Hrad, a tak se nabídla, že tam tu petici odnese. Jenže pak nastala éra prověrek. Bylo třeba najít obětní beránky. *„Vopičková, ta to tam vezla! Tu je třeba exemplárně potrestat!“*

A oblíbená učitelka náhle musela od dětí. Respektive, směla pracovat ve dvou mateřských školách, ale pouze jako skladnice. Malým dětem prý hlavu politicky nepoplete, ale být skladnicí na základní škole, to už jaksi nešlo. A tak musela přebíhat mezi školkami, někdy s vlastním synkem za ruku, aby vše stihla. Je však statečná a myslí jí to, a tak jednoho dne, kdy jí lidé donesli, kdo konkrétně jí škodí, vzala výstřižky, kde se psalo o úspěšných akcích, které s dětmi organizovala, když se ještě jmenovala Mrázková, a vše ukázala tomu škodiči. Ten se rozplýval, říkal, že takhle má pracovat správná učitelka. Ale když pak řekla: Já jsem ta učitelka, naštval se a řekl jí ošklivé věci a ještě o ní rozhlašoval, že je drzá.

Její bývalé kolegyně ji obdivovaly, jak vše dobře snáší. Říkaly: *„Ty jsi tou kantořinou žila, myslely jsme, že tě to zlomí.“* Jenže – ona už měla mnohé rány osudu za sebou. Nejen odloučení od rodičů a sourozenců, když byla poslána do pohraničí, ale také jeden z mnoha těžkých úrazů. Když člověk stráví tři čtvrtě roku s obličejem upřeným do stropu, to leccos v životě přehodnotí.

Pokračování na následující straně

„To bylo tak: Kdysi ve Zvíroticích jsem, jak bylo tehdy zvykem, učila i v sobotu. Na neděli jsem se chystala domů do Sedlčan. Zastávka autobusu sice byla dole u školy, ale řidiči se většinou otočili nahoře a dolů jezdívali jen pro mne v sobotu v poledne, kdy jsem mohla spoj domů použít. Jenomže tenkrát – bylo to 11. 11., můj známý řidič dostal horečku. Sehnali nějaký záskok, který ale o dohodě nic nevěděl. A tak jsem se vydala pěšky v sychravém listopadovém dni do Sedlčan. Nic nejelo, pouze traktor s vlečňákem pro ženy, co vybíraly na poli brambory. Na traktoru jsem mohla pouze stát. Jenže i když byla u silnice značka příčná stružka nebo hrbol, řidič jel dost rychle,“ vybavuje si podrobnosti.

Paní učitelka spadla a obě kola jí přejela nohu. Byla v šoku. Nebylo odkud zavolat, pouze ze Zvírotic, a tak to ten řidič traktoru otočil a jel volat záchranku. Záchranáři z informací o nehodě usoudili, že to nebude tak zlé, a doktora neposlali. Ovšem saniťák Heřmánek, když slyšel, o koho jde, sedl za volant a jel pro ni. Cestou potkali pana doktora Špaleho, který šel zrovna na procházku. Když ji doktor uviděl, řekl: *„Jeďte s ní hned do Prčice!“* Ne, nešlo o známé rčení, které posílá nepohodlného člověka do Prčic. V Sedlci-Prčici tehdy bývala okresní nemocnice, kde působil i doktor Špale, který správně vyhodnotil, že situace je vážná a nemá cenu zdržovat se cestováním na sedlčanskou pohotovost.

„Když mi nohu otevřeli, rozbortila se jim pod rukama,“ uvádí paní Vopičková. Doktor Špale tenkrát řekl: *„Nevěděl jsem, jestli mám vzít pilku a tu nohu uříznout, nebo jestli mám vzít pinzetu a hrát si na skládačku. Viděl jsem, že je to mladá holka, tak jsem vzal tu pinzetu.“* A tak jí nohu zachránil.

Ovšem pacientka od toho listopadového dne až do června příštího roku ležela v prčické nemocnici a mohla tak akorát koukat na strop. Právem by mohla nadávat: *„Je to v Prčicích!“* Tenkrát nebyly vymoženosti jako tranzistorové rádio či snad dokonce tablet (mimochodem, paní Vopičková ve svých 88 letech tablet bravurně ovládá, a na ruce má chytré hodinky, které jí zachránily život zas při jiném úrazu). A tak měla zkažené Vánoce. Byla by bývala vděčná aspoň za sádru, jenže fixace se mohla dát až po Novém roce. Poprvé se prošla s berlemi až na svátek sv. Antonína, tedy v červnu. A až v příštím listopadu se mohla vrátit do školy. Stále ještě se sádrou. Děti o ni pečovaly až dojemně. Ten jí přinesl židli, ten oběd. Největší zájem byl o službu být učitelce k ruce – takové to přines mi, napiš na tabuli apod.

Další Vánoce – stále ještě sádra.

A pak přišel únor a s ním plesy. Chtěla se aspoň podívat. Seděla s nohou v sádře, ale pak byla vyzvána k tanci. Neodolala. Když ji pak tanečník přivedl zpátky ke stolu, podklesla. *„Co se děje?!“* lekl se. Její případ neznal a dlouhá róba nic neprozradila. *„Já mám na noze sádru,“* přiznala slečna Jiřinka.

A tak se celých šestnáct měsíců zotavovala po úrazu. A pak jí chtěli ještě dávat plastiku, aby noha lépe vypadala. *„Jste mladá, krásná, dáme vám plastičku, ať se líbíte,“* navrhovali na oddělení. *„Nu což, proč by ne,“* souhlasila. Jenže primář Kareš (ano, „ten“ Kareš, co je po něm pojmenována ulice v Sedlčanech) význačný lékař, byl jiného názoru. *„Jako mladá byste to vydržela, ale nevíte, co vás v životě ještě potká, a tělo by pak v budoucnu nemuselo mít sílu na další zdravotní zátěž,“* vysvětlil jí.

Poslechla. Měl pravdu. Ještě ji čekalo například přivření dveřmi tramvaje. Co jí tím neopatrná řidička způsobila, to by se dalo přirovnat k popisovanému úrazu v mládí. Radši nevzpomínat.

Nicméně tyto a další podobné události jí naučily pokoře: *„Ani na chvíli jsem neproklínala osud. Ani když mi vzal dvaadvacetiletého vnoučka Lukáška. Ani když mi šest hodin operovali srdce. Ani když mi sešívali ruku, kterou mi potrhal pes. Věřím, že Pán Bůh to řídí tak, že takhle se to mělo se mnou dít. Když se mi to stalo v té tramvaji, říkali lidé, že jsem smolař. Jenže já se držím toho rčení: Koho Bůh miluje, toho křížkem navštěvuje. A když se nerouhám, dostanu se ze všeho docela dobře. Říkám si: ‚Pán Bůh mě varuje.‘“*

Paní Jiřina, když může, chodí do kamýckého kostela, a když nemůže, poslouchá mše v TV Noe. Na tabletu si předem nastuduje evangelium a pak poslouchá, co k tomu řekne kněz. Má kancionál, kde si najde mešní zpěvy, a zpívá si s ostatními. Zkrátka dělá, co dělat lze. Z ničeho se nehroutí. *„Jsem věřící a budu věřící“* prohlašuje.

K hlavním křesťanským svátkům patří Velikonoce a Vánoce. *„Vzpomínám, jak nás v padesátých letech nutili, abychom na Velký pátek vzali třídu na pochoďák a opékali s dětmi uzeniny. V den půstu! Tak jsem řekla – ‚Děti, pokud by vám rodiče ty uzeniny nekoupili, tak se na ně nezlobte.‘ A děti to pochopily.“*

A na jaké Vánoce Jiřina Vopičková zvláště vzpomíná?

Nejprve na válečné Vánoce. *„Nic nebylo. Neznali jsme ani banány, ani pomeranče. Byla bída. Vánoce byly chudé. Ale byly hezké. V Sedlčanech někdo chodil a troubil na pastýřský roh koledy... A ještě mám takovou vzpomínku: Já jsem nepoznala svého otce, on mi totiž brzy zemřel. Maminka si vzala vdovce i s jeho dětmi. Měli se rádi. A otčím mě také měl rád. Byl to vlastenec. Řekl: ‚Stromeček mít nebudeme, to je německý zvyk. Češi mají jesličky.‘“*

Jenže desetiletá Jířa se s pilkou vydala do lesa. Sama kmínek přepižlala a stromeček domů dovlekla. *„Taťka se nezlobil, pomohl mi stromeček ozdobit. Balili jsme ořechy do staniolu. Maminka upekla věnečky z bílků, ty jsme rozvěsili na větvičky, stejně jako jablíčka,“* jasně si vybavuje dětské zážitky.

Tak to bylo za války, kdy se malá holčička nechtěla spokojit s jesličkami a osobně se přičinila, že měli přece jen stromeček.

A teď uděláme skok do šedesátých let. Manžel paní Vopičkové pocházel z příbramské rodiny, kde se tradičně stavěly jesličky, a to přes půl pokoje. Po svatbě bydleli v malém bytě, až do Hromnic spali na válendě, nad sebou rám od betléma. Manžel ten betlém stavěl rok co rok, a to i když už chodil o berlích. Jako stavař si s ním správně vyhrál – měl v něm různá zátiší, a různé části se postupně rozsvěcely. Zkrátka unikát.

„To jsou ty paradoxy,“ usmívá se. *„Nechtívala jsem betlém, měla jsem ho celý život. Ale když manžel v posledním roce života navrhoval už jen stromeček, přimluvila jsem se za betlém. Člověk by měl být spokojený s tím, co aktuálně má,“* dodává paní Jiřina Vopičková.

Hanka Synková

Pražené ořechy voněly po celém náměstí Neumarkt

DRÁŽĎANY Žáci druhého stupně ZŠ Propojení navštívili ve středu 7. prosince německé město Drážďany. Hlavním cílem byly místní tradiční vánoční trhy (pořádané od 15. století), ale na programu toho bylo mnohem víc.

První zastávkou byla galerie ve Zwingeru. Dechberoucí barokní stavba nabízí k vidění prvky svého slohu již při vstupu na nádvoří, žáci a učitelé však měli jedinečnou příležitost prohlédnout si obraz od Raffaela z blízkosti dlaně. Kromě Sixtinské madony viděli díla od Rubense a dalších zahraničních umělců. K obrovské radosti mohli také obdivovat dílo Karla Škréty a dozvědět se více o práci umělců té doby v souvislosti s používáním kontrastu světla a tmy.

Kroky školní výpravy dále směřovaly na první drážďanský vánoční trh. Ten se rozkládal přímo před slavným kostelem Frauenkirche. Zde se mimo jiné něco dozvěděli o Martinu Lutherovi, neboť místem prvního rozchodu a opětovného srazu byla právě socha tohoto církevního reformátora. A začalo ochutnávání místních specialit a nahlížení do stánků s rozličným sortimentem – dětský punč, sněhobíle přesladká štola i pečené kaštany a nejrůznější pražené ořechy voněly po celém náměstí Neumarkt.

Druhou zastávkou byl ještě mnohem větší adventní trh – a to Striezelmarkt. Zde byla k vidění čtrnáct metrů vysoká krušnohorská pyramida, která se stejně jako vyhlídkové kolo a postavičkový kolotoč točí k radosti velkých i malých návštěvníků.

Poslední zastávkou drážďanské mise bylo Deutsches Hygiene Museum (muzeum zaměřené na lidské tělo a jeho vjemy), kde si žáci expozice nemuseli prohlížet pouze zrakem, ale mohli si plno věcí vyzkoušet prakticky, a tak se lépe vžít do lidských pocitů a intenzivního vnímání věcí, lidí a situací. **-prop-**

Upuštěná přehrada vydala opět po čase svědectví staré řeky

KAMÝK NAD VLTAVOU Řeka Vltava je nedílnou součástí královského městečka. Podzimní pohled na upuštěné koryto ukázal scény jinak nevídané. Odkryla se historie staré řeky před vybudováním přehrad.

Například se objevil náhon, který vypadá jako dlážděná kamenná cesta, kotviště pro vory či zbytky betonových panelů, u kterých kdysi začínal nájezd na pontonový vojenský most, zbytky kovových nosníků starých lávek, ale bohužel i spousta železného harampádí a odpadu...

V některých místech se dalo v holínkách přejít na druhý břeh řeky. Voda zůstala pouze v hlubokém korytu, které je v létě označené bójemi, aby zde větší lodě neztroskotaly.

David Štverák

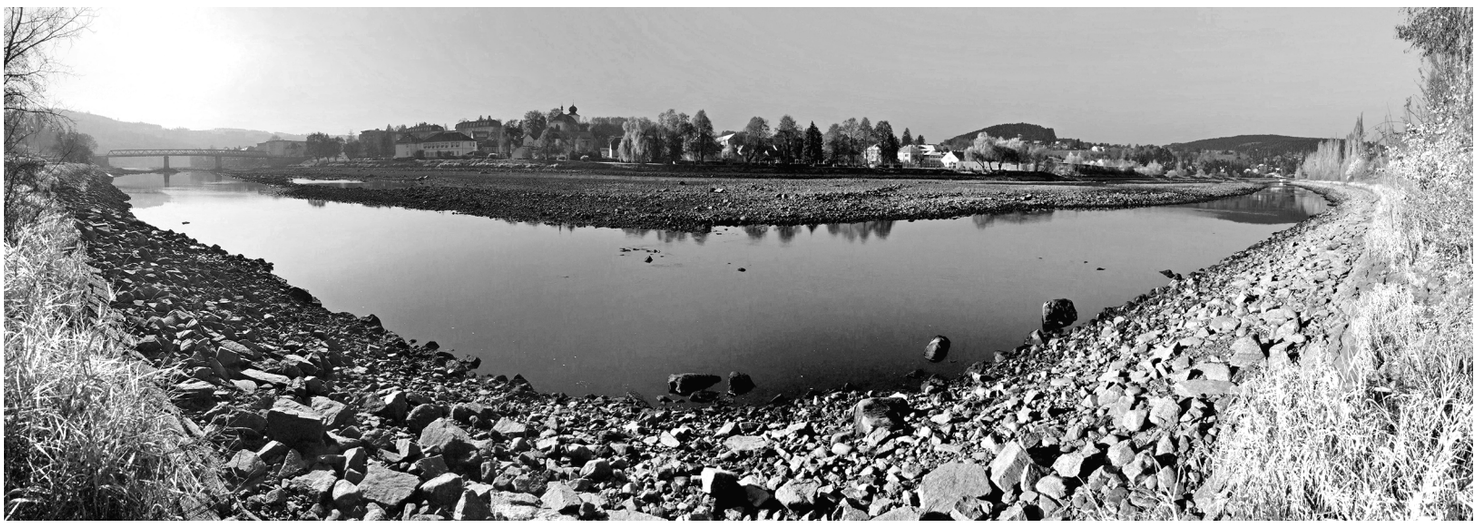

Libuše Jiránková hlídá slevové akce na banány. Nejen o Vánocích exotickým ovocem vylepšuje jídelníček koní

KOSOVA HORA Libuše Jiránková z Kosovy Hory potvrzuje, že koně pro ni znamenají lásku na celý život. S celoživotním partnerem Alexandrem se seznámila právě u koní. Jezdecký sportovní klub Kosova Hora se stal díky manželům Jiránkovým pojmem i daleko za hranicemi regionu. Při našem setkání se dotkla pohledem na hodinky, aby se ujistila, zda nepřišla pozdě. Vysvětlila, že měla v úmyslu koupit ve slevové akci banány – ne pro sebe, ale právě pro její čtyřnohé kamarády a svěřence...

Kdy jste se začala o koně víc zajímat?

Už jako malou holku mě tato ušlechtilá zvířata byla blízká – můj děda, který žil v Dublovicích, koně ještě vlastnil. Krátce před tím, než mu je sebrali, tak s nimi i jezdil. Z té doby si pamatuji ale hodně málo. Jen vím, že se maminka koní bála a já jsem k nim naopak utíkala, když jsem něco provedla. Nedošlo mi, co by se mi mohlo stát. Když jsem se naučila číst, byly mi hodně blízké knihy Karla Maye. Příběhy z Divokého západu, v nichž nesměli koně chybět, jsem hltala. Na základní škole jsem se ale nemohla jezdectví věnovat. Příbramsko bylo specifické tím, že v okrese neexistovaly žádné stáje, kde by bylo možné se naučit jezdit. Komunisté jízdy na koni moc nepodporovali, tvrdili, že je to buržoazní přežitek. V Praze v Chuchli sice byly dostihy, ale jezdit tak daleko pro mě bylo nedostupné. Proto jsem se přihlásila na Střední zemědělskou školu v Březnici. Věděla jsem, že tam existuje oddíl a díky tomu budu mít ke koním blízko. Tam jsem se učila jezdit a absolvovala jsem cvičitelský kurz.

Co následovalo po ukončení školy?

Šla jsem na roční praxi na Státní statek Petřínov do Benešova, kde byl hřebčín. Během mojí praxe ukončili studia i někteří moji kamarádi, kteří také měli ke koním blízko – Vašek Bursíků, Pešek a další. Domluvili se na tom, že v Kosově Hoře založí oddíl a do toho mě také přibrali. Původní místo, kde oddíl fungoval, byla osada Lavičky. Objekt patřil zemědělskému družstvu. Mělo v něm jalovice a krávy, když ale družstevníci začali stavět velkokapacitní kravín, tak nám dali k dispozici jiný prostor v Kosově Hoře. Hodně nám pomáhali, postavili i stáje – opravdu se snažili. Vedli nás jako stanici mladých přírodovědců a byli za to hodně chváleni. Byla to dobrá vizitka jejich práce s mládeží. Čas plynul, já jsem se vdala, byla jsem na mateřské dovolené. Po roce 1989 nám vedení družstva řeklo, že nás už podporovat dál nebudou, že to už není možné a musíme se postavit na vlastní nohy.

A to se povedlo...

Jednoduché to nebylo. Měli jsme v té době tři poníky, jeden patřil Státním statkům v Sedlčanech a my si ho od nich odkoupili. Tehdejší ředitel Státního statku Krasl začal pracovat u plemenářů. Domluvil nám v Kladrubech, že nám dají do bezplatného nájmu dvě kobyly, jednu na ježdění a druhou, která byla březí. Tak jsme sice měli tři koně, ale začínali jsme prakticky téměř s nulou. Pozemek byl později vrácen v restituci herci Janu Počepickému. S ním jsme se dohodli o pronájmu některých pozemků. Abychom získali také nějaké finance a mohli tak rozšiřovat zázemí, začali jsme nabízet lidem, kteří pro to sami neměli vhodné podmínky, že jim koně ustájíme. Tak to praktikujeme dodnes – my se o koně staráme a je na majitelích, kdy a jak často se na nich chtějí projet. Také jsme začali s pořádáním jízd pro dospělé a letní dětské tábory v sedle. Od táborů jsme ale už před lety upustili. Později jsme si od pana Počepického vzali do pronájmu jeho další pozemky i stáje a stodolu, protože se rýsovala možnost získat dotaci na údržbu pozemků. Postavila se také krytá hala, aby bylo možné i v zimním období trénovat. Výhodná je pro jízdy dětí, které tak jsou i ve špatném počasí pod střechou. Vše dosud dobře funguje. Dotace, které dostáváme na pozemky, nám stačí na to, abychom seno usušili a sklidili. Na nákup slámy už z těchto financí nic nezbude.

Které roční období je z pohledu chovu nejobtížnější?

Já mám nejraději léto, i když nás obtěžují mouchy (smích) a nejtěžší je zima, kdy je vše namrzlé, venku se špatně chodí a silnice nebo cesty, kudy koně vodíme, jsou kluzké.

Takzvaný hon na lišku v minulých letech uzavíral v Kosově Hoře jezdeckou sezónu. Byla dobře připravena. Na snímku se ohlížíme za jedním z ročníků, kdy jezdce vedla Libuše Jiránková.

Jaké je v současné době obsazení vaší stáje?

Koní máme čtrnáct, z toho je pět naší rodiny a další jsou cizí, kteří nás živí.

Kolik lidí o ně pečuje?

Především jsem to já a podle možností i manžel. Naštěstí mám dvě spolehlivé paní v důchodovém věku, které mi chodí pomáhat a také dochází jedna brigádnice.

Jak sháníte krmivo? A jaké je potřeba jeho denní množství?

Seno sušíme sami, proto máme v pronájmu zmíněné louky. Dáváme jim ječmen. Oves kupujeme. Protože koním přibývá věk, tak potřebují také pšeničné a rýžové otruby, cukrovarské řízky... Obilí a granulí denně kůň sežere kolem šesti kilo. Je to ale různé, nedá se to paušalizovat. A pokud majitel chce krmit například granulemi ještě vyšší kvality, tak si je musí obstarat sám. Není to žádný problém. Podobné je to i u jiných klubů.

Chápu, že k dobrotám v jídelníčku koní patří například mrkev, tvrdý chléb, možná vánočka... Ale jak je to s těmi banány?

Banány kupuji po celý rok, to není záležitost adventu nebo Vánoc, ale když zjistím, že je mají někde takzvaně v akci. Banány obsahují velké množství hořčíku a koním to dělá dobře, a navíc je to ovoce, které jim chutná. Jsou pro ně výhodnější než například jablka, ve kterých je dost kyseliny a neměli by sníst větší množství.

Kolik dětí jezdecký klub navštěvuje?

Dvanáct a je to také maximální počet, který odpovídá počtu a stáří koní. Děti se učí všemu od základních věcí – jak se koně čistí, jak se správně vodí a krmí. Snažíme se, aby zbyl čas i na projížďku. Po jejím skončení se musí zase o koně postarat. Teď v zimě, když přijdou děti v pátek ve dvě odpoledne a v půl páté je tma, tak toho času moc nezbývá.

Váš klub řadu let uzavíral sezónu Hubertovou jízdou s takzvaným honem na lišku. Lišku představoval takzvaný master, který měl liščí ocas na rukávu a vedl jezdce přes překážky terénem. Tradice končila posledním soudem, kde byly jezdcům sčítány hříchy, za které byli potrestáni. Samozřejmě, že zábavnou formou. Pořádáte Hubertovu jízdu i v současné době?

Už jsme od této tradice upustili. V regionu se takových akcí a závodů sami příležitostně raději účastníme. Naše koně už nejsou ve věku, aby měli šanci na vítězství. Navíc je taková akce náročná na přípravu, na stavění skoků v lese a po cestě a po skončení se vše musí upravit zase do původního stavu, to zabere dost času... Pravidelně ale pro obec zajišťujeme příjezd sv. Martina na bílém koni a také jsme při oslavách 750. výročí Kosovy Hory byli s koňmi k dispozici v Parku generála Karla Mareše. Kvůli hlučné hudební produkci, při které se koně začali plašit, jsme raději předčasně park z bezpečnostních důvodů opustili. Na hudbu jsou sice zvyklí, ale tahle se jim prostě nelíbila.

Zmiňujete věk...

Koně začínají pracovat ve třech a závodit mohou ve čtyřech letech. Optimální věk je deset, do dvaceti let je kondice koně celkem v pohodě a po této hranici záleží na každém jedinci, na jeho zdraví nebo zda má nějaké problémy. Je to podobné jako u lidí. Našemu nejstaršímu koni bude příští rok třicet.

Pozná se ve stájích, že je Štědrý den?

Dopoledne tam bývám především já. Odpoledne se všichni domácí koňáci sejdeme, dáme si punč, rozdáme dárky. Koním podáváme větší množství mrkve, někteří si pochutnají na vánočce i na těch banánech. Boxy mívají ozdobené větvičkami. Dříve jsme navěsili na větve jako ozdoby kostkový cukr, ale takové aranžmá stejně dlouho nevydrželo, a navíc to byla velká piplačka (smích).

Marie Břeňová

Rodiny Plavcova a Červenkova z Jezviné mají příkladný vztah k přírodě, historii i lidem. V projektech citlivě mísí moudro s humorem

JEZVINA *„Zde stojí od 15. století dům, ve kterém se nikdy nic pamětihodného nestalo. Kéž se česká historie i nadále vyhýbá tomuto místu,“* hlásí s nadsázkou nápis na zvoničce u domku v Jezviné č. 2 poblíž Hrabří a baví tak zbloudilé turisty, které jejich putování krajem na tuto samotu přivede. Od pozemku Plavcových, kde žije s otcem Pavla Červenková (dříve Plavcová) s manželem a třemi dětmi, žádná veřejná cesta nevede. Jako určitý bonus a překvapení najdou při troše pozornosti pocestní proti zvoničce láhev s vínem. Mohou se prý klidně občerstvit bez obav, že dělají něco nepatřičného.

Manžel paní Pavly má blízko k práci se dřevem, jeho oblíbeným materiálem je kámen, ale je i výtvarně nadaný – stěnu jedné budovy ozdobil postavou Dona Quijota de la Mancha na koni bojujícím s větrnými mlýny...

Paní Pavla mne při domlouvání schůzky upozorňovala, že listopad není nejlepším měsícem k prohlídce okolí jejich hospodářského objektu. *„Nejkrásnější je tady jaro a léto, kdy všechno kvete. Teď nepouštím k venkovní šachovnici s obřími figurkami ani děti, protože kamenná plocha je mokrá a pokrytá spadaným listím,“* varovala.

Úcta k historii, přírodě i lidem

Čtenářům jsme paní Pavlu již představili v souvislosti s objekty v okolí jejího bydliště, které nechala rodina na vlastní náklady zhotovit a jejich okolí se snaží pečlivě udržovat. Připomeňme si je.

Jižně nad osadou Hradce pod kopcem Lampír stojí památník, který připomíná kus pohnuté historie. V době napoleonských válek, kdy francouzská vojska po porážce utíkala z carského Ruska, u Lampíru zemřeli údajně na mor vojáci se svým generálem Lampierem. Na Lampíru prý byli pohřbeni i s koňmi. Pomník, který se nenachází přímo na pohřebišti, je kamenný a do něj je vytesán kříž, který obepíná růže a nápis sděluje: „Nemine noc, nenastane den“.

U osady Jezvina připomíná šikmo usazený dřevěný trnitý kříž s nápisem všechny oběti, které padly za oběť rakovině.

Zahrát si partii šachu už paní Pavla v sychravém počasí rozhodně nedoporučuje.

Připomínka vojska generála Lampiera není jediným bodem, který díky nápadům rodiny Plavcových získal lidský a duchovní rozměr. U osady Jezvina připomíná šikmo usazený dřevěný sukovitý kříž s nápisem všechny oběti, které padly za oběť rakovině. Zcela nedávno v jeho blízkosti přibyly sluneční hodiny, což prý zatím objevilo jen málo lidí. A ještě dva příklady – hezký pohled do kraje a posezení nabízejí lavičky, které umístila rodina pana Plavce nad Oříkovem. Pavla Červenková ještě zmiňuje rozcestník, kde s humorem, který obyvatelům Jezviny v čísle popisném 2 rozhodně nechybí, hlásají tabulky, kolik kilometrů je z toho místa do některých evropských i asijských metropolí, ale také do Jezviny nebo do Hrabří.

Křížová cesta, jelen a Don Quijot

Pavla Červenková nás vede na obhlídku hospodářským dvorem, kde se u obytného stavení nachází originálním způsobem ztvárněná křížová cesta, ukazuje na stěnu, na které je zobrazen na koni Don Quijote de la Mancha bojující s větrnými mlýny. Nepřehlédnutelné jsou sochy rozkvetlé Jaro, lehce oděné Léto, hrozny ozdobený Podzim a Zima ohřívající se u ohýnku. Dost nenápadná je naopak deska, která pamatuje na tetu Karolínku, ke které se včas při porodu nedostala lékařská pomoc a zemřela...

„Moje nejoblíbenější místo je ale tohle,“ ukazuje hostitelka na kámen, ze kterého má ve chvílích odpočinku nejlepší pohled na stěnu stavení, na niž namaloval její manžel jelena. Vysvětluje, že k lesu a myslivosti má manžel blízko díky dědovi – hajnému Červenkovi, který obýval hájovnu v Deštnu u Sedlčan a byl vyhlášeným lovcem divočáků.

Nápadů, které tu mladí s otcem Plavcem uskutečňují, je veliké množství. Objevujete je téměř na každém kroku a některé doplňují moudra, která stojí za zamyšlení. Příklad? „Chraňte si zahradu domova, chraňte a braňte svou vlast, ten zděděný ráj, který je jen jeden na světě. Nedopusťte, abyste pochopili jeho význam až v cizině.“

Sluneční hodiny jsou další počin Plavcových a Červenkových, který zaujme pocestné.

Pavla se s úsměvem dívá

Pokračování na následující straně

Křížová cesta v originálním provedení je blízko obytné budovy.

směrem ke střeše obytného stavení, kde je z plechu vyrobená čarodějná osoba s věrnými společníky – kocourem a havrany. *„Neškodí nám, naopak tady na všechno dohlíží,“* podotýká. *„Tahle čarodějnice byla první, tou to asi všechno začalo,“* dodává. Potvrzuje, že projektů mají ještě dost a některé už mají promyšlené. Otec Plavec jezdí s kamionem po Evropě, kde prý občas objeví nějakou inspiraci. Do čeho se ale pustí příští rok nebo v dalších letech nechce předem prozrazovat. *„To vážně teď nemohu zveřejňovat, je to i otázka času a financí,“* omlouvá se.

Za bývalého režimu stavení zpustlo

V čísle popisném 2 žilo a hospodařilo několik generací. *„Potom nás komunisti vystěhovali, chovali tady býky. My jsme celá rodina bydleli v bytovce v Oříkově. Když nám majetek po roce 1989 vrátili, byl v hrozném stavu,“* ukazuje Pavla Červenková několik snímků, které nepotřebují bližšího komentáře. Je také zřejmé, kolik úsilí a práce od té doby rodina vyvinula, aby svůj domov opravila a zkrášlila. A zároveň není pochyb, že hodně elánu ještě budou potřebovat.

Pavla Červenková ukázala, že zvonička je funkční. O šesté večerní zvonili klekání, ale od toho už upustili.

Nuda není ve slovníku

Je pochopitelné, že matka tří dětí Pavla slovo nuda nemá ve slovníku. Pečuje také o drobné zvířectvo, a to jistě zabere dost času. Nakrmit osmdesát slepic, kohouty, krůty, králíky, kočky, psa... se nezvládne jen mávnutím kouzelného proutku.

Ale s vrbovými proutky to hospodyně umí. *„Když zbyde trochu času, tak pletu košíky. Naučil mě to pan Podlipský z Vysokého Chlumce,“* říká o práci, která ji baví. *„Až nejmladší Honzík povyroste, tak mám v plánu si udělat z proutí i další předměty – například obal na květiny.“*

Na otázku, zda by život na venkově vyměnila za pohodlnější podmínky ve městě, ani chvilku nepřemýšlí. *„Určitě ne, doma jsem tady. Manžel má jako hlavní zaměstnání montáž dřevostaveb. Stíháme to ale. Musíme,“* říká rozhodně. *„Máme tři děti, dva školáky a nejmladšímu jsou dva roky. Předností pro ně je určitě pobyt na čerstvém vzduchu, máme to blízko do lesa na houby, chováme včely, od kterých máme med, domácí vajíčka, postavili jsme si udírnu, kde se chystáme na Silvestra udit maso,“* zmiňuje některá pozitiva.

Vánoční svátky pro rodinu znamenají tradiční zvyky – krájení jablek, rybí šupinka, rozlouskávání ořechů... Nebude chybět smažený kapr, bramborový salát, zdobení stromku doma, ale také v lese – jablky, mrkví nebo kouskem špeku pro lesní zvěř a ptactvo. Pavla se ale především těší, že se společně sejdou u klasické štědrovečerní tabule. *„V posledních letech trávíme Vánoce u babičky na hájovně v Deštně,“* podotýká. A chybět při rozbalování dárků by neměl ani její otec – světoběžník...

Marie Břeňová

Pokoj a mír lidem dobré vůle

Dokončení ze strany 1

Ona naděje nám skutečně má být zdrojem pokoje, dokonce i přesto, že se v mnoha částech světa válčí. To letos pociťujeme o to více, že jeden z krvavých konfliktů se děje i za našimi humny. Mnozí z těch, které tyto útrapy postihly, jsou mezi námi, a tak můžeme hořké plody lidské mocichtivosti, lhostejnosti a nenávisti sledovat poměrně zblízka. Zároveň nás to však vede k projevům solidarity a bratrské sounáležitosti. Naše srdce, jichž se starosti jiných částí světa tolik nedotýkají, protože jsou zkrátka příliš vzdálené, se najednou otvírají a my si hlouběji uvědomujeme, že mír není něco automatického, na co bychom měli bezpodmínečný nárok. O mír je třeba usilovat a pečovat, a to společnými silami.

Když se Ježíš narodil v Betlémě, andělé na nebi zpívali: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Je tím myšlena Boží dobrá vůle, Boží zalíbení v nás, jeho nezištná starost o nás. Překlad „dobrá vůle“, který je v našem jazyce trochu zavádějící, vznikl přebásněním z latiny. Zároveň však nemusíme důsledně lpět na jednoznačnosti významu tohoto andělského chvalozpěvu, protože přece i na naší otevřenosti pro Boží dotek, na naší dobré vůli a připravenosti srdce záleží.

Král Herodes nebyl naplněn pokojem, jelikož neměl srdce otevřené. Zmítal jím neklid a strach o společenské postavení a moc. Bál se tolik, že se nerozpakoval ani nechat krutě povraždit stovky nevinných dětí. A přesto mu to bylo k ničemu. Obav o trůn ho to zbavit nemohlo. Jen ještě víc zatížil své svědomí. Pastýři však přijali narození Mesiáše s radostí, stejně jako mudrci ze vzdálené země, kteří vyznávali jinou víru. Do jejich srdcí sestoupil pokoj a Boží požehnání.

Kéž i my prožijeme letošní i všechny příští Vánoce v pokoji. Kéž i naše srdce jsou otevřená a připravena rozdávat. Symbolem Vánoc

jsou dárky, ovšem jejich hluboká podstata tkví právě v této připravenosti se dělit, zapomenout na chvíli na své vlastní starosti a přát druhým dobro, jakkoli se od nás liší způsobem života či názory, nebo jakkoli nesouhlasíme s jejich činy. Žádný rozdíl mezi lidmi není tak propastný, aby dokázal zastínit Boží lásku ke každému z nás. Vánoce jsou pro všechny. Nedejme si je narušit nesvorností a zatvrzeností srdce či vášněmi a nesmiřitelností. Přijměme Božího Syna s nadějí a ochotou budovat jeho království dobra a míru. Když se to podaří, otevře se tak cesta k obnovení míru ve světě.

Požehnané Vánoce všem.

P. Robert Benno Štěpánek
farní vikář
Římskokatolické farnosti
Sedlčany

Sedlčansko jako vzor ochrany přírody v České republice?

V našem regionu probíhá v posledních zhruba deseti letech celá řada projektů na desítkách lokalit, které vedou k efektivnější ochraně přírody a krajiny. To je však docela široký pojem, který zahrnuje kde co. Zde jsou projekty zaměřené zpravidla na ochranu biodiverzity, čili rozmanitost života, kterou nejčastěji chápeme jako počet druhů.

Proč je zrovna tohle „cizí“ slovo pro nás důležité?

Protože právě biodiverzita nám zajišťuje opylovače, zdravé životní prostředí, zadržuje vodu v krajině, váže uhlík, a především je kostrou našich ekosystémů, včetně těch produkčních. Zajišťuje totiž jejich dlouhodobou odolnost vůči změnám v krajině, což je se sílící změnou klimatu zcela klíčové. To vše se děje zdarma a skrytě lidskému oku. Problém si uvědomíme až ve chvíli, kdy o některou službu ekosystému přijdeme. Například když nám vlivem sucha či kalamity uschnou druhově chudé lesy, třeba smrkové či borové monokultury. Ty jsou zároveň typickým příkladem ekosystému, který má nízkou biodiverzitu.

Jaké projekty v regionu probíhají?

Nejčastější je pastva a kosení přírodovědně cenných míst. Ty jsou soustředěny především v širším okolí Petrovic a Kamýka nad Vltavou. Tyto lokality bývaly v minulosti nejčastěji obecními pastvinami, kosenými loukami či mokřady. Mnoho staletí byly obhospodařovány, avšak v posledních desetiletích na nich hospodaření přestalo většinou z důvodu ekonomické nerentability. Právě díky dlouhodobé péči v minulosti mají vysokou biodiverzitu a významné zastoupení dnes již vzácných druhů. Jejich zarůstání má na obě zmíněné hodnoty silně negativní efekt. Stávají se tím součástí „krajiny extrémů“, která je typická pro většinu našeho státu.

Co je „krajina extrémů“?

Je to krajina tvořená jasně definovanými a intenzivně využívanými krajinnými prvky: například zcela vypasenou pastvinou, třikrát ročně kosenou loukou, hospodářským lesem s jedním druhem dřeviny, anglickým trávníkem, rybníkem plným sinic a kaprů apod. Tyto prvky mají jasně danou ekonomickou funkci, kterou se zpravidla snažíme využít na maximum. Takovou krajinu doplňuje opačný extrém – pozemky, které nemají významný ekonomický potenciál, takže se o ně nikdo nestará. Takové lokality naopak podléhají zarůstání, čímž rychle ubývá biodiverzita.

Stinný hospodářský modřínovo-borový les v místě nepůvodního výskytu vysázených stromů (Týnčanský kras). Ukázka území s naprosto minimální biodiverzitou.

Ale kde je něco mezi tím? Zlatá střední cesta? Extenzivní pastvina, louka nebo pole s remízky a stromy, řídký listnatý les, rybník s průzračnou vodou? Taková místa nám z krajiny téměř vymizela. A právě ta jsou velmi bohatá na biodiverzitu, plní všechny funkce zdravé krajiny a lidstvu začínají stále více chybět. Názornou ukázkou proběhlé změny jsou kupříkladu letecké snímky krajiny z 50. let, které jsou volně dostupné na internetu. Rozdíl oproti současnosti je naprosto dramatický. Neuvěřitelně rozmanitá krajina s nespočtem různě obhospodařovaných pozemků je nyní slitá do obrovských monotónních lánů.

Čím se liší hospodaření na cenných lokalitách od toho tradičního?

Na přírodovědně hodnotných lokalitách Sedlčanska se snažíme krajině vracet původní ráz, ekosystémové funkce a zachovávat druhy, které do ní patří. K tomu využíváme tradiční způsoby hospodaření, např. pastvu různých druhů zvířat. Slovo tradiční je však zavádějící, protože současná situace vyžaduje docela jiné přístupy. Hlavní potíž je s nadbytkem živin v krajině a přerušenou kontinuitou tradičního hospodaření na lokalitách. To vše podporuje zarůstání krajiny, které je nesrovnatelně intenzivnější, než bylo ještě v polovině 20. století. A tahle novinka nám bude péči o krajinu komplikovat už trvale.

Rozsáhlé řepkové pole jakožto typická ukázka krajiny extrémů a zároveň krajiny s minimem krajinných prvků (Příbramsko).

Další potíž je spojená s plochou a propojením cenných lokalit. Druhově bohaté lokality s extenzivním obhospodařováním jsou v krajině extrémů jako ostrovy v oceánu – malé a izolované. Krajina mezi nimi zpravidla neumožňuje šíření pro ně typických organismů a malá velikost lokalit výrazně zvyšuje pravděpodobnost vyhynutí vzácných a specializovaných druhů.

Z tohoto důvodu současná ochrana přírody přistupuje i ke zdánlivě radikálním zásahům, které efektivně pomáhají dosažení cílového stavu. K potlačení nežádoucích rostlin se využívají herbicidy, k odstranění degradovaných ploch bagry a buldozery. Terénní vozidla, motorky či čtyřkolky rozrývají travní drn, čímž napodobují činnost velkých býložravců. Stromům se ořezávají větve, aby podrost měl dostatek světla a kmen zůstal zachován, což je připomínka dávného získávání palivového dřeva a krmení

Pokračování na následující straně

Tvorba hlavatých vrb u Vletic – ukázka tradičního, avšak téměř zapomenutého obhospodařování krajiny. Hlavaté vrby jsou nejen zdrojem proutků na velikonoční pomlázky, ale bývaly i zdrojem palivového dřeva. Staré exempláře mají pro přírodu velký význam, protože jsou domovem celé řady organismů. Foto: Martin Kysela

pro zvířata (tzv. letniny). Podobných příkladů existuje mnohem více.

Proč právě na Sedlčansku má smysl podporovat biodiverzitu?

Sedlčansko je sice v mnohých ohledech průměrnou českou krajinou, ale nadprůměrné svou pestrostí. Doposud zde máme řadu cenných lokalit a místy i krajinný ráz podobný tomu historickému. Zvlněnou krajinu nám stále zpestřují remízky, polní kazy, roztroušené lesíky, potůčky a množství pasoucích se zvířat.

Celkem zajímavé je srovnání s jižními Čechami, které jsou obecně považované za příjemnou a harmonickou krajinu. Ekosystémy mimo chráněná území a často i přímo v nich jsou ale zpravidla v dezolátním stavu a již dávno neplní všechny své ekosystémové funkce. Tento problém lze možná nejlépe demonstrovat na hmyzu, který v jižních Čechách zásadně redukovalo nevhodné hospodaření. Jednou z příčin mohla být nízká úživnost krajiny, kdy ji lidé museli využívat ze všech sil, aby se vůbec uživili. Možná ale byly příčinou rozsáhlé meliorace, geomorfologický ráz nebo nevhodně nastavené zemědělské dotace, které nutily žadatele využívat krajinu nejen velmi intenzivně, ale také v úzce vymezených termínech. To vede k celoplošnému pokosení všech luk v rámci několika týdnů, nátlakové pastvě, odstraňování všech nedopasků i dřevin v krajině. Jihočeši tak jezdí studovat hmyz právě na Sedlčansko či do jiných vzdálenějších oblastí, protože běžná tamější krajina byla úspěšně sterilizována. Byla by tedy jistě škoda Jihočechy následovat.

Je Sedlčansko opravdu vzorem?

V některých ohledech ano. Nemáme zde sice chráněnou krajinnou oblast ani mnoho maloplošných chráněných území, zato máme několik reprezentativních míst, o kterých bývá často slyšet na celonárodní úrovni. Jsou to hlavně Týnčanský kras a kaňonovité údolí Vltavy. Z hlediska biodiverzity a počtu chráněných druhů je sice předstihne řada jiných lokalit, avšak z hlediska přístupu k péči o ně jsou lokalitami, kde se uplatňují moderní přístupy podpořené celou řadou odborníků z různých odvětví. Jsou také místy, kde se vliv některých přístupů studuje a na jejichž základě vznikají i standardizované metodiky celonárodní úrovně. A také na ně vedou četné exkurze pro laickou i odbornou veřejnost, které posouvají úroveň vzdělání v oboru.

Extenzivní pastvina, Týnčanský kras. Ukázka území s velmi vysokou biodiverzitou, které navíc excelentně plní i pro lidstvo zásadní ekosystémové funkce. Například je zdrojem opylovačů pro své okolí.

Tou pravou přírodou je les?

Na závěr si dovolím stručně zmínit jedno palčivé téma, které poslední dobou výrazně rezonuje českou společností. Jsou to výsadby stromů, potažmo lesů. Mnohý Čech si totiž pod slovem „příroda“ představuje právě zmíněný les. To navíc podporuje fakt, že les fixuje velké množství uhlíku, tudíž zpomaluje globální změnu klimatu. A do jisté míry je pravdou i to, že les efektivně zadržuje vodu.

Co ale naše drahé Sedlčansko? Krajina, která byla posledních skoro tisíc let z velké části bezlesá a lesa tu bylo povětšinou výrazně méně, než máme dnes? V okolní krajině se udržuje ještě docela slušná zásoba druhů, které tvoří hodnotné ekosystémy v nelesním prostředí – v prostředí pastvin a luk. S tím lesním to ale dost pokulhává. Důležitým vodítkem je vždy historie krajiny. Nesázejme, prosím, les do míst, kde v posledních staletích převažovalo bezlesí. Je to naprostý ekologický nesmysl.

Bučina Balvaniska u Chválova – jeden z nejcennějších lesních porostů v regionu. Starý bukový les v místě jeho přirozeného výskytu a s dostatkem mrtvého dřeva funguje za deště jako houba. Navíc hostí i vysokou biodiverzitu.

Chceme-li v krajině stromy, ideální je parková krajina nebo roztroušená zeleň, tvořená remízky, alejemi, solitérními stromy či jejich skupinami. A pokud lesy sázíme do míst, kam patří, měly by být druhově pestré. Jen tak nám zajistí produkci dřeva v nastávající klimatické změně, která s sebou přinese mimo jiné dlouhé periody sucha a intenzivnější povětrnostní vlivy.

Jiří Malíček

Natálie Tychovska a Julie Honcharenko se budou o letošních svátcích modlit za celou Ukrajinu

SEDLČANY Natálie Tychovska a Julie Honcharenko – to jsou dvě mladé sympatické Ukrajinky, které před válkou zuřící v jejich vlasti našly azyl v Sedlčanech. Julie musela opustit s dětmi a matkou domov ve městě Kupjansk v Charkovské oblasti, druhá s dětmi a maminkou do osudného jara letošního roku žila ve Lvovské oblasti. Od sebe je na Ukrajině dělilo více než 1 200 kilometrů, v současné době jsou si hodně blízko nejen lidsky.

Jejich dočasné domovy – na Severním sídlišti a na internátě učiliště v Bezručově ulici – jsou od sebe vzdáleny méně než jeden kilometr. Pravidelně se potkávají především v knihovně, kde je v komunitním centru Lukáš vyučuje českému jazyku ředitelka knihovny Blanka Tauberová. Jak obě ženy zdůrazňují, Tauberová je pro ně nejen učitelkou, ale znamená v jejich životě mnohem víc. Poznávají díky ní s dalšími ukrajinskými uprchlíky region Sedlčanska, ale i například Tábor a jiná místa. Dovídají se víc o české historii, kultuře, pořádá pro jejich lepší adaptaci různé akce, pomáhá jim při shánění zaměstnání a děti Julie Honcharenko ředitelku dokonce přijaly jako svoji adoptivní babičku. *„To já jsem si adoptovala je,“* upřesňuje ředitelka.

Naše setkání zprostředkovala Blanka Tauberová na začátku adventu tak, aby nezasáhlo do jejich pracovních povinností – Natálka prodává v obchodě s ovocem a zeleninou a Julie je zaměstnána v místním domově seniorů. Téma vyprávění se točilo zejména kolem zvyklostí spojených se svátečními dny u nich doma. Z hovoru vyplynulo, co mají obě rodiny společné a co odlišné. Rodina Natálie má blízko k církvi řeckokatolické, Julie k pravoslavné církvi. A jak je to u nich doma se stromečkem, dárky, slavnostním menu, zvyklostmi?

Důležitý na slavnostní tabuli je česnek

Zatímco u nás v lednu Vánoce končí, na Ukrajině se na ně teprve chystají, ostatně slaví je skoro celý leden. Důvodem je to, že většina věřících obyvatel Ukrajiny používá starý juliánský církevní kalendář, kde vánoční svátky připadají na 6. a 7. ledna a trvají až do svátku svatého Jana Křtitele.

Julie Honcharenko (vlevo) a Natálie Tychovska říkají, že jim radost dělá každý dárek, i kdyby byl ten nejmenší. Jak prožijí letošní svátky v Sedlčanech, ještě nevědí.

Svatý večer nastává 6. ledna. „Štědrým dnem“, kdy vše vrcholí, je 13. leden. Příchod Nového roku je vítán 14. ledna o svátku svatého Vasyľa. Dárky nosí svatý Mikuláš (Mykolaj) 19. prosince. *„Nedáváme je dětem a ostatním členům domácnosti pod stromeček, ale v bytě pod polštář,“* vypráví Natálka. V rodině „modernější“ rodiny Julie se ale dárečky dávají pod stromeček. Julie doplňuje, že již i v ukrajinských kalendářích je 24. prosinec uváděn jako den narození Ježíška. Každý si tedy vybírá – někdo slaví 24. prosince, někdo 6. ledna a například v rodině Julie jsou obě data významná. Našinec se v té kupě dat těžko orientuje. Nevěříte? Jen si vzpomeňte na Velkou říjnovou socialistickou revoluci, která se slavila v listopadu...

„Při Svatém večeru 6. ledna podáváme dvanáct tradičních pokrmů, mezi kterými může být ryba, ale nesmí být maso. Bývají často takzvané vareniky – taštičky s bramborami plněné zeleninou, tvarohem nebo marmeládou. Na stole je rozmístěno hodně malých mističek, v nichž jsou například naložené houby nebo fazole a každý si z nich nabírá, co chce. Nejdůležitější jídlo, které nesmí v žádné domácnosti chybět, je velmi chutný kuťa. Vyrábí se z mléka, máku, tlučené pšenice nebo ječmene, sladu nebo medu, ořechů, rozinek a podobných přísad,“ vyjmenovává některé z nich paní Natálie. *„Takřka v každé domácnosti se smaží pambucha, což je v podstatě český koblížek,“* dodává. V hodně rodinách se dělá zvar. V oblasti, kde bydlí Julie, se jmenuje uzvar. Prý je to pochoutka na způsob našeho kompotu, ale vaří se ze sušeného ovoce. Zdůrazňuje, že na prostřeném stole nesmí chybět česnek. *„Klademe je na rohy stolů. Česnek je pro nás symbolem zdraví a vyhání nemoci,“* doplňuje kamarádku Julie.

Pozdrav se z kostela šíří do ulic

„Před večeří se pomodlíme. Ohlédneme se s díky za minulým rokem, poděkujeme za zdraví a vše ostatní a také zavzpomínáme na blízké lidi, kteří už nemohou být mezi námi. Připravujeme speciální chléb ve tvaru copánku. Po skončení modlitby každý chléb políbí a přitom říká Dej Bože dobrý večer a ostatní členové rodiny také chléb políbí a dodávají: Dej Bože zdraví. Když usedneme ke stolu, zapálí nejstarší muž svíčku,“ přidává Natálie další vzpomínku na tradiční rituály ve své vlasti.

Potvrzuje, že se po jídle zpívají koledy a celé společenství si vypráví o tom, proč slaví svátky, ale i o osobních zážitcích a událostech. *„Kdo chce, tak může jít po večeři do kostela. Ale 7. ledna je ve městě, kde bydlím, modlitba v kostele téměř povinností. Chodíme tam rádi, protože je tam zvláštní atmosféra, kdy kněz odříkává vánoční modlitbu a pozdravy,“* dodává. Snaží se vysvětlit, že pozdrav Pan Ježiš se narodil, na který je správná odpověď Slavíme jeho narození se neužívá jen při mši, ale šíří se do ulic. Těch sedm svátečních dnů takový pozdrav a odpověď na něj patří k dobrým mravům, v následujících lednových dnech je už používán „dobrovolně“.

K tradicím patří pouliční divadlo

Obě vypravěčky zmiňují také další tradici vertep, což je pouliční divadlo. Děti i dospělí chodí po městě nebo vesnici ve dnech 7., 8. nebo 9. ledna a přibližují divákům narození Ježíška, příchod Tří králů, kteří se mu přišli poklonit, sv. Josefa, sv. Marii.

Jaké budou letošní Vánoce?

„Jak prožijete letos v Čechách Vánoce?“ To je otázka, na kterou Natálie Tychovska a Julie Honcharenko dosud neznají přesnou odpověď. Zatím uvažují o tom, že by se s dětmi šly podívat 25. prosince k sedlčanskému kostelu sv. Martina na živý betlém. *„Mám dva syny, jednomu je devět, druhému pět let,“* říká Natálie. *„Já mám tři děti ve věku dvacet, šestnáct a deset let,“* představuje část svojí rodiny Julie. Nejde ale přehlédnout, že se z příjemných nostalgických vzpomínek vrací do současné reality.

Na Ukrajině zůstali někteří z jejich rodiny, kamarádi, s nimiž se snaží být v telefonickém spojení a dovídají se, jak jsou jejich domovy zasažené válkou. *„V našem městě ruští vojáci nejsou, ale po raketovém útoku jsou tam všichni bez elektřiny. Pořád se v oblasti bombarduje. Dům, v němž je náš byt přímo zasažen nebyl, musela se opravovat jen okna. Znamená to, že se máme kam vrátit. Zatím,“* poznamenává Natálie. *„Naše okupované město Kupjansk bylo již osvobozeno. Ale odehrávaly se tam hrůzy. Je hodně zničené, náš dům má díry ve střeše. Rozbombardovaná byla knihovna i kostel, problémy přetrvávají s vodou, plynem, elektřinou,“* dotýkáme se citlivého tématu s Julií.

Obě Ukrajinky odpoví jako jedním hlasem na dotaz, za co nebo za koho se budou o letošních svátcích modlit: *„Za celou Ukrajinu!“*

Marie Břeňová

Recept na kuťa

Základem vánočního stolu je kuťa, pokrm připravovaný z pšenice nebo ječmene. Pšenici (ječmen) zalijeme vodou, namáčíme ji v poměru 1:3. Směs podle chuti dosolíme. Když ji přivedeme do varu, vaříme ji ještě deset minut. Poté vložíme kotlík ještě na 40 až 60 minut do trouby. Hlídáme průběžně množství vody a v případě potřeby ji doléváme.

Do ještě teplého obilného základu přidáme med, ořechy, sušené ovoce, mletý mák a podobné dobrůtky, které jsou v domě.

Inspirací je pro mě roční období, děti, ale i momentální nápad, říká Šárka Dědinová

KAMÝK NAD VLTAVOU Mladá maminka tří synů Šárka Dědinová z Kamýku nad Vltavou tvoří z korálků, fimo hmoty a dalších populárních materiálů. Ovšem nezůstala jen u toho, její tvorba se rozrůstá do dalších směrů. Jak se z vystudované oční techničky stala nejen šperkařka, se dozvíte v našem rozhovoru.

Jak dlouho se věnujete korálkování a celkově tvoření šperků a dalších výrobků?

Různé tvoření mě provází už od dětství, ale ve větší míře se mu věnuji od roku 2010.

Je to vaše profese nebo spíše koníček, který vás zaujal?

Moje profese je oční technik. Nějaký čas jsem pracovala v optice, ale i tak jsem se věnovala svému koníčku. Potom jsem nastoupila na mateřskou dovolenou, a tak jsem tvořením trávila stále více času. Postupně jsem pak začala jezdit na trhy a tam své produkty nabízet. Nyní jsem znovu na rodičovské dovolené. Ale protože mě tvoření stále baví, mám v plánu jej postupně proměnit v zaměstnání. Velmi mi vyhovuje, že mohu pracovat doma a zároveň mám více času na děti, protože nemám pevnou pracovní dobu. To je pro mě obrovský benefit.

Kde berete inspiraci k tvorbě?

Inspiraci čerpám různě. Někdy je to roční období, často mě také inspirují děti nebo je to momentální nápad.

Z jakých materiálů tvoříte? Který je vaším nejoblíbenějším?

Materiálů a technik už jsem vyzkoušela mnoho. Začínala jsem s korálky, potom jsem si vyzkoušela drátované šperky, také jsem se nějaký čas věnovala skleněným šperkům, vyrobených metodou fusing – spékaného skla. Dále dělám šperky z claycraft hmoty, která obsahuje vlákna hedvábí a tvoří se z ní krásné květinové šperky. Také pracuji s minerály a tvořím minerálové náramky. Ale jednoznačně můj nejoblíbenější materiál je fimo hmota. Tu jsem nejprve používala pouze na výrobu šperků, ale nyní ji už řadu let používám i na zdobení lžiček a příborů, které se líbí nejen dětem, ale i dospělým.

Šárka Dědinová se našla ve výrobě šperků a dalších autorských výrobků.

Je třeba nějaké speciální nářadí?

Používám různé druhy kleští a potom mám nástroje na fimo – váleček, nůž, šídlo, tvořítka. Ale nejdůležitější jsou asi šikovné ruce a dobrý nápad.

Předpokládám, že musíte mít dobrý zrak. A co dál? Trpělivost?

Ano. (smích) Dobrý zrak naštěstí mám a trpělivost také. Mám ráda malé roztomilé věci, a tak tvoření miniatur z fima mě moc baví. Myslím, že jsem se v tom opravdu našla.

Co to vlastně je fimo hmota? Jak se s ní pracuje?

Fimo je polymerová hmota. Lehká, stálobarevná, poměrně odolná, a navíc se s ní velmi dobře pracuje, proto je tak oblíbená. Práce s ní je velmi podobná práci s modelínou, akorát že výrobky z fima je potom potřeba ještě zapéct v troubě při teplotě do 110 stupňů na asi 15 minut. Tím se hmota vytvrdí.

Jak se starat o korálky a šperky, aby dlouho vydržely?

V současné době už u většiny šperků používám komponenty z chirurgické oceli, které žádnou speciální péči nevyžadují. Chirurgická ocel nezpůsobuje alergie, nemění barvu a voda jí, na rozdíl od klasické bižuterie, také nevadí. Což je prima.

Čemu ještě se věnujete kromě výroby šperků?

Ráda zkouším nové věci a techniky, a tak se můj sortiment nabízených výrobků často mění a rozrůstá o nové kousky. Snažím se, aby u mě i zákaznice, které nakupují pravidelně, objevily vždy něco nového. Poslední dobou mě hodně baví i šití, a tak jsem do svého sortimentu zařadila plátěné nákupní tašky a podzimní novinkou jsou čepičky pro děti i dospělé z krásných designových českých látek. Také nabízím výrobu na přání, to si zákazníci oblíbili hlavně u lžiček a příborů. Vymyslí si vlastní motiv, já ho vyrobím a oni mají potom originální dárek pro své blízké nebo i pro sebe. Zkrátka něco, co jen tak někde neseženou.

Samostatnou kapitolou, kterou jsem asi ještě u nikoho nezaznamenala, je ruční výroba auto difuzéru. Parádní nápad. Jak jste na to přišla?

Auto difuzéry nevyrábím přímo já, ale protože mám ráda udržitelné věci, které se dají opakovaně použít, rozhodla jsem se je nabídnout dál. Moc se mi líbí nápad, že zakoupíte jeden difuzér a potom už jen dokapáváte vonné oleje a můžete libovolně měnit vůně podle nálady a zároveň netvoříte další odpad.

Každý kus, který vyjde z její tvorby, je originál.

Vím, že jezdíte své autorské výrobky prodávat i na jarmarky. Kde vás případní milovníci ručně vytvořených výrobků najdou trvale?

Ano, na jarmarky jezdím moc ráda. Převážně navštěvuji ty v okolí, ale letos jsme navštívili trhy třeba i v Třeboni, Praze nebo Pardubicích. Mé výrobky je možné zakoupit na jarmarcích nebo přes stránky s názvem Doma vyrobené a na Facebooku. Nějaké výrobky také dodávám do sedlčanského obchůdku Asimina.

Pracujete na všem sama nebo máte někoho k ruce?

Na výrobcích pracuji sama, ale bez spolupráce rodiny by to nešlo. Mám tři úžasné syny, kteří vědí, že každý den potřebuji nějaký čas pracovat, i když jsem na rodičovské. A tak se snaží být co nejvíc samostatní a ti starší už mi občas i s něčím pomáhají. Také manžel mě od začátku podporuje a doprovází na jarmarcích, kde mi pomáhá postavit stánek a potom se stará o děti, abych mohla prodávat. Někdy mě i zastupuje ve stánku. K tomu má své zaměstnání, takže v sezóně, kdy jezdíme skoro každý víkend, je to celkem náročné. Ale už je to takový náš životní styl. Přes zimu jsme doma a v létě nastěhujeme bydlíka (obytné auto) a cestujeme celá rodina.

Čemu osobně dáváte přednost, co sama nosíte ráda?

Ráda to střídám a nosím různé druhy a styly šperků. Některé si vyrábím sama a někdy neodolám a koupím si na jarmarku i od jiných šperkařek (úsměv). Vždy mám ale ráda šperky originální, zajímavé a nejlépe s láskou vyrobené.

Tvoříte i během vánočních svátků nebo vše odložíte a věnujete se odpočinku?

Před Vánoci bývá hodně práce, a tak o Vánocích vše odložím a užívám si naplno vánoční pohodu s rodinou. Tvořit začínám zase až po Novém roce. Plná sil a nových nápadů.

Jana Motrincová

Nomen omen aneb dvě Květušky Trojanové pod jednou střechou

KAMÝK NAD VLTAVOU Domek pod kostelem je plný květin – za oknem, před oknem, na dvorku i na zídce. Orchideje i pěkná kytice z polního kvítí na stolečku. Dům kvete doslova i obrazně. Bydlí v něm totiž – krom pána domu Miloše Trojana – hned dvě Květušky. Maminka a manželka. Ovšem jedna je křtěná Květuše, druhá (její snacha) má v občance uvedeno Květa.

Tentokrát jsem se vypravila za paní Květuší, protože letos měla výročí – 70 let. Nejde o věk; před tolika lety začala učit v kamýcké škole. Snažíte-li se dopočítat, kolikpak jí je let, připočtěte dvacet dvojku.

92 let by jí nikdo nehádal. Ovšem dá se říci, že je to vlastně mladice – ve srovnání se sousedkou Julií Křížovou, která se v minulém století dožila více než stovky. Květuše Trojanová na devadesátnici opravdu nevypadá. Nejspíš to bude jejím přístupem k životu.

Ale o tom později. Nejdříve pojďme do školy. Snad každý ví, že velká modrá budova s duhovým zdobením kousek od mostu přes Vltavu je škola. Květuše Trojanová však učila v časech, kdy tato škola v Kamýku nad Vltavou ještě nestála. V které budově to tedy bylo?

„Támhle naproti,“ ukazuje paní Trojanová na obecní úřad.

Přímo tam?

„Ano. Ta budova vedle obecního úřadu byla postavena později, v té byly jen některé třídy, dole byla mateřská škola a kuchyně,“ vysvětluje bývalá učitelka.

Vyučovala ruský jazyk, přírodopis, kreslení, a při suplování učila i v hodinách zpěvu. Na starosti měla též ruční práce, vaření a dívčí tělocvik.

Ruský jazyk byl v padesátých letech samozřejmostí. K ostatním předmětům měla velmi blízko – příroda ji vždy zajímala. Doma mívali šípkový či lipový čaj, také diviznu nebo jahodník.... Maminka Anna – za svobodna Kašparová, vařila ve školní kuchyni.

No a ruční práce pro Květuši byly hračkou a zůstaly dodneška koníčkem. Třeba pletení či háčkování. Viděla jsem její sbírku precizně zhotovených háčkovaných deček a vyšívaných prostírání. Za některá díla dokonce dostala ocenění. A viděly je i dcery její neteře, takže se i v dospělém věku chtějí naučit háčkovat. *„Opět se to dostává do módy. Emička si dokonce chce uháčkovat přehoz přes postel,“* má radost paní Trojanová.

K pedagogické činnosti měla předpoklady. Její tatínek se jmenoval Ladislav Pilný – opět by se dalo říci – že jméno i tentokrát působí jako znamení. On však byl dokonce ředitelem školy – nejprve krásnohorské (v Krásné Hoře poznal svou budoucí ženu), později svatojánské a ještě později i kamýcké.

Člověk by čekal, že si to dcera ředitele Pilného po gymnáziu zamíří na vysokou školu. To také chtěla, jenže – nesměla. Důvod? *„Byla jsem odchovanec kláštera,“* cituje nálepku, kterou na ni někdejší režim dal. A jak to bylo ve skutečnosti?

„Když jsem v Praze studovala gymnázium, bydlela jsem na Národní třídě v klášteře u Voršilek,“ vysvětluje paní Květuše. Vida, jak málo stačí, aby člověk upadl v nemilost. Nepomohlo, že byla pilná nejen dle příjmení.

Když už by bývala vysokou školu mohla studovat, tak to už byla vdaná. Učitelská profese však byla jejich rodině souzená. Květušina sestra Laděnka si vzala učitele. Ten se stal později – stejně jako jeho tchán, ředitelem školy. Tentokrát v Kamýku nad Vltavou. Jmenoval se Ladislav Lajbner.

Paradoxem je, že Květuše původně studovat nesměla, ale vyučovat mohla. Bylo totiž málo učitelů. A ona učila ráda. *„Bylo to moc pěkné. Lituji, že mě osud zavál na úplně jinou dráhu, že jsem nemohla učit dál. V Praze jsem nedostala umístění. Musela bych jezdit přes celou Prahu, ale*

to už jsem měla malého chlapce, neměl ho kdo hlídat, a tak jsem s ním byla doma. A pak se mi naskytlo místo poblíž. Bohužel to nebylo ve školství, ale v pojišťovně,“ vzpomíná.

„Pojišťovna pro mě taky byla zajímavá, protože mám ráda práci s lidmi. S dětmi to ale bylo úplně něco jiného,“ zasnila se. *„Těžko jsem nesla, když jsem musela zůstat doma, zvlášť začátkem školního roku.“*

Zavzpomínejme tedy ještě na vaše působení v kamýcké škole. Kolik žáků bylo v průměru ve třídě?

„Asi tak dvacet pět.“

Jaká byla spádová oblast? A jaká byla dopravní obslužnost?

„Děti sem jezdily ze Svatého Jana, Brsiny, Hojšína, Drážkova, z Hrachova, z Obor, Luhů, Zduchovic, z Velké, a dokonce i z Hrabří,“ vypočítává Květuše Trojanová. *„Chodily vesměs pěšky, spojení nebylo dobré. Autobus jel ráno odsud, večer zpátky,“* upřesňuje.

V duchu počítám: Dva kilometry tam, dva zpátky – v případě dětí z Velké či z Hojšína by to ještě šlo, ale Drážkov je vzdálen už čtyři kilometry. V dětském věku jsem tam za kamarády a kamarádkami také chodívala, ale to bylo dobrovolné a občas, ale chodit to každý den? Ve sněhu a potmě? Když škola začínala v 8? A co putovat až z Hrabří? To už je denně nějakých 17 kilometrů. A to prý některé děti ještě po návratu ze školy musely doma pracovat.

„Však mi děti také usínaly na lavici,“ soucítí s nimi jejich někdejší učitelka. Přesto mělo jedenáct žáků z její třídy vyznamenání.

Co myslíte, měli tehdejší žáci větší kázeň?

„Nevzpomínám si, že bych s nimi měla jakýkoli problém; děti byly poslušné. Byla větší úcta k učitelům ze strany žáků i jejich rodičů,“ konstatuje.

Dnes se hodně mluví o šikaně.

„To slovo tenkrát ani nepadlo. Nebyl důvod ani čas ubližovat ostatním. Děti uplatnily svou energii ve hrách jako je vybíjená, skákání přes švihadlo nebo tzv. panák. Nejen přespolní, ale i ty místní děti měly více pohybu,“ uvádí Květuše Trojanová.

Také ona je stále v pohybu. Krom výjimky, kdy ji po borelióze nohy neposlouchaly a byla krátkodobě upoutána na vozík či odkázána na berle. Jinak každodenně chodí ven nebo aspoň doma cvičí.

„Při té borelióze jsem si aspoň protahovala končetiny, napínala špičky a podobně, aby mi neatrofovaly svaly, a pan doktor se pak divil, že jsem se z toho pěkně dostala,“ prozradila paní Květuše.

Na pohyb je zvyklá od mládí. Hrála volejbal, ping–pong, jezdila na vodu na pramičkách i v kánoi, tančila, lyžovala... *„Také jsem bruslila na zamrzlé řece. Jezdívali jsme na bruslích až do Velké,“* vybavuje si krásné vzpomínky paní Květuše.

Tělo uvyklé pohybu nic nenamítá, ani když se zúčastňuje turistických pochodů. *„Každou Šlápotu jsem šla, tedy krom té první, to jsem si nějak nevšimla, že něco takového jako Kamýcká šlápota vůbec vzniká,“* uvádí k dnes už tradiční kamýcké akci, pořádané seniorským klubem. *„Chodívala jsem i dvacet čtyřku, ale teď už jenom sedmičku,“* lituje.

Jenom sedmičku? Co by za to jiní dali! Chce to ovšem pravidelně trénovat. A to Květuše Trojanová plní. *„Na procházky chodím hnedle každý den. Nedávno tu byl bratr, šli jsme spolu asi šest kilometrů. On je podle mě mladík, je mu jen 77, ale je po operaci bypassu,“* uvádí.

Že vy jste stále tak čilá asi nebude jen dobrým kořínkem a geny po rodičích, ale nejspíš i životosprávou? Co se vám osvědčilo?

„Mám ráda přírodu. Hodně mi dává. Pomáhá mi k udržení kondice. Je třeba radovat se z drobných věcí. Nepropadat velikášství. Pravidelný pohyb!“ zdůrazňuje a pokračuje ve výčtu: *„Jídlo podle intuice. Vždycky vycítím, co tělo potřebuje. Klidně i anglickou slaninu,“* prozrazuje.

„Pít, když je žízeň. V mládí jsme s sebou netahali flašťičky na každém kroku, ani jsme se nenutili do toho pít čtyři litry vody, jako se to děje dneska. Poslouchat tělo a všechno přiměřeně. Udržovat si dobrou náladu, i když je to těžké. Každý člověk má nějaký osud a s tím se musí nějak vyrovnat. Nu a víra – víra člověka zpevňuje. Když jsem ten ‚odchovanec kláštera‘, tak se to asi projevilo,“ směje se optimistka Květuše Trojanová.

Hanka Synková

Mladá farmářka Darina Pilíková si nedovede představit, že by žila jinde než v Příčovech

Dokončení ze strany 1

Pro diplom si zašla do kanceláře

Darina odmala inklinovala k přírodě a ke zvířatům. Podporoval ji v tom až do dospělosti její otec, na kterého vděčně vzpomíná...

„Mým dětským snem bylo pomáhat zvířatům. Představovala jsem si, že budu veterinářka. Po absolvování sedlčanského gymnázia jsem se rozhodla jinak. Studia v Brně by pro mě představovala značnou dálku od domova, na šest let odloučení od rodiny a od všeho, co tady mám ráda. Proto jsem svoje plány opravila v tom smyslu, že budu zootechničkou. Inženýrský titul jsem získala v bližších Českých Budějovicích v roce 2021,“ říká. Svých „pět minut slávy“ si ale při slavnostní promoci nemohla vychutnat. Vysvětluje, že v té době platila přísná opatření proti šíření covidu–19, a tak si každý z absolventů jednotlivě vyzvedl diplom na studijním oddělení, v roušce a provoněn dezinfekcí... *„Bohužel jsme byli jediným ročníkem, který takto zakončil studia,“* podotýká.

Příčovy jsou Darinin svět

„Příčovy jsou pro mě srdeční záležitosti – sousedi, příroda... Dá se říci, že tady znám každý kámen. Bydlím tu od narození, stejně jako můj táta. Maminka prodává v místním obchodu se smíšeným zbožím. Také moji sourozenci bydlí v Příčovech. Snažím se být obci prospěšná i prostřednictvím zemědělské činnosti. Nedovedla bych si představit, že bych žila někde jinde. Jsem tady šťastná a spokojená. Mám tady svůj svět, svoje zvířata, která miluji a snažím se pro ně dělat všechno, co se dá,“ vyznává se z toho, čím pro ni malá obec u Sedlčan je.

Darina díky svému věku nezažila éru socialismu, agitace ke vstupu do družstva a hospodaření na kolektivním. Zná události jen z vyprávění. *„Babička byla hodně proti, tady v té chalupě byla odnepaměti vždycky alespoň jedna kráva, s kterou i orali, pracovali na poli... Bylo to pro ni těžké. Naši byli mezi úplně posledními, kteří do družstva šli,“* poznamenává.

Z kočárku na traktor a pak na býka

„V hospodářství jsem vyrůstala, táta mě raději než v kočárku vozil na traktoru,“ usmívá se. Když povyrostla, moc si přála koně. Než se jí sen vyplnil, řešila to prý tak, že se proháněla na hřbetu býka. *„Nebála jsem se, že mi ublíží, byl krotký a červená barva ho nedráždila, nekonalo se žádné rodeo, byla mu fuk. Měla jsem proutek a když jsem se jím dotkla jeho levého rohu, šel vlevo a když pravého, tak jsme zahnuli vpravo,“* usmívá se vzpomínce na raritní jízdy, kdy se přibližně jako desetiletá proháněla k údivu sousedů na býčkovi po okolí. Táta pochopil, že dceru od ježdění neodradí, a tak se dočkala v roce 2006 poníka, kterého má dodnes.

Než se mohla vyhoupnout Darina do sedla vlastního koně, docházela jako školačka do Kosovy Hory do jezdeckého sportovního klubu k manželům Jiránkovým.

Péče o zvířata do vysokého věku

„Taťka, který v roce 2000 začínal vlastně od začátku, měl nejdřív dvě krávy, od kterých získal telata. A tak postupně hospodářství rozšiřoval. Každé zvíře mělo a má u nás svoje místo. Vždycky jsme si nechávali svoje mladé jalovice, které jsme si vychovali a postupně se stádo rozrostlo,“ sděluje. *„Maminka chovala králíky, kachny, slepice, táta se zase staral o krávy a prasata, tak k tomuto stylu života mám hodně blízko a jsem ráda, že mohu v tátově práci pokračovat. Už čtvrtým rokem,“* podotýká.

„Až do loňského roku jsme měli ty původní krávy, s kterými jsme začínali. Bylo jim 23 let. Starali jsme se o ně až do tohoto vysokého věku za to, že nám celý život sloužily, daly nám spoustu telat, tak tady byly s námi,“ dodává.

Druhé telátko bylo překvapením

„Máme stále kachny, slepice, holuby, prasata... ale specializujeme se především na chov hovězího dobytka a na masná plemena – krávy limousine, charolais a red angus, celkem kolem čtyřiceti kusů,“ říká. Ukazuje pyšně na nové přírůstky Magdalenku a Apolenku a představuje je: *„To jsou dvojčata od jedné krávy, které jsme před časem rodili. To druhé telátko pro nás bylo překvapením. Sotva jsme se postarali o to první novorozeňátko, tak se najednou objevily další nožičky a na svět přišla další holka,“* usmívá se Darina. Potvrzuje tím, že pojmenování zvířat je u nich samozřejmostí nejen u psa, kočky nebo kozlíka, ale i dobytčat. I při tak velkém počtu.

A na jaká jména slyší její čtyři koně? *„Na Valentýnu, Raviola, Matěje a Terezku,“* říká láskyplně. *„Matěj je anglický plnokrevník, táta mi ho koupil na závody,“* podotýká. *„Nejvíc jsem vždy vyhrávala s naší Terezkou, která se narodila u Bezkočků v Kňovicích, ale měli jsme ji od nich už odkoupenou,“* ukazuje alespoň jednu trofej z roku 2010 z oblastních závodů, kterou má nejblíž po ruce.

Partner je stejné krevní skupiny

Darina Pilíková má přítele, který je stejné krevní skupiny jako ona a žije s ním. Svatbu zatím neplánují, ale o dětech spolu hovoří. *„Chceme je mít také proto, abychom to, co děláme, měli komu předat,“* dotkne se opatrně tématu. *„Můj partner Petr vyrostl v podobném prostředí jako já. Hodně mi pomáhá, ale jen ve svém volnu, pokud nějaké vyšetří. K přírodě má také blízko. Vyučil se jako lesní mechanizátor, ale v současné době pracuje jako zámečník,“* dodává.

Darina a její nejmladší přírůstek. Jestli je ale na snímku Majdalenka nebo Apolenka, na to se neptejte.

„Vlastníme také lesík, ale až v Mokřici u Krásné Hory. Tady obděláváme kolem 40 hektarů polí. Snažíme se všechno si vyrobit sami. Pěstujeme čtyři druhy obilí – pšenici, ječmen, žito a oves. Pro dobytek sejeme také vojtěšku. Na hektaru půdy míváme brambory. Přebytky prodáme místním lidem nebo do mlýna. Brácha nám pomáhá při žních. Když potřebuji s něčím vypomoci, mohu se klidně obrátit také na ostatní z rodiny. Tradičně tomu tak bývá při podzimním vybírání brambor,“ zmiňuje Darina Pilíková práci na pozemcích.

„A také si vážím dobrých a přátelských vztahů, které panují mezi soukromými zemědělci nejen v Příčovech, ale i v Křepenicích a dalších okolních obcích. Dost si pomáháme, když někdo nestíhá, tak druhý pomůže,“ chválí upřímně. Je nepředstavitelné, co toho dokáže mladá farmářka zvládnout. *„Nevstávám nijak brzy, až kolem páté hodiny, ale práce je dost do večera. Zimní období pro nás představuje víc odpočinku, protože je brzy tma a na polích je téměř vše hotové, tak uklízíme jen kolem zvířat,“* komentuje stručně dřinu, která ji ale těší, s nadhledem.

Kříž znamená pro rodinu hodně

Kříž v blízkosti příčovského větrného mlýna znamená pro rodinu Pilíkových hodně. Proto byli moc rádi, že po jeho letošním zničení vandaly se našli v Příčovech naopak lidé, kteří zajistili nezištně jeho opravu. A jak jsme již čtenáře informovali, byl kříž znovu 29. října vysvěcen farářem Stanislavem Zápotockým.

„Já mám tohle místo spojené především s tátou. Vím, že to právě tady měl moc rád. I já tu nabírám energii. Dokonce u křížku pociťuji tátovu přítomnost, věřím, že s námi pořád je. Škoda, že se s ním nemůžu už o všem poradit. Naštěstí mám skvělou mamku, se kterou také můžeme vše probrat,“ přemáhá chvilkové dojetí.

Před mořem dá přednost Vltavě

„Život na vesnici má pro mě veliké kouzlo a vidím ve svém životním stylu samá pozitiva. Po dovolené u moře netoužím. Nemohla bych tady hospodářství opustit. Nemusíte tomu věřit, ale mně a mému příteli dá daleko víc než povalování v písku, když si zajedeme do Kamýku nad Vltavou na výbornou zmrzlinu. Se zmrzkou si sedneme k řece, povídáme si nebo jen mlčky obdivujeme Vltavu,“ svěřuje se.

Odkud bude stromeček?

Na otázku, zda vánoční stromek si přivezou domů z vlastního mokřického lesa, odpovídá: *„Kdepak, ten budeme mít jako každoročně od pana Krameše z Dublovic. To je taková tradice.“* Z vánočních zvyků ještě přidává jeden: *„Dodržujeme, aby každé naše zvíře dostalo na Štědrý den alespoň kousek ze dvou velkých vánoček, které pro ně připravíme.“*

A ještě na jednu akci se těší. Účastní se jí prý téměř všichni obyvatelé Příčov – 23. prosince se scházejí na návsi a zazpívají si koledy. A vůbec nevadí, že někdo zpívá falešně...

Marie Břeňová

Jiřímu Podzimkovi učarovala letadla už v dětství, proto se stal leteckým mechanikem

JESENICE Jiřímu Podzimkovi je šedesát devět let, žije v Jesenici a do kolonky zaměstnání si podstatnou část svého života psal profesi letecký mechanik. Jeho život nebyl vždy přímočarý, což vyplývá i z jeho následujícího vyprávění.

Dětství v Nadějkově

Jiří se narodil v Táboře a svoje dětství prožil v Nadějkově. Narodil se jako poslední z deseti dětí. *„A to jsme nebyli nejlepší, v okolních vesnicích byly rodiny s jedenácti i třinácti dětmi,“* říká s úsměvem a dodává: *„Když mě máma nesla od autobusu z táborské porodnice, přiběhla hospodská Hovorková. Byla první, která mě viděla. Snad tahle sudička mi dala do vínku sympatie k alkoholu a pivu.“* Na druhé straně však Jirka dokázal postavit dům a naučil se zedničinu. Kolnu už postavil sám, naučil se opracovávat a stavět ze zdejší žuly sokly a tarasy. *„Sám jsem postavil pergolu, krb, svařil skleník, udělal dvorek, zahrádku, plot, vrata, branku a zasadil stromy a keře,“* vypočítává Jirka.

Jako nejmladšímu mu také připadlo pást krávu na obecních drahách. Kluci se šli pěšinou koupat do Pilaříku a on pásl Lysku. *„Krávu zlobily mouchy a byla nepokojná,“* vrací se do dětských let Jiří Podzimek. *„Se mnou pásli ještě dva dědové a navečer jsme společně pálili ohníček. Byl jsem i na několika pionýrských táborech. Na prvním v deseti letech. Máma mi nabalila kufr oblečení a já jsem tři týdny pobytu prožil v jedněch trenýrkách. Když mi bylo třináct let, vyslala mě základní škola na mezinárodní tábor míru k jezeru Počůvadlo pod Sitnom, což je nejvyšší kopec Štiavnických vrchů. Byli tam Švédové, Norové, Němci, Češi a Slováci. Když jsem odjížděl na tábor, miloval jsem spolužačku Květu, a když jsem se vrátil, už jsem miloval Norku Annu Lee Nilson.“*

Obdiv k letectví a letadlům

Jirka vždy obdivoval letectví a letadla. Už když se ve čtvrté třídě učitelka dětí ptala, čím by chtěli být, odpověděl, že bude pilotem. V roce 1967 se zakládaly střední vojenské školy s maturitou a všechny byly na Slovensku. V Čechách bylo jen Žižkovo gymnázium a vysoká škola ve Vyškově. *„Přišli vojáci z písecké vojenské správy, aby získali studenty,“* pokračuje ve vyprávění budoucí letecký mechanik. *„Věděli, že mám zájem o letadla a nabídli mi studium na Vojenské střední odborné škole letecké v Košicích. Udělal jsem přijímačky a prošel zdravotní prohlídkou v ústavu leteckého zdravotnictví.“*

Psal se konec září roku 1968 a nebe bylo plné sovětských dopravních letadel. *„Pásl jsem krávu na vrchu Homoli, na podzim se mohlo pást všude,“* připomíná Jirka. *„Vidím, jak do kopce jde major z okresní vojenské správy, a když přišel blíž, povídá: ‚Jdeme do školy‘. Druhý den mě brácha naložil na motorku a jeli jsme do Tábora na vlak. Můj pes Valda za námi běžel přes celou vesnici, dokud mu síly stačily. Rychlíkem jsme s majorem, který nám sedmi klukům z jižních Čech dělal doprovod, jeli do Prahy. Společně jsme nastoupili na rychlík do Košic.“* Výprava vystoupila ve stanici Kysak

Jiří Podzimek v době, kdy studoval na vojenské škole.

a potom pokračovala místní lokálkou do Prešova, kde je čekal první ročník školy. Civilní šaty kluci poslali domů a vyfasovali tepláky a uniformy. Čekala je pořadová příprava, ve škole všeobecné předměty, a hlavně vojenský režim.

„Nemohl jsem si na to zvyknout. Psal jsem domů mámě, ať si pro mě přijede. Napsala mi, že to musím vydržet,“ vzpomíná na svoje začátky v uniformě Jirka Podzimek. Domů jezdil v říjnu, na Vánoce, jarní prázdniny, Velikonoce a letní prázdniny. Vlak Košice–Praha sbíral studenty vojenských škol a býval tak narvaný, že se nedalo projít uličkou. *„V Praze, když jsme čekali na vlak na Tábor a České Budějovice, jsem se šel podívat na Václavák. Národní muzeum bylo poseté střelami ze samopalů sovětských vojáků. Trať do Budějovic byla poslední v Čechách na páru, v zatáčkách bylo vidět, jak mašinka kouří a páru vypouští,“* přidává další vzpomínky Jirka. Byl předvečer prvního máje, kluci u nich na vsi pálili čarodějnice a on jako „vojak–žiak“, jak jim na Slovensku říkali, nacvičoval pochod na prvomájový průvod.

„O víkendech jsme ve škole dostávali studenou stravu,“ vzpomíná dál Jirka. *„Plato sýrů nikdo nechtěl. Vzal jsem ho a šel s ním do ruského vojenského stanového městečka na letiště vedle učiliště. Tam jsem to plato s vojáky vyměnil za kvalitní voňavky. Ty jsem přivezl jako dárek sourozencům na Vánoce. V zimě jsme jezdili na Čergov za Sabinov lyžovat. Na vojenských lyžích a v kanadách se nedalo zatáčet, a tak jsem jezdil šusem.“*

Nejdříve cukrárny, potom i hospody

Ve druhém, třetím a čtvrtém ročníku byl Jirka v Košicích. Zatímco v Prešově znal všechny cukrárny, v Košicích už hospody. A také již měl ve škole odborné předměty. *„Na podzim ve třeťáku jsme měli tři měsíce vojenský výcvik, aby nám byla započtena základní vojenská služba,“* vysvětluje Jirka. *„Stříleli jsme ze samopalu, kulometu i pistole ve dne v noci. Házeli jsme granáty, učili se taktiku a zakopávali se. Pak jsme měli přísahu u památníku ve Svidníku nedaleko Dukly. Slavnostní guláš nám dali do ešusu z polní kuchyně a potom jsme šli do městečka. Na jaře nás vystěhovali z učiliště do kasáren ve městě. V objektu školy se chystalo cvičení štábů armád Varšavské smlouvy a tak se bílilo, natíralo a uklízelo. Z nás udělali čestnou vítací rotu. Měli jsme bílé řemení, bílé parádní šňůry, bílé rukavice, slavnostní uniformy a samopaly vzor 58. Na letišti jsme dělali parádu pro tehdejší nejvyšší představitele států Varšavské smlouvy – pro Brežněva, Honeckera, armádního generála Ludvíka Svobodu a další.“*

Jiří Podzimek společně se svými spolubojovníky chodil prozatím do civilních škol ve městě a s úsměvem dodal, že studentky, „divoký vihodňárky“, si stěžovaly, že si jich nevšímají. Čest roty zachránily až čety motorářů. *„Už ani nevím, jak jsem se seznámil s Beatricí,“* loví v paměti po letech Jirka. *„Byla to Maďarka, vždyť Košice dříve patřily Maďarům. Dali jsme si schůzku v Bankově, což je letovisko nad Košicemi. Dali jsme si dvě ‚dvoudecky‘ tokaje a už jsme věděli, že se to stane. Šli jsme dolů pěšinou už jako mladý muž a mladá žena a pod námi zářily Košice. Byl nádherný májový večer, jak z Máchova Máje.“*

Když byl výběr na pilota, Jirku nevzali, protože odmítl vstoupit do Svazu vojenské mládeže. Tak se stal „jenom“ mechanikem, ale dobrým mechanikem vrtulníku Mi 1 a Mi 4. Později získal odznak Specialista třetí, druhé i první třídy, a to jen tak někdo neměl.

Po maturitě přišla nabídka na umístění. Většina letišť se nacházela v Čechách a v nabídce byl také Tábor. Jirka věděl, že je tam záložní vojenské letiště, tak se pokusil tam dostat. Po slavnostním vyřazení ze školy už v hodnosti rotmistra odjel na svoje poslední prázdniny, na jejichž konci přišla umístěnka k Západnímu vojenskému okruhu Tábor, ale jeho letka pro vojskové letectvo byla umístěna v Havlíčkově Brodě.

„Koupil jsem si motorku a jezdil domů, co to šlo. Byl jsem tam dva roky. Když jsem se v Brodu hlásil, byl zákaz létání, protože při velkém cvičení Štít 72 se zřítil vrtulník,“ vzpomíná Jirka, který si potom dal žádost o přeložení do Bechyně, aby byl blíž k domovu. V lázeňském městě žil osm let. V té době měl už dvě děti. A později přibyly další dvě.

„Když jsem jezdil ze zaměstnání na kole, čekala na mě žena s kočárkem na Duhovém mostě. Byly to nejkrásnější roky mého života. Bechyně je nádherné město a já se tam rád vracím. Na letišti to bylo bezva, jenom tu vojnu k tomu jsem nemusel. Ale jinak to nešlo,“ říká s pochopením Jiří Podzimek a dodává: *„Každý rok mě přemlouvali jít do komunistické strany a nabízeli důstojnické zkoušky. Vymlouval jsem se, že se na to necítím a že po skončení závazku odejdu.“*

Práce všeho druhu v Jesenici

Svoji ženu potkal Jiří Podzimek na zábavě v Ředicích, a jak sám říká, byla to dobrá volba, protože mu vždy promíjela jeho úlety. *„Když jsem po deseti letech skončil s vojnou, přestěhovali jsme se do Jesenice. Stavěl jsem dům a také jsem hodně sportoval. Hrál jsem fotbal, hokej, stolní tenis a později jsem začal i závodit na kole. Pracoval jsem v JZD v přidružené výrobě a udělal asi sto čtyřicet elektroinstalací rodinných domů. Myslím si, že zaměstnavatelé se mnou byli vždy spokojeni, protože jsem pracoval přiměřeně dobře a nejlépe, jak jsem uměl. Také jsem nějaký čas pracoval jako pokrývač, sádrokartonář, truhlář a zedník. Přiženil jsem se na bývalý statek, takže umím sekat kosou, zvládnu práci s pilou a všechno, co musí umět správný vesničan. V lednu mi bude sedmdesát let a se svým životem jsem spokojený. Také letadla mě zajímají dodnes, vždyť je to moje celoživotní láska,“* uzavírá svoje vyprávění Jiří Podzimek.

David Myslikovjan

Kuchař se i s harmonikou usadil na důchod v Sedlčanech

SEDLČANY Tenhle človíček se už dávno stal ve městě legendou nejen pro své štědré srdce, ale i aktivitu, která nese radost jednomu postiženému chlapci i jeho blízkým. Lidé ho mají rádi a rádi si s ním popovídají. Velký fanoušek sedlčanského fotbalu nechybí ani na jednom domácím utkání. Pozná se snadno podle klubové kšiltovky a šály v barvách zeleno-bílých. František Urner. U kamarádů si pro své charitativní zájmy ve sběru uzávěrů plastových lahví vysloužil přezdívku Víčko. Narodil se v únoru 1953 v Příbrami. Do šedesáti let bydlel v Novém Kníně, dnes je kovaným Sedlčaňákem. Vodnář v důchodu v aktivním věku pracoval jako kuchař. Mezi jeho koníčky patří kromě vaření poslech dechové hudby. Sám hraje výborně na harmoniku.

Františku, jak jsi vyrůstal a kudy vedla tvá cesta životem?

Tatínek byl vyučený cukrář, maminka byla ženou v domácnosti. Sourozence nemám. Od mala jsem žil v Novém Kníně. Už tam mě tatínek tahal každý víkend na fotbal – nejprve tedy dopoledne do kostela (smích). Absolvoval jsem zde i školní docházku. Potom mé kroky vedly ke kuchařskému oboru. Týden před okupací sovětskou armádou v osmašedesátém roce jsem nastoupil do učení v RaJ Příbram. Teprve na stáži v Bulharsku v nejvyšší turistické sezoně v červenci jsem poznal, jaká bude kuchařina dřina. Den po vyučení jsem nastoupil s kolegou Ladislavem Vinařem do Solenic, kde jsme dělali stovky jídel za den. Premiéru bez kolegů a celou kuchyň pro sebe jsem si vyzkoušel v Březnici. Ve dvaasedmdesátém roce jsem dokonce jako nejmladší kuchař otvíral restauraci Zlatá koruna v Sedlčanech. Vařil jsem zde jídla pro desítky herců, mezi nimiž byl například i Josef Kemr.

Co jsi nejraději vařil?

Vždy jsem preferoval poctivou českou kuchyni, jak při pobytu na ruském Uralu, tak v Německu, kde jsem vařil dva měsíce. I z pozitivních reakcí místních strávníků, pro které to bylo něco výjimečného, jsem věděl, že mi to jde.

Chtěl jsi dělat něco jiného než kuchařinu?

Můj sen byl jezdit s velkým autem. Rodiče a kamarádi mi to rozmluvili. Na prvním místě zkrátka bylo mít výuční list.

Je nějaká paní Urnerová?

Není. Několik jich sice bylo, ale vždy to prostě na něčem skončilo.

Jak si se vlastně dostal do Sedlčan?

Od dětství jsem toto město mnohokrát navštívil. Zanechalo ve mně takovou stopu, že jsem si zde přál jednou dožít. To se mi nakonec splnilo, když jsem se stal 19. října roku 2015 občanem Sedlčan. Po nastěhování jsem se začal zajímat ihned o zdejší sport, zejména fotbal. S místním týmem jsem se spřátelil a podnikl s ním i nějakolik desítek venkovních výjezdů. Dokonce jsem dělal v domácích utkáních maskota tygra, ale neuchytilo se to. Hráčům jsem také nosil před zápasem do kabiny chuťovky vlastní výroby.

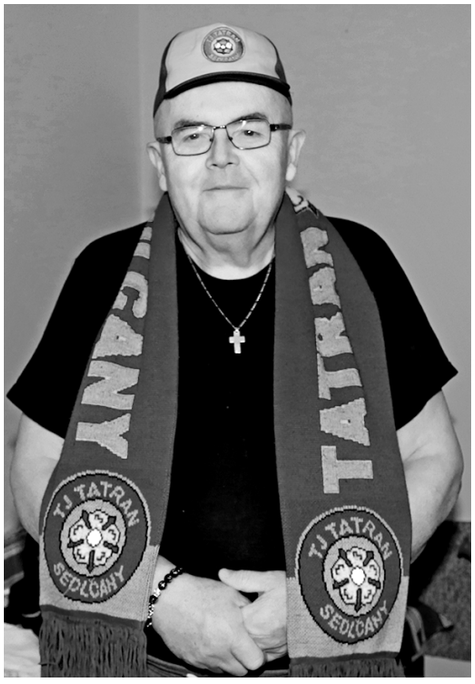

Angažuješ se v charitativní činnosti...

Ano. Sbírka víček pro těžce nemocného Kubíčka Fuňka z Mokrovrat trvá již dvanáct let. Ani ve snu by mě nenapadlo, že se to tak rozjede. Za ta léta se vybraly desítky tun víček. Finance z prodeje víček byly použity na rehabilitační procedury pro Kubíčka. Místní lidé, ale i ti z okolí, mě zastavují na ulici a přispívají i finančně. Jsou velice štědří. Jsem na jejich odezvu velice hrdý.

Neuvažoval jsi, že je na čase uzavřít kapitolu Kubíčka a začít vybírat na někoho dalšího, kdo to potřebuje?

S dotazy tohoto typu mám zkušenosti, ale jedna pomoc té samé diagnózy mi byla odmítnuta a ve druhém případě – jednalo se o rehabilitační vozík pro nemocnou dívenku – nemám dosud žádné vyjádření.

Byl jsi viděn i v televizi. Jak k tomu došlo?

Poprvé to bylo v pořadu To je fór, kde jsem přednesl tři vtipy. Porotu to však nezaujalo, dál jsem nepostoupil. Podruhé to bylo v soutěžním pořadu Kde domov můj. Tam jsem dokonce vyhrál. Výhru jsem rozdělil – půlka mířila na Kubíčka a druhá na pomoc pánovi do lokality, kde řádilo tornádo. Nyní čekám na zavolání termínu, kdy se opět zúčastním stejného pořadu. A ještě jsem přihlášený do soutěží, jako je AZ Kvíz a Na lovu.

Jak to bylo s tvým novinářským angažmá?

Jednou jsem se na fotbale seznámil se sportovním redaktorem Příbramského deníku. Slovo dalo slovo a začal jsem s nimi externě spolupracovat na amatérské bázi. Otevřelo mi to dveře do světa nejvyššího sportu, navštěvoval jsem slavné týmy, jako Duklu, Slavii, Spartu nebo Bohemku. Největší zážitek mám z rozhovoru s trenérem české fotbalové reprezentace do 21 let Ivanem Kopeckým a s prezidentem Harley klubu ČR.

Sám jsi někdy sportoval?

Za žáky jsem hrál fotbal v Novém Kníně, v dorostu na postu útočníka. Za dospělé jsem hrál v jednom menším příbramském týmu. Moje kariéra skončila v roce 1982 kvůli úrazu.

A co harmonika?

Ke hraní na harmoniku jsem se dostal přes moji maminku, která byla známá zpěvačka v místních souborech i v kostele. Hrál jsem od šesti let, jsem samouk. Navštěvoval jsem sice hudební školu, ale tam jsem po půl roce kvůli notám skončil. Začínal jsem na knoflíkové harmonice, po třech letech i na klávesové, u které jsem i skončil. Zvládl jsem zahrát i kolem tří stovek písniček.

Co tě čeká v příštím roce?

Chtěl bych s přáteli uskutečnit cmundobraní. Věřím, že se zúčastním soustředění fotbalistů v Sušici. A se svými nejbližšími bych chtěl oslavit moje kulatiny.

David Štverák

Firma FENIX STAV s. r. o.
nabízí celoroční práci zkušeným nebo jen šikovným řemeslníkům na pozice:
ZEDNÍK, TESAŘ, KLEMPÍŘ, POKRÝVAČ, STAVEBNÍ DĚLNÍK
Tel.: 603 542 651, 603 836 871

PŘIJMEME
pracovníka do zemědělství
- práce v rostlinné i živočišné výrobě
- řidičský průkaz sk. T nutný
- místo pracoviště Vysoký Chlumec
Bližší informace na tel.: 605 111 101

Oprava náhrobku na počepickém hřbitově by stála podle odhadu starostky milion

POČEPICE Po roce se vracíme k tématu, kdy jsme čtenářům přiblížili zajímavý náhrobek, který se nachází u zdi v blízkosti hlavního vstupu hřbitova v Počepicích. Především díky bývalému kronikáři obce Vladimíru Zdeňkovi se nám podařilo představit v loňském vánočním vydání Sedlčanského kraje lékaře, nadšeného vlastence, sokola, mecenáše, divadelního ochotníka, člověka se spoustou nápadů... Ferdinanda Hausmanna.

Pod zmíněným náhrobkem odpočívá lékařova dcera Maruška, která zemřela v roce 1903, zřejmě ve věku jen několika let. Kde je pohřben Ferdinand Hausmann se nepodařilo dodnes panu Vladimírovi dopátrat. Tajemstvím tak zůstávají i lékařovy osudy po roce 1926, kdy se přestěhoval do Prahy VII. Ani Hana Moučková, starostka České obce sokolské, která při své návštěvě regionu v únoru letošního roku uvedla, že její tým se pokusí zjistit nové informace, se s ničím novým neozvala.

Malé připomenutí

Připomínáme, že se Ferdinand Hausmann narodil v roce 1865, byl rodákem z Vysokého Chlumce a navštěvoval školu v Počepicích. Byl pilným žákem, o čem svědčí zápis ve školní počepické Zlaté knize cti, kam byli zapisováni jen ti nejlepší žáci, kteří si dobře vedli prospěchově a byli ostatním za příklad i svým chováním. Jeho jméno je uvedeno pod školním rokem 1875 až 1876, kdy navštěvoval druhou třídu a zapsán je ve Zlaté knize i v následujících dvou letech.

Po ukončení vysokoškolských studií je s jeho lékařským působením a mimořádnými aktivitami v Sokole spojena Krásná Hora. Nikdy ale nezapomínal na Počepice, ale bohužel Počepice zapomínají na něj, i když ne tak doslova.

Starostka by prý výdaj neobhájila

Starostka Počepic Hana Kolínová uvedla, že se již minulé zastupitelstvo zabývalo, zda náhrobek, na jehož desce je dosud patrné vyobrazení umírajícího děvčátka, nad nímž se sklání muž – možná lékař – opravit.

„Podle odhadu by však tato rekonstrukce vyšla asi na milion korun. Jak bych před obyvateli obhájila takový výdaj a to, že jsem mu dala přednost například před opravou rozbité komunikace? Ptali by se, proč jsme vynaložili takové finanční prostředky na někoho, koho ani naši nejstarší občané neznají,“ vysvětlovala starostka při našem nedávném setkání.

Pamětní deska není na pořadu dne

Hausmann i v dospělosti udržoval vazby s Počepicemi. Vladimír Zdeněk o tom má důkaz v kronice obce z 20. srpna 1905. *„V té době obecní zastupitelstvo udělilo dlouholetému řídícímu Karlu Petříkovi při jeho odchodu do důchodu čestné občanství. Petříkův bývalý žák Hausmann společně se svými někdejšími spolužáky z počepické školy, ale i s občany Počepic, Roviny, Pořešic a živnostenským spolkem uspořádali pro pana řídícího na 17. srpna slavnostní rozlučku,“* připomněl bývalý kronikář.

Nemohla by být na škole alespoň pamětní deska? zeptali jsme se místostarostky Počepic Olgy Kymlové. Vysvětlila, že ani to nepovažuje za nápad, který by mohl získat podporu veřejného mínění v obci. *„Tento člověk není v povědomí místních lidí. Možná by to časem mohly změnit stránky obce, kam bychom dávali zajímavosti o současnosti i o historii, aby naši obyvatelé viděli tu provázanost a sami pocítili, že vše vychází z nějakých kořenů,“* přemýšlela paní Olga. Jedním dechem dodala, že podle jejího názoru by pro školáky byla lepším vzorem jiná osobnost, kterou znají díky vyprávění rodičů a především prarodičů.

Ferdinand Hausmann by si zasloužil, aby se tato kaplička, která byla součástí hrobu, vrátila na původní místo.

Starostka Kolínová jí doplnila: *„Fakt jsme destičku neřešili a nikdo ze zastupitelů s takovým návrhem dosud nepřišel.“*

Kapličku s madonou někdo oddělil. Proč?

Bývalý kronikář Vladimír Zdeněk nás vloni před koncem roku upozorňoval, že tajemný náhrobek, jak jej lze vidět v současné podobě, je neúplný a směroval nás, kde bychom kapličku s madonou, která byla odstraněna, nalezli. Objekt, který byl z neznámých příčin oddělený od náhrobku, se v trávě a kopřivách téměř ztrácel... Určitým překvapením byla informace o jeho existenci i pro starostku. Jen podotkla, že tento díl musel být ze hřbitova odvezen ještě v době, kdy nebyla starostkou a ani v zastupitelstvu.

Sokol bude mít v Krásné Hoře svoji krychli

Hana Mašková, místostarostka Krásné Hory, znovu potvrdila, že Ferdinand Hausman bude mít zcela určitě ve výstavních prostorách bývalé tvrze, do které se letos po rekonstrukci přestěhoval i městský úřad, svoje místo. *„Necháváme dělat takové krychle, na jejichž stranách by byly informace dokumentující historii i současné dění některých spolků, to znamená i Sokola Krásná Hora. Tam právem i Ferdinand Hausmann patří,“* ujistila nás.

Marie Břeňová

Společnost 1. kuřecí s. r. o., Sedlčany
přijme do týmu
SKLADOVOU ÚČETNÍ
- vedení skladového účetnictví
- evidence materiálu
- administrativa

Více informací na tel.: 608 988 678

Dvacetiletá historie jednoho románu

Nevím, jestli bych se někdy pustil do psaní něčeho tak náročného, jako je román, nebýt nenápadné otázky mé spolužačky Olgy. Psal se rok 2002, končili jsme studia na Vyšší odborné škole publicistiky v Praze a já s ní spolupracoval na jednom televizním projektu. Jen tak mezi řečí se mne zeptala, jestli jsem náhodou nečetl něco zajímavého, co by stálo za zfilmování. Její Jirka by tak rád něco točil a nemá co...

Měl jsem tehdy v oblibě Hrabalovy knihy, jenže ty nepochybně četl. Nepochybně proto, že tím „jejím Jirkou“ byl režisér Jiří Menzel, za něhož se dokonce o dva roky později provdala. Žádná kniha vhodná k filmovému zpracování mne nenapadla, ale zrodila se myšlenka jiná, nanejvýš troufalá a odvážná. Když nemá „chudák Jirka“ co točit, tak mu něco napíšu!

Kuráž mi ve 23 letech zjevně nechyběla, ale na svou obhajobu musím říci, že jsem v té době dopsal již svou třetí knížku a byl jsem rozjetý psavec, který svými příspěvky zásoboval několik novin a časopisů, psal povídky, fejetony, divadelní aktovky, hudební texty a spoustu dalšího.

Neměl jsem co ztratit a mohl jen překvapit. Dveře jsem měl u pana režiséra otevřené. Dokonce se stal kmotrem mé knihy o historii obce Vysoký Chlumec. O to více jsem byl motivován, pustit se do díla.

Vznikl první námět, s nímž mne pan režisér přijal ve svém pražském bytě. Brzy jsem pochopil, že jej nezajímá ani tak samotný děj či zápletka, ale atmosféra, která z příběhu bude vyzařovat. Rozvyprávěl se, v čem vidí kouzlo Hrabalových postav, s nimiž spojil většinu svých filmů.

Naslouchal jsem s obrovským úžasem, neboť dokázal slovy nádherně popsat to, co mne samotného na jeho filmech vždy uchvacovalo a bavilo, aniž bych si kdy vlastně položil otázku, v čem ta magie spočívá.

Jako by mi kouzelník světového formátu prozrazoval své triky a nechal mne nahlédnout za oponu, do vlastních kapes, do rukávů i do svého kouzelnického klobouku a navrch mne s plnou důvěrou pustil až do hlubin své mysli.

Poprvé jsem viděl film nikoliv ze strany diváka, ale ze strany tvůrce, jenž mu teprve vdechuje život. Pochopil jsem, že i sebelepší příběh mohou nakonec zkazit jeho vlastní aktéři, pakliže jim jejich autor nebude věnovat dostatečnou péči. Jako by dějová linie byla pouhým bonusem, který je sice nedílnou součástí celku, ale pro něj rozhodně ne tou hlavní.

A vyprávěl o Hrabalových postavách a jedinečné atmosféře jeho knih, kterou se snažil přenést na filmové plátno a já si připadal jak pokropený živou vodou. Byl to pro mne obrovský impuls a z toho setkání jsem odcházel s neskutečným odhodláním. Svůj první námět jsem roztrhal a šel na to opačně. Začal jsem u postav, na nichž bude příběh stát. Našel jsem je v té knížce, jíž byl pan režisér kmotrem.

Jako magnet si mou pozornost přitáhla kominická rodina, která ve Vysokém Chlumci žila. Kominík Karel Vlach měl totiž tři syny a dceru a všichni tři synové se stali kominíky. Aby toho nebylo málo, dcera se za kominíka pro změnu provdala... Dva z bratrů pak chodili po komínech společně. Jejich potomci mi vyprávěli různé příhody, které kominíci při své práci zažili. A právě zde se zrodila inspirace k příběhu, o němž pojednává můj román.

Postupoval jsem ale pomalu. V září 2002 jsem totiž nastoupil na civilní službu do sedlčanského muzea, které se stěhovalo do nových prostor. Byl jsem ve svém živlu. Všechny jeho poklady mi prošly rukama a okamžitě jsem se zapojil i do tvorby nové expozice a následně i propagace muzea.

Jak bylo potřeba něco o Sedlčansku napsat, šlo to za mnou. Vznikaly tak další knížky, brožury, filmy, mapy, naučné stezky, kalendáře a spousta dalšího. Do toho jsem dál publikoval v místním tisku, který jsem týden co týden zásoboval příspěvky.

Kominík Karel Vlach z Vysokého Chlumce (z archivu rodiny Vlachovy)

Kde vzít čas na psaní románu či filmového scénáře? Takové dílo vyžaduje maximální soustředění a není možné pracovat na deseti dalších věcech. Přesto jsem se v různých vlnách ke kominíkům vracel a pomalými krůčky s nimi pokračoval.

Jednoho dne mi Olina volala čerstvou novinu, že pan režisér bude točit Obsluhoval jsem anglického krále. Film, v jehož realizaci snad už ani nedoufal. Doslova se mi omlouvala, že na mé dílo nebude teď minimálně nějaký ten rok prostor. Samotného mne překvapilo, jak mou smělou snahu bere možná vážněji a zodpovědněji než já sám.

Na mé vizi, napsat pěkný příběh se dvěma kominíky v hlavní roli, to nic nezměnilo. Ta důvěra a serióznost pro mne naopak byly dalším povzbuzením. Místo, abych si ale konečně na ty kominíky našel více času, dal jsem se na podnikání, do toho založil rodinu a postupně přestal publikovat úplně.

Vnitřně jsem však celé ty roky cítil, že všechna ta energie rozhodně nevyletí jen tak komínem a že příběh jednoho dne dokončím. A jestli z něj nebude film Jiřího Menzela, tak minimálně knížka rozhodně a kdo ví, třeba tu knížku nakonec přece jen někdo zfilmuje.

Uplynulo „pouhých“ dvacet let a kominíci jsou dopsaní... Možná už se na to pan režisér nemohl tam seshora dívat a mohutně mne popostrčil. Jak jinak si vysvětlit, že dílo, které se dvacet let nemělo k světu, najednou vyrostlo za pouhé tři měsíce?

Aktuálně prošlo několika odbornými posudky, abych se ujistil, že jsem tuto „románovou misi“ zvládl a mohu s tím na veřejnost. Držte palce, aby kniha co nejdříve vyšla a budu rád, když budete následně patřit mezi její čtenáře.

Jan Kuthan

Snímek Ladislava Hadraby ze křtu knihy Staletí pod hradními okny v květnu 2002. Zleva Jiří Menzel, Jan Kuthan, Stanislav Kofroň

Život na zámku V... zlaté dno řemesel

Matěj Stropnický

Kdo má při koupi zámku předem připravený neomezený počet milionů také na jeho obnovu, vyřídí papíry a pak opraví celý objekt během dvou tří let najednou. Rozhodně v něm při tom nebydlí. To je zajisté velmi rozumné. My ostatní bydlíme na stavbě. My konkrétně načínáme tohoto života na stavbě pátý rok. Potom, co jsme první rok opravili jednu místnost s koupelnou, abychom se vůbec měli kam nastěhovat, potom, co jsme druhý rok opravili zdi a brány na nádvoří, aby šlo zámek vůbec zavřít a na chvíli odjet, a potom, co jsme třetí rok opravili střechu s krovem, komíny a okapy, aby dovnitř neteklo, mohli jsme se letos konečně zase pustit do vnitřku. Postupujeme teď budovou odshora dolů: letos obnovujeme tři místnosti druhého patra a příští rok snad zbylé tři tamtéž. Práce v sezóně začínají koncem února, a ještě před chvílí, teď, koncem listopadu, když píšu tyto řádky, odešla parta čtyř zedníků, kteří stavěli základ pod budoucí kachlová kamna v jinak již opravené místnosti vedle té naší jediné obytné.

Běžný stavební den probíhá nějak takhle.

V půl osmé mi zazvoní budík a vzápětí telefon. Mezitím Dan vstává a odjíždí do Prahy. Dneska přijedu až odpoledne, hlásí truhlář, s nímž jsem byl domluvený na osmou. No dobře, a v kolik? ptám se. Nevím, musím něco dodělat a pak mám zubaře. Přijde někdy odpoledne.

V osm máme sraz se zedníky, aby se stanovilo, co se bude dnes dělat. Ze čtyř chybí dva. Kde jsou, ptám se. Nevíme, seděli včera do noci v hospodě, odpovídají ti, kteří dorazili, nepochybně po pravdě. Na zedníky má příští týden navázat kameník, takže jestli to nestihnou, budu ho muset posunout. Raději mu jdu zavolat, protože když mu to neřeknu včas, nebude si moct práci na příští týden přeskládat.

Zedníci začínají navážet pytle s vápnem a opět zajeli až na trávník do nádvoří, aby to měli co nejblíž. Tvoří se tam bahenní kálek. Snídám za pochodu v kuchyni, kam zároveň přichází vařit ukrajinská bábuška pro svoje vnoučata a také restaurátorka, která sem jezdí vždy na celý týden a spí v jednom z pokojů prvního patra. Jednu místnost restauruje pět měsíců. Letmo míjím i neznámou tvář staršího chlápka, ukazuje se, že je tu k ní na pár dnů na výpomoc. Vida, aspoň se seznamujeme. Zatápím v kamnech a začínám telefonovat. Za zdí ve vedlejší místnosti se u toho ozývá vytrvalé klepání kladívkem paní restaurátorky, jímž odstraňuje novodobé omítky, a z jiné místnosti téhož křídla sbíječka zedníků, kteří chystají ve zdi kapsy pro uložení nových zhlaví trámů náhradou za ta uhnilá.

Můžete prosím mluvit víc nahlas? žádám tesaře na druhém konci drátu, protože neslyším vlastního slova. Proč nejde spojit nové zhlaví se starým trámem dřevěnými klínky a chcete tam dát železo? Tenkrát to uměli. Na druhé straně si vyslechnu oblíbenou výmluvu: ale vždyť to stejně nebude vidět a kdyby tenkrát měli po ruce železné šrouby, také by je použili. Udělejte prosím dřevěné klínky, trvám na svém. Za to neručím – následuje rovněž obligátní odpověď. Beru si den na rozmyšlenou. Mám si vzít na triko, že trámy nebudou držet? Hlavou mi blesknou další námitky: že dnes není tak kvalitní dřevo, že mě klínky vyjdou dráž a že i památkáři povolili železo.

Než to rozhodnu, opět zvoní telefon, volá štukatér. Pane Stropnický, jestli k vám mám teda jet dělat ten strop, chci se zeptat: máte tam vápennou jámu? Vápínko potřebuje zrát. Uzrálý vápínko, to je pak jiná prácička, pěkně si ho rozmíchám, pak přetáhnu mlíčkem...a chci vám ještě říct, že bych u vás teda bydlel, budu to dělat nejmíň tři týdny. Jo, jámu máme, ještě od jézédé, řvu do telefonu co nejpříjemněji, abych přehlušil sbíječku a kladívko, a zároveň štukatéra neodradil. Sehnat tohohle řemeslníka se mi povedlo až na tři doporučení. Bydlet tu můžete, samozřejmě. V kuchyni nás tedy bude po ránu víc, inu, co už. Tak já přijedu, ale nemám auto, tak jestli byste mi nenavozil materiál, dodává ještě. Radši si to píšu, jistě, kývu hlavou, abych se sám přesvědčil o tom, že to dělám správně. Volá kamnář. Poslal jsem vám teda tu smlouvu, tak se do ní koukněte, ale kachle budou až příští rok na jaře, mám toho moc, všichni chtěj kamna teďkonc. Pomalu se smiřuji s tím, že místnosti letos nedokončíme tak úplně a čeká nás další – už pátá – zima s kuchyní v průvanu chodby o dvě patra níž. Nad částkou obsaženou ve smlouvě se mi protáčejí všechny části obličeje a nemohu se utěšit ani tím, že počet nul je překlep: ani pak by neseděla ta ostatní čísla. Ve smlouvě se navíc píše, že si musím předem zajistit revizi komína. Volám kominíka, zvedá to jeho žena. Manžel je zrovna v komíně, má to přesměrovaný, co byste potřeboval? Revizi. Kolik máte komínů? ptá se ta žena. Sedm, odpovídám tiše, jak jen to sbíječka dovolí, a doufám, že číslo přeslechne. Vůbec ji to nevzruší, ale směřuje mě na příští rok – teď už to nestihnem. Nakonec přece jenom přijel, sepsal podmínky budoucí revize, a nechal se dokonce přesvědčit k tomu, že nemusíme ty metrové průlezáky vložkovat. Uff, aspoň něco.

Letos byl odhalen a následně restaurován záklopový malovaný strop.

Volá Dan – v půlce dne, jak tomu říká. Tak co děláš, nedá se ti dovolat. Telefonuju, říkám popravdě, a mám trochu vztek, protože bych měl psát posudek na jednu diplomku a hoří mi několik termínů na články do novin. Ty furt jenom telefonuješ. Jo, souhlasím odevzdaně. Do toho někdo klepe na dveře: moment, zařvu. Ukázalo se, že přišel truhlář: nono, copak, snad nespíš. Jasný, spím. Pustil jsem si k tomu kladívko, sbíječku a telefon a usnul jsem hned po snídani, co je? Čoveče, přines jsem ty parapety, ale jeden má blbě podezdívku, nesedí mi to tam a stejně nemám vercajk – tak já přijedu ještě v tejdnu, jo? Kdy, chci vědět, ale odpověď znám. No, ňák ve čtvrtek po obědě. Jasný, já se přizpůsobím, snažím se usmát, ale vidím, jak je na schodech všude naťapáno.

Opět zvoní telefon. Ano! Na druhém konci je starý hodinář. To jsem rád, že voláte, ovládnu se okamžitě a snažím se znít medově, ale nejradši bych toho chlapa roztrh, protože věžní hodiny z předchozí stavební etapy „střecha“ stále ještě nejsou, dovolat se mu nedá nikdy a jeho nejčastější odpověď na otázku, kdy už dávno zaplacené hodiny konečně půjdou, zní: jo, pane, hodiny potřebujou čas. Vyvrknul jsem si kotník, hlásí pán a dodává, a taky už nemám žádné peníze, jestli to mám dodělat, budete muset připlatit aspoň dvacku a taky si sežeňte stěhováky, já nemůžu nikoho sehnat a sami dva hodiny do věže nevynesem. Peníze jsem mu poslal na účet, domluvil za pivo kluky na to monstrum, hodinář o týden později skutečně přijel (autem zajel v nestřeženém okamžiku na čerstvě osetý trávník až před vchod) a při vynášce zakopl a zlomil si nohu. Pročež hodiny trčí už měsíc u paty věže.

Zvolna padá tma. V kamnech dávno vyhaslo, zaháním zvířata, domem zní už jenom štěbetání z práce a ze školy navrátivších se Ukrajinců a já usedám k počítači, že začnu psát. Utratil jsem dnes výnos z celého jednoho letního divadelního představení a nevydělal ještě ani korunu. Civím do monitoru a zedníci píšou: pojď na jedno. Zdráhám se. Ale no tak, pojď přece, ať to spláchnem...

Oni mají hotovo, já nemám hotovo nic.

Dole někdo volá: je tady někdo? Otevírám okno: co chcete? Nemáte turistickou známku, jedu kolem, tak jsem si řek, že to zkusím, vysvětluje mi návštěvník. Rezignovaně jdu zas dolů, prodám mu známku, a on říká: máte to tu pěkný, ale čeká vás ještě hodně práce. Děkuju mu za postřehy a dekuju se. Přicházím nahoru, zaklapnu počítač, zapálím si cigaretu, civím do vyhaslých kamen a v hlavě mi hučí: řemeslo má zlaté dno, řemeslo má zlaté dno. A už to úsloví chápu: řemeslníci, které jsem zaměstnal a jimž platím, ve skutečnosti pilně zaměstnávají mě, ale úplně zadarmo.

SEDLČANSKÉ TECHNICKÉ SLUŽBY s.r.o.

Děkujeme Vám za dobrou spolupráci
a přejeme šťastný a úspěšný nový rok 2023.

KUCHYNĚ ROŠKOT

- kuchyně
- vestavěné skříně

kuchyňské studio

606 437 983

www.kejbr.cz

POTRAVINY
Lima
BUFET

Pf 2023

Všem našim zákazníkům přejeme pohodové vánoční svátky a do nového roku vše nejlepší, hodně zdraví a štěstí.

Zároveň Vám děkujeme za přízeň, a těšíme se i v novém roce.

UHLÍ
PÍSKY
ČERT.cz

Hodně pohody a klidu
o svátcích vánočních
a šťastný vstup do nového roku
přejí všichni od Čerta

PŘEJEME VÁM PŘÍJEMNÉ PROŽITÍ
VÁNOČNÍCH SVÁTKŮ A V NOVÉM ROCE 2023
PEVNÉ ZDRAVÍ, MNOHO ŠTĚSTÍ
A SPOKOJENOSTI.

VAMED mediterra | nemocnice SEDLČANY

Obuv
Pasáž 7 - ul. 28. října, Sedlčany
www.bezvaobuv.cz

Všem našim zákazníkům přejeme
krásné Vánoce a do nového roku
hodně zdraví, štěstí a osobní pohody.

Město Sedlčany na své hrdiny nezapomíná

SEDLČANY Kráčíme-li náměstím T. G. Masaryka okolo budovy Městského úřadu v Sedlčanech, povšimneme si dvou pamětních desek. Jedna je věnována obětem 1. světové války 1914–1918 a obsahuje 73 jmen zdejších občanů padlých a zemřelých na následky zranění nebo nemoci v době Velké války.

Byla odhalena v roce 1930 z iniciativy Družiny čsl. válečných poškozenců v Sedlčanech. Počátkem nacistické okupace došlo k jejímu sejmutí a uschování v rodině Bílkových (truhlářství, pohřební služba), protože jí hrozilo ze strany hitlerovců zničení. V roce 1968 byla tato pamětní deska předána Městskému muzeu Sedlčany, neboť byla částečně poškozena. Roku 1991 se přikročilo k odlití nové desky a k instalaci na původní místo, na vnější fasádu budovy.

Na tomto domě se nachází rovněž pamětní deska obětem 2. světové války 1939–1945 obsahující 64 jmen lidí, kteří položili život v době posledního světového válečného konfliktu. Tato pamětní deska byla odhalena v roce 1995 při příležitosti 50. výročí ukončení 2. světové války. V seznamu obětí najdeme řadu významných osobností, které se v době hitlerovské okupace zapojily do protinacistického odboje a výrazným způsobem se zasloužily o naši svobodu a demokracii.

Jednou z nejslavnějších osobností byl genmjr. in mem. Josef Balabán. Narodil se v roce 1894 v Oboře u Dobříše, odkud se rodina přestěhovala do vsi Sestrouň u Sedlčan. V Sedlčanech získal Josef Balabán základní vzdělání a pak se zde vyučil v Kašparově továrně. Po vypuknutí 1. světové války roku 1914 se jeho životní osudy již snoubí s vojenskou dráhou. Vyznamenal se jako československý legionář v protirakouském odboji a též po 15. březnu 1939 se zapojil do protinacistického hnutí odporu budováním ilegální vojenské organizace Obrana národa. Vytvořil společně s podplukovníkem Josefem Mašínem a štábním kapitánem Václavem Morávkem slavnou odbojovou skupinu s názvem Tři králové, která zasazovala hitlerovskému nepříteli tvrdé rány. Podplukovník dělostřelectva Josef Balabán byl v dubnu 1941 v Praze po přestřelce zatčen

Pplk. Josef Balabán, rodák z Obory u Dobříše, žijící poté na Sedlčansku, popraven v době I. stanného práva 3. 10. 1941 v Praze-Ruzyni.

gestapem, odolával i těm nejkrutějším výslechům, nakonec byl v rámci I. stanného práva v době heydrichiády 3. 10. 1941 popraven v Praze-Ruzyni.

Členem ilegální protinacistické odbojové organizace Obrana národa byl rovněž sedlčanský rodák prof. JUDr. PhDr. Bohumil Baxa, bývalý senátor, rektor Masarykovy univerzity v Brně, děkan Právnické fakulty této univerzity. V době heydrichiády byl zatčen a popraven 5. 6. 1942 v Praze-Kobylisích.

V souvislosti s odhalením a zatčením podporovatelů čs. parašutistů v době vzpomínané heydrichiády, rodiny Krzáků z Bernartic, padl do rukou gestapa 4. 6. 1942 také Severin Krzák ml., narozen 12. 6. 1916 v Bernarticích (mladší bratr Rudolfa Krzáka, 1914–2004, příslušníka čs. zahraniční armády na Západě, pozdějšího generála), úředník Hospodářského družstva v Sedlčanech, kde bydlel v podnájmu od 1. 11. 1939 u krejčího A. Lišmana v Církvičské ulici čp. 390. Podobně jako jeho rodiče, sourozenci a další příbuzní, byl i on obviněn z podporování čs. parašutistů a z účasti na atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Většina rodinných příslušníků, mimo Severína Krzáka ml., byla popravena ve střelnici ve Spáleném lese u Klatov 2. 7. 1942 v 19.40 hodin. Aby při nelidských výsleších gestapa nepromluvil a neublížil ostatním, rozhodl se Severín Krzák ml. ve vězeňské cele spáchat sebevraždu. Podřezal si žíly. Hitlerovci ho však zachránili, neboť jej považovali za důležitého svědka, který by měl vypovídat. Toho se však nedočkali. Podle jejich záznamů odmítal při vyšetřování spolupracovat a choval se drze... Následoval transport do Malé pevnosti Terezín, 8. 1. 1943 byl odsouzen k trestu smrti a po převezení do koncentračního tábora Mauthausen ho nacisté 26. 1. 1943 v 16.25 popravili střelou pistolí do týla, po dvou předchozích neúspěšných pokusech, když jim selhala zbraň...

Jeho otec Severin Krzák st., matka, dvě sestry a 15 dalších občanů Bernartic bylo popraveno v době heydrichiády ve vojenské střelnici ve Spáleném lese nedaleko Lubů u Klatov.

Z důvodu podporování

Božena Rebcová ze Sedlčan, zatčená s manželem Augustinem 15. 7. 1942 a popravená hitlerovci za poskytování pomoci čs. parašutistům.

čs. parašutistů, kteří uskutečnili atentát na Heydricha, respektive těch, co se skrývali v kostele sv. Cyrila a Metoděje v Praze – Resslově ulici a padli zde hrdinskou smrtí 18. června 1942, byla zatčena řada českých vlastenců. Náleželi mezi ně i manželé Augustin a Božena Rebcovi, rodáci ze Sedlčan. Za války žili v Mělníce, kde před likvidací Sokola Augustin Rebec vykonával funkci náčelníka místní jednoty. I oni byli napojeni na ilegální sokolskou organizaci, která tajně

Sedlčanský rodák Augustin Rebec, zatčen i s manželkou Boženou gestapem 15. 7. 1942 a popraven v koncentračním táboře Mauthausen 24. 10. 1942.

posílala čs. parašutistům potraviny. Když gestapo odhalilo síť spolupracovníků, dostalo se taktéž na stopu manželů Rebcových. Dne 15. července 1942 byli Augustin a Božena zatčeni. Po výsleších v Pečkárně je uvěznili na Pankráci, později v Terezíně, odkud je převezli do koncentračního tábora Mauthausen, kde je 24. října 1942 popravili. Jejich desetiletého syna Miroslava a dvouletou dceru Janu umístili do internačního tábora v Šárce, pak ve Svatobořicích a nakonec v Plané nad Lužnicí. Ti se dočkali konce války.

V boji s nacistickým nepřítelem v době 2. světové války 1939–1945 se vyznamenali rovněž čs. zahraniční vojáci, včetně letců. Jedním z nich byl plk. let. in mem. Jiří Jaromír Macháček, který se narodil v Sedlčanech 28. 2. 1915. V roce 1928 se rodina přestěhovala do Brandýsa nad Labem. Cenné zkušenosti z boje proti hitlerovcům získal po ilegálním odchodu z protektorátu v roce 1939 již během války ve Francii. Po evakuaci z poražené země galského kohouta se stal ve Velké Británii 30. 8. 1940 příslušníkem 310. čs. stíhací peruti RAF (Royal Air Force – Královské britské letectvo) v Duxfordu. Od 17. 8. do 10. 9. 1940 zvládl operačně stíhací výcvik u 6. OTU v Sutton Bridge a byl převelen k 145. britské stíhací peruti, se kterou se zúčastnil řady operací v rámci tzv. Battle of Britain (bitvy o Británii). Zahynul hrdinskou smrtí v letounu Hurricane Mk II při vzdušném souboji s německým nepřítelem 8. 7. 1941. Jiří Jaromír Macháček byl dekorován Čs. válečným křížem 1939, medailí Za chrabrost před nepřítelem a spojeneckým vyznamenáními. Jeho jméno je uvedeno i v Památníku RAF v anglickém Runnymede na panelu č. 30. Macháčkův válečný deník zachycující množství osobních vzpomínek a dojmů z doby 2. světové války se stal jedním ze základních námětových vzorů pro scénář známého českého filmu Tmavomodrý svět režiséra Jana Svěráka z roku 2001. Toto je část textu z Macháčkova nedokončeného deníku: „...stoupáme a se svým Hurricanem letím jako číslo 2 v posledním roji. Mám tudíž za úkol hlídat prostor vzadu a chránit tak celou peruť od eventuálního napadení nepřátelskými stíhači zezadu. Jsme asi ve výši 17 000 stop (cca 5 600 m) a při zatáčce doprava vidím za sebou na pravé straně dva stíny. Jsou to Messerschmitty 109 (německé stíhačky). Reaguji ihned, strhávám svůj letoun doprava dolů...“ Tolik Macháčkův válečný deník.

Sedlčanský rodák Jiří Jaromír Macháček, v době 2. světové války příslušník 145. britské stíhací peruti; zahynul při operačním letu nad Francií, severně od Lill 8. 7. 1941.

Vzpomeňme na odkaz tohoto i dalších hrdinů a uchovávejme jejich památku i pro příští generace.

Josef Velfl

Foto: Hornické muzeum Příbram

F. X. Halaš: básník a kněz s kořeny na Sedlčansku

Tomáš Míka Klein

Sám se o nějakou publicitu příliš nestará. Přesněji řečeno nestará se o ni vůbec. Zřejmě i proto o něm v kraji, ve kterém se narodil, ví jen málokdo. Protože ale je básníkem vzácných kvalit a osobností pozoruhodnou, stojí za to ho aspoň stručně představit.

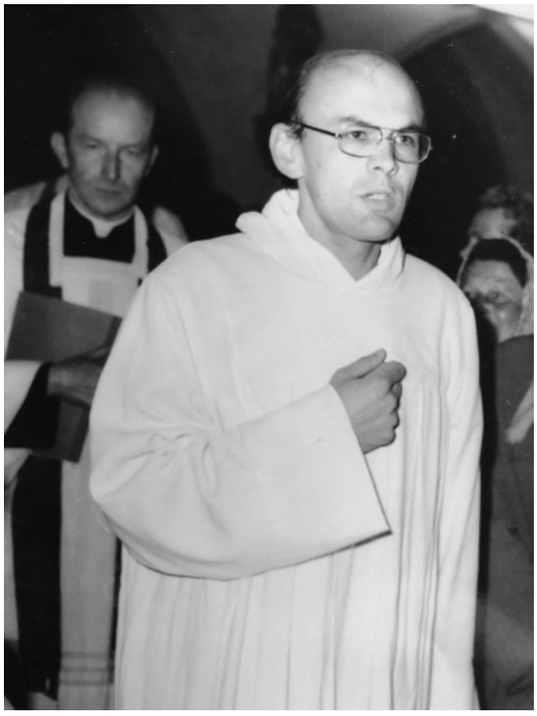

Fotografie z primiční mše

Básník a katolický kněz František Xaver Halaš se narodil 30. října roku 1946 v Sestrouni, ve mlýně na potoce Mastníku. Ve vzpomínkovém pořadu Českého rozhlasu o okolnostech svého narození říká: *„Takže to u potoka... je patrně první zvuk, který jsem slyšel z venku. Pokud to nebyl žebřiňák, tak to bylo tohleto šumění potoka nebo bublání.“* Ze zmiňovaného rozhlasového vzpomínání se dozvídáme i o dalším života běhu básníka. O tom, že celé dětství prožil v Sedlčanech či na Sedlčansku, že jeho rodiče pracovali v zemědělství a stěhovali se po různých nájmech, protože vinou měnové reformy komunistů v roce 1953 přišli o veškeré úspory a na vlastní bydlení pak už nikdy nenašetřili. Že jednou z jejich zastávek byl také Červený Hrádek, ze kterého vzpomíná mimo jiné na psí hřbitov: *„tam měli ty pejskové takový kamínky, takový jako pomníčky se jmény, což vypadalo extravagantně v tehdejších dobách, kdy všichni samozřejmě chtěli mít dělnickej původ a chodit v montérkách“.*

V Sedlčanech vychodil základní školu, pak se v Českých Budějovicích na pivovarnickém učilišti vyučil v oboru sladovník a pokračoval studiem na potravinářsko-technologické průmyslovce v Praze, na „knedlíkárně“, jak sám říká. V roce 1967 nastoupil na vojnu. *„Na tý vojně, což bylo zase zvláštní, protože jsme narukovali do Mladé, tedy do Milovic, kam nás přišli obšancovat po roce vojáci Varšavský smlouvy, takže my jsme se museli naložit na vagony a odstěhovat do Východního vojenského okruhu pod vedením generála Kodaje, což bylo pako jako... strašný. Nám vojnu prodloužili, tam kluci v den výročí vyjeli tankem pro pivo, tak to celý kasárna dostaly prostě o měsíc prodloužený.“*

V roce 1969 vstoupil do kněžského semináře v Litoměřicích. Své rozhodnutí stát se knězem mi při našem rozhovoru vysvětloval příznačně lapidárně takto: *„Nic jinýho mě nenapadlo, nic jinýho se neozvalo. Nic mě nevytáhlo z cesty, kterou člověk jde a nemá chuť z ní vybočovat. Tenkrát v tom šedesátém devátém, když mě pustili z vojny, normalizace začala a co tedy, kam se vrtnout, aby s tím svinstvem měl člověk co nejmíň společnýho.“*

V semináři se Xaver Halaš setkal s velkými postavami katolické církve, Josefem Zvěřinou a Bonaventurou Boušem. *„Bylo výborný, že tam tehdy ještě byl Josef Zvěřina a my jsme ho vyfasovali, tam se tomu ještě říkalo křesťanská archeologie, čili to byly dějiny umění, na což on byl myslím tedy stejně výbornej jako na přednášky z dogmatiky. A to byla jedna z věcí, který mě teda nadchly. A na liturgiku jsme měli pátera Bonaventuru, což bylo*

Pokračování na následující straně

Na faře v Hluboké nad Vltavou. Foto: Lucie Novotná

Mluví-li už i oblázky
a potok zvučí o jaru
co zbývá říci mně?

Taková slova nenajdu
jaká jsou dána skále od věků
Ona také pamatuje více
(Víc než ta stará lípa u Ouklida)
Já si musím slova vyprosit
Vyprostit
Teď o vlažičku prosím
pro budoucí svoje obilí
(ze sbírky Taciturna)

Začátek října
Dlouhé světlo vzepřelo se o sráz
a váhá –
napodobit odlet ještě neumí
Komíhavá voda trav
v mejzce se ztrácí
vlastní žlutí překvapena
ptá se
proč skřivanova úzkostlivá píseň
je tu ještě s ní
(ze sbírky Po dni den)

Na rány
Plátýnka růží na rány země
a na rány duše plátýnka tich
pod režnou modří
za nocí zkrápěnou
chladivou kropenkou kraje
(ze sbírky Po dni den)

Zblízka
Osamělý strom
uprostřed polí zpívá
Zblízka
z Ježíšova podobenství
přilétají ptáci
aby nás ujistili
o věrnosti Páně
Orosila nás
vodou Jordánu
zeleň ještě neustálená

Vítr jen párkrát cinkne
zbytkem nápěvu:
Paškály dubů svítí svými
zrny kadidlovými
(ze sbírky Strašeň)

Vánoční
Králi ohrožený zimou
která čpí
Dítě v hadrnickém doupěti
za poslední vsí

vyslyš nás
(ze sbírky Po dni den)

snad ještě lepší... Potom tyhlety lidi vyhodili samozřejmě brzy, ale ty základy zůstaly.“

Vysvěcen na kněze byl v roce 1974. Svou primiční mši sloužil v Sedlčanech v kostele svatého Martina v roce šestistého výročí dostavby kostela, jak vzpomíná. A první kněžskou štací Xavera Halaše byl Svatý Jan nad Skrýšovem. Pak následovalo stěhování po několika farnostech, přemisťován byl páter Halaš každý druhý rok, celkem se stěhoval šestkrát. *„Což měl být způsob mojí převýchovy. Která se teda ale moc nedařila.“* Po delší čas setrval teprve v Těchonicích u Klatov, pak deset let farářoval na Strašíně a dalších deset let v Hluboké nad Vltavou. Ve Strašíně působil po jiném básníku-knězi Františku Danielu Merthovi. V současnosti žije a jako kněz působí v Libíně u Třeboně.

Xaver Halaš tak většinu svého dosavadního života prožil mimo sedlčanský kraj. Jak ale říká: *„byl to rodnej kraj rodičů, kteří, i když jim tam nepatřilo ani políčko, nějak se tam vraceli a ten kraj mi věnovali.“* Rodiče pocházeli z Březí a z Chválova, tedy z nechvalické farnosti, a právě ten pás země od Cunkovského pohoří přes Chyšky k Nechvalicům zůstal Xaveru Halašovi napořád blízký.

Básnické dílo Xavera Halaše není příliš rozsáhlé, zato je koncentrované, „vydatné“. A je velice těžko dostupné. Buď jeho práce zůstávají celé v rukopise jako sbírka Cesty domovů nebo z nich vyšly ukázky jen časopisecky jako ze sbírek Zlomky a útržky a Zádrhely. Anebo vyšly ve velice malých nákladech jako soukromé tisky, jako tomu bylo u sbírek Kanutí, Po dni den, Strašeň a Pomezí. A o jediný rukopis sbírky Návraty krajiny básník přišel, když nečekaně zemřel editor, v jehož pozůstalosti se už nenašla. Ve větším nákladu vyšla v roce 2002 jen sbírka Taciturna, která shrnuje nejstarší období básníkovy tvorby z let 1967–1972. Autorovi jako kdyby úplně dostačovalo, že verše jednou napsal a že doputují k několika málo přátelům. Jako kdyby pro něj nebylo důležité, zda se dostanou mezi širší okruh čtenářů a už vůbec ne do povědomí širší veřejnosti.

S rodiči, sestrou a neteří v Sedlčanech kolem roku 1973

Pozoruhodné jsou i Halašovy překlady poezie z polštiny, ke kterým si vybírá spirituálně zaměřené autory (a autorku). Knižně vyšly překlady veršů básníka a kněze Jana Twardovského pod názvem Modré brýle, v roce 2020 vyšel rozsáhlý výbor z veršů Anny Kamieńské pod názvem Z jiskry a prachu a letos na podzim se v revue Kontexty objevily překlady básní jiného polského kněze, Janusze Stanisława Pasierba.

A konečně jsou součástí díla Xavera Halaše také dvě práce kunsthistorické. Jednak „pokus o stručnou a neupovídanou průvodcovskou službu po křesťanské ikonografii“ Viditelný obraz neviditelného, jednak svazek Vidět spatřené, soubor interpretací obrazů Michelangela, Tiziana, Tintoretta, Caravaggia a dalších mistrů italské renesance nahlížených soustředěným a senzitivním pohledem básníka-kněze.

V posledně jmenované Halašově práci najdeme v souvislosti s malbami Tintoretta básníkovu větu: „posvátné děje jdou naproti naší pozemskosti, vstupují do ní a ozařují pološero našeho světa“. Parafrází těchto slov bychom medailonek Xavera Halaše mohli zakončit. Přejme si navzájem, aby i nám a naší pozemskosti šly naproti posvátné děje nadcházejících Vánoc a ozařovaly pološero našeho světa. Některým z nás k tomu můžou dopomoci právě verše vybrané pro tuto příležitost z různých sbírek Františka Xavera Halaše, básníka a kněze vzešlého z našeho kraje.

Pokus o bibliografii Františka Xavera Halaše

Vlastní poezie:

Taciturna (výbor z let 1967–1972, vydáno až 2002, Vetus Via, Brno)
Kanutí
Návrat krajiny (jediný rukopis ztracený, naposledy v rukách editora, po jeho smrti ale nedohledán)
Po dni den (bez vročení a bližších údajů, podle slov autora obsahuje verše zhruba z let 1983 až 1988 a vydali klatovští přátelé koncem 80. let 20. století)
Pomezí (2003, graficky upravil a vydal Luboš Drtina, k vydání připravil Miloš Doležal)
Strašeň (2012, soukromý tisk)
Zlomky a útržky (zůstává v rukopise, ukázky vydané v revue Kontexty číslo 4/2022)
Zádrhely (zůstává v rukopise, ukázky vydané v revue Kontexty číslo 4/2022)
Cesty domovů (zůstává v rukopise)

Překlady:

Jan Twardowski: Modré brýle (2001, Votobia)
Anna Kamińska: Z jiskry a prachu (2020, vydali F. X. Halaš a literární kavárna Měsíc ve dne, České Budějovice 2020)
Janusz Stanisław Pasierb (ukázky vydané v revue Kontexty číslo 5/2022)

Kunsthistorické práce:

Viditelný obraz neviditelného (soukromý tisk k Velikonocům LP 2022)
Vidět spatřené (v roce 2022 vydalo Nakladatelství Ondřej Fibich)

Nevydařený dobrý skutek

Jiří Němec

Ilustrace Karel Stibor

V období Vánoc máme tendenci podléhat dobrým skutkům, zvláště když jsme během roku žádný nevykonali. Někdy se může přihodit, že jsme k dobrému skutku donuceni. Nedávné události mi nečekaně jeden můj takový dobrý skutek nechtěně připomněly. Jako stárnoucí důchodce, lapený do koronavirové pasti, jsem měl až zbytečně moc času nad tím vším přemýšlet.

Blížily se Vánoce roku 1991. Jako nově jmenovaný ředitel základní školy jsem právě počítal neutěšený stav školních financí a přemýšlel, jestli přežijeme zimu bez uhlí, kde vezmeme na nové učebnice a kdo zaplatí nové tašky na střechu. ČSFR byla na pokraji rozpadu, stát přenesl odpovědnost za chod škol na obce, které tuto kapitolu dosud nezahrnuly do svých rozpočtů. Na mé nutné požadavky mi starosta obce odpovídal vesměs záporně, na školství žádné peníze od státu nedostali a vybírat mohou zatím jen poplatky ze psů.

Začínal český privatizační „Klondike“, o některé pozemky v areálu školy se začali hlásit jejich restituenti a požadovali, abych jejich požadavky co nejrychleji vyřídil. Heslem doby bylo, že co není zakázáno, je dovoleno, jenže dovoleno bylo i to, co bylo zakázáno. Fenoménem nových poměrů se stával živnostenský list, který živnostenské úřady vydávaly na všechno. Občas mě tížily obavy, že v tomto chaosu nebudu schopen zajistit chod školy a neseženu náhradu za mizející učitele.

Na nedávném srazu spolužáků z fakulty mi kamarádi dávali dobré rady a divili se, že neuvažuji o změně. *„Ty si snad libuješ v chudobě? To ti těch dvacet let žebroty a buzerace nestačilo? Co ještě očekáváš? Zbav se konečně ideálů!“* Většina z nich už soukromě podnikala, včetně některých děvčat. Líčili mi, jak pracují v bankách, akciovkách, agenturách, firmách, či prodávají auta a jak si polepšili. Oponoval jsem možným syndromem náhlého zbohatnutí a sebezničujícím životem přeplacených hollywoodských hvězd, proti čemuž budu v ředitelně imunní. Připadal jsem si tam jak knihkupec Vrána. Útratu pak za mne velkoryse zaplatil prodejce zázračných předražených vysavačů, který bohatl nejrychleji. Téměř stejná situace, jako když ten opilec roztlačující Vránův Velorex mu vnutil „padesátku“. Mě ale ideály nepřešly a za dalších 25 let ve školství jsem měl dost příležitostí vzpomínat na dobré rady kamarádů. Ale vytrval jsem.

Do ticha ředitelny se z vedlejší třídy nesly tóny nacvičované vánoční koledy. Ozvalo se klepání na dveře. *„Dále!“* (Tehdy ještě nebyly školy uzamčené a ředitelna měla kliku z obou stran.) Vstoupila starší paní s velkou taškou a za ní mladý muž s dřevěnými tyčemi v ruce. Bylo mi hned jasné, že dnes vyúčtování starostovi nedodám, za chvíli mám jít ještě učit. Copak to zase bude: nabídka zboží, kouzelník, šermíři, ukázka dravců, levný toaletní papír, trhači strun a telefonních seznamů, brusiči nástrojů, „něco“ dva v jednom či snad obchodníci s deštěm? Paní s taškou přistoupila blíže: *„Pane řediteli, přivezli jsme vám smetáky na úklid.“ Tak dneska žádné nabídce nepodlehnu a vše bude rychle vyřízeno. „Paní, smetáků máme dost a peníze nemáme.“* Paní však bez zaváhání pokračovala: *„Takovéhle mít ale nemůžete. To je naše speciální ruční výroba, podívejte!“* A otevřela tašku se smetáky a kartáči. *„My smetáky opravdu nekoupíme, snad až příště!“ „Kupte si je do zásoby, ty se určitě nezkazí.“*

Ta ženská tu zbytečně zdržuje. Zatím jsem nikoho nevyhodil, ale tady budu muset být nekompromisní. *„Ten smeták je pro uklízečku velký a těžký, pro nás nepoužitelný!“* Zase nic, ani se nehne. Má štěstí, že jsou ty Vánoce a já jsem z dětství poučen babičkou, že se k návštěvě mám chovat slušně. Ona s každým vyšla: Josífkovi s bandaskou nalila polévku, dudákovi dávala 2 Kčs ze svého devadesátikorunového důchodu prvorepublikové živnostnice, šlejfířům svěřila za 5 Kčs nepotřebné nože, aby těm dobrým „nestrhli vostří“ a pro cikány v košatině měla vynesenou slepici, kterou vždy chtěli na polévku. Když děda huboval, tak říkala, že „ty světský jsou taky lidi“. Já jsem se pak přidal k dědovi a namítal, že mně dává na celou pouť jen modrou třikorunu a pro ostatní zbytečně rozhazuje. Když nedávno dorazili do školy novodobí šlejfíři s živnostenským listem, svěřil jsem jim všechny školní řezné nástroje k nabroušení. Druhý den mi pak kuchařky ze školní jídelny vzkázaly, abych jim šel předvést, jak se s těmi noži dají nakrájet nudle. Místo toho jsem šel zkusit do školní dílny, jak budou řezat ty nabroušené pilky – no, neřezaly. Kuchařkám jsem při obědě slíbil, že podobnou chybu příště neudělám, i kdyby měli živnostenský list celý pozlacený.

Paní vyndala jeden smeták z velké tašky a v klidu pokračovala: *„Budete se divit, ale práce s ním není vůbec těžká. On se nemusí tak zvedat, spíše se s ním hrne.“* Viděl jsem, že další řeči jsou zbytečné, vstal ze židle a naznačil odchod. „Tak kolik si jich vezmete?“ To snad ta baba nemyslí vážně? V duchu si ulevuji oblíbenou Heinovou lamentací: *„Neštěstí, toť starší paní, co na krk se ti pověsí. Má času dost a bez pozvání se usadí, a plete si.“* (Heinrich Heine 1797–1856) Profesor Čejka nám na gymnáziu v hodinách němčiny zmiňoval Heinovu genialitu, ale jak mohl Heinrich před dvěma sty lety vědět, co mě dnes potká? Bába sice jehlice na pletení nemá, ale co když vyndá kladívko a hřebík, od toho mlčícího chlapa u dveří si vezme násadu, stluče smeták a začne mi zametat ředitelnu? To by zase byla exhibice, jako s tím dealerem protiskluzných rohožek. Ten na ně skákal s rozběhem na dlaždičkách chodby, aby obhájil jejich astronomickou cenu. Přihlížející žáci se mohli smíchy potrhat.

„Paní, smetáky prostě nechceme a nekoupíme, na shledanou!“ „Tak si kupte aspoň jeden, ať máme na cestu!“ Když jsem zjistil, že ta paní se odtud nehne, rezignoval jsem: *„Já si tedy jeden koupím pro sebe, kolik stojí?“ „My ho prodáváme za 130 korun.“* (V dnešním přepočtu nejméně za 1 300 Kč.) To mě posadilo zpět na židli a začal jsem lapat po vzduchu. Taková drzost! Raději bych si nechal koleno vrtat, ale teď si jej už musím koupit. A ta lamentace doma: *„Drahé krámy domů kupuješ, matce dlužíš za auto a na potřebném šetříš!“* Paní postřehla moji rozladěnost při placení: *„Pane řediteli, určitě s ním budete spokojený. To víte, doba je zlá. Já si nikdy nepomyslela, že si budu muset udělat řidičák, koupit staré auto a jezdit světem. Kartáčovnu nám v privatizaci zrušili a syna – ukázala ke dveřím – mi dnes nikdo nezaměstná. Nechci, aby zůstal někomu na obtíž, tak jsem musela doma zařídit dílnu a děláme tam spolu.“*

Až teď mi došlo, že syn, nehybně stojící u dveří, je postižený. Najednou jsem začal obdivovat statečnost té ženy a ocenil, že nezneužila synovo postižení hned na začátku k nátlaku na city, jak je dnes běžné. Její snahou nebylo rychle zbohatnout, jako u většiny předchozích prodejců, ale zajistit oběma důstojnou budoucnost poctivou prací. Tehdy jsem neměl čas dále přemýšlet nad těžkým životním údělem této dvojice v nové době, a rychle spěchal do začínající hodiny. Z vyučování mě zanedlouho vyrušil hluk motoru. Zahlédl jsem z okna, jak v oblaku dýmu poskakuje otlučené staré embéčko s pelhřimovskou espézetkou od školy. Když úspěšně projelo vraty na ulici, oddechl jsem si. Doma se kupodivu lamentace ženy nekonala, jen suše poznamenala, že se tohoto údernického nástroje ani nedotkne, což vždy dodržela.

Druhý den ráno mě volala má zástupkyně rychle k telefonu, že budu mít hovor z ministerstva školství. Referent mi oznámil, že při rozpuštění finanční zálohy připadne na naši školu 45 tisíc Kčs (dnes půl milionu Kč), pokud předložíme fakturu do konce roku. Odpověděl jsem, že s tím nebudu mít nejmenší problém. Tehdy byl ještě systém: písemná objednávka, potvrzení objednávky, dodání zboží a faktura poštou. Úředník sice zapochybo-

Pokračování na následující straně

val nad snadností provedení, ale připravenému štěstí přeje. Nebudu se s nikým muset dohadovat a provedu dávno utajovaný záměr – stolní kopírka Minolta přesně v této ceně. Prospekt jsem měl přichystaný ve stolku a čekal jen na příležitost. Ta právě nastala. Stačil jeden telefonát a za dva dny stála před školou moderní dodávka namísto „udýchané“ dvanáctsettrojky či starého embéčka. Tak to už jsme konečně jednou nohou v Evropě! Mladý muž příjemného vzhledu s lehce nedbalou elegancí vynesl kopírku do ředitelny, přidal papíry a náhradní toner, předvedl přístroj, předal fakturu a zeptal se na cestu k další škole. Od ostatních dealerů se velmi odlišoval, byl málomluvný, až zasněně plachý. V duchu jsem si pomyslel, jak by mi asi vnutil nepotřebný smeták a politoval jej, že až se trh s kopírkami nasytí, tak on se těžko uživí. To kdyby ta paní se smetáky prodávala kopírky, tak si ji koupí i ředitel tiskárny či bača v salaši bez proudu. Tenhle si bude brzy muset hledat jiné zaměstnání. Podíval jsem se ze zvědavosti na fakturu – ing. Petr Kellner Teplice. Hm, neznám.

Škola byla den před Štědrým večerem již opuštěná, a tak jsem mohl nahlas projevit své nadšení z vánočního dárku. Přistoupil jsem ke skříni páchnoucí lihem, zabouchal na ni a oslovil v ní uložený lihový cyklostyl Ormig: *„Tak tady jsi skončil, starý brachu! Nasmrděl ses tu za ta léta dost!“* Otevřel jsem skříň a vynesl starý cyklostyl s klikou, kopírovacími blánami a lahví lihu do kabinetu. To bylo po vánočních prázdninách radosti, když jsem sboru Minoltu předvedl. Jen starosta obce radost neměl, ale brzy poslal sekretářku do ředitelny na ofocení důležitých protokolů a katastrálních výpisů. Vzkázal mi, že on si ji také koupí, ale zatím na ni nemá finance.

Kopírovací technika byla před listopadem 1989 přísně střežená, kontrolovaná a záměrně zastaralá. Ilegální tiskoviny velmi znepokojovaly tehdejší mocipány. Asi tomu dnes málokdo uvěří, že klika od cyklostylu musela být skladována odděleně, pokud možno v trezoru. Což kdyby se nějaký literát vloupal do ředitelny? Velmi rychle se tento stav změnil a za dva, tři roky byla malá stolní kopírka pro potřeby školy nevyhovující. Již v době nákupu byla udýchaná Minolta se svými šesti kopiemi za minutu zaostalá. Stačilo ji převézt z německých skladů přes hranice a její nulová hodnota raketově stoupla. Tak drahý inventární předmět však nešlo odepsat v krátké době, takže kopírka putovala do kabinetu jako její předchůdce cyklostyl Ormig. To už ale Petru Kellnerovi mohlo být jedno. Privatizační fondy nepotřebovaly gestikulujícího dealera a on, jako ekonom, byl jeden z prvních, který pochopil, že majetek našich předků se rozdává zadarmo a s důvěrou v jeho řádné spravování. První privatizační fond s jistotou desetinásobku zaujal přes milion diků (pro mladé – držitelů investičních kuponů) a odstartoval zakládajícímu majiteli cestu k výšinám. Bohužel i k těm aljašským.

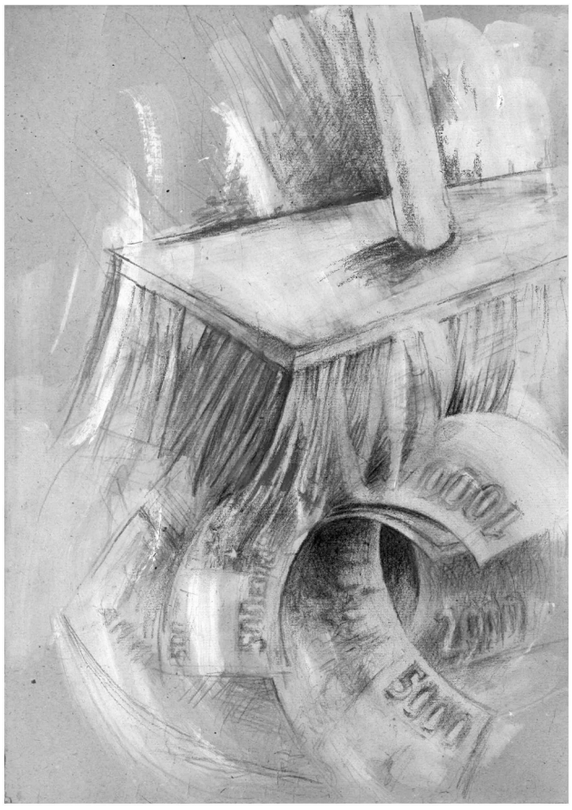

Dne 27.3. 2021 zahynul na Aljašce v horách nejbohatší český multimiliardář ing. Petr Kellner. Pravděpodobně by havárii vrtulníku přežil, kdyby pomoc přišla včas. Krutý aljašský mráz urychlil jeho smrt. Neuvěřitelné dosavadní štěstí jej zcela opustilo. Bylo to v době, kdy vrcholila příprava sportovců na odložené olympijské hry v Tokiu. Své dceři přál olympijský úspěch v parkuru, a již r. 2018 jí zakoupil nejdražšího koně na světě za čtvrt miliardy korun. Musel přeplatit o 50 milionů tehdejšího nejbohatšího muže planety Billa Gatese, který úspěšnou klisnu chtěl zakoupit. Olympiáda však byla kvůli koronaviru o rok odložena a koně rychle stárnou. Čtrnáctiletá klisna měla nejlepší léta za sebou. Dcera Anna, ani celé národní družstvo neuspěly. Nákup klisny byl zřejmě nejhorší investicí Petra Kellnera.

Jelikož ta paní se smetáky a pan Kellner tvoří v mé mysli pomyslnou uspořádanou dvojici, připadlo mi, že investice do starého auta a do domácí dílny byla úspěšnější, společensky prospěšnější, a hlavně „za své“. Uzavřel jsem tuto kapitolu s tím, že už těžko může mít další dějství. To však zanedlouho následovalo.

Prezident republiky udělil in memoriam Petru Kellnerovi nejvyšší státní vyznamenání – Řád bílého lva. To jsem úplně nepochopil. Myslím, že pan Kellner až tak šlechetným nebyl. Představuji si, že tento řád mají obdržet ti, kteří se celým svým životním osudem zasloužili o stát. Dosud na něj marně „čekají“ významní váleční hrdinové, například generál Karel Mareš-Toman, první velitel 311. bombardovací perutě v Británii. Aktivity Petra Kellnera ve zdravotnictví, školství a dodávkách roušek lze ocenit, avšak finančně byly srovnatelné s nákupem předraženého koně.

Skuteční čeští mecenáši rozdávali ze svého. Velikého jmění nabyli svojí genialitou a mimořádným nadáním. Investovali do lidstvu prospěšných staveb, železnic, mostů, ústavů a škol (např. Josef Hlávka, Vojtěch Lanna, František Křižík a další). Mysleli též na blaho národa, nikoliv jen na sebe. Jak toto lze srovnat s rozmařilostí dnešních kupónových miliardářů kupujících tryskáče, zahraniční fotbalové kluby a nejdražší nesmyslnosti, budující neuvěřitelné rezidence a provokující svojí nenasytností.

Moje sestřenice, žijící po provdání ve Švédsku a užívající si výhod vyspělé společnosti, také nepochopila českou privatizaci. Při svých návštěvách rodné země prohlašovala: *„Vy Češi jste zkazili kapitalismus! Evropu jste naučili beztrestně tunelovat cizí majetek a legalizovali to omluvou, že ti zloději pouze neúspěšně hospodařili. Teď už nemohu svěřit peníze ani do lucemburské banky!“* Přemýšlel jsem pak, jak já, vytunelovaný dik z Mostecké uhelné společnosti, mohl zabránit úpadku světového kapitalismu.

Když 7. března roku 2022 přebírala Anna Kellnerová z rukou prezidenta otcovo vyznamenání, uvědomil jsem si, že ty nejvzácnější dary nejsou za peníze. Nepochybně by raději získala olympijskou medaili a udělala radost otci za jeho snahu a starostlivost. Je ještě mladá, takže na další olympiádě dostane novou šanci úspěšně reprezentovat svou vlast. Obrovské zděděné jmění jí však nepomůže, musí sportu obětovat své srdce a úsilí.

Můj vánoční příběh či spíše setkání se dvěma tak odlišnými lidmi by byl u konce, kdyby neexistoval jeho očitý němý svědek. Smeták v garáži mi stále upomíná, že se mi to nezdálo. Dnes nelituji, že jsem provedl tuto úspěšnou investici a věřím, že dobře investovala i ta paní do smetáků, velmi bych jí to přál. Mezi současnými smetáky je ten její výrobek stále „mercedesem“. Kdybych jej lépe „servisoval a garážoval“, byl by jako nový. Mám k němu stále vřelejší vztah a oceňuji, že mete opravdu údernicky, nenechává šmouhy a nepráší. Navíc mě hřeje vědomí, že jsem tehdy vykonal dobrý skutek.

Jak se tak chválím, odkudsi slyším hlas mé milované babičky Lojzičky: *„Jiříku, s tím Heinem, to ste voba nepřišli na nic chytrýho. Tys měl přece říct – pojďte dál a posaďte se, paní! To by ti snad huba neupadla? Úplně jsi zapomněl na slušný vychování. Dyť se s těma smetákama trmácela k tobě z bůhvíjaký dálky, snad až vod Pejřimova. A stejně sis ho koupil jenom proto, aby rychle odešla a dala ti pokoj! No nemám pravdu?“*

Spisovatel, který naučil český národ číst – Prokop Chocholoušek

Jana Arcimovičová

Vlastenec, novinář, spisovatel a revolucionář Prokop Chocholoušek (1819–1864) byl bezesporu velmi talentovaný. Jeho historické povídky a romány, které ve 40.– 60. letech 19. století vycházely v časopisech nebo i samostatně, tehdejší čtenáři přímo hltali. Chocholoušek byl ve své době proslulý. V roce 1848 se zapojil do revoluce, potom byl dvakrát vězněn, internován, sledován, pronásledován, často neměl prostředky na obživu. Když ve svých 45 letech zemřel, přinesly o tom Národní listy na první straně ve velkém černém rámečku zprávu, v níž byl nazván „proslulý romanopisec český“.

Dětství a mládí v Sedlci

Prokop Chocholoušek se narodil 18. února 1819 v Sedlci, kde byl jeho otec ševcem. Již od mládí byl nadaný, a tak, když mu bylo 12 let, jej dali rodiče studovat na gymnázium do Prahy.

V době Prokopova dětství jezdil do blízkých Měšetic za strýcem Karel Hynek Mácha. Vzpomínku na to, že se ti dva setkali, nám zanechal kněz, spisovatel a národní buditel Antonín Norbert Vlasák, jehož rodiče bydleli v té době v Prčici: *„V těch létech byl na panství prčickém v Malkovicích lesníkem František Ništěra, známý jako milovník staročeských dějin, památek i pověstí a bedlivý čtenář kroniky Hájkovy... O prázdninách navštěvovali studující z celého okolí rádi kolegu Ništěru v Malkovicích, někteří, aby se bavili střelbou veverek, jiní, aby poslouchali povídky starého lesníka. Někdy se nás sešlo až osm, mezi nimi kromě věhlasného pěvce Máje také znamenitý spisovatel Jakub Malý a mladší Chocholoušek ze Sedlce.“* (Hlasy od Blaníka, 1900).

Můžeme se jen domnívat, jaký vliv zanechala tato setkání na mladičkém Prokopovi (v době, kdy Karel Hynek Mácha zemřel, bylo Chocholouškovi 17 let). Je ale možné, že právě tenkrát se zrodilo jeho rozhodnutí stát se spisovatelem a psát o českých a slovanských dějinách a povzbuzovat tak národní uvědomění.

Cesty a studium

V roce 1837 se Prokop Chocholoušek (pravděpodobně pod vlivem Karla Hynka Máchy) vydal pěšky do severní Itálie, kde zřejmě na univerzitě v Padově studoval lékařství. Studia ovšem nedokončil a pokračoval ve svých cestách do Bosny, Černé Hory a Dalmácie, kde načerpal inspiraci pro své pozdější povídky. O tomto jeho putování nejsou žádné zprávy s výjimkou tří jeho později publikovaných cestopisných črt (Obrazy cestopisné lombardsko-benátské – Verona, Vicenza a Padova, Vlastimil 1842).

Chocholoušek popisuje studium v Padově takto: *„Od osmé jsem poslouchal učení profesora až do deváté, pak jsem šel naproti do kavárny, a sice do oné pověstné nádherné kavárny Pedrocchiho, kde již i profesor, který o desáté přednášeti měl, sedával. V deset hodin se opět šlo do školy, po jedenácté roztrousilo se znova všecko po rozličných místech, a sice nejvíce zas po kavárnách, kde se držela siesta až do druhé hodiny, načež kavírna své majitele univerzitě až do třetí hodiny postoupila. Po třetí končí se akademický den a brány univerzity zavřou se.“*

Literární začátky

Chocholoušek se vrátil z cest plný dojmů a byl odhodlán stát se profesionálním spisovatelem. Zřejmě kvůli rodině se ještě pokusil pokračovat ve studiu lékařství v Praze, ale brzy se soustředil jen na psaní. V té době český národ začínal číst v češtině a byl hlad po původních povídkách a románech.

Svou první povídku Vanda zveřejnil Chocholoušek, který se ve společnosti netajil svým záměrem stát se druhým Walterem Scottem, v roce 1841 v časopise Vlastimil. Tato povídka byla podle Josefa Baráka „uvítána jako plod nadějný, jenže vynikal slohem, vynalézavostí situací i novelistickou obratností.“

Brzy na to začal spisovatel pracovat na svém třídílném románu Templáři v Čechách (1843), i když nebylo jednoduché sehnat k němu historické podklady. Navíc se rozhodl, že tento román vydá sám, a to tehdy znamenalo, že musel cestovat po městech i po venkově a získávat a přesvědčovat předplatitele. Ovšem zaneprazdňovaly jej hmotné starosti, které jej také zdržovaly od psaní. Důležité ale bylo, že se mu podařilo román vydat. A dílo Templáři v Čechách se okamžitě stalo velmi populární.

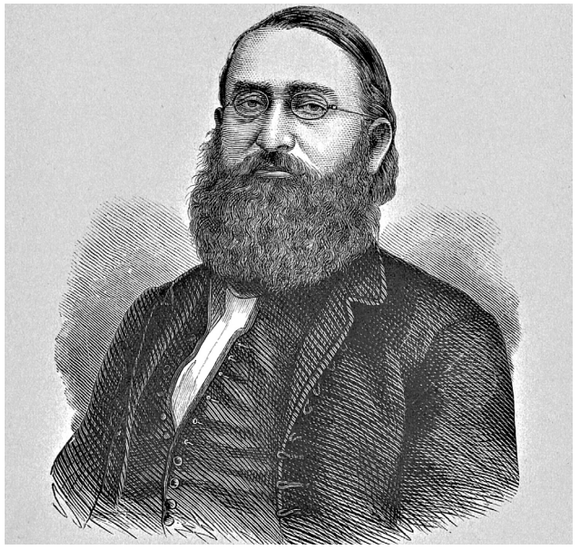

Podlomení důvěry

Bohužel se ale ukázalo, že Chocholoušek nemůže zaplatit celou cenu za papír a tisk Templářů, a tak mu tiskař část nákladu zadržel a nechtěl mu ho dávat ani postupně po zaplacení jednotlivých splátek. To byl samozřejmě obrovský problém, protože předplatitelé na tyto výtisky čekali. Chocholoušek se proto snažil psát novely a povídky pro časopisy, jenže malý honorář, který za ně dostal, ho zdaleka nemohl uživit, natož aby mu pomohl vyplatit zadržené výtisky.

Rozhodl se tedy, že vydá humorné Kocourkovské noviny. Když již měl připraveny první dva svazky, vyšla v České včele 30. září 1845 „Výstraha“ podepsaná Karlem Havlíčkem Borovským, který pod dojmem toho, že tiskař zadržel část nákladu Templářů, varoval Čechy, aby si Kocourkovské noviny nepředpláceli, protože je nikdy nedostanou: *„...radím těmito řádky všem milovníkům literatury, aby svých peněz dobře opatřili.“*

Jinými slovy tak označil Chocholouška za podvodníka. To byla pro mladého spisovatele velká rána, ale Kocourkov byl přesto rok na to publikován. Vyšlo celkem 8 sešitů, vydávání přerušil až rok 1848.

Prokopova rodina

Když bylo Prokopovi 14 let, zemřel jeho otec a pro jeho matku nebylo jednoduché rodinu uživit. Situace se zlepšila, když se znovu provdala za vdovce Mrázka. Manželé pronajali své pozemky v Sedlci a přestěhovali se do Prahy. Byli na tom lépe, a tak mohla matka Prokopa podporovat a snad za něj i občas zaplatit dluhy.

V roce 1847 se Prokop Chocholoušek oženil s Barborou Uyssovou, kterou familiárně oslovoval Bábinka. Novomanželé neměli vlastní byt, a tak každý bydlel u svých rodičů. V listopadu 1847 se jim narodil syn Otakar.

Ale jejich štěstí netrvalo dlouho. Obě dcery, které se jim narodily, v roce 1849 Olga a v roce 1851 Zdeňka, zemřely. Brzy je následovala i Chocholouškova manželka. Zarmoucený Prokop se sám nedokázal postarat o syna Otakara, a tak o něj později střídavě pečovali rodiče Bábinky a jeho bratr Tomáš, který byl ředitelem Ústavu hluchoněmých ve Lvově. Nejmladší Prokopův bratr Emanuel byl inženýrem u drah v Plzni.

Vyšetřování a vězení

V roce 1848 byl do víru událostí stržen i Prokop Chocholoušek, který měl silné vlastenecké cítění. Vydal a podepsal prohlášení Vigilate, vigilate – Bděte, bděte: *„Národe český, národe slovanský, probuď se ze sna, doba činů nastává! ...Národe český! Hněvem se rozjitřiti musí duše tvá, že tak hanebně s tebou se nakládati chce!“*

Byl také členem českého ozbrojeného sboru Svornost. Převahu v tomto hnutí získali radikální studenti, kteří se 12. června 1848 podíleli na vyvolání svatodušních bouří. Již o dva dny později začalo rozsáhlé zatýkání všech členů Svornosti. Také Chocholoušek byl vzat do vazby, ale nic mu nebylo dokázáno, a tak byl po šesti týdnech propuštěn.

Poté začal pracovat v německém deníku Constitutionelle Allgemeine Zeitung aus Böhmen, kde hájil slovanské zájmy, a následně ve Večerním listu, kde zůstal až do roku 1851, kdy toto periodikum zaniklo. Ve stejném roce byl Chocholoušek znovu zatčen a strávil další tři měsíce ve vyšetřovací vazbě. Vyšetřování dospělo k závěru, že je nevinný, ale po jeho návratu se hodně věcí změnilo – politický ruch byl utlumen.

Spisovatel poté strávil následující dva roky v Sedlci, kde pracoval se svým otčímem v hospodářství, a dalších pět let v Haliči na statku svého bratra. Nebylo mu dovoleno, aby se vrátil do Prahy.

Pokračování na následující straně

Internace v Sedlci

Prokop Chocholoušek směl z Haliče odjet natrvalo do Čech až po pěti letech v roce 1859, ale jeho nadšení rychle pohaslo, když mu bylo v Praze oznámeno, že je internován do svého rodiště Sedlce. Do Prahy mohl jezdit jen s povolením úřadů. Klec se sice na chvíli otevřela, ale jen proto, aby jej zavřeli do jiné. Byl zklamaný, nešťastný, bez syna, který zůstal v Praze a kterého by beztoho neuživil, protože neměl žádné příjmy. Byly to těžké časy, jak napsal Jan Neruda: *„...bez domova v domově svém... jak ponechán beze všech prostředků, zbaven všech pomůcek zůstaven byl milosti lidské, jehož život byl milostí celému národu.“*

Chocholoušek bydlel v Sedlci u své tety Bartoňové a později v hostinci, někdy ale neměl kde hlavu složit. Podle vyprávění pamětníků se zdá, že se nad ním občas slitovali i četníci a nechali ho přespat u sebe na služebně.

Často ho také k sobě zvali duchovní z okolí a dali mu najíst. Byl vítaným hostem na farách v Nadějkově, Sedlci, Petrovicích, Chyškách, Nechvalicích, Počepicích, Jistebnici, ale i jinde. Chocholoušek zřejmě rád popíjel pivo a poté, co se dobře napil, často až do rána psal.

Zdá se, že byl zadobře i s některými úředníky, kteří měli vlastenecké cítění. 12. července 1859 napsal ze Sedlce dopis svému bratru Emanuelovi: *„Zatím musím se každodenně o 8. hodině ranní hlásiti u okresního, kde čtu noviny; mám-li však chuť k práci, odložím to až na poledne, a je také dobře. Mohu užívati bohaté knihovny okresního, v níž jsou spisy české a německé a píšu pokračování Privitana...“*

V těžkých chvílích mu také pomohl nakladatel Kober, který mu předem vyplatil honorář za knihu Jih.

Veselá kopa

V týdeníku Tábor (1879) je uvedena následující vzpomínka na Chocholouška: *„Když se hosté jídlem a pitím poněkud rozjařili, vykradl se tiše Prokop s některým z hostí ze sálu a vbrzku vstoupil také v sál komicky za kočovného písničkáře přestrojen, balíky písniček a svitky „moritátů“ a obrazů pod páždí nesa a rozvěsiv písně a obrazy po zdech, začal hlasem zvučným opěvati události a příhody nové i staré, vplítaje v ně mistrně hojné vtipy a narážky politické jemným sarkasmem opepřené k velikému zármutku přítomných pánů komissarů. Jindy opět přihnal se přestrojen za cestujícího kramáře, jednu nohavici maje na botě zdviženou a spodky hojně záplatami schválně přišitými rozedrané, velký ranec se zbožím na zádech nesa, řečí Merkuriovou zboží své ku koupi nabízel, qualitu jeho nad míru vychvaloval, a hůře, než žid smlouval, že hosté vtipem a humorem jeho přemoženi v hlasitý smích a plesání se dali. Načež zavalilo se obyčejné vědárko do sálu a pilo se na zdar vlasti a Chocholouška.“*

Uvolnění přišlo pozdě

V roce 1861 se směl Prokop Chocholoušek konečně vrátit do Prahy. Začal pracovat v redakci Času a později Hlasu, kde zůstal až do své smrti. Napjatá atmosféra panující v době Bachova absolutismu se sice uvolnila, ale dlouho omezovaný a pronásledovaný Chocholoušek už měl podlomené zdraví. Když v Praze navštívil Kobra kvůli vydání svého díla Jih, byl tento vydavatel zaskočen: *„Můj ty bože, kterak vyhlížel! Zalekl jsme se té postavy téměř zlomené, v šatě chudobném – podobal se starci a přec byl teprve čtyřicátník!“*

V roce 1864 byl již Chocholoušek vážně nemocen a doktor Podlipný, který jej léčil, mu doporučil, aby odjel na venkov.

A spisovatel si vzpomněl na šťastné chvíle, které strávil na faře v Nadějkově v době, kdy byl internován v Sedlci, a napsal svému příteli faráři Antonínu Čechoslavu Fikarovi: *„I vznikly ve mně upomínky na doby minulé, kdy, ač v okolnostech trapných, ve středu vašem tam na horách, odkud nevidět neblahé údolí sedlecké, zažil jsem důkazů přátelství nejněžnějšího. A tato upomínka mne přivedla k rozhodnutí, obrátiti poutnickou svou hůl tam, kde nebe se klene nad krajinou od Chyšek až k Jistebnici, a v jejímžto středu mezi nevelkými pahorky, jimiž se potok s jistou známou tůní vine, leží idylický Nadějkov.“*

Konec v Nadějkově

Chocholoušek dorazil do Nadějkova začátkem června 1864, ale přes nejlepší péči, kterou se mu na faře snažili zajistit, se jeho zdravotní stav zhoršoval. Farář Fikar, který si uvědomoval vážnost situace, napsal do redakce Hlasu, ať nemocného navštíví. Druhého července přijel do Nadějkova Chocholouškův kolega a přítel z Hlasu Jan Neruda s jeho synem Otakarem. Nemocný měl radost, že je vidí, snažil se žertovat a dělal si plány do budoucna, byl ale výrazně oteklý a nezdálo se, že by prognóza byla příliš růžová.

Prokop Chocholoušek zemřel v Nadějkově 5. července 1864, dva dny po odjezdu svého syna Otakara a přítele Jana Nerudy. Bylo mu 45 let. Diagnóza byla vodnatelnost, v dnešní terminologii nejspíš selhání srdce a možná i dalších orgánů. Spisovatel byl 7. července 1864 pochován na hřbitově v Nadějkově.

Chocholouškovo dílo

Prokop Chocholoušek, který byl někdy nazýván českým Walterem Scottem, volil pro své práce témata z českých a slovanských dějin, důraz kladl na svobodu a lásku k národu a vlasti. Dva z jeho historických románů se odehrávají v našem okolí: Pan Šimon z Vrchotic na Sedlecku a Hrad na Voticku.

Chocholoušek publikoval v různých časopisech, jako např. Vlastimil, Květy, Poutník, Vesna, Lumír, Rodinná kronika. Vydával i knižně.

Za svůj poměrně krátký život napsal Chocholoušek řadu povídek a románů, které byly ve své době velmi oblíbené: Doganeska, Černohorci, Travič, Dcera Otakarova, Palcéřík, Pan Šimon z Vrchotic, Hajduci, Drak Notjajský, Ilia, Kdy se může s paní mluviti, Překvapení, Jiřina, Kocourkov, Křižáci, Agapia, Harambaša, Zahynutí Suly, Poslední král bosenský, Krvina, Soběslav, Námluvy Oldřichovy, Dvůr krále Václava, Přivitan, kmet staropražský, Dvě královny, Cola di Rienzi, Hrad. Žena černohorská, Dimitri, Vězeň, Pane Pešku, víš co nového, Všeobecné rukojemství a Jih, do kterého zahrnul některé již dříve vydané povídky.

Některá jeho díla byla přeložena do polštiny, ruštiny, ukrajinštiny, srbštiny, bulharštiny, slovenštiny, němčiny.

* * *

Prokopa Chocholouška dnes zná málokdo, ale v české literatuře má své nezastupitelné místo. Ve své době dokázal roznítit city a zapálit srdce mnoha českých vlastenců a inspirovat k tvorbě další spisovatele. Prokop Chocholoušek je jako jeden ze základních kamenů stavby. Kámen, na nějž mohly být položeny další, které ho časem úplně zakryly. O tom kameni již vlastně ani nevíme, ale bez něj by se celá budova zřítila.

V polovině 19. století bylo k dispozici jen velmi málo původních českých děl, český historický román byl v plenkách a v té době „Chocholoušek a Tyl naučili náš národ čísti“ (Beseda 1866). I když měl tento spisovatel pohnutý osud, tvořil a psal téměř až do poslední chvíle.

Střípky

Prokop Chocholoušek se zřejmě 5. prosince 1852 zdržoval v Sedlčanech, protože odtud napsal dopis svému synovi Otakárkovi.

O Vánocích v roce 1859 získal povolení, že může na 15 dnů odjet do Prahy studovat historické podklady ke svým románům. V Praze na něj čekali u všech dostavníků tajní, ale on nepřijížděl. Pak se ukázalo, že na Vánoce zůstal u františkánů ve Voticích.

Chocholoušek se v Sedlci často stravoval v hostinci u Sekytů a svůj dluh nesplácel. Přestože byl hospodský vstřícný, jeho trpělivost přetekla a spisovatele zažaloval. Ke 2. soudnímu stání se ale Prokop nedostavil. Zdůvodnil to takto: „Jest zajisté p. odpůrci známo, že jsem silně krátkozraký a že vůbec zrak můj jest kalný. Číslice 5 podobá se číslici 8 obzvláště tenkrát, když písmo není docela zřetelné a protož se stalo, že jsem obdržev výměr naduvedený místo „15. března 1864“ četl „18. března 1864“ následkem toho den 18. března si zaznamenal a též na paměti držel...“

Jan Neruda popsal svou návštěvu u Prokopa Chocholouška v Nadějkově ve fejetonu Návštěvou u dokonávajícího (Hlas 1864).

24. srpna 1879 byl na hřbitově v Nadějkově slavnostně odhalen pomník Prokopa Chocholouška, na který byla uspořádána sbírka. Této slavnosti se podle dobové zprávy zúčastnily tisíce lidí, mezi nimi např. i zpěvácké spolky ze Sedlčan, Votic a Sedlce, studenti ze Sedlčan a Sedlce, rolníci ze Sestrouně, hasičské sbory z Petrovic, Počepic a Sedlce. Hlavní proslov přednesl spisovatel Josef Barák.

7.–9. října 1893 se konala v Sedlci hospodářská výstava, kde byla i expozice věnovaná Prokopu Chocholouškovi: jeho díla, dopisy, studie o něm, dále brýle, tobolka a Prokopův vlas.

Jméno Prokopa Chocholouška se po jeho smrti stalo symbolem svobody, vlastenectví a češství. V Táboře a v Praze po něm pojmenovali ulici, Sukovo náměstí v Sedlčanech neslo až do 2. světové války název Chocholouškovo, v Nadějkově je náměstí Prokopa Chocholouška a na počest faráře Antonína Čechoslava Fikara, který poskytl Chocholouškovi zázemí v době nejtěžší, také Fikarova ulice.

Tátův obraz

Gabriela Falcová

Máš být anděl, mami,
kamsi do nebes poslala jsem vzkaz.
Neslyšela jsem žádný tichý známý hlas,
neviděla jsem kouř tvých cigaret,
přemýšlela jsem, kolik je to let.
Mícháš ty zažloutlé kanastové karty,
piješ svou kávu a kouříš Sparty.
Možná, že jen tak pozoruješ
nebo si znovu na osud hraješ.
A tak svádím své prohry a vzpoury na tebe,
a ty mne zase chráníš,
doufám, doufám do nebe.

Spím v domě, kde jsem se narodila, v domě, ve kterém jsem nikdy nechtěla zůstat a měla jsem pocit, že je tu těsno, že je to pro mne malé. Jsem tu sama, táta odjel na víkend a já hlídám dům a tetu. Nemocnou a invalidní, kterou on má celý život na svých bedrech jako velké břemeno. Nikdo tu tíhu nevidí, každý chápavě pokývá hlavou, ale jen on sám ví, jak velký kámen nese a táhne ho skvěle a neptá se proč. Velcí muži dokáží unést svůj osud. Mám se od koho učit, a i když spolu občas nesouhlasíme, chápeme se.

Mám otevřené dveře do kuchyně, je hodina po půlnoci a měsíční světlo dopadá šikmo podél okna na stěnu, kde visí tajuplný obraz. Je to dárek od jednoho známého malíře. Moc se mi líbí a netuším proč. Má cosi, co nevidí každý, má hloubku a lze do něj vstoupit. Mne pouští dál. Na zadní stranu plátna táta napsal moje jméno. *„Podepíšu ti ten obraz, ať je jednou jasno, čí je“,* řekl a nechtěl slyšet nic, žádnou odpověď, žádný souhlas. Nic. Doufám, že to jednou bude za strašně dlouho, protože ten velký muž teď konečně žije šťastný život a zaslouží si to, sakra si to štěstí zaslouží.

Nemůžu spát, sleduji ten paprsek měsíčního světla, který osvětluje olejovou malbu, anděla nad Jeruzalémem a cestu, po které přichází tři králové. Modrá a bílá barva je podtržena stříbřitou malbou, či je to odraz měsíčního svitu? Ale ta hloubka, kterou všude hledám, ten prostor, který musím mít, ten tam cítím. Andělské rozpětí, které chrání svými křídly nás všechny, které uklidňuje a dává naději, chlácholí, zahřívá, je plné pochopení, nesoudí, nementoruje, nepoučuje, nepodbízí se, pouze objímá svou podstatou. To plátno mne uklidňuje, ten starý rám mu dává punc dávných časů, které se přelévají sem a tam a propojují minulost s budoucností modrošedých mraků, které jsou možná podkladovou malbou, možná záměrem, možná je to jen namíchaná paleta všech barev minulých i budoucích.

Je mi tu dobře. Najednou mi ten dům není malý, najednou bych zase chtěla být malá copatá holka s růžovými mašličkami v černých vlasech s obrovskou fantazií a s pocitem, že můžu všechno, co si jen budu přát, že svět je bezpečné a nádherné místo plné hodných a přejících lidí. Často zapomínáme, že jsme byli dětmi a vzpomínáme pouze s nostalgií na krásný čas, který si více či méně idealizujeme. Probudila jsem se, podívala se v koupelně do zrcadla a je to jasné. Zázraky se nedějí. Možná ano, když na ně dokážeme věřit, když se zrcadlí v obyčejných věcech, když je stále ještě dokážeme najít pod slupkou všedních dní, starostí a povinností. Vlasy jsou rozcuchané, culíky mi máma neučesala a deset let mi opravdu není. Usmála jsem se na sebe nebo sobě. Umím stále snít, a to je ten zázrak, to je to, co mi dává naději, že každý příběh má někde své pokračování a pokud se nám ztratí, někdo jej najde, sebere a bude ho vyprávět dál.

To je ta spojnice, ta čára z obrazu, koktejl barev i pocitů, které se z plátna přenesly kamsi do vesmíru, ta pavučina, která se občas v životě zpřetrhá a my se ji snažíme zalátat, obnovit, spravit, zalepit pocitem zodpovědnosti za všechny kolem, ale přitom zapomínáme na to, co jsme si v dětství tak urputně přáli, po čem jsme toužili, jak čisté a průzračné to všechno tenkrát bylo. A tak nás ta pavučina pohlcuje víc a víc do své sítě, že si vůbec nevšimneme, jak moc si nás všechny ty věci, domy, auta a majetky, které se najednou stávají důležitější než vlastní sny, omotaly a my se

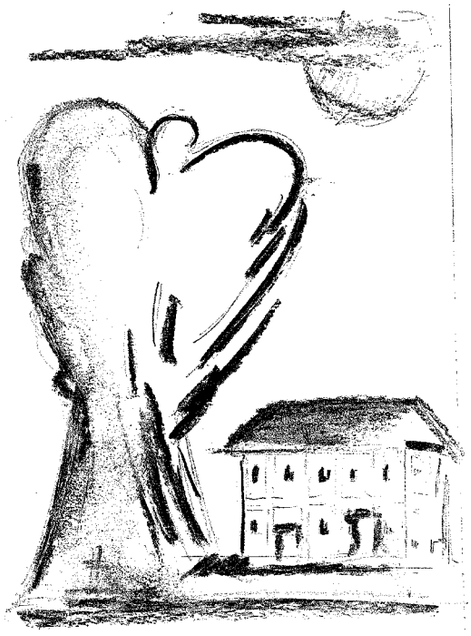

necháme vláčet cizí pavučinou, do které jsme se vlastní vinou nechali chytit. Možná se nám ještě podaří najít v tom chuchvalci pocitů ukrytý konec pavučiny a ona nás na chvíli pustí ke všem těm příběhům a zážitkům, které jsme cestou poztráceli. Nikdy předtím se mi tolik barev v obrazech neodkrývalo, nikdy předtím mi tak intenzivně nevstupovali lidé do života, nikdy předtím jsem tohle nevnímala.

Jsou příběhy, které se dějí druhým lidem nebo je čteme v knížkách. Pokud se dějí nám, přemýšlíme proč. Proč jsme zamícháni do děje, kterému nerozumíme. Nehledejme odpovědi, zkrátka neexistují nebo přijdou tehdy, kdy je už vůbec čekat nebudeme. Někdy je třeba skočit. I když se bojíte výšek, i když ztrácíte půdu pod nohama, protože, když neskočíte, nikdy nebudete vědět, zda se dole rozplácnete nebo ještě poletíte.

Vždycky jsem si myslela, že svůj život držím pevně v rukou, silně svírám opratě a ten kůň, který si hraje na osud, toho ovládnu svou pílí, svou urputností, paličatostí, vytrvalostí a pracovitostí. Pokaždé jsem věděla, co je správné a automaticky jsem dělala to, co je dobré pro ty, které nejvíc miluju. Najednou se kůň splašil, vzedmul, vytrhl se mi z opratí a ta jízda je vážné šílená, není v tom poddajnost, není v tom falešný cval za čímsi. Cítím vítr ve vlasech a radost z obyčejných věcí. Ztratila jsem opratě, kterými jsem svírala odpovědnost za všechno a za všechny, protože přece jen já nejlépe vím, kudy třeba cválat. Najednou nevím nic, vůbec nic a je to obrovsky osvobozující. Ovšem vždycky je něco za něco, to už jsem pochopila. Touhle vyšlapanou cestičkou bych ještě před pár měsíci kráčela se vztyčenou hlavou a myslela si, že neexistuje křižovatka, na které bych odbočila. Ale najednou mi všechny předem vyšlapané cesty zarostly tak, že nevidím na další směrovku a propletly se mi jako mapy v počítači, když se stiskne tlačítko enter. Možná je čas na tu ztracenou pěšinku, je čas na vlastní trasu, nenaplánovanou, která se vine sama bez mého přičinění. A tak člověk vlastně netuší, zda tu svoji pavučinu rozmotává či zamotává.

Osvobodila jsem se. Už se nerozhlížím okolo, zda se na mne někdo dívá a jestli si to či ono vůbec mohu dovolit. Každý máme své osobní stigma, kterým se necháme vláčet a nutí nás chovat se podle všech nastavených společenských pravidel. Jenže, kdo nám je nastavoval, kdo přidržuje to zrcadlo, přes které často nevidíme? Když dokážu vnímat barvy z tátova obrazu, když si ještě vzpomenu na všechna přání a iluze z dětství, když se dokážu vcítit do všech, kteří to potřebují, není nutný žádný souhlas, mohu přece dělat chyby. Můžu si dovolit udělat to, co právě chci, můžu letět. V té dlouhé pavučině let máme právo se někdy cestou ztratit. Co bude dál? Já nevím. Poprvé v životě přiznávám, že něco nevím, že neexistuje žádný jasný plán, osud se totiž naplánovat nedá.

Každou prohru, smutek i bolest ten moudrý lékař čas pomalu otupí, obrousí, uhladí do snesitelné formy, do povrchu, který je trochu zvlněný, hrbolatý, po kterém stále ještě klopýtáte a občas upadnete, ale i s odřenými koleny lze pomalu jít dál. A tak jdu, nedívám se doprava ani doleva, klopýtám si svou cestou, která se mi občas postaví a vede do tak prudkého kopce, že se mi špatně dýchá, píchá mne u srdce, ale hrabu se, lezu kamsi na horu, na jejíž vrchol naštěstí nedohlédnu.

„Mami, můj život je jiný. Nejdřív jsem se ptala proč. Už se neptám. Pak jsem se bála. Už se nebojím. Potom jsem váhala. Už neváhám. Život je krátký na to, abychom zvládli všechno bez chyb. Pokud žijete pro ostatní, je to štěstí, ale pokud při tom běhu skrz každodenní pavučiny zapomenete sami na sebe, prohrajete. Tak se nezlob, dej si klidně cigaretu, protože teď, teď už bych ti ji připálila. Možná bych si dala jednu tajnou s tebou, mámo!“

V životě je nejdůležitější nevzdávat to, nezavírat knihu příliš brzy, pokusit se hledat příběhy, které ještě nebyly napsány, příběhy, které se promíchaly jako všechny ty barvy na obraze, aby nám poskytly jiný pohled, jiný děj, jiný konec a jiný začátek.

Ten obraz se mi, táto, vážně líbí.

Žula, kterou deště nebyly schopné odplavit

Pro krajinu středočeského plutonu je typické střídání ploch a plošek, které jsou suché (protože buď skála vystupuje až k povrchu, anebo je podloží tvořeno propustným grusem) a podmáčených míst, v jejichž podloží nalezneme jílovitě zvětralé žuly. Žuly, zejména hrubozrnné typy, se nikdy úplně nerozpadnou, ale v grusu vytvářejí oblá jádra pevné horniny. Pokud je grus erozí splachnut do nižších poloh, tak na povrchu nalézáme velké osamělé balvany, které jsou často považovány za bludné balvany přinesené ledovcem. S ním nemají nic společného. Je to žula, která na povrchu zbyla, protože ji deště nebyly schopné odplavit.

V krajině nalézáme několik druhů paměti. Přírodní paměť je daná tvarem krajiny, půdami a vodou a ukazuje lesu, v jaké nejvhodnější podobě se má vrátit. Původní mokřad je předělán na rybník, ale vlhká místa se přesunou do jeho okrajů a mokřad pokračuje ve své existenci jen o kousek dál. Historická paměť je vázána třeba na hrady či středy měst. Známe ji z kronik a historických studií. Je tu však ještě nějaká hlubší, hůř uchopitelná paměť, které budeme říkat mytická. Ta v sobě bude obsahovat místní historie, nejspíš trochu zkreslené dalším podáním, ale také příběhy o strašidlech a světcích. Budou v ní vystupovat nešťastní milenci, krutá švédská soldateska, zázračné úniky před loupežníky, hadi se zlatou korunkou a nečekaná uzdravení u studánek.

Jak se lidé různých věků a kultur vztahovali ke kamenům? Široce rozšířený je názor, že kameny, zejména megality, jsou domovem nějakého ducha. Nejedná se o strašidlo z dětských pohádek, ale o zosobněnou sílu přírody se vztahem k podzemním vodám, rostlinám či plodnosti. Nemusí žít v kameni trvale, ale občas přicházet a sílit, někdy to bývá na křesťanský svátek sv. Michaela archanděla, jindy k poctě místním světcům či slunovratovým slavnostem. Velké kameny dávných dob však mohly být i ukazatelé společenského postavení.

Třeba se mýlím, ale v postinternetové době by člověka nepřekvapilo, kdyby se stromy a kameny opět staly přirozenými středy komunity a lidé si k nim chodili zazpívat. Dokladů z českého venkova o podobných selankách známe mnoho. Někdy se z nich vyvinulo sousedské divadlo. I to se začíná nenápadně rozvíjet.

Aniž bychom zacházeli do podrobnějších výkladů, tak u památných kamenů jihozápadních Čech se běžně setkáváme s úctou a vědomím mimořádnosti místa, motivy kamenných či zkamenělých bytostí, kombinací kamene, stromu a vody i představou, že kolem kamenů se dějí pozoruhodné věci, které stojí za zaznamenání. Ale všimněte si i jemných mytických posunů. Jan Hus neověřeně, ale František Palacký dokazatelně pronášejí svá sdělení z kamenů, a ne dřevěného pódia, protože cokoliv řeknete na skále je závažnější.

Václav Cílek
Foto: Zdeněk Kolář

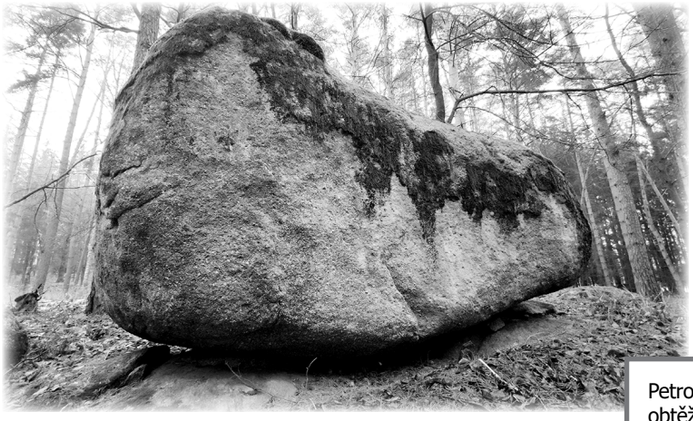

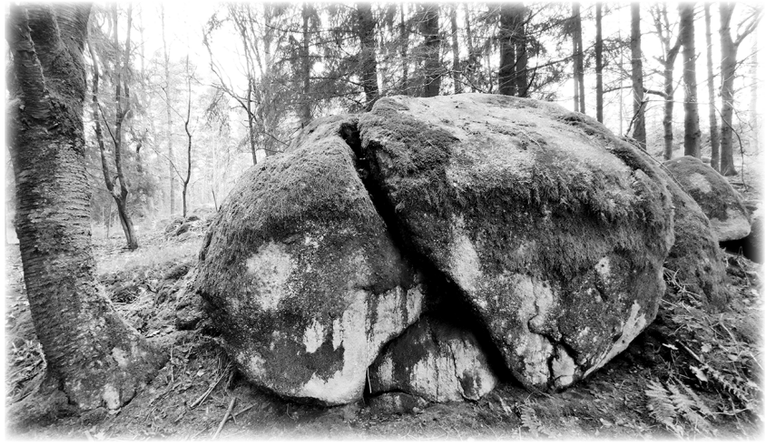

Petrovická krajina je na mnoha místech obtěžkána velkými žulovými kameny. Některé z nich, jako například slavný viklan Husova kazatelna, jsou notoricky známé a často navštěvované. Mnoho jich je ale ukryto oku běžného návštěvníka kraje, jsou schovány v lesících a remízcích, kam nevedou turistické stezky. Často jsou zarostlé v trní a svou krásu odkrývají teprve s příchodem zimy, kdy opadá listí a vegetace se uloží ke spánku. Jedno takové zajímavé naleziště je v severovýchodním cípu Přírodního parku Petrovicko, odkud jsou tyto snímky.

Souhvězdí Vozky a Zimní šestiúhelník

Eva Hölzelová

Ilustrace: Eduard Vrána

Erichthonios – znetvořený vynálezce

„Och ne," zašeptala Héra, když po porodu spatřila svého syna, kterého počala s manželem Diem.

Chlapec se narodil neduživý, slaboučký, nožičky měl celé zkroucené a zakrslé. Bylo evidentní, že pokud nebude zcela chromý, bude minimálně kulhat. Zeus jej nesmí vidět! Rozhodla se Héra, zabalila jej do hadrů a svrhla z Olympu. Taková zrůda mezi krásné bohy nepatří!

Chlapec spadl do vod oceánu a začal rychle klesat ke dnu. Zde jej zachytily ruce laskavé a dobromyslné bohyně Thetis, která se znepokojením sledovala jeho pád z Olympu. Thetis přispěchala na pomoc bohyně Eurynomé, přenesly chlapce do podmořské jeskyně a daly mu jméno Hefaistos. Obě bohyně jej střežily, aby jej neroztrhali žádní draví tvorové, krmily jej velrybím mlékem a snažily se, aby jeho pochroumané nohy udělaly první krůčky. Hefaistos byl dobrým žákem a bohyně byly dobrými učitelkami. Potomek bohů se naučil chodit, sice kulhal, ale chodil. Když povyrostl a zesílil, daly jej do učení k podmořskému kovářskému mistrovi. Jednou bude muset vystoupit z hlubin oceánu a jako šikovný řemeslník bude mít všude větší šanci.

Thetis a Héra se neměly rády. Na vině byla Héra, která žárlila na všechny ženy, po kterých Zeus pokukoval, a ani Thetis nebyla výjimkou.

Když se Hefaistos stal ve svém oboru mistrem, svěřila mu Thetis: *„Nenarodil ses zde, ale na Olympu. Tvoje matka je Héra a otec Zeus. Héra se tě zbavila hned po porodu. Zeus o tom ani nevěděl."*

Hefaistos překvapením oněměl a nebyl schopen slova. Tak on je synem nejvyššího z bohů, který vůbec netuší o jeho existenci!

Thetis mu dále vylíčila, jak jej matka shodila z Olympu, protože se zalekla jeho vzhledu, a jak jej spolu s bohyní Eurynomé zachránily a vychovaly.

„Po celou dobu jsme tě milovaly a stále milujeme jako vlastního syna," zakončila své vyprávění Thetis.

„Jsi už dospělý, dokonale zvládáš kovářské řemeslo, nyní se můžeš své matce pomstít," vyzvala jej poté.

„Ale jak?" zachroptěl stále zaskočený Hefaistos.

„Však ty na něco přijdeš," usmála se jeho ochranitelka.

Hefaistos dumal, lámal si hlavu a nakonec zvolal: *„Matička dostane dárek, jaký zaslouží!"*

Ze zlata ukoval překrásný trůn a poslal ho Héře na Olymp jako dar od „neznámého ctitele".

Nic netušící Héra byla honosným křeslem nadšena a ohromena a nedočkavě do něho usedla. Náhle se z opěradla a područek vymrštila pouta, obepnula Héřiny ruce a tělo a ta zůstala v křesle doslova přikovaná.

„Okamžitě mě z toho sundejte," křičela zlostně.

Seběhl se celý Olymp a všichni se snažili dostat Héru z pout. Ta však držela pevně, neboť byla zhotovena nejlepším z nejlepších.

„Který bastard to sem poslal?" láteřila uvězněná bohyně.

„Tvůj syn Hefaistos, kterého jsi chtěla zabít," vystoupil z davu bezradných bohů Hermés. Jako posel bohů, průvodce mrtvých do podsvětí a bůh obchodníků, řečníků, vynálezců, poutníků a cestovatelů, ale také podvodníků a zlodějů, věděl o všem, co se kde šustlo.

Héře nezbývalo než poslat Herma za svým synem s prosbou o odpuštění. Ale Hefaistos mu naštvaně odsekl: *„Vy bohové se neustále kasáte, jak jste moudří a spravedliví, ale takové zvěrstvo, které matka udělala, chcete najednou nechat bez trestu."*

U Hefaista se střídali další poslové bohů či dokonce samotní bohové, orodovali za Héru a prosili.

„Manželka Dia přeci nemůže takhle zůstat!"

„Lidé se nám budou smát, že sami jsme samé kouzlo a v tomto případě si poradit neumíme."

„Prosím tě, udělej s tím něco, nemůžeme s Hérou vydržet! Jenom křičí a nadává. Kdo to má pořád poslouchat."

Vše marně. Hefaistos zůstal neoblomný. Věděl, že mu bohové nemůžou ublížit, neboť on jediný je klíčem k Héřině vysvobození.

Nakonec tuto ošemetnou věc vyřešil Dionýsos: *„A co kdybych ho opil a přivedl sem?"* Tento zcela jednoduchý recept se mu vždy osvědčil. V opilosti lidé i bohové dost často zapomínají na své zásady.

A stalo se, jak řekl. Rozjařený a silně opilý Hefaistos nejen, že osvobodil svou matku, dokonce se s ní usmířil a rozhodl se zůstat na Olympu.

A zde začal budovat své dílo, postavil nádherné paláce ze zlata a stříbra. V kovářské dílně, kterou vybudoval, přejímaly měchy povely přímo z jeho mozku a pracovaly tak automaticky. I když se mu bohové kvůli jeho kulhání posmívali, jeho práce si vážili.

Co se týče žen, neměl Hefaistos štěstí. Jeho žena Afrodíta jej podváděla s bohem války Áreem a ani se nesnažila to tajit. Krátce se zamiloval do bohyně země Gaiy a zplodil s ní syna Erichthonia. Ten se však narodil znetvořený, místo nohou měl hadí tělo. Rodinná historie se opakovala. Gaia s odporem od sebe odstrčila čerstvě narozeného potomka a řekla: *„Zbavte mě té zrůdy, nechci ji už vidět."*

Přiběhla pohotová bohyně Athéna, novorozence strčila do koše, odnesla do své svatyně na Akropoli a zakázala všem kněžkám chrámu se ke koši jenom přiblížit. A pro jistotu poslala dva hady, aby vlezli do koše a jeho obsah bedlivě střežili.

Všechny zákazy vedou k jedinému, a to ke snaze jej porušit. I zde tomu nebylo jinak. Jakmile Athéna opustila chrám se sdělením, že se vrátí až po delší době, kněžky koš otevřely. Spatřily Erichthonia obtočeného hady a koš se zděšením zase zavřely. Nebylo jim jasné, proč Athéna ochraňuje tvora, který vypadá napůl jako had a napůl jako člověk, ale rozhodly se o celé záležitosti pomlčet.

Jejich počínání však viděla pomstychtivá vrána, která okamžitě letěla za Athénou a vše jí vykrákala. A bleskově letěla zpět na Akropoli a zlomyslně se vysmívala: *„Vrací se, vrací se..."*

Kněžky byly strachem bez sebe, věděly, že je Athéna krutě potrestá. Když ji spatřily, na nic nečekaly a vrhly se z Akropole do propasti.

Athéna znetvořeného chlapce vychovala po svém, k moudrosti, k lásce k lidem, k výkonu spravedlnosti a ochraně práva.

Erichthonios se však trápil. Trápilo ho jeho tělo, styděl se. Nemohl chodit, jen se plazil pomocí rukou a opíral se přitom o hadí ocas.

„Staneš se athénským králem," oznámila mu hrdě Athéna.

„Kdo by chtěl za krále takovou stvůru jako jsem já?" hořce se pousmál její chráněnec.

„Lidé tě nebudou považovat za stvůru, ale za vynálezce, který přinesl světu dobro," oponovala.

Erichthonios o jejích slovech stále přemýšlel. Chtěla jej vyprovokovat k činu? Athéna mu poskytla vzdělání jak v umění, tak ve vědě. Orientoval se dobře zejména v technických oborech, a tak brzy vynalezl kolo. A z kola vyrobil vůz, který se dal zapřahat za koně. Odteď už se nemusel plazit, ve voze se mohl pohybovat rychle a hbitě.

Vynalezl pluh a jako první zoral zemi. Lidé začali jeho vynálezy používat a brzy se vůz tažený koněm a pluh rozšířily po celém světě. Lidé mu byli vděčni, a protože o něm bylo známo, že je moudrý a spravedlivý, Athéňané jej zvolili za svého krále. Hadí ocas považovali za odlišnost, která náleží jen potomku bohů.

Erichthonios ve svém královském úřadě založil slavnosti Panathénaje na počest bohyně Athény, které se konaly každý rok.

Po jeho smrti jej Zeus přenesl na oblohu v podobě Vozky. Vozka drží v rukou kozičku Amaltheu. Byla to koza, která kojila malého Dia v hluboké jeskyni v hoře Dikté na Krétě, kam jej ukryla Rhea před otcem Kronem, který ho chtěl hned po porodu zabít.

Souhvězdí Vozky (Auriga)

Vozka je velké a nápadné zimní souhvězdí, viditelné od června do května, nejlépe o prosincových večerech. Jeho severní část kolem hlavní hvězdy Capelly (α), šesté nejjasnější hvězdy na celé obloze (třetí nejjasnější hvězdy na severní obloze), je cirkumpolární.

Souhvězdí má společnou hvězdu se souhvězdím Býka, a to Elnath (Beta Tauri). Dalšími jasnými hvězdami jsou Menkalinan (β) (arabsky ramena toho, kdo drží otěže, ramena vozky), Almaaz (ε) (arabsky kozel), Haedus (η), Hassaleh (ι) (arabsky odrazová noha toho, kdo drží otěže, odrazová noha vozky), a dvojhvězda Théta (υ). Tyto

Pokračování na následující straně

Auriga

hvězdy tvoří sedmiúhelník, který představuje vozku držícího v rukou malou kozu – hvězdu Capellu α (arabsky kozička).

Souhvězdím prochází Mléčná dráha, a proto se v něm nachází mnoho otevřených hvězdokup, které lze pozorovat triedrem – nejznámější jsou M36, M37 a M38. Vozka sousedí se souhvězdími Žirafa, Perseus, Býk, Blíženci a Rys.

Zimní šestiúhelník

Souhvězdí Vozky je součástí Zimního šestiúhelníku. Zimní šestiúhelník je nápadná konstelace jasných hvězd první velikosti. Nejedná se o souhvězdí ve smyslu Mezinárodní astronomické unie (IAU), ale o asterismus. Obdobně jako jiné asterismy, jako např. Jarní trojúhelník či Letní trojúhelník, pomáhá s orientací na obloze. Rozkládá se jak na severní, tak na jižní obloze. Skládá se z následujících stálých hvězd (ve směru hodinových ručiček):

1 – Hvězda Cappella v souhvězdí Vozky.

2 – Hvězda Aldebaran v souhvězdí Býka – oranžově zbarvená obří hvězda Aldebaran (α) září jako krvavé oko býčí hlavy na jednom konci písmene V. Tato hvězda patří mezi 15 nejjasnějších hvězd na obloze a je 150krát jasnější než Slunce. V překladu její název znamená „pronásledovatel“.

3 – Hvězda Rigel v souhvězdí Oriona – obří hvězda Rigel (β) a poněkud slabší Saiph (κ) září jako nohy Oriona.

4 – Hvězda Sírius v souhvězdí Velkého psa – hvězda Sírius (α), přezdívaná „psí hvězda“, je nejjasnější hvězdou noční oblohy. Její vysoká jasnost není dána velkými rozměry hvězdy, ale její blízkostí ke Slunci. Sírius je ve vzdálenosti pouhých 8,6 světelných let, tj. přibližně 81 356 000 000 000 km, přičemž jeden světelný rok je přibližně 9,5 bilionu kilometrů. Zářivý výkon Síria je v porovnání se Sluncem mnohem větší, a to přibližně 25krát. V Egyptě za vlády faraonů objevení Síria na ranní obloze zvěstovalo příchod horkých letních dnů a záplav na Nilu, které se každoročně opakovaly. Pro toto období si Egypťané odvodili název „psí dny“.

5 – Hvězda Procyon v souhvězdí Malého psa – hvězda Procyon je osmou nejjasnější hvězdou oblohy, patří mezi hvězdy, které jsou velmi blízko Zemi. Druhá nejjasnější hvězda Malého psa je Gomeisa. Procyon představuje zadek psa a Gomeisa jeho krk.

6 – Hvězda Pollux v souhvězdí Blíženců – souhvězdí má tvar plochého rovnoběžníku, v jehož jednom rohu září dvojhvězda Pollux (α), nejbližší oranžově zbarvený hvězdný obr od naší Země.

Nejjasnější hvězdou uvnitř zimního šestiúhelníku je Betelgeuze ze souhvězdí Orionu. Červená hvězda Betelgeuse (α) spolu s hvězdou Bellatrix (γ) tvoří Orionova ramena a se Síriem a Procyonem tvoří přibližně rovnostranný trojúhelník – Zimní trojúhelník. Sírius s deklinací přibližně -17° je nejjižnější hvězdou Zimního šestiúhelníku a Capella s +46° je nejblíže hvězdě severního pólu.

Ze střední Evropy lze Zimní šestiúhelník pozorovat od září (ranní obloha) do dubna (večerní obloha). S dobrým dalekohledem lze v oblasti šestiúhelníku pozorovat několik zajímavých objektů: mlhovinu v Orionu pod Orionovým pásem, dvě jasné hvězdokupy Plejády (Plejády) a Hyády (obě v Býku) a dvě další hvězdokupy: M35 na konci Blíženců a M41 poblíž Síria. Dále je zde Krabí mlhovina M1 (rozpínající se plynný oblak v Býku, pozůstatek po supernově z roku 1054) a planetární mlhovina NGC 2392 jižně od Polluxu, stejně jako desítky jasných dvojhvězd různých barev.

Jiří Dráb startoval na mistrovství Evropy v ovladatelnosti koní s kládou

LIEBENFELS/VELETÍN Čtyřiačtyřicetiletý Jiří Dráb z Veletína je realitním makléřem a vedle své profese se věnuje rovněž práci s chladnokrevnými koňmi v lese při stahování dřeva. Jak se svěřil, chladnokrevní koně jsou pro něj druhým životem.

Jiří Dráb se zúčastnil mistrovství Evropy v ovladatelnosti koní s kládou, které se konalo v Rakousku v obci Liebenfels. Z dějiště šampionátu si přivezl spoustu zážitků, o které se s námi podělil.

Kolik měl evropský šampionát účastníků a z kterých zemí byli?

Startujících bylo celkem devětatřicet a do Rakouska se sjeli z celé Evropy. Kromě domácích reprezentantů soutěžili mimo jiné Němci, Belgičané, Dánové, Francouzi, Portugalci a také my Češi. Konkurence byla velká. Účastnil se například mistr Německa, mistr Rakouska nebo mistr Evropy z minulého roku.

Kolik bylo startujících z České republiky?

Českou republiku jsem reprezentoval společně s Jiřím Foistem z Domažlicka. Stejně jako mě, i jeho mohou lidé potkat v lesích na Sedlčansku, jak pracujeme s koňmi.

Jak jste si vedli na mistrovství Evropy v Rakousku?

Já jsem poprvé na mezinárodní půdě vystoupil o měsíc dříve na mistrovství Bavorska, kde jsem v ovladatelnosti s párem koní obsadil osmé místo. Účast na evropském šampionátu pro mě byla premiérová a celkově se jednalo teprve o můj druhý mezinárodní start, a to po devítileté nesoutěžní pauze. I proto jsem tak spokojený se svým umístěním, přestože jsem nestál na stupních vítězů. Na mistrovství Evropy jsem byl pozván v podstatě „za zásluhy“ v oblasti mnohaleté propagace šetrné práce v lese a vzdělávání specialistů pracujících s chladnokrevnými koňmi. Jinak je nutná kvalifikace v podobě úspěchů v národních soutěžích. Oproti tomu kolega Jiří Foist je velmi zkušeným soutěžícím. Například zmiňované mistrovství Bavorska vyhrál letos s párem koní on, a to již potřetí. Minulý rok se stal i mistrem Rakouska. Úspěchů z České republiky má nepočítaně. Nicméně mistrovství Evropy bylo premiérou i pro něho. Po pátečních a sobotních kvalifikačních jízdách postupovalo do nedělního finále patnáct nejlepších. V kategorii jednospřeží jsem doplatil na přírodní zákony v podobě silné říje klisny Ugandy, skončil jsem na devatenáctém místě a do finále nepostoupil. Kolega Jiří Foist však ano a ve finále skončil ve velmi silné konkurenci na krásném čtvrtém místě. V kategorii dvojspřeží jsem musel zvládat říji dvojnásobnou, protože ji dostala i klisna Carmen. Přesto jsme se probojovali do finále a nakonec obsadili osmé místo, s kterým jsem byl velice spokojen. Jiří Foist s puntíkatými hřebcem Nachem a valachem Narexem vybojoval místo první a jednalo se o boj doslova do poslední vteřiny.

David Myslikovjan

Jiří Dráb (uprostřed) se svým kolegou Jiřím Foistem a jeho manželkou.

Kouzelné sáňky

Michaela Burdová (Prošková)

Blížily se Vánoce a Elenka si moc přála, aby napadl sníh. Venku bylo pochmurno, nad korunami stromů se držela mlha a všude samé bláto. Vyrazili s bratříčkem ven v zateplených holínkách, které měli téměř okamžitě špinavé od bahna, a přemýšleli, co podniknou. Kdyby byl sníh, představovala si Elenka, mohli by sáňkovat, koulovat se a stavět sněhuláka a vesele dovádět. Co ale dělat s blátem?

„Můžem zkusit postavit bahňuláka,“ napadlo Adama s poťouchlým úsměvem, samozřejmě věděl, že Elenka žádného bahňuláka stavět nebude. Místo toho vzala košíček jablek a přemluvila brášku, aby se vydali do lesa dát jablíčka srnkám do krmelce. Do lesa to měli opravdu kousek, jejich malý domek se stodolou a loukou s ovečkami stál na kraji lesa. Vedla k němu pěšina, takže se za chviličku procházeli pod vzrostlými smrky a borovicemi, vdechovali vůni jehličí a užívali si blahodárné ticho. Zem pokrýval mechový koberec a spousta šišek a Elenka si řekla, že cestou domů nasbírá šišky do krbu. Maminka bude mít určitě radost.

Na větvi se objevila zrzavá veverka a Elenka jí zvesela zamávala. Adam vypadal, že se nudí a vymýšlí nějakou lumpárnu, to by mu bylo podobné. Jen co na to Elenka pomyslela, skočil do louže a celou ji zacákal. Přitom se tomu hlasitě řehtal. Elenka po něm mrskla šišku.

Najednou se zarazila a naznačila bratrovi, ať je zticha. *„Slyšel jsi to?“*

„Co jako?“

„Já nevím, jako bych... jako bych slyšela... Teď! Slyšíš?“

Adam vykulil oči. *„To zní jako...“*

„Rolničky,“ dořekla Elenka.

„To je divný,“ mračil se Adam. *„Odkud to jde?“* rozhlížel se kolem dokola a pak ukázal mezi shluk malých buclatých boroviček. *„Tam!“* rozeběhl se tím směrem, než stačila Elenka cokoli říct. Trošku se bála. Stromy tam byly husté a seděly jeden vedle druhého v tmavých stínech. Jak se k nim však s Adamem přibližovali, cinkání rolniček bylo čím dál hlasitější.

Adam začal rozhrnovat větve. Elenka napětím ani nedýchala. Něco se tam hýbalo. Stromy šuměly a otřásaly se. Je tam něco velkého!

Adam odrhnul poslední větev a oba dva zalapali po dechu.

Elenka si zakryla pusu rukou. To není možné!

„Adame,“ špitla. *„To je sob!“*

„Jo,“ polknul na prázdno Adam. *„A má na hlavě santovskou čepici a na krku červenou šálu s rolničkami.“*

„Co tam tak stojíte, děti!“ zvolal sob znenadání. Elenka a Adam vykřikli úlekem.

„On mluví!“

„Jistěže mluvím,“ ozval se sob podrážděně. *„Jsem přeci kouzelný sob. Tak už mi odtud pomozte! Zasekl jsem se šálou o větve a škrtí mě to!“*

Elenka s Adamem se na sebe nevěřícně podívali. To je tedy paráda, našli mluvícího soba! Honem se ho pokusili osvobodit a po chvíli snažení se jim to povedlo. Všichni se vypotáceli ze změti větví a Adam přitom zakopl a spadl na zadek. Sob se hlasitě zasmál.

„Není ti nic, kluku? Jsi trošku nemotora, viď?“

„Já a nemotora?“ Ohradil se Adam. *„Nevím, komu se málem povedlo uškrtit se na vlastní šále.“*

„Nojo, to byla nehoda,“ pochechtával se sob. *„Asi jsem zabloudil. Hledal jsem tady... no to vám vlastně nesmím prozradit, pokazil bych vánoční kouzlo.“*

„Vánoční kouzlo?“ vzdychla Elenka. Byl roztomilý, měl veliké paroží a jiskřivé oči a také sametově heboučký čenich. Čepice mu seděla na hlavě trošku nakřivo. *„Nechceš se podívat k nám domů, u nás si můžeš odpočinout.“*

Adam ji však zatahal a bundu: *„Co to děláš!“* sykl. *„Jestli rodiče uvidí mluvícího soba, budeme mít velký průšvih!“*

„Proč? Vždyť je to kouzelný sob! Měli bychom ho ukázat všem!“

„Kdepak,“ ozval se sob. *„Nikdo o mě nesmí vědět, pochopte, narušilo by se tím celé kouzlo Vánoc.“*

„Jak to?“ podivila se Elenka.

„Pomáhám totiž na Vánoce rozdávat dětem dárky, ale nikdo mě přitom nesmí vidět. Vždyť přeci všechna kouzla jsou hlavně o víře. Věřit v to, co nevidíme. V tom je opravdová síla.“

Elenka se usmála. *„To je krásné.“*

Sob se oklepal, až mu spadla čapka. Elenka mu ji pomohla nasadit zpátky. *„Tak, milé děti, rád jsem vás poznal, ale budu muset jít. Abyste si ale nemysleli, že jsem nevděčný sob, mám pro vás kouzelný dárek.“*

Adamovi se rozzářily oči. *„Vážně? A co to je?“*

„Stačí se trošku porozhlédnout a objevíte ho sami. Věřím, že vám vyčaruje ty nejkouzelnější Vánoce! Děkuji vám, milá dítka, a šťastné a veselé!“

Sob se rozeběhl do nitra lesa a za chvíli zmizel oběma dětem z dohledu. Elenka ještě chvíli natahovala krk a snažila se zahlédnout červenou čepičku nebo zaslechnout cinkání rolniček, ale les opět pohltilo ticho.

„To bylo ale krásné setkání,“ rozplývala se, zatímco Adam už hledal všude kolem slíbený dárek.

„Ten sob si určitě vymýšlel. Nic tady není.“

„A díval ses i pod borovičky, odkud jsme ho vytáhli?“

Oba se vrátili na místo, kde soba našli. A skutečně. Pod větvemi se na zemi ukrývaly malé dřevěné sáňky. Adam je vytáhl, ale hned se zatvářil zklamaně. Byly obvázané velkou červenou mašlí, ale jinak vypadaly staře, špinavě a zanedbaně.

„To má být ten úžasný dárek od kouzelného soba?“ odfrkl si. *„Pitomý starý sáně.“*

„Nebuď nevděčný!“

„K čemu nám budou? Vždyť ani není sníh!“

„Měli bychom je vzít domů, očistit a trošku je opravit a budou jako nové.“

„Jak chceš.“

Doma se zavřeli ve stodole a Elenka přemluvila brášku, aby sáňky opravil, zatímco ona je omyla a trošku naleštila. Najednou vypadaly krásně. *„Vidíš?“* usmívala se na brášku. *„Každý dárek přeci potěší, ať je jakýkoli. Hlavně, že je darovaný od srdce.“*

„Máš pravdu, Elenko. Jsou to moc hezké sáňky, a hlavně jsme je dali do kupy společně.“

Elenka pyšně přikývla a pak si všimla čehosi blýskavého. Na boku sáněk bylo něco napsáno drobným třpytivým písmem. *„Adame, přečti to, prosím!“*

„Páni,“ vydechl Adam. *„Je tu napsáno: Něco si přej.“*

Elenka nadskočila radostí. *„Můžu si něco přát, Adame, prosím, můžu?“*

Adam se usmál. *„To ty jsi mě přesvědčila, abychom si ten dárek nechali a vdechli mu nový život. To přání je tvoje.“*

Elenka myslela na mluvícího soba a na jeho přání kouzelných Vánoc. A Vánoce jsou nejkouzelnější, když je Elenka tráví s bráškou, maminkou a tatínkem a taky s babičkou a dědou a s jejich pejsky, prostě se všemi, které má ráda. A byly by ještě kouzelnější, kdyby mohly děti venku dovádět, koulovat se, stavět sněhuláka a jezdit na sáňkách.

„Přeji si, aby padal sníh,“ zašeptala a pak oba s bráškou vyběhli ven a v úžasu sledovali, jak se z nebe snáší první sněhové vločky.

Adam měl úsměv od ucha k uchu. Sníh mu uvízl ve vlasech a začínal se sypat čím dál víc a víc, až bylo všude na dohled bílo. *„Byl to vážně kouzelný sob!“*

„A kouzelné sáňky,“ smála se Elenka.

Začalo to prostou zvědavostí a touhou si to zkusit

S Karlem Stibůrkem (1988) jsem se seznámil v sedlčanském fotoklubu FotoFlegmatici. Po prvních letech, kdy se fotograficky hledal, se vyprofiloval v jednoho z nejproduktivnějších a nejkreativnějších fotografů Sedlčanska. Jeho doménou se stala černobílá fotografie. Mnoho lidí namítne, proč fotit černobíle v normálně barevném světě? Odpověď je jednoduchá. Černá a bílá snímek zjednodušuje, bez rozptylujících barev divák vnímá hru světel a stínů, jde lépe zvýraznit kompozici a tím zdůraznit autorův záměr. Je to jiný svět, je to jiný pohled.

U Karla je zajímavé, že šel ke kořenům fotografie nejen černobílým provedením snímků, ale i výběrem fototechniky. Fotí na staré fotoaparáty a na klasický černobílý film, který si sám vyvolává a fotky zvětšuje na papír. Je to pomalá a zdlouhavá práce, která nutí autora o každém snímku přemýšlet, než ho vytvoří. Sešli jsme se spolu v jeden sychravý podvečer a Karel se rozpovídal o svém velkém koníčku.

Jak začalo tvoje fotografování?

To už je nějaký čas nazpátek... Nejdřív jsem zkoušel natáčet video, ale nebylo to úplně ono. Koupil jsem si tedy malý digitální fotoaparát, se kterým jsem začal objevovat přírodu skrze hledáček. Poté jsem si pořídil svoji první digitální zrcadlovku, čímž se z toho stal opravdu velký koníček. Snažil jsem se fotit všechno možné, ale nejvíc mě baví krajinářská fotografie, u které jsem zůstal a nyní ji zaznamenávám na černobílé filmy. Proti trendu jsem šel přesně opačným směrem než většina lidí.

Co tvé začátky v sedlčanském fotoklubu?

Ve fotoklubu jsem tuším od roku 2014. Chtěl jsem se setkávat s lidmi, kteří mají stejný koníček jako já a dále se ve focení rozvíjet. Přišel jsem na pravidelnou schůzku, a od té doby jsem členem. Myslím, že jsme super parta, zažili jsme spolu spoustu zábavy a věřím, že jí ještě hodně bude.

Tvé hlavní téma je krajina. Odběhneš si někdy i k jiným tématům?

Krajina je pro mě prioritní, ale nebráním se ani architektuře. Když už k focení používám staré foťáky, tak se k tomu hodí historická technika, auta, motorky.

Pocházíš z okolí Neveklova, takže mě zajímá tvůj nezaujatý pohled na Sedlčansko. Ve tvé tvorbě se Sedlčansko objevuje velmi často. Čím tě tato krajina oslovila? Máš zde oblíbené místo?

Sedlčany a Neveklov jsou hned vedle sebe, takže velký rozdíl nenajdeš. Je to spíše o tom prozkoumávat okolí, být venku, najít si zajímavá místa v dané lokalitě, a že se jich dá najít hodně. Spousta lidí jezdí daleko za poznáním, aniž by věděli, co mají za humny. Když jim to někdo ukáže, mnohdy žasnou. V okolí Sedlčan mám rád Šiberák. Chodím tam se psem, který mi dělá doprovod při fotovýletech. Je tam spousta míst, která jsou hodně fotogenická. Na první podhled to tak možná nevypadá, ale když se počká na správné počasí – mlha, ranní nebo naopak podvečerní slunce, kdy stromy vytváří dlouhé stíny, je tam opravdu nádherně.

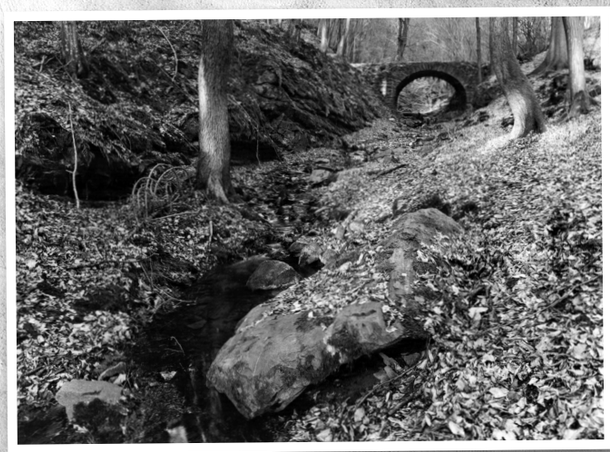

Proč ses rozhodl používat staré fotografické přístroje. Co tě na nich baví?

Začalo to prostou zvědavostí a touhou si to zkusit. Koupil jsem si Prakticu, sehnal vybavení fotokomory a skočil do toho po hlavě. První film dopadl celkem dobře, takže nějaké odrazení se nekonalo. Následovalo ale spousta učení, zkoumání, pokusů a omylů, než se mi povedlo vyladit celý postup tak, aby mi vyhovoval, a fotografie vypadaly tak jak chci. Na analogovém focení se mi líbí, že si celý proces opravdu užiješ. Přemýšlení nad snímkem je důkladnější a pomalejší. Nikam nechvátáš a všechno máš plně pod kontrolou. Pak práce ve fotokomoře. Na několik hodin se zavřu do temný místnosti a tam z negativu zvětšuju fotky na papír. Na konci pak mám v rukou opravdovou fotku.

Co tě láká vyfotografovat? Tvůj fotografický sen?

Sen? Nic velkolepého mě nenapadá. Spíše je to o tom mít štěstí na zajímavé světelné podmínky. Pak i „obyčejná" krajina se promění v něco neuvěřitelného. Již několikrát jsme se spolu přesvědčili, že Sedlčany mají skvělou výchozí pozici pro cestování. Dvě hodiny autem na jakoukoli světovou stranu a máš tolik různorodých krajin, ze kterých můžeš donekonečna vybírat. Tedy užívat si tohoto luxusu a objevovat krásy české přírody se vší její rozmanitostí.

Milan Dlouhý

Tříkrálový zázrak

Jaroslav Nádvorník

Ilustrace Karel Stibor

Půl hodiny před půlnocí jsme se sešli v parčíku u kostelní zdi. Ke škole to odtud bylo už jen pár kroků. Letošní prosinec byl uplakaný, ale studený vítr přesto zalézal do záhybů propoceného oblečení. Potíte se buď námahou, vedrem nebo strachy. Cé je správně.

„Povedlo se?“ chtěl vědět Chozé, ale bylo mu to jasné.

Tenhle kluk byl můj gymnaziální kamarád z podstaty i kvůli stejnému postižení. Vše nám ve škole nějak šlo. Až na tu matiku. Jako třeba dneska dopoledne.

„Tak, milánkové, odložte pera, kdo se učil průběžně, zvládl vše levou zadní. A kdo má jiné zájmy, bude mít na přihláškách na vysokou školu takovou ozdobu, že bude ještě rád škemrat o práci popeláře v komunále,“ pronesla svou typickou hlášku naše přemilá matikářka Vilma.

„Hele, má recht,“ sdělil jsem Chozému, *„kde nic není, ani smrt nebere.“* To bylo mé hodnocení právě dopsané kompozice z matematiky, která přišla o tři neděle dříve, protože Vilma nastupovala v lednu na nějakou operaci.

„Táta mě seřeže a máma bude plakat,“ opáčil vyhlídkou na nejbližší dobu Chozé. Ani ten jeho zlatý zub nesvítil jako jindy.

I mně se v žaludku převalil kámen. Už jsem viděl tu kompozici, kde pro samou červenou a čtyři otazníky u každého příkladu nejde ani psát opravu. Ruce se třesou z pocitu viny a absolutní prázdnoty. Ach jo. Při návratu z posledního rodičáku táta poprvé v životě plival a máma se křižovala už na ulici. Věděl jsem, že to tak nemůžu nechat. Sám bych to nezvládl a Chozé byl ve stejné kaši.

„Chozé, mám nápad. Z tý kompozice nemůžeme přinést kuli.“

„Co blbneš? Teď jsme ji právě dopsali! Už ani doučko u Oliny nepomůže. A že bych se u ní chtěl doučovat radši něco jinýho...,“ nechápal Chozé moje odhodlání.

„Nějak to musíme zařídit!“ nedal jsem se, protože vánoční prázdniny strávené u šifer psaných klínovým písmem integrálů s kabalovými obrázky deskriptivní geometrie byla představa úplně šílená. *„Čekají nás přijímačky a s kulí v pololetí kam se tak můžeme hlásit?“*

Dál na mě zíral s otevřenou pusou a po jeho zlatém špičáku stékala slina.

„A co chceš jako dělat? Zabít Vilmu?“

„Hele, něco mě napadlo, ale musíme se rozhodnout rychle,“ dodal jsem a naklonil k němu hlavu. *„Musíme s tím začít teď hned, v noci už bude pozdě.“*

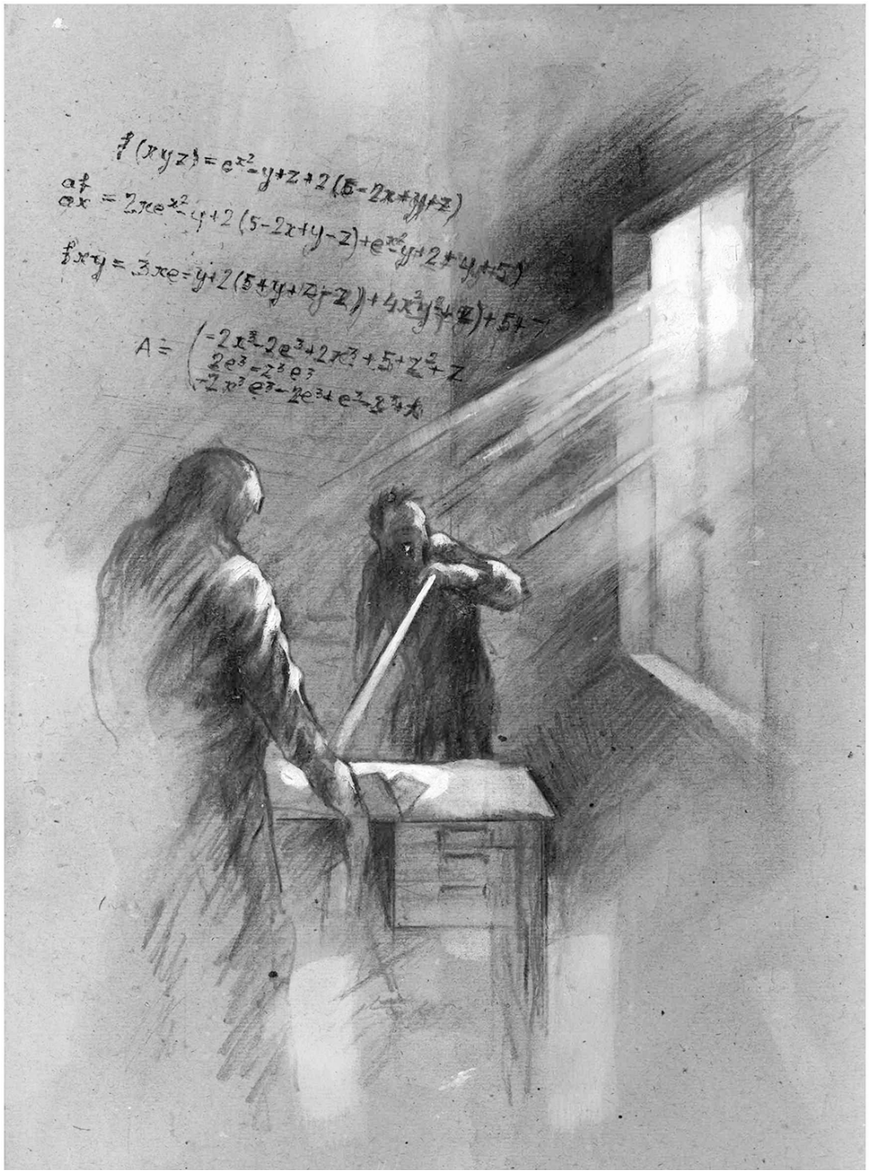

„V noci?“ vyjekl a já se ohlédl, jak by zpíval Kryla.

„Poslouchej a řekni mi, v čem by moh´ bejt háček.“

Tak to bylo dnes dopoledne. A nyní před půlnocí posledního pracovního dne před Štědrým dnem jsme se sešli ve tmě parčíku.

„Povedlo se,“ odpověděl jsem Chozému. Byl jsem na první část téhle kompoziční šarády náležitě pyšný. V šatně školy jsem schválně zapomněl silonovou promaštěnou tašku, ve které jsem nosil zbytky ze školní jídelny pro našeho psa. Kuchařky mi je cpaly do takové oválné piksly s víčkem, která vypadala jako vojenská patrontaška. Doma mi pes marně očichával aktovku. Když už večer kňučel hlady, pokorně jsem přiznal, že jsem ji zapomněl v šatně. Dostal jsem zcela plánovaně vynadáno a před sedmou mazal ke školníkovi. Ten sice hudroval, ale půjčil mi klíče od budovy, protože byt měl ve staré části školy pěkně daleko od nových šaten. Přece se tam nebude belhat se mnou. V šatně jsem nejen popadl osamělou tašku, ale hlavně otevřel bakelitovou kliku u jednoho okna. Bylo to v přízemí a v noci po ulici nikdo nepůjde. Klíče jsem pak s díky rychle vrátil.

Na ulici teď v noci ani noha. Přesto jsme k oknu nemohli jít přímo. Naše tiché přískoky připomínaly taktické plížení osádky tanku Rudy v obklíčení fašounů. V předklonu jsme se dostali po betonovém chodníčku pod okna šatny. Ještěže není nasněženo. Teprve tam jsme se napřímili a do okna stačilo lehce zatlačit. Otevřelo se zcela potichu a já v duchu chválil školníka, jak dobře maže panty. Nejdřív se přehoupl dovnitř Chozé, za ním já. V šatně jsme se cítili už bezpečněji.

„Dals tam ten špendlík?“ zeptal jsem se, ale vzápětí to s námi trhlo. V prázdné šatně s desítkami drátěných kójí se totiž můj přiškrcený hlas nepřirozeně a strašlivě nahlas rozlehl.

„Pssst!!“ sykl Chozé a přikývl. Pak vyndal z kapsy baterku. Její sklíčko měl olepené leukoplastí, jen úzkou škvírku ponechal volnou. Svítit tady nebylo ještě třeba, velkými okny sem dopadala zář z pouliční lucerny.

„Jak Rychlošípáci ve Stínadlech,“ zašeptal a očividně mu dělalo dobře, když zachytil můj obdivný pohled.

Vydali jsme se ke schodišti. Každý krok se akustikou prázdných školních chodeb vracel zpět a tak jsme se šourali pomalu jak v papučích po naleštěných podlahách zámků. Chozé pak rozsvítil baterku. Temná chodba končila patou schodiště. Vydali jsme se vzhůru. Chozé první, já za ním.

„Stůj, zastav se!“ procedil jsem mezi zuby. Chozé zkameněl. *„Nedotýkej se zábradlí, vibruje.“*

Chozé i přes nelogičnost mé úvahy poslechl. Kdo by tam nahoře u sborovny stál s rukou na zábradlí? Sama císařovna Vilma? Potichu jsme se blížili do třetího patra. Jsme tu. Teď ještě lítačky, ty dvojkřídlé dveře, co znám jen z westernů a z našeho gymplu. Za nimi nás

Pokračování na následující straně

čeká nejtemnější chodba. Černý tunel ke sborovně. Tunel ke spáse nebo do pekla. Opřel jsem se do lítaček. Odlepení jejich kloubového pantu zaznělo jak výstřel z pistole. Se srdcem v kalhotách jsem křídlo dveří okamžitě pustil. Mlátilo sebou a skřípalo jako by umrlec ve Svatební košili otvíral víko rakve.

V chodbě za nimi čekaly troje dveře. Vlevo sborovna, vpravo učebna, na konci chodby dveře do ředitelny. Pod svícnem je největší tma. Říďa by nám mohl posvítit, napadlo mě. Ale nevyšel ani s černým šátkem přes půl obličeje, ani nezachrastil svazkem paklíčů. V tichu dusné chodby jsem slyšel jen náš zrychlený dech. Chozému se taky určitě klepou ruce. A srdce jsem cítil až v krku. Tluče mi nejen z úleku s lítačkami, ale z toho všeho, co rozehráváme. Tluče mi z toho příšerného strachu z koule z kompozice, z té marnosti marností. Z mého nejistého nočního odchodu z domu. Z toho přemáhání, abych neusnul. Z toho váhání, zda mám vůbec jít. Z tichého odemykání domovních dveří, když naši usnuli. Pak vrzavá vrata od průjezdu. Pes kňučel, chtěl jít se mnou. Chtěl se mi odměnit za tu pozdní večeři. Kdyby nás tu teď čapli, byl by konec. To by nebyl jen reparátek. To by nebyly jen pokažené Vánoce. To by byl vyhazov parádním obloukem. Naši by pak lezli kanálem. Z toho všeho bušila naše srdce jako o závod. Tloukla z našeho strachu i z odhodlání. Cítili jsme, že za tohle nepřijdeme do pekla, protože chlap musí někdy riskovat. Odstřihávali jsme se od dětství. Proto nám srdce bila jak zvony v Charlestonu. Ale to všechno mi došlo až po letech.

Chozé sevřel kliku sborovny. Podařilo se. Dveře se potichu otevřely. Špendlík z nástěnky, který ještě po tělocviku strčil do fabky, zabránil uklízečce, aby zamkla. Kde večer shánět zámečníka?

Přivítala nás matně osvícená sborovna. Dvěma velkými okny se sem lilo světlo z pouliční lucerny. Tady ve sborovně už bylo riskantní svítit baterkou. Tady ve sborovně bylo riskantní pobývat přes den. Tady ve sborovně bylo úplně šílené pobývat v noci. Ale dokázali jsme to. Jsme pány situace. Císařovna Vilma si teď ve snu spřádá své matematické soustavy rovnic o třiceti neznámých. Císařovna Vilma tady není. Nečeká nás v lovištích učitelského kmene. Ani ona, ani jiný bojovník profesorského teepee. Teď jsme tady my. Rozklepaní neználkové bez válečných barev, ale s odhodláním velkého Geronima. Už ani jeden skalp! Už ani jedna kompozice s rudou pětkou!

Oba jsme se začali potichu smát. *„Máš s sebou propisku?“* zeptal jsem se Chozého. Ten spokojeně kývl a do šera sborovny zasvítil zlatý zub.

„Podívej,“ ukázal jsem Chozému. Za okny se rozsněžilo. Bylo to první letošní bílé zavátí. Sněžily velké vlhké vločky. Přestože na zemi hned roztají, bylo to malebné. Bylo to vánoční. Leč my máme jinou práci.

„Vilma by zcepeněla, kdyby tohle věděla,“ šeptl Chozé a šinul se sebejistě k jejímu kantorskému stolku. Vrstvily se na něm hromádky sešitů z různých ročníků, sešity premiantů i sešity podobných nešťastníků jako my dva. Tady se nedalo už nic dělat, sešity tonuly ve tmě, Chozé musel rozsvítit. Zúžené světlo z olepeného reflektoru pomalu klouzalo z jedné hromádky na druhou. Čekal jsem, kdy Chozé řekne, že už to má. Že je to tady. Že tady jsou sešity kompozic naší třídy. A pak si lehce najdeme právě naše sešity a podle Oliny nebo Žáby opravíme naše nervózní a marné klikyháky. Opravíme si příklady tak... tak na trojku. Aby to nebylo moc nápadné. Už jsem se těšil na Vilmino pokyvování hlavou, na její dumání a přemýšlení vedle koho jsme to vlastně seděli a opisovali. Ale nebude to nic platné naší Vilmě vševědoucí, Vilmě logické. Čekal jsem tedy, až Chozé sešity konečně najde.

Jenže vítězný výkřik nepřicházel. Zato světlo baterky začalo zmateně skákat a kmitalo, jak když utíká vrah před inspektorem Boušem a jeho kličkování sledují baterky policejních komisařů z celé Prahy. Chozého výkřik nepřicházel a já ucítil mrazení v zátylku.

„Ty vole, ona je tady nemá! Naše sešity tady, sakra, nejsou!“ vykřikl Chozé zoufale.

A klidné Vánoce jsou v kýblu, napadlo mě. Rozsvítil jsem taky. Kašlu na utajení. Sešit musím najít! Nadzvedávali jsme horní sešity, očima přejížděli čísla ročníků na obálkách. Nadzvedávali jsme hromádky, které byly vyšší než ostatní. Snad uložila dvě třídy nad sebou. Hledali jsme v polici při pravé straně stolku. Jen samé učebnice a její nemožně podrobné přípravy. V zásuvce obyčejné propriety, pravítko, úhloměr, propisky, gumy. Sáček lentilek, rtěnka, kapesník. Nic, nikde nic. Propadl jsem se nekonečně hluboko.

„Chozé, ona si je vzala domů!“ šeptl jsem zdrceně.

„Jak? Proč? Proč zrovna naše kompozice si musela odnést?“

„Aby je opravila, aby si toho nenechala po Vánocích tolik.“

„Tak to jsme v hajzlu. To budou prázdniny na skřipci a pak rychlá smrt.“

Stáli jsme tam jak dva stíny bojovníků mířících do věčných lovišť. Jak Mirek Dušín s Jarkou Metelkou, když je zradil Červenáček. Věděli jsme, že je konec. Konec nadějí, konec koled z gramodesky, konec domácího příměří. I ten františek nám bude smrdět.

V tom se Chozé sehnul.

„Co to máš?“

„No to mě vomej! Podívej, tady se válí sešit našeho Žáby. Jeho sešit je tady. Uklízečka si ho nevšimla, Vilmě asi spadl,“ mlel Chozé a zvedl se s jediným sešitem kompozic z naší třídy. Se sešitem matematického premianta. Se sešitem jedničkáře, který si přál mít jedničky ne podtržené s miliónem hvězdiček, mít jedničky se znaménkem nekonečna. Předaleko od pětky, daleko od obyčejné jedničky. Žabákův sešit.

„Jestli ne my, on taky ne!“ výhružně zasyčel Chozé.

Pak vytáhl z kapsy čínskou propisku, kterou jsme psali všichni, tu čínu, která měla stejnou barvu inkoustu jako číny všech spolužáků. A pak začal do Žábových výpočtů a odpovědí, do jeho liter a číslic psaných dětským, nevypsaným písmem cosi pomalu a lehce dopisovat.

„Chozé, neblbni, na to se přijde!“

„Prdli,“ odpověděl lapidárně Chozé, *„tyhle přepsaný výsledky nebudou nápadný. Podívej, co tady má škrtanců a šipek. Byl nějakej nervózní žabáček skákavej. Když on si nebyl jistej, jak jsme mohli my...“*

„Tak, milánkové, vaše kompozice jsem si odnesla domů ještě před Vánocemi a opravila při seriálu Žena za pultem, abyste co nejdříve věděli, jak na tom jste. Tolik vás mám ráda. To víte, že jste mi závěrečný díl trochu pokazili. Nemůžu ale říct, že byste mě nepřekvapili... Zázraky se zkrátka dějí i v naší pokrokové době. Ho hó, a dnes máme zrovna Tří králů. Ale kdo by na ně věřil, že? A taky tu máme jedno... vlastně taky pořádné překvápko.“

Třída byla napjatá k prasknutí. O koho se jedná? Nějakej blbec to má za jedna? Obráceně si to nikdo nedovedl představit. Služba rozdávala sešity. Mlaskaly o lavice jak karty karbaníků o hospodský stůl pokrytý vikslajvantem.

„Ty vole!“ vyhrkl Chozé a cpal mi otevřenou kompozici před oči.

Viděl jsem tam velikou červeně napsanou čtyřku. Nad ní sice množství otazníků, podtrhnutí a vlnovek, ale čtyřku! Hořkost mě celého prostoupila. Tak Chozé to má za čtyři! Měl zbytečně zkažené Vánoce! Zůstanu v tom sám. Lítost, bezmoc a trpká závist mě naplnily. Když mi přistál sešit na lavici, radši jsem ho neotevřel. Nemá to ani cenu. Cítil jsem se jak prase u řeznického špalku. Pak mi oči sklouzly na horní hranu obálky, kde se Vilminým drobným písmem vrstvily za sebou řazené známky kompozic. Nebylo to pěkné pokoukání. Ale ta poslední byla nějak divně baculatá. Kule to nebyla. Trojka! Ježíšku, to ty?!

„Chozé, já mám... !“ začal jsem horečnatě otevírat sešit. Byla tam. Sice taky pod množstvím otazníků, šipek a spojnic, kterým jsem stejně nerozuměl, ale byla tam. Dřepěla pevně, jak Ivan Hrozný na trůnu. Trojka s rolničkami i s Mrazíkem a zachumlanou Nastěnkou.

„No tak, vy dva, abyste se nezbláznili. Nepatrné vybočení z řady, statistická bezvýznamnost. Pánbůh nebyl doma. Takový podivný tříkrálový zázrak...“

Větu nedokončila. Třídu prořízlo hlasité zavytí. Z poslední lavice vzadu u okna, kde sedával Žába, se ozval nelidský zvuk. A znova a ještě jednou. Znělo to jako nouuu nebo neeeauuu. Všechny hlavy se naráz otočily. Vilma sebou trhla, až se jí tělo rozvlnilo. Oči spolužáků uviděly řvoucího tichošlápského premianta Žabáka, třídního předsedu SSM, s hubou dokořán a se slzami v očích. A pak se přidalo ještě bušení pěstmi do lavice. Poprava i s muzikou jak čeští pánové u kata Mydláře.

Uviděl jsem Chozého, jak se nafukuje, jak rudne. Jak mačká rty. Ale ne, aby zakryl svůj zlatý zub. My budeme mít totiž na výzo zlatou, dobrou čtyřku! Žádnou ostudu! Máma dá na modlení. Kyrie eleison!

A chudák Žába, to matematickými múzami políbené nedochůdče, už není premiantem! Promiň nám to, žabáčku spráskaný, stokrát promiň!

Doma se divili, že jsem se hrnul na večerní tříkrálovou mši. Sedl jsem si až dozadu a celou dobu se potichu uculoval. Vilma to řekla přesně. Tříkrálový zázrak. Malý ministrant nemohl uvěřit vlastním očím, když jsem mu do vyšívaného brokátového sáčku na milodary cpal stokorunu. Dal bych víc, kdybych měl. Kašpare, Melichare, Baltazare, spasíba! Good job guys!

POZNÁMKA

Bojí se a zlobí (se)

K tomuto psaní mě přimělo několik postřehů z televizních zpráv, jež se týkaly různých protestních akcí mladých lidí, kteří na pohled dělali něco nesmyslného. Například v galeriích poškozovali cenné obrazy rajčatovou omáčkou a bramborovou kaší nebo různě blokovali průjezd vozidel. Mluvčí skupiny měla minimální čas na vysvětlení důvodů, proč se to děje, a tak to vyznělo jako bezdůvodný vandalismus.

Mladí lidé nepamatují doby, kdy bylo možné ničit přírodu různými způsoby. Komíny uhelných elektráren a tepláren byly bez filtrace, do přírody se vypouštěl motorový olej, do řek kanalizační odpad či kontaminovaná voda z chemiček. To byl takzvaný vnitřní dluh státu, který vstupem do demokratického světa přišel na ohromné peníze. Jak ukázala nedávná katastrofa na řece Bečvě, nejsme ještě na takové úrovni, aby to byla jen historie v učebnicích. Příznačné je, že se případ nepodařilo vyšetřit, okatě pro politický nezájem ze strany ministerstva životního prostředí.

Mládež, vzdělávaná bez zakrývání výsledků všech vědeckých výzkumů, má oprávněné obavy, zda bude pro ně tato zem ještě k životu, až budou oni staří. Můžeme jim to mít za zlé? Musí na sebe nějak upozornit, třeba i vandalismem, aby na otázku proč, odpověděli: „K čemu nám budou vzácné obrazy, když dojde k neúnosným změnám klimatu vinou několika posledních generací. Zmizí ozonová vrstva a budeme umírat."

Jistě mají právo obávat se o více, než jestli bude v zimě dost plynu. A pokud vidí lhostejnost, pak se bojí a zlobí se.

Vladimír Roškot

Už zbývá jen zapálit čtvrtou svíci... Foto: Hana Procházková

KOMENTÁŘ

Kvantový Mrazík

Snažím se je pochopit. Prý Ukrajinu osvobozují a chrání její civilní obyvatelstvo. A to se dělá tak, že osvobozovaným stovkami raket zničí zdroje tepla a elektřiny, aby civilní obyvatelstvo potmě mrzlo? Asi nějaká kvantová psychologie, která už je nad moje schopnosti. Něco z kategorie „museli jsme tu vesnici vypálit, abychom ji mohli osvobodit". Toto je nejhorší věta ze života spisovatele Stephena Kinga. A neslyšel ji od Rusů, ale od americké administrativy v souvislosti s válkou ve Vietnamu. To jen pro připomenutí, že válka probouzí Zlo k životu, ať už ji vede kdokoliv. Jen někde se s takovým Zlem smí svobodně nesouhlasit a pod nátlakem veřejnosti je ukončeno, kdežto jinde se musí povinně podporovat, jinak se jde na 15 let do vězení.

Pojďme zkusit tu kvantovou psychologii někde chytit za ocas. Co Mrazík? Křehká, skromně oděná dívenka sedí schoulená ve sněhu, zuby jí drkotají, řasy má slepené mrazem a od půvabných úst jí jde pára. Děd Mrazík je situací celý překvapený a ptá se děvčete, jestli je mu zima. Nastěnka podle této stupidní otázky pochopí, že tomuhle zmatenému staříkovi nemá smysl nic vysvětlovat, a tak ho odbyde s tím, že je jí teplo a tiše doufá, že dědek odpálí a ona si bude moct v klidu umřít. Ale dědek se k odchodu nemá, pořád otravuje. Sám je navlečený v tlustém kožichu, beranici a palčácích. Místo aby se podělil o svoji arktickou výbavu, běhá z neznámého důvodu kolem stromu a pokaždé se Nastěnky koketně zeptá, jestli už je jí teplo. Nastěnka se nemůže rozhodnout, jestli si z ní dělá legraci nebo je to vážně takovej pablb. Musel by být aspoň o třicet let mladší a třicet kilo lehčí, aby ji trochu rozhajcoval. Holka se smiřuje s tím, že při svém něžném skonu bude muset strpět nevyžádanou společnost, zavírá své krásné modré oči a loučí se se životem. Tu teprve dědkovi svitne a sundá si kabát. A světe div se, pod ním má další, i když zrovna on by byl v pohodě, i kdyby se závějemi procházel v trenýrkách. Proč jí ten kabát nedal hned? Marně se snažím pochopit, jaké poučení si mám z této scény vzít.

Ale ta následující je mi jasná až moc. Tenhle zmatený děda si po světě vykračuje s berlou, ve které je síla přesilná. Když jen tak mimochodem sejme nevinného ptáčka, vysvětluje Nastěnce, že on přece není zlý, je hodný, to ta berla, ne on. Všichni si uvědomíme, že taková mocná zbraň v rukách tohoto strejdy není pro bezpečnost světa dobrá zpráva. Takže až uslyšíte zpovzdálí hvízdání a něco jako „spi jedličko, jen spi", běžte se honem rychle schovat.

Bohumil Vohanka

FEJETON

Letos bez stresu. Zatím

Každoroční odpočinek v podobě pobytu v lázních mě letos celkem zaskočil. Nejbližší termín nástupu, který mi lázně nabídly, byl měsíc těsně před Vánoci...

Zabalila jsem kufry a vydala se do mé oblíbené Bechyně. První týden utekl jako voda – byl ve znamení opětovného seznamování s prostředím a personálem, který se výrazně obměnil. A hledání přátel. Další týden byla první adventní neděle. Začínala jsem mít trochu tik v oku, neb to je čas, kdy začínám s výzdobou i úklidem bytu a samozřejmě v neděli zapalujeme první svíci na věnci. Manžel mi poslal fotku, že první svíce doma na věnci hoří a já se trochu uklidnila.

Další adventní týden už to bylo o něco horší. Přiznám se k jedné (asi nehezké) vlastnosti. Jsem tak trochu nemocná uklízením. Moje nervozita začínala nabírat na obrátkách. Vrátím se šest dní před Štědrým dnem. Na co se vrhnu jako první? Jasně, že rodina doma uklízí, ale určitě to nedělají podle mých představ, běželo mi hlavou. Snad bude počasí a hned vlítnu na okna, výzdobu, budu pokračovat v kuchyni generálním úklidem kuchyňské linky, lednice, umýt troubu a další. Stromek zajištěný máme. Cukroví mi letos hold upeče kamarádka, to se nedá nic dělat. Dárky jsou objednané přes internet, ty zabalím raz dva. Rehabilitace, plavání, individuální tělocvik, slatinná koupel a ostatní léčebné procedury mne vždy na chvilku odvedly od myšlenek na vánoční přípravy a úklid. Zatímco na něj devadesát procent lidí nadává, já si ho prostě užívám.

Když mne po jedné z četných léčebných koupelí balila stará a od pohledu hodná sestřička do prostěradla, pak ještě do teplé deky, abych po proceduře zrelaxovala, zkušeným okem na mě mrkla, a aniž bych cokoliv řekla, pronesla. „Mladá paní, tady jste, abyste si odpočinula. Tak vypněte, ať už myslíte na cokoliv! Takhle nezregenerujete." Až jsem se zastyděla. Je na mě vidět, že jsem myšlenkami stejně stále jinde. Měla pravdu.

Musela jsem se zamyslet. Proč tady hrotím, jestli budu mít naklizeno jako v domácnosti z reklamy? Stejně je to každému jedno a uspokojení to přináší jen mně. Skromně bych měla být šťastná, že mám krásnou a zdravou rodinu i přátele a spolu si nejmilejší svátky v roce, doufám, ve zdraví zase báječně užijeme. Ty lázně evidentně měly přijít v čase, v jakém přišly. Prostě mě konečně něco opravdu donutilo se zastavit a utřídit si myšlenky.

Samozřejmě, úklid si ujít nenechám. Ale letos nebudu bláznit. Vždyť Ježíšek se také narodil ve chlévě...

Jana Motrincová

Marie Křížová – 8 let

Veronika Palm – 8 let

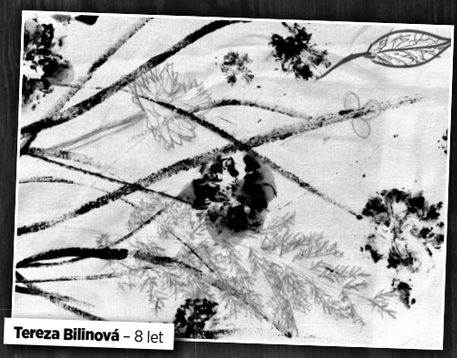

Tereza Bilinová – 8 let

Karolína Synková – 11 let

Vše kolem nás inspiruje

Výtvarný obor Základní umělecké školy Sedlčany čítá 160 žáků od 5 do 19 let (včetně poboček v Petrovicích a Krásné Hoře) z celkových 560 žáků školy. Někteří žáci se připravují na přijímací zkoušky středních výtvarných i vysokých škol. Každoročně organizujeme výtvarné workshopy, divadla a exkurze do galerií, hlavně pražských.

V letošním roce jsme se ponořili hned do několika výtvarných témat. V celoročním projektu Rok má krok, v němž provázíme děti netradičními tradicemi celého roku jako časové kolo, které se stále točí a plyne, tvoříme motivy na nové kostýmy do tanečního oboru. Pracujeme s tématem místní krajiny, meandry Vltavy a přírodninami. Vše kolem nás inspiruje. Zaměřili jsme se na detaily, které zvětšujeme či opakujeme v tisku – květiny, listy, trávy, kameny, větve… Barvíme látky a využíváme různé techniky.

Jako každý rok se zaměřujeme na události v kalendáři – 28. října, 17. listopadu atd. Vystavujeme při oslavách demokracie pod širým nebem na náměstí v Sedlčanech. Dalším tématem je Malý princ a život významného autora, pilota a spisovatele Saint-Exupéryho. V hudebním oboru vzniká filmová hudba k tomuto dílu, která možná spatří světlo světa na jaře.

Kolegyně Diana Sayehová se v letošním roce zaměřila na dílo bratří Čapků – Ze života hmyzu, divadlo a s nejmenšími na příběhy O pejskovi a kočičce.

Vladimíra Křenková

ZUŠ Sedlčany

Lenka Pospíšilová – 12 let

Sabiny Štefániková – 16 let

Jolana Mendlíková – 10 let

Natálie Štefanová – 14 let

Daniela Sokolová – 15 let

Nelly Asraf Magdy – 13 let

Jonáš Student – 6 let

Alžběta Štemberková – 14 let

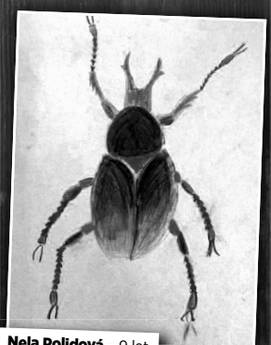

Nela Polidová – 9 let

GLOSA

Malé obchody měly velkou sociální roli

Vzpomínám na své dětství hned po 2. světové válce, kdy byly v Sedlčanech malé i větší obchody, obchůdky i jiné služby soustředěné na náměstí a v jeho těsném okolí. Když se někde na okraji řeklo „jdu do města“, obvykle to znamenalo, že jdu na nákup potravin. Jinak by se řeklo koupím si kabát na zimu, nebo sandály na léto apod.

Každý obchod měl tehdy firmu se jménem majitele a výčtem sortimentu. Některý obchodník občas prohodil i něco výchovného, nebo se zeptal, jak jde otci přestavba krámu, a jestli se to dá vydržet se spoluvlastníkem. Obchůdky byly do jisté míry místem udržování společenských vztahů, přenášení informací i základů kultury.

Po znárodnění, které postupně tento pořádek rozbíjelo na padrť, šli obvykle majitelé odborníci do výroby nebo do jiných prodejen. Takže pan Houf neměl papírnictví, byla tam NARPA (národní papírny), pan Šimek neměl řeznictví, byla tam MASNA. Obchody vedené do té doby odborníky byly obsazeny často úplnými laiky, kteří nebyli v oboru vyučeni. Předpokládalo se zřejmě, že prodávat znamená jen podat zboží. Výklady, do té doby vedené esteticky i informativně, buď zely prázdnotou nebo tam byly obrazy Lenina, Stalina, Marxe, Engelse, Gottwalda a plakáty s tvrdou pěstí dělnické třídy. Vedoucí prodejny neobjednával zboží specifické pro region, z velkoskladu bylo prostě přivezeno, co bylo. Tak jsme při nakupování často slyšeli jen *„ptejte se tak za tejden jestli dovezli“*. A když přivezli, tvořila se fronta a na ty vzadu se už nedostalo.

Nyní je takový osobní prodej zejména potravin bohužel minimální. Převažuje diskontní, na okraji města máme tři velké supermarkety, další tři menší uvnitř města. Jako starému člověku, který tam občas něco obtížně hledá, by mi bylo líto těch malých obchodů, kdyby musely skončit pro nezájem. Dokud mají věrné zákazníky, kteří rádi prohodí pár slov a těší je ochota a úsměv prodávajících, měly by tu být.

ESEJ

Jednou z 38 českých hvězdáren je ta sedlčanská

Vzhledem ke kterékoliv evropské zemi je v Česku je poměrně velký počet hvězdáren. Jistě je to dáno dlouhou tradicí České astronomické společnosti, která byla založená v roce 1917 ještě ve svazku Rakousko-uherské monarchie za dohledu bezpečnostních orgánů, co tím spolkem vlastně Češi zase sledují.

Hlavním cílem společnosti bylo postavit v Praze na Petříně hvězdárnu. Shodou okolností se nabízel z pozůstalosti zesnulého vídeňského hvězdáře Rudolfa Königa jedinečný přístroj dvojitý Zeissův astrograf za 110 tisíc Kč. A byl to jen zlomek skutečné hodnoty. Přesto lidé přispívali jako na Národní divadlo. Až letos jde tento přístroj do řádné generální opravy do Jeny, kde byla počata jeho výroba roku 1905. Ve Vídni a v Praze sloužil celkem 117 let.

V Sedlčanech jsme letos oslavili 60 let existence hvězdárny (já bohužel právě v ten den na operačním sále). Také postupně vznikala z nadšení zájemců o astronomii. Po přednášce sedlčanského rodáka Mirka Plavce v sedlčanském kulturním domě (1956) se zájemci postupně stmelili do astronomického kroužku. Někteří se vzdělávali, jiní se učili vybrousit ve skleněném kotouči duté zrcadlo. Nakonec prosadili brigádnicky stavbu hvězdárny a dokonce zakoupení profesionálního dalekohledu (refraktoru).

O toto báječné období v Sedlčanech jsem přišel vzhledem k dalšímu studiu a práci v pohraničí u Znojma. Vracel jsem se do Sedlčan až po deseti letech. Na SVVŠ (střední všeobecně vzdělávací škola) jsem dostal úkol, který se protáhl až do konce příštích prázdnin. Šlo o pořádek v inventáři kabinetu a pracovnu fyziky. Vzápětí jsem byl nucen přijmout celkové obhospodařování hvězdárny, která byla dlouho uzavřena, když se kroužek rozpadl. Ředitel kulturního domu Zdeněk Vlček řekl, že to nikdo dělat nechce, takže dostavěná příbramská hvězdárna už se těší na náš drahý dalekohled. Ten mimochodem jako výrobek firmy Zeiss v NDR z roku 1961 na rozdíl od „Königa“ musel do generálky z podobných důvodů již v roce 1980. Tak jsem přijal při zaměstnání starost o budovu a vybavení, návštěvníky, kroužek dospělých, později i mladých, odbornou práci, publikování i úklid. To jsem se těšil, že konečně budu doma. A v astronomickém kroužku a na hvězdárně se budu věnovat jen činnosti podle svého zájmu... (ovšem bral jsem 360 Kčs čistého).

V České republice je větších i menších hvězdáren s různou úrovní odborné a popularizační činnosti dohromady 38. Naše hvězdárna má zásluhou vedoucího Františka Lomoze velmi dobrou úroveň. Kdo tam ještě nebyl, neváhejte. Nebudete litovat.

FEJETON

Nečekaný nález Cimrmanova díla

Nejslavnější český génius Jára Cimrman zasáhl téměř do všech oborů. A snad právě pro tu svoji všestrannost nestihl být nikdy první, kdo vynález patentuje. Proto hledal další a další příležitosti, kde by konečně zaznamenal jasné prvenství. Jakmile zjistil, že někdo vynalezl třeba fotočlánek před ním, nechal dokumentaci v šuplíku. Tady vidíme, že všestrannost není v jeho případě ve výsledku prospěšná.

Někteří znalci jeho díla jej nazývali pionýrem slepých uliček. A vzhledem k jeho znalosti mnoha významných lidí, bylo jim podivné, jak málo pozornosti věnoval teorii organizace státu. Tak nadstranický vědec. Avšak šťastnou náhodou se stalo, že negramotný pomocný stavební dělník šel na polévku do jídelny Armády spásy. Dojedl, vyndal z kapsy malý školní sešitek a na poslední prázdnou stránku tupou tužkou něco psal. Vzbudil zájem řádové sestry. Uviděla, jak se snaží obkreslit něco z předchozích stránek. Písmenko po písmenku napsal slovo poslanec, které jej upoutalo těmi osmi různými znaky. Na otázku, zda to přečte, jen zavrtěl hlavou. Ptala se, jak k tomu přišel. Že bourali staré gymnázium a za ostěním byl ten sešit.

Zásluhou zvídavé sestry se dostal sešit k profesoru politologie Friemanovi, který poznal na ošoupaných deskách podpis Cimrmanův. Po dlouhém studiu a váhání svolal kolegium teoretiků, kde byl přizván náš zástupce. Ten pak u nás vysvětlil hlavní zásady Cimrmanovy teorie organizace voleb správných poslanců pro řízení státu. Napsal, že správné poslance vyberou také správní „vyběratelé“. A k těm správným chtěl dospět postupně.

Hned mu vypadli občané, kteří téměř nikoho neznají, s nikým nemluví, o nic se nezajímají a nic nečtou. Pouze pracují na stále stejném pracovišti, čímž o volbách ani nevědí. Ti by mohli být zneužiti. Asi by vybírali někoho, kdo by jim dal něco zadarmo. Třeba na pivo. Ovšem nechtěl úplně vyloučit negramotné, kterých bylo tehdy téměř 30%. Nečtou, nepíší, takže moc nemyslí, ale o to víc všude naslouchají všemu a pak si chvíli něco pamatují. Ti by dostali jakéhosi žolíka a dali jej svému favoritovi. Nebo by to měli na památku. Tím by se okruh „vyběratelů“ zúžil. Další zúžení by nastalo o ty, kteří nechtějí dál nikoho vybírat. Ani sami sebe.

Ti zbývající měli podstoupit test, ve kterém by charakterizovali člověka, kterého vybírají – jaké má vlastnosti, dovednosti a schopnosti. Mnozí by asi vůbec nikoho nenašli, koho by byli schopni charakterizovat. Nebo by pouze podle sebe napsali: „však všichni kradou“. Nebo by konkrétně uvedli, co dotyčný kradl a dodali: „ale jinak je hodný a myslí to s náma dobře“. Tak by byl rafinovaně získán již přehledný počet seriózně charakterizovaných, už velmi nadějných „vyběratelů“. Těmi by pak již další vybraní, obecně známí podle odhadu Cimrmana, snad mohli mezi sebou vybrat potřebný počet poslanců.

Cimrman předvídal, že nedokonalým výběrem přijde k moci i člověk bez potřebných pozitivních vlastností a schopností, dokonce bez poctivosti, snad i bez charakteru. Leč jako mladík tušil, že by tím návrhem narazil a mohl být i souzen pro pobuřování. A tak svůj sešit raději zazdil.

SLOUPEK

Poštovní blues

Člověk dnes tak často používá všemožné klávesnice, že když pak má něco napsat propiskou na papír, nepoznává své vlastní písmo, jak odvykne. Zatímco dřív ten pocit psaného byl pro mě denní chleba, dnes je to takový malý svátek, kdy se vracím do časů svého mládí. Kdo píše často, vnímá, jak jiné je psát perem, propiskou nebo tužkou, měkkou či tvrdou. Každý z těchto nástrojů klouže po papíře jinak, vydává jiný zvuk.

Šel jsem si koupit versatilku. Dívčina v papírnictví na mě jen nechápavě zírá. Aha. Popisuji tedy, co je to za vynález, a připadám si jako pamětník. To nemají. Jdu tedy do jiného, kde prodavačky budou tak moje věková skupina. Pár jich mají, ale jen ty tenké. Já chci tlustou, pro fajnšmekry. Prý si je ještě nedávno občas objednal jeden pán, ale teď nikdo. Zabrousím tedy do e-shopu výrobce a objednávám zlatou osmihranku se středně tvrdou tuhou a těším se, jak si s ní něco napíšu, až přijde.

Abych si nepsal jen pro sebe, našel jsem pár podobných bláznů různě po světě, s kterými si posíláme klasické papírové dopisy. Jen zjišťuji, že u většiny ostatních se vášeň pro psaní kombinuje s výtvarnem. Od mé japonské přítelkyně z Okinawy mi chodí dopisy ozdobené zvířátky nebo manga postavičkami, takže vypadají jako od žákyně prvního stupně základní školy. Přitom je jí skoro padesát. Kamarádka z předměstí Ottawy posílá dopisy v ručně vyrobených obálkách v kanadských barvách, na kterých nikdy nechybí javorový list. Největší extrémista je ale známý z Finska. Ten to písmo nepíše, ten ho maluje. A kromě různých barev a kresbiček opatří dopis vždy voskovou pečetí a ovoní ho.

Já suchar si vystačím s psaným slovem. Po desítkách hodin týdně u počítače a mobilu je fajn něco naškrábat perem na papír. Pozorovat, jak zasychá inkoust a představovat si, jak na druhé straně zeměkoule váš dopis vyndá ze schránky někdo, kdo si ho přečte a odpoví.

GLOSA

Výchova psů v Čechách

Neviděl jsem všechny díly pořadu České televize Kočka není pes, ale viděl jsem jich dost na to, abych si všiml jedné zákonitosti, jež se line snad každým dílem. Všichni ti problémoví psi, kterým je potřeba nějak pomoct, jsou produktem nevýchovy svých páníčků. Jejich neschopnosti nastavit pravidla a konzistentně se podle nich chovat. Neschopnosti srozumitelně komunikovat. Jejich neochoty přiznat své vlastní selhání a učit se změně.

Panička pejska si stěžuje, že ji neposlouchá, tahá za vodítko, štěká, útočí na jiné psy. Zcela logicky si to vysvětluje tím, že ostatní pejsci se prostě narodili jako ti hodní, kdežto ten její se narodil jako nezkrotný živel, má prostě temperament a teď, co s tím. Pohodář Ruda během několika minut identifikuje naprosto základní chyby. Ne u psa, ale u paničky. Paní sice snaživě přikyvuje, ale na její tváři nelze nespatřit jakési podrážděné popuzení z toho, že Ruda vyjmenovává její problémy, místo aby se zaměřil na to, co všechno je špatně na pejskovi.

Gentleman Ruda na to jde zlehka. Dá paničce dva jednoduché úkoly, k tomu měsíc času. A po tom měsíci bychom pozorovali deziluzi naopak v Rudově dobrácké tváři, kdyby se ve stejné situaci neocitl už tisíckrát předtím. Bohužel, nejde to. Na mého pejska ty rady neplatí. Zkoušela jsem to, ale on je prostě tak temperamentní. Už to má v sobě. Panička odrecituje připravenou sebeobhajobu a je zřejmé, že si nenechá vzít svoje vidění světa, kdy za problémové chování pejska může osud, nikoliv ona. Tak ať se daří, kyne Rudolf kloboukem a se svou perfektně vychovanou smečkou se odebéře zpět do svého světa, kde se pes vychovat dá.

Při těchto scénkách myslím na učitele, psychology, vedoucí kroužků. Naše Jiřinka prostě neposlouchá. Takhle to má odmalička. Ona už je taková od narození. Náš Pepíček bije ostatní děti. Prostě on je takový živý, nemyslí to zle, ale má ten temperament vrozený. Tak to prostě je.

Nedávno jsem viděl chlapečka, první až třetí třída, víc ne, jak přišel ke svojí mamince a začal na ni křičet. Bez přímé příčiny. Bylo vidět, že takový způsob komunikace u něj není výjimečný. Dvakrát si dokonce dupl nožkou a hystericky se oháněl rukama. Celý rudý, žíly na krku vystouplé, že ne a nechce, chce něco jiného, a tak to bude. Mamince se na tváři roztekl úsměv, začala vzteklouna hladit po hlavičce a šišlat „dopak še to tady joščijuje“.

Tak takhle vznikají, uvědomil jsem si v tu chvíli. Bude to zcela jistě osud. Nebo nějaký ten vrozený syndrom. Určitě ne rodiče.

SLOUPEK

Hey, boomer

Boomer je něco jako Husákovo dítě. V sedmdesátých letech se rodilo dětí hodně. U nás, protože stát rodiny mohutně podporoval. Na západě také, protože zažíval ekonomický boom a všichni se měli dobře.

Na každé marketingové konferenci se tématu generací věnuje mimořádná pozornost. Je to logické, marketér si potřebuje definovat cílovou skupinu. A tak škatulkuje. Třeba boomer má účet na Facebooku, kterým mladá generace pohrdá a sjíždí raději TikTok. Boomer je zvyklý číst a koncentrovat pozornost. Mladá generace se raději dívá na video. Průměrně 8 sekund. Rozhodování, zda dá omladina nějakému videu šanci, trvá podle posledního měření jednu vteřinu.

Člověk by ze všech těch popsaných rozdílů získal snadno pocit, že si musíme být úplně cizí. Že jiná generace rovná se jiný živočišný druh. Že si vůbec nemůžeme rozumět. Obvyklé řeči starých, jak jsou ti mladí k ničemu, a mladých, jak jsou ti staří mimo, náhle získává vědecký základ při všech těch marketingových výzkumech. Ale...

Tyhle řeči jsou staré jako lidstvo samo a vedly se už před naším letopočtem. Vsadím se, že už i lovec mamutů vyprávěl malým pramrňousům, jak za jeho mládí bylo všechno lepší. Když si čtete stovky let staré knihy, antická dramata nebo sbírku lidové slovesnosti kmenů rovníkové Afriky, zjistíte, že lidé jsou ve své podstatě pořád stejní. Po všechny věky, ve všech kulturách, všude na zemi máme jako lidé mnohem víc společného než rozdílného.

Ať si marketéři hledají odlišnosti, které potřebují pro svoji práci. My bychom měli myslet na to, co nás spojuje a rozdíly brát jako samozřejmou věc. Byla by to nuda, kdybychom byli všichni stejní.

FEJETON

Nemocniční blues

Přišlo to nečekaně. Člověk si tak nějak v pohodě existuje, a pak náhle, bez varování, se ocitne jako první v pořadí na akutní operaci.

Celou tu dobu jsem si plně uvědomoval, jak velké štěstí máme, že žijeme v naší zemi, s kvalitní a dostupnou zdravotní péčí. Máme moderně vybavené nemocnice a kvalifikovaný zdravotnický personál. Zdravotní pojištění, které prakticky všem dopřeje všechno. Co by mě někde v zemi třetího světa zabilo, je u nás jen celkem běžný zákrok.

Také jsem poprvé mohl pozorovat, jak takový nemocniční mikrosvět vlastně funguje. Tak za prvé v něm čas plyne mnohem pomaleji než jinde. Protože hojení se urychlit nedá. Ležíte, a pro nedostatek jiných možností sledujete v televizi pořady, které byste si jinak nepustili. Najednou mě začalo zajímat, jestli to Džordžo s Kijárou zase dají dohromady. V Sama doma jsem zrovna trefil týden věnovaný ženské sexualitě, která na rozdíl od té mužské, nekončí jasnými závěry, ale naopak celou řadou dalších otázek. V podvečer jsem vždy s důchodci ještě procvičil mozek v kvízových soutěžích.

Se spolubydlícími na pokoji si vytvoříte brzy vztah, jaký mají vojáci v zákopu. Za jeden den máte pocit, že se znáte rok. Společně prožíváte své stavy. Podporujete se navzájem. Hodnotíte nemocniční stravování.

Přepnete se do jakéhosi nouzového režimu. Spolubydlící kamarádsky lamentují nad tím, proč zrovna já jsem vyfasoval půvabnou lékařku. Jenže mě by mohla ošetřovat klidně nějaká stará vražda, vyšlo by to nastejno, protože veškerá moje tělesnost je plně zaměstnaná mezi čerstvými stehy.

Nejzajímavější pro mě ale bylo, jak rychle si člověk na nový režim zvykne. Když jsem pak po týdnu přijížděl zpátky domů, připadalo mi všechno běžné jako zpola zapomenutý svět. Exkurs to byl objevný, ale jednou za život by to stačilo.

SLOUPEK

Klidně můžeš dál běžet

Žijeme v podivné době. Společnost je naštvaná na všechno a na každého. Já se snažím žít přítomností. Takže: mám střechu nad hlavou, zatím mám co jíst, mám rodinu, úžasného vnuka a skvělé přátele. Trvalo mi dlouho, než jsem přišla na to, že svůj život si z 90 procent dělám sama. Zbylá procenta nemůžu ovlivnit.

Když potkám někoho známého, většinou bývá první otázka: *„Jak se máš?“* Odpovídám po pravdě: *„Dobře.“* Následuje překvapení. Dokonce mi jedna známá s údivem řekla: *„Tak to si jediná z lidí, které znám.“* Proč se oni mají tak špatně, jsem se raději neptala.

A navíc mám už několik let „hodiny psycholožky“. A fakt fungují. Obyčejná dřevěná deska, černé ručičky a výrazná červená vteřinovka. Žádné číslice pouze ...Teď, Teď, Teď... Oslovuji (zatím jenom v duchu) vteřinovou ručičku: *„Tak teď se mi podařilo vyluštit dost těžké sudoku. Jsem dobrá. Je to fajn pocit. A mám ho právě... Teď. Klidně můžeš holka dál běžet.“*

Pracovní telefonát od dost arogantního člověka. A to je sobotní podvečer. Mám sto chutí svůj mobil prohodit oknem. Uvnitř mě to doslova bublá. Podívám se na psycholožky. Červená vteřinovka plynule míjí všechna – Teď. Dívám se, jak pomalu ukrajuje čas mého života. A já si ničím psychiku úplně sama a vlastně i dobrovolně. Stojí mi ten člověk za to? Vteřinová ručička se přece nezastaví a nevrátí. Zhluboka se nadechnu a uklidním. Beru tužku a vrhám se na další sudoku.

Všichni si prožíváme starosti i radosti, to je prostě život. Náš život. Snažme se žít tak, abychom mohli své pomyslné životní vteřinovce říct: Klidně můžeš dál běžet...

Anna Čiperová

PŘÍBĚH

Více, než je padesátikoruna

V době burčáku jsem se s partou většinou mladých lidí vydal na třídenní výlet na jižní Moravu. Hlavní náplní byla návštěva sklípku s ochutnávkou vín, a právě i částečně zkvašeného moštu z plodů vinné révy, který může mít až sedm procent alkoholu.

Parta mě docela překvapila, protože kromě exkurze ve vinařských závodech a návštěvy již zmíněného sklípku se hodně putovalo pěšky. Byli jsme se podívat na rozhledně nad Velkými Pavlovicemi a obtěžkáni butylkami s burčákem, které jsme dostali a drželi je za plastová ouška, jsme v přicházejícím podvečeru mezi vinicemi vypadali na dvoukilometrové trase jako z večerníčka o Broučcích.

Další den jsme absolvovali několik dalších výšlapů, prošli celé historické jádro Mikulova a zažil jsem zde dokonce dvě setkání s naším regionem. Ve chvíli, kdy jsme odpočívali na zdejším náměstí, jsem zcela náhodou spatřil z přilehlé ulice přicházet člověka, který byl nápadně podobný starostovi Kamýku nad Vltavou Petru Haladovi. A když přišel blíž, zjistil jsem, že je to skutečně on. Ještě ten den jsem se byl v Mikulově podívat v místním antikvariátu a objevil mezi spoustou knih i publikaci o Sedlčanech. Naše země je skutečně malá...

A když už jsme byli v Mikulově, nemohli jsme vynechat ani procházku po nedaleké Lednici a návštěvu zahrady zdejšího zámku. U brány jsem si všiml paní s invalidní holí, která vybírala na charitu. Občas se u ní někdo zastavil, vhodil do kasičky minci a šel dál. Udělal jsem to také tak, a přitom se zmínil, že oba moji rodiče měli obrnu, a proto vím, co tato nemoc obnáší. V tu chvíli se tvář paní rozjasnila a začala si se mnou povídat. Oba jsme dobře znali Janské Lázně, kde se následky obrny zmírňují a paní mi začala vyprávět o svém osudu. Moje parta mezitím zmizela někde v útrobách zahrady, ale já jsem cítil, že teď bych neměl od vchodu odejít. Vyslechl jsem si příběh paní, jak onemocněla, jak se prala s následky své nemoci, poznal jsem humor, který jí nechyběl, ale když začala vyprávět o svém partnerovi, který trpěl stejným handicapem a před nedávnem zemřel, začaly se jí kutálet po tvářích slzy. *„Já ani nevím, jak zvládnu letošní Vánoce,“* svěřila se mi, jako bychom se znali už dlouho. Snad ani nevím proč, ale neodpověděl jsem jí na to nic ve smyslu, jak se to obvykle dělává, že „to bude dobrý a to zvládnete“. Jenom jsem si s ní začal docela obyčejně povídat. A ona mi při rozloučení stiskla ruku. V tu chvíli jsem poznal, a potěšilo mě to, že je ráda za to, že jsem jí dal více, než je padesátikoruna...

David Myslikovjan

ZAMYŠLENÍ

Nezbývá než věřit

Blíží se Vánoce, tradiční svátky klidu, míru a pokoje. Alespoň tak by to mělo být, ale... Místo toho se zdá, že problémy tohoto světa nabývají stále větších rozměrů.

Sotva jsme se jakžtakž vypořádali s covidovou epidemií, vzápětí začal útok snad ještě nebezpečnějších nepřátel – dennodenně nás sdělovací prostředky drtí informacemi o dalším růstu inflace, která by měla navíc v ČR být nejvyšší ze států EU, stoupajících cenách energií, do toho všeho pokračující uprchlická krize a nekončící válka na Ukrajině.

Dopady situace už dlouho pociťujeme všichni na vlastní kůži a konec problémů je v nedohlednu. Vzájemná provázanost uvedených faktorů je skvělým podhoubím pro vznik mnoha různých teorií a konspirací o primární příčině všeho toho zlého. Jednodušším vysvětlením by bylo, že prostě Země nás má už plné zuby – ale tak prosté to asi nebude.

Mnoho lidí naslouchá a nadšeně tleská jednoduchým, zkratkovitým a drakonickým řešením – od demonstrací přes defenestrace, až k revoluci se vším všudy. Pravdou je, že stávky a masové demonstrace se objevují prakticky po celé Evropě. Ale přinesou samy o sobě něco pozitivního? Pochybuji.

Dopady ekonomické recese se musí nutně neblaze projevit i v životě Sedlčan. Nemá cenu si cokoliv nalhávat. Každému musí být jasné, že v příštím roce nelze předpokládat náročnější investiční akce. Rostoucí ceny energií a inflace negativním způsobem ovlivní mimo jiné ceny vodného a stočného, otázkou bude například samotný provoz zimního stadionu. Iluzorní jsou z mého pohledu nákladné rekonstrukce budov v řádech desítek miliónů korun (dlouhodobě se spekuluje například o rekonstrukci a přestavbě staré polikliniky či sokolovny, totéž se týká rozsáhlejších oprav městských komunikací). Jako pozitivní můžeme snad jen vnímat tu skutečnost, že v roce 2023 město zaplatí poslední splátku úvěru na rekonstrukci dopravního terminálu, čímž se městskému rozpočtu alespoň částečně uleví.

Po komunálních volbách poměrně složitě vzniklé nové koaliční vedení města to nebude mít v žádném případě jednoduché, příští rok jednoznačně ověří pevnost a soudržnost tohoto spojení. Všichni by měli upozadit své osobní ambice, odlišný či kritický pohled na danou problematiku by neměl být chápán v osobní rovině.

Je těžké v tuto dobu někomu doporučovat, aby starosti hodil za hlavu a přeladil se na pozitivní předvánoční náladu. Ale nám skutečně nezbývá než věřit – věřit a doufat, že ten příští rok bude aspoň o něco lepší než ten letošní. To bych skutečně nám všem ze srdce přál.

Vladimír Zámostný

Týdeník vychází ve středu, uzávěrka v pondělí v 11 hodin. ***Vedoucí redakce:*** *Hana Procházková, tel.: 774 414 225 (tisk@sedlcansky-kraj.cz).* ***Redaktoři:*** *David Myslikovjan, tel.: 721 784 743 (david.myslikovjan@sedlcansky-kraj.cz); Olga Trachtová Hadáčková (olga.hadackova@sedlcansky-kraj.cz), Michaela Faktorová (kalendar@sedlcansky-kraj.cz).* ***Inzerce:*** *tel.: 774 414 225 (reklama@sedlcansky-kraj.cz).* ***Adresa redakce:*** *Havlíčkova 514, 264 01 Sedlčany.* ***Návštěvní hodiny v redakci:*** *pondělí, úterý, středa 8–12 hodin.* ***Korektura:*** *Radka Hodysová.* ***Sazba:*** *redakce.* ***Tisk:*** *Van druck Sedlčany.* ***Vydavatel:*** *Zdeněk Kolář.* ***Registrační číslo:*** *MK ČR E 11724.* ***Internet:*** *www.sedlcansky-kraj.cz*

8 594037 859998

LUMIAL

splátkový prodej HOME CREDIT

Milan Poncar, Kosova Hora 77 (za hřištěm)

VODA • TOPENÍ • PLYN • MONTÁŽE

velkoobchod – maloobchod

- boilery DRAŽICE, TATRAMAT, AEG, MIRAVA
- kompletní sortiment KORADO
- čerpadla do vrtaných studní – GRUNDFOS, SIGMA, PEDROLO, DAB
- kotle elektrické, plynové i na tuhá paliva DAKON, SLOKOV, VIADRUS, PROTHERM, KOVARSON, BENEKOV atd.

SLEVA 10 %

Kanadská kamna
úspora dřeva až 30 %

Provádíme revize kotlů na tuhá paliva.
POZOR blíží se konec termínu!

Kompletní rekonstrukce koupelen na klíč včetně 3D návrhu zdarma.

Děkujeme zákazníkům za přízeň a přejeme vše dobré do nového roku.

Prodejní doba: PO – PÁ 7 – 17 hod., SO 8 – 11 hod.
☎ 318 821 249, 603 266 297 • www.lumial.cz

Restaurace Na Hřišti (U Dlabana), Sedlčany, ul. Pod Potoky
Krásné Vánoce a šťastný nový rok

PEVAN GYM
FITNESS CENTRUM U KDS

www.pevangym.cz
Informace: 607 993 638
facebook/pevangym.cz

- POSILOVNA – VÝŽIVOVÉ PORADENSTVÍ
- AEROBNÍ SKUPINOVÉ LEKCE
- REHABILITAČNÍ A REGENERAČNÍ CVIČENÍ

Přijďte načerpat energii do našeho fitness centra.
Děkujeme všem za projevenou přízeň a přejeme radostné Vánoce a úspěšný nový rok 2023.

CHWASTEK & SYN
STŘECHY

Vladimír Chwastek
(+420) 776 699 418

chwastek69@centrum.cz

L & N **MARCEL LUNDÁK**

NEJVĚTŠÍ VÝROBCE ČTYŘHRANNÉHO PLETIVA VE STŘEDNÍCH ČECHÁCH

ŽEMLIČKOVA LHOTA 29
PETROVICE U SEDLČAN
TEL., FAX: 318 856 456
MOBIL: 602 385 829
MOBIL: 607 869 641

KŘEŠICE (u Olbramovic)
TEL., FAX: 317 729 873
MOBIL: 607 869 641
MOBIL: 602 385 829

Všem našim zákazníkům přejeme veselé Vánoce a šťastný nový rok 2023.

NABÍZÍME:
VELKÝ VÝBĚR PLETIV, SLOUPKY, BRANKY, BRÁNY, SVAŘOVANÉ SÍTĚ, PODHRABOVÉ DESKY, LESNICKÁ A CHOVATELSKÁ PLETIVA, PŘÍSLUŠENSTVÍ A VŠE CO VÁŠ PLOT POTŘEBUJE.

e-mail: l.lundakova@seznam.cz • www.pletivolundak.cz

NES ELEKTRO www.nes-elektro.cz

NES-elektro s.r.o.

Zahradní 1242, 264 01 Sedlčany, Česká republika

Zabezpečovací technika | **Kamerová technika**

Služby:
- měření pomocí termokamery FLUKE
- svařování optických vláken
- lokalizace podzemních vedení
- práce montážní plošinou do 22 m

Klidné prožití vánočních svátků, hodně zdraví, štěstí a úspěchů v novém roce 2023.

Další činnosti: elektroinstalace, revize, datové a optické sítě, měření a regulace, televizní rozvody a přístupové systémy.

Telefon: 318 821 451 • Mobil: 602 440 124 • Mobil: 603 504 097 • E-mail: info@nes.cz
www.nes.cz

CESTA DO DAKARU

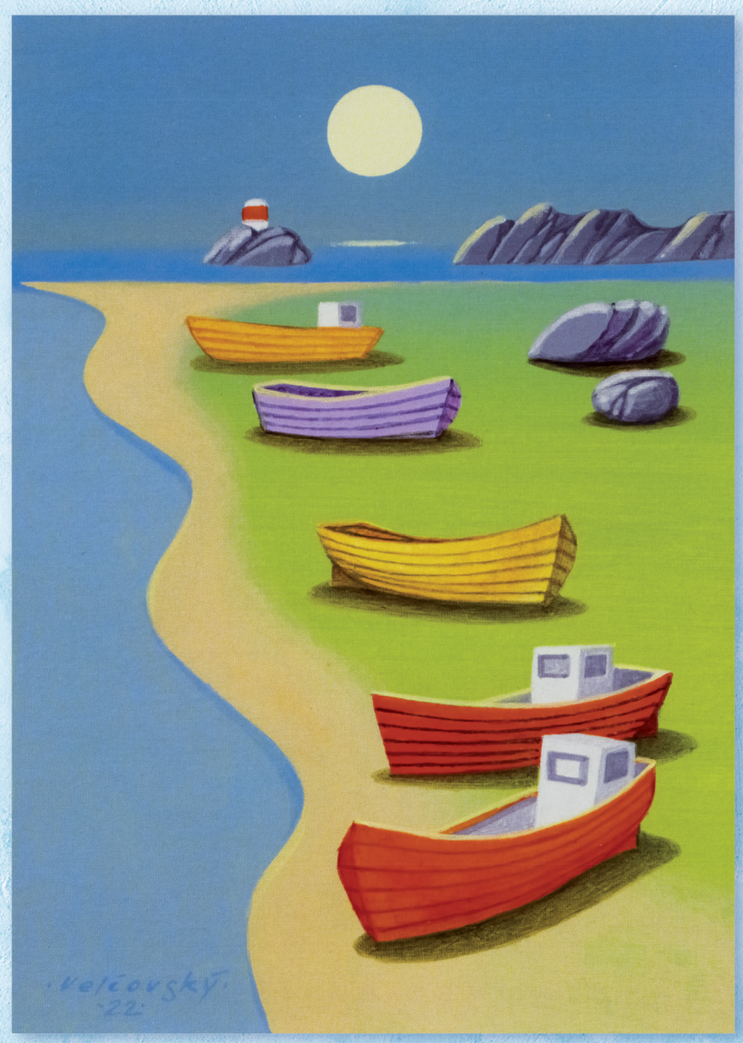

LODĚ V ODLIVU

MILENCI NA ZLATÉM JEZEŘE

KRAJINA S VODOPÁDEM

PODZIMNÍ VEČER V ZÁMECKÉ ZAHRADĚ

Josef Velčovský

Akademický malíř Josef Velčovský (1945) žije střídavě v Praze a na chalupě s ateliérem v malé vesničce jižního Sedlčanska. Věnuje se malbě, grafice, ilustraci a realizacím v architektuře. Uspořádal přes 120 samostatných výstav v České republice a v zahraničí, ilustroval na 80 knih poezie i světové prózy. Svými díly je zastoupen v soukromých i veřejných sbírkách v ČR i zahraničí a je držitelem několika významných českých i zahraničních výtvarných cen.

Důležitým inspiračním zdrojem pro tvorbu Josefa Velčovského jsou jeho cesty po světě. Kromě Antarktidy procestoval všechny kontinenty. Zajímá se nejen o krajinné zvláštnosti cizích zemí, ale také o staré kultury zaniklých civilizací. To se významně promítá do jeho tvorby.

„Na Sedlčansku jsem našel svůj klid k tvůrčí práci pro půvabnou členitost zdejší krajiny s věčně zelenými pastvinami. Inspirují mne také měkké křivky zdejší pahorkatiny, připomínající tvary ženského těla, které prostupují do mých kompozic," vyznává se Josef Velčovský ze svého ukotvení ve zdejším zapomenutém kraji.

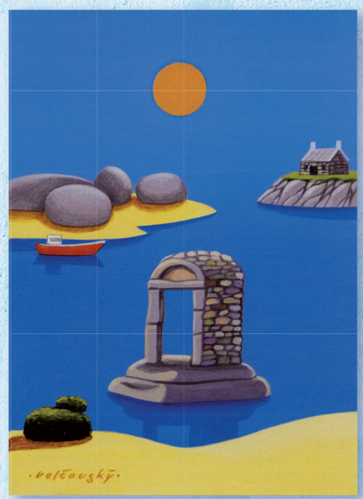

PŘÍLIV V PERROS GUIREC

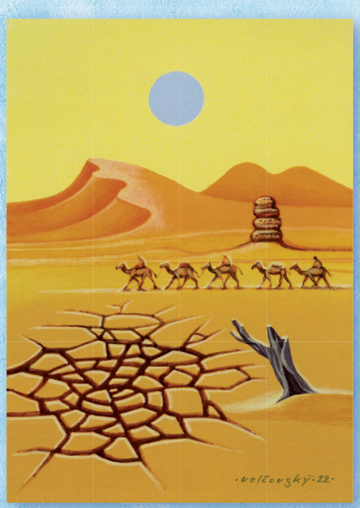

KARAVANA MÍJEJÍCÍ VYSCHLÉ NAPAJEDLO

ČERVENÁ OSUŠKA

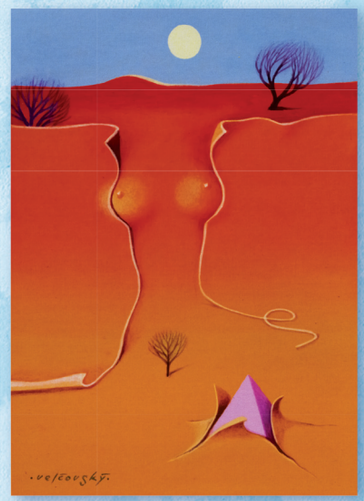

ROZHALENÁ KRAJINA

POLÁRNÍ ZÁŘE NA JEZEŘE INARI

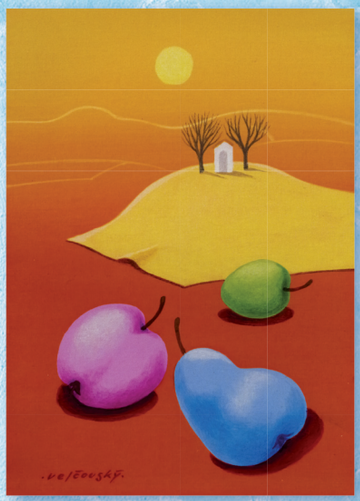

PODZIM V KRAJINĚ POD PÁLAVOU